

การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ
รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

13 ต.ค. 2530

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุุษบัณฑิต

ตุลาคม 2529

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ท 56216

164564

การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทคัดย่อ

ของ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร
รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปด

ตุลาคม 2529

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือแสดงความรู้ ความคิด และวัฒนธรรมไทย เป็นเครื่องแสดงความเป็นชาติเก่าแก่ มีการสืบทอดความเจริญจากบรรพบุรุษมาเป็นระยะเวลายาวนาน ภาษาไทยมีวิวัฒนาการของวิธีการเขียน การใช้มาไม่น้อยกว่า 700 ปี ดังมีหลักฐานการใช้ภาษาไทยบันทึกข้อความในหลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช และวรรณคดีไทยสมัยต่าง ๆ ข้อเขียนเหล่านี้ได้แสดงถึงความรุ่งเรืองของชาติไทย บันทึกความเป็นไปในสังคมไทย แนวความคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียม และวิชาความรู้ต่าง ๆ ของปู่ ย่า ตา ยาย ที่สืบทอดมา กันมา ซึ่งจะเป็นรากฐานความรู้สำหรับการพัฒนาบ้านเมืองไทยสืบต่อไปได้ การมีทักษะในการเข้าใจและใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชนชาวไทยทั้งปวง

ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่าสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยมีปัญหา กล่าวคือ นักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียนภาษาไทย และมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการเข้าใจ และใช้ภาษาไม่เพียงพอ หากไม่รีบคิดปรับปรุงแก้ไข อาจเป็นผลให้คนไทยในอนาคตมีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งย่อมจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศชาติได้ ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงนำเสนอวิธีการสอนภาษาไทยในลักษณะนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอน ซึ่งเป็นวิธีการที่จะส่งเสริมความสนใจในตัวนักเรียนและช่วยครูให้สอนง่ายขึ้น อีกทั้งจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในวิชาภาษาไทย ตลอดจนความรู้สืบเนื่องต่าง ๆ ได้ด้วย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างและพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การที่เลือกเสนอนวัตกรรมสำหรับการศึกษาภาษาไทยในระดับนี้ด้วยเหตุผลที่ว่านักเรียนที่เรียนจบในระดับการศึกษานี้ทุกคนควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีในการฟัง การพูด การอ่าน การคิด และการเขียนภาษาไทย ตลอดจนความรู้สืบเนื่องรอบตัวหลาย ๆ ด้าน อันจะเป็นรากฐานการสร้างความคิดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไปได้

การสร้างและพัฒนานวัตกรรมนี้ มีขั้นตอนสำคัญคือศึกษาหลักสูตรภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยละเอียด ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นนี้จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากการประชุมครูสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 38 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาเป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยบทเรียนทั้งที่เป็นร้อยแก้ว และร้อยกรองประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีความหลากหลายทั้งเนื้อหาและกิจกรรมการเรียน พร้อมทั้งคำอธิบายเนื้อหา และคำอธิบายศัพท์และสำนวนอย่าง

ละเอียด ต่อจากนั้นได้ขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยตรวจ แสดงความคิดเห็น และปรับปรุงจนได้ต้นวัตรกรรมที่มีคุณภาพเป็นที่พอใจ แล้วจึงนำต้นวัตรกรรมที่ปรับปรุงแล้วนี้ไปตรวจสอบคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง โดยการใช้ทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวน 31 คน เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนแล้ว ได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนและ นักเรียนทุกคน เพื่อศึกษาปฏิกิริยาย้อนกลับที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของต้นวัตรกรรมในแง่มุมต่าง ๆ

การสร้างและพัฒนาต้นวัตรกรรมด้วยวิธีการดังกล่าวแล้วนั้น ปรากฏผลเป็นต้นวัตรกรรมเสริมทักษะ การเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ ทั้งนี้ประเมินได้จาก ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในทางภาษาไทย ความคิดเห็นและประสบการณ์ของครูที่ทดลองใช้สอน และ ปฏิกิริยาย้อนกลับจากนักเรียนที่เรียนทั้งหมด ต้นวัตรกรรมโดยส่วนรวมมีความสอดคล้องกับหลักสูตรภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งในแง่ของจุดมุ่งหมายและเนื้อหา บทเรียนต่าง ๆ มีความหลากหลายในแง่ของ เนื้อหา อรรถรส และประเภทของคำประพันธ์ต่าง ๆ หลายรูปแบบ ซึ่งเอื้อให้การเรียนบังเกิดผลตามจุด มุ่งหมายที่กำหนดไว้ การเรียนต้นวัตรกรรมนี้นอกจากนักเรียนมีความรู้ความสามารถเพิ่มพูนขึ้นในวิชาภาษา ไทยตามหลักสูตรแล้ว ยังได้ความรู้สืบเนื่องที่เกี่ยวกับวิชาการสาขาอื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้กระบวนการ การนำเสนอต้นวัตรกรรมนี้ มีลักษณะกระตุ้น เร้าใจ และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรักและผูกพันใน ภาษาไทย มีความภูมิใจในภาษาไทย มีค่านิยมที่จะใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและ บุคคล และมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาไทย และความรู้ที่สืบเนื่อง โดย ส่วนรวมแล้ว การศึกษาต้นวัตรกรรมนี้ ด้วยวิธีการนำเสนอไว้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนมี ความรักและภาคภูมิใจในภาษาไทย มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาไทย รวมทั้งมีความรอบรู้ใน อันที่จะเป็นประโยชน์ในการสร้างพื้นฐานความคิดที่จะใช้พัฒนาชาติบ้านเมืองได้ต่อไป

DEVELOPMENT OF AN INNOVATIVE DESIGN
FOR THE INSTRUCTION OF THAI LANGUAGE
AT THE UPPER SECONDARY SCHOOL LEVEL

AN ABSTRACT

BY

HER ROYAL HIGHNESS
PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN

Presented in partial fulfilment of the requirements
for the Doctor of Education degree
at Srinakharinwirot University

October 1986

Thai language has been a means for expressing Thai wisdom, thought and culture throughout the long history of the Thai nation. The evolution of Thai orthography and usage is more than 700 years old. Evidence of this can be found in the inscription of King Ramkhamhaeng the Great and literature of different periods. All these writings reflect Thai civilization and serve as a social record as well as a cultural heritage of wisdom and tradition - an important foundation for the development of the country. The understanding of and the skill in Thai language are, therefore, most essential for all Thai people.

At present, there are problems in the learning and teaching of the Thai language. Students have not shown great interest in studying Thai and thus lack sufficient knowledge and skill. If no corrective measures are implemented, the Thai people in the future may not have proper command of their own language. This may become a hindrance in developing the country. Thus, the researcher proposes an innovative design of the Thai language instruction - a design that will motivate the students and facilitate teaching. Furthermore, this design will increase the students' competence in Thai as well as in related disciplines.

The objective of this research is to develop and utilize an innovative approach to the instruction of Thai for the upper secondary school level. This particular level is chosen because the students who have completed this level of education are expected to have acquired cognitive thinking, a very good command of the Thai language in listening, speaking, reading and writing, as well as knowledge of other related disciplines. With the assimilation of these skills endowed through effective instruction, it is hoped that this approach to teaching will promote the individual's communicative skills and an understanding of his place in society, thus contributing to the nation's development.

The major procedures of the design come from a comprehensive study of the Thai language curriculum at the upper secondary school level, a study of literature concerning the problems in teaching and

learning Thai, and a seminar of thirty-eight teachers of Thai at this level. All the data gathered serve as a guideline for developing the innovative approach adopted, which consists of lessons in prose and poetry with a variety of content and learning activities. Each lesson includes a detailed explanation of the content, vocabulary and expression. All the lessons are examined by Thai language experts, according to whose recommendations the lessons are modified. These modified lessons are then tested for their validity in a class of thirty-one students at the Demonstration School, Srinakharinwirot University, Pathumwan. In order to obtain feedback from the teacher and students, an interview is conducted after the lessons are taught.

All the procedures described result in a high-quality design of Thai lessons for the upper secondary school level as evaluated by the experts and the feedback from the teacher and students. As a whole, this design is relevant to the Thai language curriculum of this level both in its objectives and contents. The varieties of the lessons in terms of content, eloquence, and styles of prose and poetry employed, play an important role in the success of the design, thereby encouraging students' competence in Thai and in other related disciplines. Moreover, the design also aims at motivating the students to appreciate the value of Thai language and thus have a favourable attitude towards studying Thai. If properly presented, this design should endear the Thai language to the students, enhance their competence in the Thai language, and enrich their minds. A useful foundation for creative thinking will thereby be developed, thus immeasurably enhancing the nation's future development.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้
แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.กานดา ณ กลางประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ขอขอบพระคุณบรรดาคณาจารย์ และขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนให้คำแนะนำและช่วยเหลือ
ข้าพเจ้าในการทำปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี

สิรินธร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
1. ความนำ	1
2. ความหมายของภาษา	3
3. บทบาทและหน้าที่ของภาษา	5
4. บทบาทของภาษาในฐานะเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา	7
5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับสังคม	9
6. แนวคิดในการใช้ภาษาให้มีบทบาทในการพัฒนาประเทศ	10
7. การศึกษาภาษาไทยให้ได้ผลดี	11
8. จุดมุ่งหมายในการวิจัย	18
2. การสร้างและพัฒนานวัตกรรม	19
1. ลักษณะของนวัตกรรม	19
2. การสร้างและพัฒนานวัตกรรม	20
การสร้างนวัตกรรม	20
การปรับปรุงคุณภาพของนวัตกรรม โดยอาศัยความคิดเห็นและประสบการณ์ ของผู้ทรงคุณวุฒิ	24
3. การตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการนำนวัตกรรม ไปสอนจริง	25
3. นวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย	26
บทเรียนที่ 1 โคลงประกอบภาพพระราชพงศาวดาร	30
บทเรียนที่ 2 กาพย์คำกลอน	40
บทเรียนที่ 3 บุณโณวาทคำฉันท์	50

บทเรียนที่ 4	หลักพระพุทธศาสนา ศรัทธา - ปสาทะ	60
บทเรียนที่ 5	พระราชนิพนธ์คำนำหนังสืออิลราชคำฉันท์	74
บทเรียนที่ 6	พระราชหัตถเลขา	82
บทเรียนที่ 7	สุนทรพจน์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์	96
บทเรียนที่ 8	มนต์นักรบสยาม	103
บทเรียนที่ 9	บทละครเรื่อง เทียบเมืองไชยา	112
บทเรียนที่ 10	โรคพิษสุนัขบ้า	126
4.	การตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม	139
1.	นวัตกรรมในความคิดเห็นของนักเรียน	140
2.	นวัตกรรมในความคิดเห็นของครูผู้สอน	144
	สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียน	147
5.	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	148
1.	จุดมุ่งหมายของการวิจัย	148
2.	วิธีดำเนินการวิจัย	148
3.	สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพ	149
4.	อภิปรายและข้อเสนอแนะ	149
	บรรณานุกรม	154
	ภาคผนวก	160
	ภาคผนวก ก สรุปผลการประชุมพิเคราะห์ปัญหา (critical incident)	
	การเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	161
	ภาคผนวก ข ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะ	
	การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา	
	ตอนปลายโดยส่วนรวม	171

ภาคผนวก ค	สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษา ไทยในการประชุมพิจารณาปรับปรุงนวัตกรรมการเสริมทักษะการ เรียนการสอนภาษาไทย	223
ภาคผนวก ง	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียน การสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	247
ภาคผนวก จ	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียนการสอน ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	314
ภาคผนวก ฉ	แบบสอบถามปัญหาการสอนภาษาไทย	356
ภาคผนวก ช	แบบประเมินนวัตกรรมสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ	364
ภาคผนวก ซ	แบบประเมินนวัตกรรมสำหรับครูและนักเรียน	377
ภาคผนวก ฌ	ช่วงเวลาการทดลองนวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียนการสอน ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	389
ภาคผนวก ญ	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	390

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
ภาคผนวก ก	1 ปัญหาการสอนภาษาไทยจำแนกตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	162
	2 ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยทั่ว ๆ ไป ในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย	166
	3 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการเรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 เมื่อเทียบกับก่อนเรียน จำแนกตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	168
	4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพนอกเหนือจาก การสอนปกติ	170
ภาคผนวก ข	5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล	172
	6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	172
	7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทประพันธ์ต่าง ๆ ที่ยกมาเป็นบทเรียน	173
	8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะรูปร่างของนวัตกรรม	174
	9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอบทเรียน	174
	10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน	175
	11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	176
	12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน	176
	13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	177
	14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	177
	15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้	178
	16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน	179
	17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน	180
	18 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	181
	19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน	182
	20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	182

21	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	183
22	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้	184
23	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน	184
24	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน	185
25	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	186
26	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน	186
27	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	187
28	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	187
29	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้	189
30	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน	189
31	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน	190
32	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	191
33	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน	191
34	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	192
35	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	192
36	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้	193
37	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน	193
38	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน	194
39	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	195
40	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน	195
41	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	196
42	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	196
43	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้	198
44	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน	198
45	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน	199

46	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	200
47	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน	200
48	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	201
49	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	201
50	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้	203
51	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน	203
52	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน	204
53	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	205
54	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน	205
55	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	206
56	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้	207
57	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน	207
58	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน	208
59	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	209
60	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน	210
61	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	210
62	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	211
63	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้	212
64	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน	213
65	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน	213
66	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	214
67	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน	214
68	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	215
69	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	215
70	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้	216

	71	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน	217
	72	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน	218
	73	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	219
	74	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน	219
	75	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	220
	76	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้	221
	77	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน	221
ภาคผนวก ค	78	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงความนำของนวัตกรรม	223
	79	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง บทที่ 1	227
	80	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง บทที่ 2	231
	81	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง บทที่ 3	233
	82	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง บทที่ 4	234
	83	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง บทที่ 5	235
	84	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง บทที่ 6	236
	85	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง บทที่ 7	239
	86	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง บทที่ 8	242
	87	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง บทที่ 9	243
	88	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง บทที่ 10	245
ภาคผนวก ง	89	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ของการเรียนรู้	248
	90	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	249
	91	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของโคลงสี่สุภาพ	250
	92	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	250
	93	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	250
	94	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจุดใจของบทเรียน	252

95	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	253
96	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการเรียน	254
97	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	255
98	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของกลอนสุภาพ	256
99	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	257
100	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	257
101	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจุดใจของบทเรียน	259
102	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	260
103	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการเรียน	261
104	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	262
105	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของกาพย์ฉบัง	263
106	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	264
107	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	264
108	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจุดใจของบทเรียน	266
109	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการเรียน	267
110	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	268
111	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างความเรียง	269
112	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	270
113	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	270
114	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจุดใจของบทเรียน	272
115	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	272

116	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ของการเรียน	273
117	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	274
118	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของการเขียนคำนำ	275
119	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	276
120	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	276
121	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของบทเรียน	278
122	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	278
123	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ของการเรียน	279
124	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	280
125	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของพระราชหัตถเลขา ...	281
126	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	282
127	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	282
128	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของบทเรียน	284
129	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	284
130	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ของการเรียน	285
131	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	286
132	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของสุนทรพจน์	287
133	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	288
134	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของบทเรียน	289
135	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	290
136	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ของการเรียน	291

137	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	292
138	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของวสันตดิถีลภันท์	293
139	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	294
140	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	294
141	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจุดใจของบทเรียน	296
142	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	296
143	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ของการเรียนรู้	297
144	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	298
145	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของบทละครวิทยุ	299
146	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	300
147	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	300
148	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจุดใจของบทเรียน	302
149	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	302
150	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ของการเรียนรู้	303
151	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	304
152	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของการเขียนบทความ ..	306
153	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	306
154	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจุดใจของบทเรียน	307
155	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	307
156	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ นวัตกรรมครบทั้ง 10 บท จำแนกตามวัตถุประสงค์	308
ภาคผนวก จ	157 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์	315
	158 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	315

159	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของโคลงสี่สุภาพ	316
160	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ในบทเรียน	316
161	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	316
162	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง	317
163	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์	318
164	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	318
165	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของกลอน	319
166	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	320
167	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	320
168	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง	321
169	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์	322
170	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	322
171	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของกาพย์	323
172	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	324
173	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	324
174	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง	325
175	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์	326
176	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	326
177	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของความเรียง	327
178	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	328
179	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	328
180	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง	329
181	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์	330
182	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	330
183	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างพระราชนิพนธ์ค่าน้ำ ...	331

184	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	331
185	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	331
186	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง	332
187	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์	333
188	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	333
189	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างพระราชหัตถเลขา	334
190	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	335
191	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	335
192	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง	336
193	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์	337
194	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	337
195	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของสุนทรพจน์	338
196	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	339
197	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง	340
198	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์	341
199	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	341
200	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของงานสันติลลภกันท์	342
201	ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน	343
202	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	343
203	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง	344
204	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์	345
205	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	345
206	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของบทละครวิทยุ	346
207	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	346
208	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง	347

209	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์	348
210	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน	348
211	ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างการเขียนบทความ	349
212	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้	349
213	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง	350
214	ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนหลังการเรียนรู้ณวัดกรรม ครบทั้ง 10 บท จำแนกตามจุดมุ่งหมายทั่วไปของนวัตกรรม	351

บทที่ 1

บทนำ

1. ความนำ

เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มที่เรียกว่าสังคม จะต้องติดต่อเพื่อทำความรู้จัก สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน วิธีการในการติดต่อสื่อสารกันมีหลายอย่าง เช่น การแสดงกิริยา หน้าที่า หรือการเปล่งเสียงเป็นสัญญาณบอกให้รู้ ซึ่งเรียกกันว่า ภาษา แต่ละกลุ่มสังคมก็มีภาษาของตนเองที่รู้กันภาษามีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดและอารมณ์ในการปฏิบัติงาน การดำเนินธุรกิจ และการศึกษา ยิ่งกิจกรรมในสังคมมีมากขึ้น ภาษาจะต้องยิ่งเปลี่ยนแปลงและมีการเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถถ่ายทอดกิจกรรมเหล่านี้ออกมาได้ จะเห็นได้ว่า เมื่อชนชาติหนึ่งรับวัฒนธรรมของอีกชนชาติหนึ่งมา มักจะต้องรับศัพท์และสำนวนภาษามาใช้ และปรับปรุงให้เข้ากับภาษาของตน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า

"ภาษาเป็นเครื่องผูกพันมนุษย์ต่อมนุษย์แน่นแฟ้นเสียยิ่งกว่าสิ่งอื่น และไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้คนรู้สึกเป็นพวกเดียวกันดีไปกว่าการพูดภาษาเดียวกัน รัฐบาลทั้งปวงย่อมรู้สึกในข้อนี้อยู่ดี เพราะฉะนั้น รัฐบาลใดที่ต้องปกครองชนต่างชาติดังภาษา จึงต้องพยายามตั้งโรงเรียนและออกบัญญัติบังคับให้ชนต่างภาษาเรียนภาษาของผู้ปกครอง แต่ความคิดเห็นเช่นนี้มิใช่จะสำเร็จตามปรารถนาของรัฐบาลเสมอก็มีได้ แต่ถ้ายังจัดการแปลงภาษาไม่สำเร็จอยู่ตราบใด ก็แปลว่าผู้พูดภาษากับผู้ปกครองนั้น ยังไม่เชื่ออยู่ตราบนั้น และยังคงเรียกว่าเป็นชาติเดียวกับมหาชนทั้งเมืองไม่ได้อยู่ตราบนั้น ภาษาเป็นสิ่งที่ฝังใจมนุษย์แน่นแฟ้นยิ่งกว่าสิ่งอื่น"¹

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือแสดงความรู้ ความคิด และวัฒนธรรมไทย เป็นเครื่องแสดงความเป็นชาติเก่าแก่ มีการสืบทอดความเจริญจากบรรพบุรุษมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน คนไทยใช้ภาษาไทยพูด

¹พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ความเป็นชาติโดยแท้จริง หน้า 1 - 27

และเขียนข้อความสำคัญได้ทุกโอกาส ภาษาไทยมีวิวัฒนาการของวิธีการเขียนการใช้นาไม่ไยกว่า 700 ปี ดังมีหลักฐานการใช้นาไทยบันทึกข้อความในหลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราชและวรรณคดีไทยสมัยต่าง ๆ ข้อเขียนเหล่านี้ได้แสดงถึงความรุ่งเรืองของชาติไทย บันทึกความเป็นไปในสังคมไทย แนวความคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิชาความรู้ต่าง ๆ ของปยุตตายายที่ส่อนต่อ ๆ กันมา ซึ่งจะเป็นรากฐานความรู้สำหรับการพัฒนาบ้านเมืองไทยสืบต่อไปได้ ในปัจจุบันคนไทยก็ยังใช้นาไทยทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกได้เป็นอย่างดี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสในที่ประชุมของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ดังนี้

"...ภาษาไทยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่นในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ประเทศไทยนั้นมีภาษาของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน ประเทศใกล้เคียงของเราหลายประเทศมีภาษาของตนเอง แต่ว่าเขาก็ไม่แข็งแรง เขาต้องพยายามหาหนทางที่จะสร้างภาษาของตนเองไว้ให้มั่นคง เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธี หมายความว่าวิธีให้คำว่ามีมาประกอบประกอบกันเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สามคือความร่ำรวย ในคำของภาษาไทยซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...การบัญญัติศัพท์ใหม่เป็นสิ่งจำเป็นเหมือนกันจำเป็นต้องมี...

"¹

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ภาษานอกจากจะเป็นเครื่องมือสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิดของชนทั่วโลกแล้วยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย ไทยเป็นอารยประเทศ ซึ่งมีขนบประเพณี ศิลปกรรม วรรณคดี และภาษาซึ่งเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล อนุชนชาวไทยจึงควร

¹พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช กระแสพระราชดำรัสในการประชุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 29 กรกฎาคม 2505 พระบรมราโชวาท ราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช หน้า 179 - 180

ภูมิใจช่วยกันดูแลรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สินทางปัญญา ที่บรรพบุรุษได้ต่อสู้สร้างขึ้นมาไว้ให้ เจริญสืบไป ดังคำกล่าวตอนหนึ่งของภรรตฤทธิ์ในนิศตกมู ว่า

"กำไลมือ สายสร้อยคอ รุ่งดั่งแสงเดือน การอบ การชุบไล่ดอกไม้ ผม มุ่น เหล่านี้ไม่ทำ ให้คนงามได้ ภาษาที่จัดระเบียบดีแล้วเท่านั้น ย่อมหาคนที่ทรงไว้ให้งามดี เครื่องประดับคือ ภาษาย่อมเป็นเครื่องประดับเสมอไป"¹

ภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ "เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือในการรวบรวม ความรู้และประสบการณ์จากอดีต และเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวิชาการให้ประชาชนในชาติได้มีความ รู้เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ภาษาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่แสดงถึงความเจริญ รุ่งเรืองของประเทศชาติ ภาษาเป็นเครื่องแสดงความนึกคิด คนทั้งชาติจะมีความเข้าใจกันได้เป็นอย่างดี ก็เพราะภาษา ถ้าภาษาสูญชาติก็สูญไปด้วย นอกจากภาษาจะเป็นสื่อกลางของคนทั้งชาติแล้ว ภาษายังเป็น สื่อสัมพันธ์ระหว่างชาติอีกด้วย"²

2. ความหมายของภาษา

มนุษย์มีความจำเป็นต้องสื่อสารซึ่งกันและกัน การสื่อสารของมนุษย์จำแนกได้เป็น 2 วิธี คือ การสื่อสารที่ใช้ภาษา และการสื่อสารที่ไม่ใช้ภาษา แต่การสื่อสารประเภทหลังนี้มีความจำกัด ดังนั้นการ ใช้ภาษาในการสื่อสารจึงสำคัญมาก และได้มีการให้ความหมายของภาษาไว้ว่า "ภาษาหมายถึงระบบการ สื่อสารของมนุษย์ที่มีภาษาพูดเป็นสำคัญ"³

อริสโตเติลพิจารณาว่ามนุษย์เป็นสัตว์การเมืองก็เพราะเห็นว่า มนุษย์มีคุณสมบัติที่สัตว์อื่นไม่มี นั้น

¹ ภูวดล ทรงประเสริฐ บรรณาธิการ ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับครบรอบ 30 ปี (2499 - 2529) หน้า 4

² ละเอียด โปษะกฤษณะ "เราควรรักและหวงแหนภาษาไทยของเราเพียงไร" ใน รายงาน ผลการสัมมนา "ภาษาไทยกับสังคมไทย" หน้า 287 - 288

³ ปราณี กุลละวณิช "ภาษากับการสื่อสาร" ใน ภาษากับความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ หน้า 2

คือ มนุษย์มีความสามารถที่จะมีและใช้เหตุผลได้ในทางความคิดและทางคำพูด สัตว์อื่น ๆ อาจสามารถเปล่งเสียงแสดงความพึงพอใจหรือความเจ็บปวดได้ แต่มนุษย์เท่านั้นที่สามารถมีภาษาที่ใช้อธิบายถึงสิ่งที่ดี-ไม่ดี สิ่งที่ยุติธรรม-อยุติธรรม ภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของมนุษย์ในการสื่อความคิดต่อกัน¹

ภาษาอาจมีความหมายแตกต่างกันไป แล้วแต่ผู้ให้ความหมายว่าจะมองภาษาในลักษณะใด นักภาษาศาสตร์ให้ความหมายของภาษาว่าหมายถึง ภาษาที่ใช้พูดเพื่อสื่อความหมายในชุมชนหนึ่ง ๆ ส่วนนักจิตวิทยามีความเห็นว่ ภาษาหมายถึง ความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่นโดยรวมเอาวิธีการทุก ๆ อย่างที่ใช้ในการติดต่เพื่อสื่อความหมายหรือเพื่อแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นทั้งมวล โดยจะรวมความทั้งการพูด การเขียน การแสดงท่าทางประกอบ การใช้ภาษาไป การแสดงสีหน้า การแสดงออกทางศิลปะ และเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ต่างไปจากสัตว์ ภาษาในความหมายนี้จึงมีความหมายไปถึงเครื่องให้มนุษย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นนามธรรมต่อกันด้วย สำหรับนักการศึกษาแล้ว ภาษาคือเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยการติดต่อ ระเบียบการติดต่อ สัญลักษณ์ที่ใช้แสดงแทนความคิดและความเข้าใจในลักษณะของการติดต่อ²

ภาษาเป็นพฤติกรรมทางสังคม เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ดังนั้นภาษาทุกภาษาจึงมีความเหมาะสมและสมบูรณ์สำหรับสังคมที่ใช้ภาษานั้น กาญจนา นาคสกุล กล่าวว่า "เมื่อชนกลุ่มใดกำหนดใช้ภาษาใดเป็นภาษาประจำกลุ่มแล้ว ภาษานั้นก็จะนับว่าเป็นภาษาหลักหรือภาษาแม่ของสมาชิกกลุ่มนั้น" เมื่อสังคมขยายตัวขึ้นเป็นเมือง เป็นประเทศชาติ ภาษาที่ชนกลุ่มนั้นใช้ก็จะเปลี่ยนฐานะเป็นภาษาประจำชาติที่จะสืบทอดกันไป ภาษาจะผูกพันกับสังคมของผู้ใช้ภาษาอย่างใกล้ชิด ความเจริญก้าวหน้าในทางหนึ่งทางใดของสังคมย่อมจะมีผลต่อภาษาด้วย ภาษาจึงเป็นหลักฐานแสดงอารยธรรมต่าง ๆ ของสังคม เช่น ศิลปะ ศาสนา วิทยาศาสตร์ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ภาษาเป็นเครื่องมือในการคิดของมนุษย์ และเป็นสื่อที่ใช้แสดงความคิดซึ่งเป็นนามธรรมนั้นออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจด้วย ชนกลุ่มใดมีภาษาซึ่งทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์ มีคำศัพท์ที่จะแสดงสิ่งที่เป็นนามธรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องแจ่มชัด ชนกลุ่มนั้นก็จะคิดได้ลึกซึ้งกว้างไกลและละเอียดชัดเจน วิทยาการต่าง ๆ ก็จะเจริญขึ้นเป็นเงาตามตัว ภาษาจึงนับว่า

¹ ชัยอนันต์ สมุทวณิช และกนก วงษ์ตระหง่าน ภาษากับการเมือง หน้า 1

² ศรียา นิยมธรรม และประภัศร นิยมธรรม พัฒนาการทางภาษา หน้า 1 - 2

เป็นส่วนสำคัญที่สุดส่วนหนึ่งของสังคม เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดลักษณะแท้จริงของเจ้าของภาษา¹

3. บทบาทและหน้าที่ของภาษา

แม้คำจำกัดความหรือความหมายของภาษาจะแตกต่างกันไปบ้างในประเด็นของขอบข่ายที่ครอบคลุม แต่ผู้รู้ด้านภาษาต่างก็ยอมรับในบทบาทและหน้าที่ของภาษาว่ามีความสำคัญต่อทั้งระดับปัจเจกบุคคล และระดับสังคม

ภาษานอกจากจะเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายระหว่างมนุษย์แล้ว ยังเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นชาติ ชาติต่าง ๆ ผิดแผกกันไปก็ด้วยมีภาษาต่างกัน² ภาษาเป็นเครื่องหมายของวัฒนธรรม ภูมิหลังเอกลักษณ์ของกลุ่มชนหรือชาติหนึ่ง³ ในแง่ของความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติและระหว่างชาติ บทบาทของภาษามีความสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดการเป็นปึกแผ่น ชัดแจ้ง หรือร่วมมือกัน

ทอลี (Tauli) ได้ให้ความเห็นไว้ในบทความเรื่อง "The Theory of Language Planning" ของเขาว่า ภาษาทำหน้าที่ 2 ประการในสังคม คือ เป็นเครื่องมือ (means) และเป็นระบบสัญญาณทางสังคม (social code) ซึ่งในกรณีหลังนี้รวมไว้ซึ่งการทำหน้าที่เป็นสถาบันทางสังคม (social institution) ด้วย⁴

เฮิร์ตซเลอร์ (Hertzler) ผู้ประพันธ์หนังสือ "A Sociology of Language" ได้กล่าวถึงบทบาททั่วไปของภาษาว่ามีอยู่ 2 ประการ คือ

1. เป็นเครื่องมือในการอธิบายบอกลักษณะ การจัดกลุ่ม การรับรู้ ความคิด กิจกรรมสร้างสรรค์ ความรู้ทางเทคโนโลยี และการถ่ายทอดความรู้จากที่หนึ่งไปสู่ที่หนึ่ง

¹ กาญจนา นาคสกุล ระบบเสียงภาษาไทย หน้า 2 - 3

² ส.ศิวัณท์ มาพูดภาษาไทยกันดีกว่า หน้า 1

³ นันทิพย์ อักษรกุล "การประยุกต์ใช้วิชาสังคมวิทยาภาษาศาสตร์ในการมองปัญหาการเมืองภาคใต้" ในเอกสารเสนอต่อที่ประชุมการปรับปรุงหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง หน้า 306

⁴ Valter Tauli. "The Theory of Language Planning" in Advances in Language Planning. p. 49

2. เป็นเครื่องมือพื้นฐานของพฤติกรรมทางสังคม¹

กริมซอร์ (Grimshaw) ผู้ซึ่งมีความสนใจภาษาในเชิงสังคมศาสตร์ และได้เขียนหนังสือชื่อ "Language as Social Resource " ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของภาษาว่า เป็นกลไกของการควบคุมทางสังคม (social control) และเชื่อว่าภาษาก่อให้เกิดกระบวนการสังคมประภิต (socialization) ในสังคมขึ้น นอกจากนี้ ยังพิจารณาว่าภาษามีบทบาทในการเลื่อนฐานะทางสังคมของบุคคล โดยชี้ให้เห็นว่าบุคคลยิ่งรู้ภาษาอื่น นอกจากภาษาแม่ของตนมากขึ้นเท่าไรก็จะเป็นชนชั้นผู้นำ (elite) ในสังคมยิ่งขึ้น²

สำหรับเคลแมน (Kelman) พิจารณาทบหาของภาษาในเชิงการเมือง โดยพิจารณาว่า ภาษามีอำนาจอย่างสำคัญในการรวมกลุ่มคนที่กระจัดกระจาย และชนกลุ่มย่อย (subgroups) ให้เข้ามาสมาคมกันดีต่อระบบรัฐเดียวกัน³

จากข้อคิดเห็นของนักวิชาการต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า ภาษามีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่งในสังคม กล่าวคือ ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างคนในสังคม ภาษาช่วยถ่ายทอดความรู้ ความคิด และช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติและระหว่างชาติ นอกจากนี้ ภาษายังเป็นเครื่องแสดงถึงสถานะทางสังคม บุคคลผู้มีความรู้ดีในภาษาของตนและภาษาอื่น ๆ ย่อมจะได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลอื่น และอาจถือเป็นบุคคลชั้นนำของสังคม ในทางการเมืองภาษามีบทบาทสำคัญในการที่จะรวมจิตใจของประชาชนในชาติให้มีความสามัคคี มีความรักชาติ และภูมิใจในชาติของตน ดังจะเห็นได้ว่ารัฐบาลในทุกยุคทุกสมัยได้พยายามรณรงค์ให้คนไทยเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะกำเนิดมาในเชื้อชาติใด ห่องถิ่นใด ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ทุกคนมีความสำนึกในความเป็นไทยนั่นเอง

¹ Joshua A. Fishman. Advances in Language Planning. p. 49

² Allen D. Grimshaw. Language as Social Resource. p. 26-27

³ Herbert C. Kelman. "Language as an Aid and Barrier to Involvement in the National System" in Can Language Be Planned ? Sociolinguistic Theory and Practice for Developing Nations. p.21

4. บทบาทของภาษาในฐานะเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

ในระดับบุคคลหรือปัจเจกชนนั้น การรู้และสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องจะทำให้บุคคลนั้นได้เปรียบเป็นที่ยอมรับในสังคมมากกว่าบุคคลที่มีคุณลักษณะดังกล่าวที่ด้อยกว่า ความสามารถทางภาษาจึงเป็นสิ่งที่ได้รับการเน้นมาตั้งแต่การศึกษาวิชาวาทศิลป์สมัยกรีก และการศึกษาของไทยตั้งแต่ยุคแรก ๆ ผู้มีความสามารถทางภาษานอกจากจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สังคมต้องการแล้ว โดยส่วนตนผู้นั้นจะสามารถเลื่อนฐานะทางสังคม (upward social mobility) ให้สูงขึ้นด้วย ในทางตรงข้ามหากประเทศชาติใดมีประชากรที่ด้อยความสามารถทางภาษาก็น่าจะมีปัญหาในการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ทำให้เจริญก้าวหน้าไปได้ช้ากว่าที่ควร

ในทางการเมืองได้มีการศึกษาความสำคัญของภาษาไว้มาก โดยเฉพาะทางด้านการใช้ภาษาในการสื่อความคิดเกี่ยวกับคุณค่าต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการยอมรับในคุณค่าเหล่านั้นเพื่อผลประโยชน์แห่งเสถียรภาพทางการเมือง ภาษาจึงมีความสำคัญในแง่ของการชักจูงใจให้ผู้รับความคิดคล้อยตาม เอเดิลแมน (Edelman) ชี้ให้เห็นว่า เนื่องจากการเมืองเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของบุคคลที่มีอำนาจปกครองว่าใครจะได้อะไรในการแข่งขันเพื่อรับสิ่งที่มีค่าในสังคม การแสวงหาสิ่งนี้ได้สองทางด้วยกัน คือ ด้วยคำพูดและด้วยกำลัง การใช้ภาษาเพื่อเหตุผลและประโยชน์ทางการเมืองจึงช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลสามารถได้มาซึ่งสิ่งที่ปรารถนาและในขณะเดียวกันก็ทำให้บุคคลอื่น ๆ ยอมรับในความชอบธรรมของสิ่งที่บุคคลนั้น ๆ ได้มาครอบครองด้วย¹

จารุบุตร เรืองสุวรรณ มีความเห็นคล้ายกับเอเดิลแมน โดยได้ชี้ให้เห็นว่า อำนาจในการปกครองบ้านเมืองตามหลักสากลมี 3 ประการคือ (1) กำลังอาวุธหรืออำนาจทหาร (2) อำนาจทางเศรษฐกิจหรือการเงิน (3) อำนาจในการใช้ภาษา โดยชี้ให้เห็นว่าภาษามีอิทธิพลต่อการโน้มน้าวจิตใจของบุคคลและมหาชนได้มาก² ส่วนประสงค์ สุนศิริ ได้ชี้ให้เห็นว่าภาษาไทยมีบทบาทต่อการพัฒนาการเมืองด้านความมั่นคงของประเทศดังนี้

¹Murray Edelman. The Symbolic Uses of Politics . p. 114

²จารุบุตร เรืองสุวรรณ "การอภิปรายเรื่องการใช้ภาษาไทยในสังคมไทย" ใน รายงานผลการสัมมนา "ภาษาไทยกับสังคมไทย" หน้า 39

1. ภาษาไทยเป็นเครื่องหมายว่าเป็นคนไทยและเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ...
2. ภาษาให้คุณประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจและการติดต่อสื่อสาร คุณประโยชน์แห่งประสิทธิภาพของภาษาจะมีส่วนเกื้อกูลโดยตรงต่อความมั่นคงแห่งชาติ...
3. ในนัยตรงกันข้าม ภาษาอาจมีโทษในการทำลายล้างหรือสร้างความเป็นศัตรูและการระแวงแคลงใจกันหากใช้ภาษาไทยที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง หรือการใช้ภาษาที่ดีแต่มีวัตถุประสงค์ร้ายต่อส่วนรวม อาจเป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกแยก สร้างความเข้าใจผิด ทำลายความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนต่อรัฐบาล...¹

ในส่วนของการพัฒนาทางสังคม ภาษากับอารยธรรมมีความเกี่ยวข้องกันมาตลอดเวลา ภาษาช่วยสะท้อนให้เห็นทั้งอารยธรรมและวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ หากภาษาไม่สมบูรณ์อารยธรรมของสังคมนั้น ๆ จะไม่สมบูรณ์ตามไปด้วย² สังคมที่เปลี่ยนไปได้อย่างราบรื่นจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวของภาษาย่างราบรื่นด้วย ภาษาถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความเป็นเอกราชชนกลุ่มน้อยที่เสียเอกราชมักต้องสูญเสียภาษาของตนไปด้วย เพราะความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาของชาติที่ปกครองนานเข้าภาษาของผู้ถูกปกครองจะด้อยความสำคัญลงจนถึงขั้นใช้การไม่ได้ และสูญสิ้นไปในที่สุด การเอาชนะกันด้วยวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมทางภาษาเป็นการชนะที่ได้เด็ดขาดยิ่งกว่าการชนะด้วยกำลังอาวุธหรือแม้ด้วยกำลังความคิด³ มีตัวอย่างความขัดแย้งทางภาษามากมายหลายแห่งที่ชี้ให้เห็นว่าภาษาอาจเป็นได้ทั้งปัจจัยที่เอื้ออำนวยและเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ ดังเช่นในประเทศแคนาดา (ปัญหาผู้ใช้ภาษาอังกฤษกับภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาแม่) ในประเทศไนจีเรีย (มีภาษาพื้นเมืองมากจนไม่อาจนำเอาภาษาใดภาษาหนึ่งมาเป็นภาษาราชการ) ในเบลเยียม ไอร์แลนด์ และ

¹ประสงศ์ สุนศิริ "ภาษาไทยกับความมั่นคงแห่งชาติ" ใน รายงานผลการสัมมนา "ภาษาไทยกับสังคมไทย" หน้า 246 - 247

²เปลื้อง ณ นคร "ความเกี่ยวข้องระหว่างภาษากับสังคม" ใน รายงานผลการสัมมนา "ภาษาไทยกับสังคมไทย" หน้า 276

³กาญจนา นาคสกุล "ภาษาไทยกับความเป็นไทย" ใน รายงานผลการสัมมนา "ภาษาไทยกับสังคมไทย" หน้า 262

ฟิลิปปีนส์ เป็นต้น¹

จากข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้ยกมากล่าวถึงนี้ จะเห็นได้ว่า ถ้าได้มีการใช้ภาษาต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ภาษาจะมีบทบาทสำคัญยิ่งในอันที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศชาติ แต่ถ้าหากมีการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกแยกทำลายล้างประเทศชาติ หรือมีความขัดแย้งกันในการใช้ภาษา เช่น ไม่มีภาษาใดภาษาหนึ่งเป็นภาษาประจำชาติ ก็อาจจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศได้

5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับ สังคม

ภาษา กับ สังคม มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในลักษณะที่เป็นเหตุและผลของกันและกัน นั่นคือ ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคม ไม่ว่าจะเป็นในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ล้วนแต่สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งสิ้น ขณะเดียวกันเมื่อสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เปลี่ยนแปลงไป ก็มีอิทธิพลทำให้ภาษาต้องปรับเปลี่ยนให้สนองตอบต่อสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นด้วย นักปฏิบัติการหรือวางแผนทางภาษาโดยทั่วไปยอมรับในรูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าวมาข้างต้น ดังเช่น ฮายมส์ (Hymes) ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาเกี่ยวกับภาษาไม่สามารถแยกออกจากการศึกษาความเป็นไปของสังคมได้ กัมเปอร์ซ (Gumperz) ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการศึกษาทางภาษาศาสตร์ว่า ปฏิสัมพันธ์ทางภาษา (linguistic interaction) ก็คือ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) โครงสร้างทางภาษาจะสะท้อนให้เห็นโครงสร้างทางสังคม การวิเคราะห์ภาษาและสังคมไปด้วยกันจะช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น² รูบิน และเจอร์นัค (Rubin and Jernudd) ได้ให้ข้อคิดในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้วางแผนเกี่ยวกับภาษานั้นมักมุ่งประเด็นทางภาษาศาสตร์เป็นสำคัญทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการวางแผนพัฒนา เพราะขาดการพิจารณาถึงกระบวนการทางสังคม ขาดการพิจารณาตัวแปรนอกเหนือจากตัวแปรของระบบภาษา เขาได้เสนอว่าการวางแผนเกี่ยวกับภาษาต้องคำนึงถึงเรื่องทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

¹ ภาทิพย์ อักษรกุล การประยุกต์ใช้วิชาสังคมวิทยาภาษาศาสตร์ในการมองปัญหาการเมืองภาคใต้ หน้า 307 - 309

² Allen D. Grimshaw. Language as Social Resource. p. 23-30

ประชากรและจิตวิทยา นั่นคือ จะต้องพิจารณาในเชิงสหวิทยาการนั่นเอง¹

หลักฐานที่ชี้ให้เห็นว่าภาษากับสังคมแปรผันไปตามกันมีอยู่มากมาย กรณีของสังคมไทย เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้มีคำใหม่ ๆ เกิดขึ้นในช่วงนั้นหลายคำ เช่น ประชาธิปไตย นายกรัฐมนตรี พรรคการเมือง ฯลฯ ในปัจจุบันมีคำพวก หัวก้าวหน้า ขวาทดขอบ เกิดขึ้นขณะที่คนรุ่นใหม่ ๆ น้อยคนที่รู้จักคำว่า ตง ซื่อ แป ออกไ้ ว่าเป็นส่วนใดของบ้าน²

จากข้อคิดดังกล่าว จะเห็นว่าภาษากับสังคมเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาจึงควรที่จะเรียนควบคู่กันไปกับเรื่องของสังคมในลักษณะสหวิทยาการ ในสังคมไทยก็เช่นเดียวกัน ภาษาไทยมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสังคม การเรียนรู้ภาษาไทยควบคู่กันไปกับการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม รวมทั้งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพื่อจะได้สามารถนำความรู้ดังกล่าวไปพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. แนวคิดในการใช้ภาษาให้มีบทบาทในการพัฒนาประเทศ

แนวคิดของบุคคลต่าง ๆ ที่ยกขึ้นมากล่าวข้างต้นนั้น แสดงความสำคัญของภาษาในแง่ต่าง ๆ ทำให้เห็นได้ว่าสังคมสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการรวมให้สมาชิกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นการสร้างชาติได้อย่างหนึ่ง เมื่อเกิดความสัมพันธ์และการรวมตัวกันแล้ว จะสามารถบุกเบิกสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้มีในชาติได้ บางประเทศมีนโยบายรวมชาติ แต่มีอุปสรรคเพราะมีประชาชนหลายเชื้อชาติพูดภาษาไม่เหมือนกัน ต้องใช้วิธีการเลือกภาษาใดภาษาหนึ่งหรือหลายภาษาเป็นภาษากลางที่ประชาชนจะต้องศึกษาเพื่อใช้ร่วมกันหรือปรับปรุงภาษาขึ้นมาใหม่³ ให้มีคำพูดที่ใช้ความคิดเพียงพอสำหรับจะใช้ในสิ่ง

¹Joan Rubin and Bjorn H. Jernudd. Can Language Be Planned ? : Sociolinguistic Theory and Practice for Developing Nations. : Preface

²วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ "ความนำ" ใน รายงานการสัมมนาการใช้ภาษาไทย หน้า 163

³ตัวอย่างอาจเห็นได้จากกรณีประเทศอินโดนีเซีย ปรากฏในงานวิจัยของ Klaidir Anwar-
INDONESIAN The Development and Use of a National Language. Indonesia,
Oadjah Mada Univesity Press, 1980

แวดล้อมของประเทศและของโลก สำหรับประเทศไทยคนส่วนใหญ่ใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนเดียวกัน คนไทยใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันและในหน้าที่การงาน การประกอบอาชีพ เพื่อการติดต่อสื่อสารกันตลอดมา แม้ว่าสิ่งแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงไปเราก็สามารถคิดวิธีการและแบบแผนในการใช้ภาษาให้เหมาะสมแก่โอกาสที่ใช้ ทำให้เกิดระเบียบ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศสืบต่อไป

7. การศึกษาภาษาไทยให้ได้ผลดี

เนื่องจากภาษาเป็นวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสาร และเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมด้านต่าง ๆ การเรียนรู้ภาษาจึงต้องอาศัยการได้ยิน ได้ฟัง การอ่าน การคิด การพูด และการเขียนบ่อย ๆ ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงไว้ในคำนำหนังสือพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

"แต่ก่อนมาการแต่งความเรียงดูไม่ถือกันว่าเป็นของสำคัญในวิชาแต่งหนังสือ การแต่งหนังสือถือกันว่าเป็นบทกลอน จึงจะนับเป็นวิชาแต่งหนังสือ เพราะฉะนั้นพระราชนิพนธ์ที่เป็นความเรียงจึงมีน้อย พระราชนิพนธ์ความเรียงเท่าที่สุดที่ได้พบ ก็คือ คำจารึกของพ่อขุนรามคำแหง อันขึ้นว่า "พ่อกูชื่อศรีอินทราทิตย์" นี่เป็นต้น หนังสือความเรียง นอกจากจารึกที่กล่าวมานี้แล้ว แม้เป็นกระแสน้ำของพระเจ้าแผ่นดินก็มักแต่งเป็นส่วนวนของผู้อื่นแต่ง มาชั้นกรุงรัตนโกสินทร์นี้ นอกจากที่ทรงแทรกในหนังสือพระราชพงษาวดารครั้งชำระ เมื่อในรัชกาลที่ 1 แต่ในรัชกาลที่ 3 มีพระราชนิพนธ์ 2 หรือ 3 ฉบับ ในเวลาเมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวประจวบรัชกาล ทรงพระปรารภเรื่องพระอาการและเรื่องพระสงฆ์หม่าแกว นอกจากนั้นก็ไม่ได้ว่ามีอะไร จนถึงรัชกาลที่ 4 จึงมีหนังสือพระราชนิพนธ์ความเรียงมาก ตลอดมาจนรัชกาลที่ 5 และรัชกาลปัจจุบันนี้เมื่อการศึกษาเจริญขึ้น ความรู้สึกจึงเกิดขึ้นว่าวิธีแต่งหนังสือความเรียง ถ้าจะแต่งให้ดี ก็เป็นวิชาอย่างหนึ่งเหมือนกัน ความเรียงอันเป็นพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ดี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ดี ไม่ว่าทรงไว้ในเรื่องใด ๆ ผู้ที่เอาใจใส่ในวิชาแต่งหนังสือ มีความเห็นเป็นอันเดียวกันว่า เป็นหนังสืออันประกอบด้วยปฏิภาณโวหารน่าอ่านและสมควรเป็นแบบอย่างของผู้ศึกษาวิชาแต่งหนังสือความเรียงได้ทั้ง 3 รัชกาล แต่วิธีศึกษาในทางที่ถูก คือเอาใจใส่อ่านให้มาก แต่อย่าไปหลงเลียนโวหาร การอ่านหนังสือที่แต่งดีจะเป็นพระราชนิพนธ์ก็ตาม หนังสือผู้อื่นแต่งซึ่งนับถือ

กันว่าสำนวนดี เช่น หนังสือเรื่องสามก๊ก เป็นต้นก็ตาม ถ้ายิ่งอ่านมากเรื่อง การอ่านนั่นเองจะ
อบรมทำให้โวหารของคนดีขึ้นในการแต่งหนังสือ ความคิดเห็นของข้าพเจ้าเป็นเช่นนี้ แล้วแต่
ท่านผู้ใดจะเห็นด้วย หรือมิเห็นด้วยก็ตามแต่ใจ"¹

นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความรู้ภาษาไทยอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี มักมี
ความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ต้องการใช้ความคิดที่มีเหตุผล แต่ก็ยังต้องการความรักและ
การแนะนำของผู้ใหญ่ การจัดการศึกษาวิชาภาษาไทยในระดับนี้ จึงควรให้มีกิจกรรมที่ให้โอกาสผู้ศึกษา
ได้ค้นคว้าหาเหตุผลอย่างอิสระ ในขณะที่เดียวกันครูก็มีส่วนที่จะช่วยแนะนำ และให้ข้อคิดแก่นักเรียน ช่วย
ให้นักเรียนมีความคิดกว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนั้นครูภาษาไทยควรจะมีความรู้รอบตัวมาก ต้องสนใจวิชาอื่น ๆ
ที่นอกเหนือไปจากตำราเรียน ต้องอธิบายได้ ยิ่งถ้าปฏิบัติได้ยิ่งดี วิชาที่สืบเนื่องกับภาษาไทยนี้ เช่น วิชา
ช่างศิลปกรรม เป็นต้นว่า เขียนลายไทย หรือรู้จักส่วนต่าง ๆ ของอาคารเรือนไทย การขับร้องเพลง
และอ่านทำนองต่าง ๆ ทำให้การเรียนน่าสนใจจำได้ง่ายขึ้น นอกจากนั้นควรจะมีรู้จักโยงเอาวิชาการ
อื่น ๆ ที่ได้ศึกษามาเป็นประโยชน์ เช่น วิชาภาษาต่างประเทศเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับภาษาไทยในแง่
ต่าง ๆ ทั้งในแง่การใช้และวิวัฒนาการ รวมทั้งสามารถใช้เป็นเครื่องมือค้นคว้า และเผยแพร่ภาษาไทย
ประวัติศาสตร์เพื่อทราบเรื่องราวความเป็นมาและภูมิหลังของภาษาไทย และวรรณคดีไทย การใช้ห้อง
สมุดและการอ่านหนังสือเพื่อการค้นคว้า เหตุการณ์ปัจจุบันและความเป็นไปในท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม คนไทยทุกคนมิได้มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้ดีทัดเทียมกัน ผู้ที่มีความ
สามารถมากย่อมเป็นผู้ได้เปรียบ เนื่องจากจะเข้าใจและรับรู้เรื่องราวข้อมูลต่าง ๆ ที่พูดและเขียนด้วย
ภาษาไทยเป็นอย่างดี และได้แสดงความรู้ความคิดของตนให้แก่ผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นคิดเห็นคล้อยตามได้มาก
กว่าคนอื่น นอกจากนั้นผู้มีความสามารถในภาษาหนึ่งย่อมมีโอกาสที่จะใช้และเข้าใจภาษาอื่นได้ดีถ้ามี
โอกาสศึกษา เพราะทักษะในการเข้าใจและใช้ภาษานั้นไม่ว่าจะเป็นภาษาใด ย่อมมีหลักคล้ายคลึงกัน
การมีทักษะในการเข้าใจและใช้ภาษาเป็นความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลก็จริง แต่ย่อมเป็นสิ่งที่
ศึกษาและฝึกฝนได้ จึงต้องมีการเรียนภาษาไทยให้เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญสำหรับคนไทยทุกคน

ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่า สภาพการเรียนการสอนภาษาไทยยังมีปัญหา กล่าวคือ นักเรียนมีความรู้

¹ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ความสามารถ และทักษะในการเข้าใจและใช้ภาษาไม่พอ จึงเป็นการสมควรที่จะคิดหาวิธีอธิบายวิชาภาษาไทยให้เข้าใจง่ายและน่าสนใจ ดังที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาได้ทรงพระนิพนธ์ไว้ในบทความเรื่อง "ปัญหาการใช้ภาษาไทย" ว่า ในการสอนภาษานั้น "น่าจะมีการดำริวิธีสอนภาษาไทยให้สนุกกว่าและเร็วกว่าที่เป็นอยู่ โดยทำให้ง่ายขึ้น และเก็บสิ่งที่ยากเอาไว้สอนเป็นขั้น ๆ ไป"¹

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษานั้น ผู้วิจัยได้เชิญครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และผู้เกี่ยวข้องมาประชุมเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทย ผลการประชุมพิจารณาปัญหา สรุปได้ดังนี้ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ก)

1. ทักษะการฟัง นักเรียนไม่สามารถจับประเด็นและวิเคราะห์เรื่องที่ฟังได้ดีเท่าที่ควร
2. ทักษะการพูด นักเรียนพูดไม่ชัด เช่น คำควบกล้ำ ตัว ร-ล ปัญหาเกี่ยวกับลีลาการพูด การแบ่งจังหวะ วรรคตอน น้ำหนักเสียง และการกำหนดขอบเขตเนื้อหาของเรื่องที่จะพูด นอกจากนั้นนักเรียนยังมีปัญหาเกี่ยวกับภาษาถิ่นด้วย
3. ทักษะการอ่าน นักเรียนอ่านไม่ถูกต้องตามอักขรวิธีของภาษาไทย อ่านทำนองเสนาะ ไม่ถูกต้องตามลักษณะฉันทลักษณ์ และไม่รักการอ่านหนังสือ
4. ทักษะการเขียน นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับลายมือ สะกดผิด เขียนตัวอักษรผิดลักษณะ การวางรูปสระ และวรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง เขียนไม่มีใจความสำคัญ นอกจากนี้ครูผู้สอนภาษาไทยยังมีความเห็นว่าหลักสูตรให้ความสำคัญกับการเขียนน้อย
5. ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิชาภาษาไทยค่อนข้างอ่อน นักเรียนไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจภาษาไทย
6. ความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล นักเรียนมีปัญหาที่มาจากสภาพแวดล้อมต่างกัน ทำให้มีพื้นฐานการฝึกใช้ภาษาแตกต่างกันยากที่จะแก้ไข นอกจากนี้ครูผู้สอนภาษาไทยยังเห็นว่า ภาษาสื่อมวลชนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี และครูบางคนก็ใช้ภาษาเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีด้วย
7. ความสามารถในการคิดและวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และความสามารถในการคิดและมีวิจารณญาณอย่างสมเหตุสมผล นักเรียนมีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์ค่อนข้างต่ำ นักเรียนขาด

¹ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา "ปัญหาการใช้ภาษาไทย" ใน รายงานการสัมมนาการใช้ภาษาไทย หน้า 25

กัลยาณิวัฒนา, สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา, "ปัญหาการใช้ภาษาไทย" ใน รายงานการสัมมนาการใช้ภาษาไทย หน้า 25

คณะกรรมาธิการศึกษาและพัฒนา สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดบุรีรัมย์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และผู้เกี่ยวข้อง

และ ฉบับที่ 14-15 256

พื้นฐานในเรื่องวิจารณ์งาน และการเรียนการสอนไม่เอื้อให้นักเรียนคิดและมีวิจารณ์งาน

8. ความสามารถในการจับใจความสำคัญของข้อความที่ฟังและพูด นักเรียนขาดทักษะการฟัง ไม่สามารถสังเกตและจับใจความสำคัญได้ นอกจากนี้มีปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น การใช้ภาษาถิ่น

9. ความสามารถในการสรุปประเด็นความสำคัญจากข้อความที่อ่านและเขียน นักเรียนส่วนมากอ่อนในเรื่องการทำความเข้าใจประเด็นสำคัญ

10. ความรักและภาคภูมิใจในวิชาภาษาไทย นักเรียนไม่สนใจภาษาไทยเท่าที่ควร เพราะคำนิยมของสังคมโดยทั่วไปไม่ยกย่องและส่งเสริมภาษาไทย

11. ความชอบและเห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย นักเรียนขาดความรู้พื้นฐานและไม่ค่อยสนใจวรรณคดี เห็นว่าเป็นเรื่องเก่าและล้าสมัย การเรียนการสอนโดยทั่วไปรวมทั้งแบบเรียนไม่เอื้อให้นักเรียนสนใจและเห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย

นอกจากปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนภาษาไทยของนักเรียนแล้ว ครูผู้สอนภาษาไทยซึ่งได้มาประชุมกัน ยังได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยทั่ว ๆ ไปในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยอาจจำแนกปัญหาออกได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารวิชาการ มีปัญหาที่ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญแก่ภาษาไทยมากเท่าที่ควร การจัดบุคลากรเข้าสอนไม่เหมาะสม เช่น ไม่ตรงกับความถนัด ชั่วโมงสอนมากเกินไป ครูที่คำนึงถึงมาตรฐานออกข้อสอบยาก ทำให้นักเรียนสอบตกมาก มักถูกเพ่งเล็ง ทำให้เสียขวัญ และกำลังใจ การจัดการเรียนการสอนให้ความสำคัญแก่ภาษาไทยน้อยไป และขาดการติดต่อทำความเข้าใจและความร่วมมือจากครูในหมวดวิชาอื่น ๆ

2. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชามากเกินไป ไม่สอดคล้องกับเวลาที่กำหนดให้ จำนวนหน่วยการเรียนรู้น้อย ทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญ ระเบียบการประเมินผล มีส่วนทำให้มาตรฐานวิชาภาษาไทยของนักเรียนต่ำ เพราะครูจำใจต้องให้นักเรียนสอบผ่าน และจุดประสงค์การเรียนรู้มากเกินไป ทำให้สอนและวัดผลได้ไม่ครอบคลุม

3. ปัญหาเกี่ยวกับแบบเรียน แบบเรียนบางเรื่องมีเนื้อหาน้อยไป บางเรื่องมากเกินไป และศัพท์ยากไป บางเล่มใช้ภาษาผิด พิมพ์ผิดมาก เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี หนังสืออ่านนอกเวลาบางเรื่องเก่าล้าสมัยไป ควรจะบรรจุเนื้อหาสมัยใหม่ที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนมากขึ้น

4. ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน ครูสอนภาษาไทยมีจำนวนไม่เพียงพอ ครูบางคนไม่รักภาษาไทย

ไม่ชวนขวหาความรู้เพิ่มเติม ขาดศิลปะการสอนที่จะเอื้อให้ภาษาไทยสนุกสนานน่าสนใจได้ ครูหมวดวิชาอื่น ๆ ไม่ให้ความร่วมมือสนับสนุนการใช้ภาษาที่ดีและถูกต้อง

5. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน จำนวนนักเรียนแต่ละห้องมากเกินไป ครูเอาใจใส่ดูแลไม่ทั่วถึง พื้นฐานภาษาไทยในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนส่วนใหญ่ค่อนข้างไม่ดี นักเรียนสนใจและให้ความสำคัญวิชาภาษาไทยน้อย และความเคยชินกับภาษาถิ่นของนักเรียนเป็นอุปสรรคในการสื่อสาร

6. ปัญหาอื่น ๆ เช่น สังคมทั่วไปให้ความสำคัญแก่วิชาภาษาไทยน้อยกว่าวิชาอื่น ๆ อันเป็นผลต่อค่านิยมของนักเรียน และสภาพแวดล้อม สิ่งพิมพ์ และการใช้ภาษาที่ไม่ระมัดระวังโดยทั่วไป มีส่วนสำคัญทำให้นักเรียนรู้ภาษาไทยผิดพลาด

จากสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งได้จากการอภิปรายของครูผู้สอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ผู้วิจัยได้ขอให้ครูผู้ร่วมประชุมได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งพอจะสรุปแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ก)

1. ควรฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้มากขึ้น เช่น ฝึกการฟังโดยจัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน ติดตามฟังรายการภาษาไทยวันละคำ ฝึกให้พูดเป็นกลุ่ม โดยครูชี้แนะหัวข้อที่น่าสนใจหาตัวอย่างการพูดที่ดีให้นักเรียนฟัง ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการพูด จัดกิจกรรมให้รักการอ่าน เช่น จัดมุมหนังสือ จัดให้อ่านข่าวรายวันหน้าชั้นเรียน ใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เช่น เทป ช่วยให้นักเรียนฝึกอ่านทวนเองเสนอแนะ สำหรับการเขียน ควรจัดประกวดคัดลายมือ ส่งเสริมนักเรียนที่เขียนดี ส่งผลงานเข้าประกวดเพื่อเป็นแบบอย่าง ฝึกเขียนบ่อย ๆ

2. จัดกิจกรรมประกวดแข่งขันต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนวิชาภาษาไทย ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยในรูปแบบต่าง ๆ เน้นให้เห็นว่าภาษาเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ

3. ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและครูผู้สอนวิชาอื่น ๆ ให้ส่งเสริมให้นักเรียนสนใจภาษาไทยและเป็นแบบอย่างการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ครูต้องรักและภูมิใจในภาษาไทย ทำตัวให้เป็นที่ดีศรีธำของนักเรียน

4. ฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ โดยให้ตัวอย่างแสดงการวิเคราะห์ หาสถานการณ์ปัจจุบันให้ฝึกคิดวิเคราะห์

5. ฝึกให้นักเรียนหัดฟังเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ ไปสู่เรื่องที่ซับซ้อนมากขึ้น ฝึกให้สรุปประเด็นสำคัญที่ฟังโดยการให้พูดหรือเขียน

6. ปรับปรุงหลักสูตร วิธีสอน แบบเรียน และอุปกรณ์การสอน

7. ควรจัดให้มีศูนย์ผลิตอุปกรณ์การสอนภาษาไทย และใช้โสตทัศนศึกษาช่วยในการสอน เช่น การใช้วิดีโอ สไลด์ เทป เป็นต้น

8. ควรจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษา และห้องสมุดภาษาไทย

9. จัดทำชุดการสอนเสริม

10. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวิชาภาษาไทย จัดกิจกรรมนอกสถานที่

นอกจากปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ซึ่งได้จากการประชุมพิเศษที่ปรึกษาของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์ ดร.อรอนงค์ สุวรรณกุล อาจารย์วิทยาลัยครูสวนดุสิต ซึ่งเป็นกรรมการสอบคัดเลือกนักศึกษาครูและสอนในวิทยาลัยครูสวนดุสิตมากกว่า 20 ปี พบว่าปัญหาด้านภาษาไทยของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 (จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) คือ การพูดไม่ถูกต้อง อ่านไม่คล่อง แปลคำศัพท์หรือแปลความไม่ได้ เก็บใจความไม่ได้ บรรยายความเมื่อตอบคำถามแบบอัตนัยไม่สละสลวย ดร.อรอนงค์ ได้แสดงข้อคิดว่าการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรเน้นความสำคัญของภาษาไทยให้มาก และควรฝึกหัดให้นักเรียนมีความสามารถเข้าใจความคิดของผู้อื่น ถ่ายทอดความคิดของตนเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนได้ดี¹

นอกจากนี้ อาจารย์ที่สอนภาษาไทยหลายท่าน ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาไทย ว่ามีการเน้นด้านทักษะและกลุ่มสัมพันธ์ การอภิปราย และการวิเคราะห์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีและเหมาะสมกับสภาพการพัฒนานักเรียนในระดับนี้ สิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์ก็คือ การมีหนังสือเรียนและสื่อการสอนภาษาไทยให้คนคว่าน้อยเกินไป นักเรียนสมัยใหม่ต้องการรู้หลาย ๆ สิ่งด้วยกัน ในด้านการเขียนนั้น ในปัจจุบันนักเรียนไม่ค่อยได้เขียนเรื่องอะไรยาว เนื่องจากมีเวลาเรียนภาษาไทยในสัปดาห์หนึ่งน้อยมาก ข้อสอบที่ใช้นั้นเป็นปรนัยเสียส่วนใหญ่ ทำให้ขาดประสบการณ์ทางด้านภาษา และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

เนื่องจากภาษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทยทั้งหลาย จึงควรให้ความสนใจกับการสอนภาษาไทยให้ได้ผลเป็นพิเศษ นักเรียนที่เรียนจบประโยคชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทุกคนควรจะต้องมีทักษะเป็นอย่างดีในการฟัง การอ่าน

¹อรอนงค์ สุวรรณกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นผู้สัมภาษณ์ที่ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2529

การคิด การพูด และการเขียนภาษาไทย และสามารถใช้ทักษะเหล่านี้ค้นคว้าหาความรู้สืบเนื่องให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ความเจริญแก่ประเทศชาติสืบต่อไป การจัด การสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ ไม่ควรจะจำกัดขอบเขตให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาไทยตามที่ กำหนดไว้ในหลักสูตรเท่านั้น หากควรจะต้องหาวิธีการให้ผู้เรียนมีความรู้รอบตัวหลาย ๆ ด้าน เป็นแบบ สหวิทยาการ เมื่อผู้วิจัยเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากจะศึกษาวิชาภาษาไทยที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้ว อาจารย์ผู้สอนยังสร้างแบบเรียนและอธิบายประกอบเพิ่มเติม โดยท่าน จะคัดเอาข้อความต่าง ๆ จากวรรณคดีเก่า ๆ บ้าง บทความวิชาการ บทความในหนังสือพิมพ์ที่น่าสนใจ มาให้อ่านเอาเรื่องให้ตอบคำถาม หัดเขียนคำประพันธ์หรือความเรียงตามแบบแผนนั้น ถ้าบทความที่ยกมา มีข้อที่บกพร่องหรือไม่ตรงกับแนวคิดของท่าน ก็จะอธิบายให้นักเรียนได้มีโอกาสคิดพิจารณาก่อนที่จะยึดถือเป็นแบบฉบับ นอกจากนั้น อาจารย์มักจะอธิบายความรู้ต่าง ๆ ที่สืบเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านภาษา วรรณคดี ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้รอบตัว หลายด้าน และทราบว่าที่แท้จริงความรู้ทั้งหลายล้วนมีความเกี่ยวข้องกันทั้งสิ้น ที่ต้องแยกสอนเป็นรายวิชา นั้นก็เพื่อความสะดวกในการถ่ายทอดความรู้ การจดจำและนำความรู้ไปใช้ การสอนในลักษณะนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน ทั้งยังช่วยให้สามารถใช้ภาษาไทยให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและ บุคคลอีกด้วย

จากสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังได้กล่าวแล้ว และจากประสบการณ์การเรียนภาษาไทยของผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยจึงคิดสร้างสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย ขึ้นประกอบด้วยบทความที่ไม่ซ้ำกับบทเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีเนื้อหาหลากหลาย เพื่อแสดงให้นักเรียนเห็นว่า การศึกษาหาความรู้ทำได้โดยการอ่านหนังสือหลายประเภท มีกิจกรรมในการเรียน หลาย ๆ อย่างเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความอยากค้นคว้าเพิ่มเติม ครูอาจใช้กิจกรรมเหล่านี้เวลาสอนในห้อง เรียน หรือให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเองนอกเวลาเรียนก็ได้ ในบทเรียนจะมีคำอธิบายประกอบ เพื่อส่งเสริมความสนใจในการศึกษาภาษาไทย และเพื่อช่วยครูให้สอนง่ายขึ้น โดยคาดว่าบทเรียนที่สร้างขึ้นนี้จะ ช่วยเพิ่มพูนทั้งวิชาภาษาไทยและความรู้ที่สืบเนื่องได้

8. จุดมุ่งหมายในการวิจัย

เสนอนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนให้บังเกิดผลดี ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึกรักคิด และประสบการณ์ให้แก่ผู้อื่น เข้าใจความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้อื่น สร้างความต้องการค้นคว้า ความใฝ่รู้ อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างความคิดที่จะใช้พัฒนาชาติบ้านเมืองได้

บทที่ 2

การสร้างและพัฒนานวัตกรรม

ในการดำเนินงานวิจัยเรื่องการพัฒนาวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ มีวิธีดำเนินการในเรื่องสำคัญสองประการคือ การกำหนดลักษณะของนวัตกรรม และการกำหนดขั้นตอนการสร้างและพัฒนานวัตกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของนวัตกรรม

นวัตกรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการเก่า ๆ ให้เกิดสิ่งใหม่หรือระบบใหม่ในการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ทำให้เกิดผลดียิ่งขึ้นกว่าเดิม การสอนวิชาภาษาไทยที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดั่งนั้น มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา การจะจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมียุทธวิธีทำให้ผู้เรียนยังเกิดความสนใจใฝ่เรียน การจัดทำนวัตกรรมประกอบการสอน เป็นวิธีการที่ดีประการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงในระบบของการเรียนการสอนทั้งในด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการสอน หรือการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน และการประเมินผล ระบบการเรียนการสอนนั้นนอกจากจะกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจอยากเรียนมากขึ้นแล้วยังสามารถสอดแทรกเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนอันจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้รอบตัวหลายด้าน นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รวมทั้งช่วยสร้างเสริมคุณสมบัติที่ดี เช่น ความต้องการค้นคว้า ความใฝ่รู้ ความสามารถในการสร้างความคิดอย่างมีเหตุผลให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนอีกด้วย

นวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือ นวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะที่เน้นการเสริมทักษะในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาไทยทั้งทักษะในการ ฟัง พูด อ่าน เขียน วรรณคดี หลักภาษา และการใช้ภาษา โดยมีกิจกรรมที่หลากหลายในการเสริมสร้างทักษะ และมีบูรณาการ เพื่อมุ่งให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างกว้างขวางและนำไปปฏิบัติได้ ประโยชน์ของนวัตกรรมนี้จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีลำดับขั้นตอนเป็นที่น่าสนใจของผู้เรียนยิ่งขึ้น ครูสอนสะดวก และนักเรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะเชิงภาษาในแง่ของการใช้ประโยชน์อย่างเห็นได้ชัดยิ่งขึ้น

2. การสร้างและพัฒนานวัตกรรม

ในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมมีขั้นตอนอยู่สามขั้นคือ ขั้นการสร้างนวัตกรรม ขั้นการปรับปรุงคุณภาพโดยอาศัยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และขั้นการตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการนำนวัตกรรมที่ปรับปรุงแล้วไปใช้สอนจริง ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนไป คือ

2.1 การสร้างนวัตกรรม

2.1.1 การศึกษาหลักสูตร ในการศึกษาหลักสูตรนี้ได้พิจารณาจุดประสงค์และเนื้อหาของวิชาภาษาไทยในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 รวมทั้งพิจารณาแนวทางจัดกิจกรรมสื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลจากแผนการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในภาพรวมกว้าง ๆ แล้ววิเคราะห์ความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และสื่อการเรียนการสอนและการประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักสูตรวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เห็นชัดเจน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมต่อไป

2.1.2 กำหนดโครงสร้างของนวัตกรรม การกำหนดโครงสร้างของนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในงานวิจัยนี้ ได้นำผลของการศึกษารายละเอียดของหลักสูตรดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของนวัตกรรม ตลอดจนการเลือกหาเรื่องต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเหล่านั้น โครงสร้างของนวัตกรรมโดยทั่วไปประกอบด้วยความนำและบทเรียน 10 บท ดังต่อไปนี้

บทเรียนที่ 1 โคลงประกอบภาพพระราชพงศาวดาร

บทเรียนที่ 2 กาพย์คำกลอน

บทเรียนที่ 3 บუნโนวาทคำฉันท์

บทเรียนที่ 4 หลักพุทธศาสนา ศรัทธา - ปสาทะ

บทเรียนที่ 5 พระราชนิพนธ์ค่าน้ำหนังสืออิสรราชคำฉันท์

- บทเรียนที่ 6 พระราชหัตถเลขา
 บทเรียนที่ 7 สุนทรพจน์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
 บทเรียนที่ 8 มนต์นักบวชสยาม
 บทเรียนที่ 9 บทละครเรื่องเที่ยวเมืองไชยา
 บทเรียนที่ 10 โรคพิษสุนัขบ้า

2.1.2.1 ความนำ ความนำของนวัตกรรมประกอบด้วย หลักการและเหตุผลซึ่งแสดงความสำคัญของการเรียนภาษาไทย และจุดมุ่งหมายของนวัตกรรม โดยทั่ว ๆ ไป รวมทั้งจุดมุ่งหมายเฉพาะซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมดนอกจากนี้ได้ระบุพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ตลอดจนกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการประเมินผลเบื้องต้น วิธีการประเมินผลหลังการเรียนรู้ และการเรียนซ่อมเสริมไว้ด้วย ความนำของนวัตกรรมแสดงให้เห็นภาพโครงสร้างของนวัตกรรมโดยส่วนรวมอย่างชัดเจน

2.1.2.2 โครงสร้างของแต่ละบทเรียน บทเรียนของนวัตกรรมแต่ละบทเรียนประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 4 ส่วน คือ

2.1.2.2.1 จุดมุ่งหมายของบทเรียน บทเรียนทุกบทจะมีจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในความนำของนวัตกรรมบางข้อแล้วแต่ลักษณะของบทเรียน เมื่อรวมจุดมุ่งหมายของบทเรียนทั้งหมด จะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทุกข้อของนวัตกรรม และดังนั้นจึงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอนภาษาไทยตามหลักสูตร

2.1.2.2.2 เนื้อหา การกำหนดเนื้อหาของบทเรียนแต่ละบทมีลักษณะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของบทเรียนนั้น ๆ ดังนั้นเนื้อหาที่กำหนดจะเอื้อให้บทเรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งขึ้น เนื้อหาที่คัดเลือกมาจะมีความยากง่ายเหมาะสมกับ

พื้นฐานความรู้ และวัยของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นเนื้อหาที่น่าสนใจ เอื้อและช่วยให้แสวงหาความรู้สืบเนื่องได้เป็นอย่างดี

2.1.2.2.3 คำอธิบาย มีลักษณะเป็นการอธิบายเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เรียนให้เกิดแนวความคิดตามเนื้อหาที่เสนอไว้ หรือเป็นการนำเนื้อหานั้นมาอธิบายให้เกิดความเข้าใจให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น การให้เข้าใจความเป็นมาของบทร้อยแก้วหรือร้อยกรองที่นำมาเป็นเนื้อหานั้นอธิบายศัพท์หรือสำนวนและการขยายความรู้จากเนื้อหาในด้านหลักภาษาเป็นต้น คำอธิบายดังกล่าวเป็นการเอื้อให้เรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น

2.1.2.2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมของแต่ละบทเรียนนั้นเป็นกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนตามเนื้อหาและคำอธิบายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน กิจกรรมมีความหลากหลาย เป็นกิจกรรมที่เร้าความสนใจในการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริง ลักษณะของกิจกรรมมีสองประเภทคือ กิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือก กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ให้ทำตามที่กำหนด เมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมครบถ้วนตามที่กำหนดแล้ว จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย เช่น การอ่านเอกสาร การถอดข้อความจากร้อยกรองเป็นร้อยแก้ว การเรียบเรียงข้อความใหม่หรือการสรุปใจความ การฝึกแต่งร้อยกรอง การให้อ่านข้อความในลักษณะต่าง ๆ การตอบคำถาม การฝึกเขียนคำนำเป็นต้น ส่วนกิจกรรมเลือก เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น และได้

เลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ กิจกรรมเลือกที่ระบุไว้ในบทเรียนจะมีหลายกิจกรรม และ ให้เลือกทำอย่างน้อย 1 กิจกรรม เช่น การให้เลือก บทประพันธ์หรือบทความอื่นมาศึกษา การให้ทำแบบฝึกหัด อื่นในลักษณะเดียวกันซึ่งมีความยากง่ายอยู่ในลักษณะ ใกล้เคียงกัน เป็นต้น

2.1.2.2.5 การประเมินผลหลังการเรียนรู้ เป็นการประเมินการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายในแต่ละบทเรียน วิธีการประเมิน มีลักษณะเป็นคำถามให้ตอบ การถอดความบทประพันธ์ การฝึกอ่านทำนองเสนาะ การอภิปราย การเขียน เรียงความหรือการปฏิบัติงานอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับจุด มุ่งหมายและมีเกณฑ์ในการตรวจ ผลการประเมินพิจารณา ว่าจะต้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละบทเรียน หาก ไม่ผ่านเกณฑ์ก็จะมี การเรียนซ่อมเสริม

2.1.2.3 ลักษณะเด่นของนวัตกรรม นวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีลักษณะเด่นที่เป็นความ เปลี่ยนแปลงไปจากการสอนตามปกติ ที่สำคัญคือ

2.1.2.3.1 มีความหลากหลายของบทเรียนในแง่ของเนื้อหา อรรถรส ประเภทของคำประพันธ์หลายรูปแบบ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียน ไม่เบื่อ และได้รับความรู้สืบเนื่องจากเรื่องที่เรียน

2.1.2.3.2 มีความหลากหลายของกิจกรรม ทั้งกิจกรรมบังคับและ กิจกรรมเลือก กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่จะเสริม สร้างพฤติกรรมหรือความสามารถให้แก่ผู้เรียนได้หลาย ด้าน เช่น การอธิบายบทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อย กรอง การอธิบายเนื้อเรื่อง การใช้ศัพท์อย่างถูกต้อง การให้เป็นคนอ่านมากฟังมาก มีประสบการณ์ การ ให้มีความสามารถในการสังเกตและจดจำที่ถนัดที่จะนำ

ไปใช้ได้ดี ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นในเชิงวิจารณ์ การใช้ภาษาได้ถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ การอ่านอย่างชัดเจน ถูกจังหวะและทำนอง ความสามารถในการแต่งบทประพันธ์หรือเขียนบทความได้ ความสามารถในการพูดแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สำคัญ และการเขียนหนังสือให้สวยงาม สะอาด ชัดเจน และอ่านง่าย เป็นต้น

2.1.2.3.4 ลักษณะเนื้อหาของแต่ละบทเรียนที่เลือกมา เอื้อและช่วยให้ผู้เรียนหาความรู้สืบเนื่องเพิ่มเติมอยู่เสมอ

2.1.2.3.5 บทเรียนทั้ง 10 บท จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาภาษาไทยได้ตามหลักสูตรและได้ความรู้สืบเนื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาแต่ละบทอีกมากโดยไม่รู้ตัว ทำให้เกิดความรู้รอบตัวหลายด้าน โดยส่วนรวมแล้วการเรียนรู้วรรณกรรมนี้จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาไทย รวมทั้งมีความรอบรู้ในอันที่จะเป็นประโยชน์ในการสร้างพื้นฐานความคิดที่จะใช้พัฒนาบ้านเมืองได้ต่อไป

2.2 การปรับปรุงคุณภาพของนวัตกรรมโดยอาศัยความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ

การปรับปรุงนวัตกรรมที่สร้างขึ้นดังกล่าวแล้ว มีกระบวนการดังต่อไปนี้

2.2.1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย 14 คน (ภาคผนวก ก) พิจารณาปรับปรุงคุณภาพของนวัตกรรม โดยกำหนดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมในแง่มุมต่าง ๆ รวมทั้งแนวทางการปรับปรุงลงในแบบสอบถามที่จัดทำขึ้น (ภาคผนวก ข) คำถามในแบบสอบถามจะถามในประเด็นต่าง ๆ ตามสาระของนวัตกรรมในเรื่อง จุดมุ่งหมาย เนื้อหา คำอธิบาย กิจกรรม และการประเมินผล เป็นเรื่อง ๆ ไป โดยมีระดับการแสดงความคิดเห็น 4 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง พร้อมกับให้เขียนความคิดเห็นซึ่งเป็นข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงด้วย

- 2.2.2 ประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้จากแบบสอบถาม สรุปรูปเป็นประเด็นสำคัญ โดยส่วนรวม และเป็นรายบทเรียน (ภาคผนวก ข)
- 2.2.3 จัดประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 14 คน โดยใช้ผลการประมวลความคิดเห็นจากแบบสอบถามข้อ 2.2.2 เป็นแนวทางให้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมร่วมกัน
- 2.2.4 ประมวลข้อเสนอแนะทั้งหมดจากการประชุมสัมมนาในข้อ 2.2.3 จำแนกเป็นความนำและเป็นรายบทเรียน (ภาคผนวก ค) นำไปใช้ปรับปรุงนวัตกรรมที่สร้างไว้ ให้เป็นนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์พร้อมจะนำไปใช้สอนได้ ดังที่แสดงไว้ในบทที่ 3

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการนำนวัตกรรมไปสอนจริง

การตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมในขั้นนี้ เป็นการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้สอนจริงกับนักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 31 คน รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้เสนอไว้ในบทที่ 4

นวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หลักการและเหตุผล

คนไทยมีภาษาของตนเองใช้พูด ใช้เขียนเพื่อสื่อสารกันมาโดยตลอด การมีภาษาของตนเองและการมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามนี้ เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นเอกราช ดังนั้นการศึกษาภาษาไทยจนถึงขั้นที่สามารถเขียนหรือแต่งได้อย่างถูกต้องจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

การเขียนหนังสือให้ดีขึ้น ไม่ใช่ของง่ายเพราะจะต้องใช้โวหารให้เหมาะแก่ระดับภาษา และกาลเทศะ เช่น ในการเขียนจดหมายราชการ จะต้องใช้สำนวนและแบบแผนตามที่กำหนดไว้ ไม่สมควรที่จะใช้ภาษาแบบที่ใช้ในจดหมายส่วนตัวที่เขียนถึงญาติพี่น้องเพื่อนฝูง การเขียนบทความหนังสือพิมพ์ ประกาศข่าวทางราชการ การเขียนเรื่องอ่านเล่นหรือการเขียนบทความทางวิชาการย่อมต้องใช้ ภาษา ศัพท์ สำนวนต่างกัน การเขียนบทโฆษณาและบทความหนังสือพิมพ์ถ้าใช้ศัพท์สำนวนเรียบหรือยากเหมือนเขียนบทความวิชาการก็จะไม่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านเท่าที่ควร การเขียนหนังสือที่มุ่งความไพเราะ อันได้แก่ หนังสือวรรณคดีนั้น จะใช้ศัพท์สำนวนอย่างพิถีพิถัน เหมือนหนังสืออื่นก็หาควรไม่ อีกประการหนึ่งหนังสือวรรณคดีนั้นยังแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ กัน เช่น แบ่งเป็นร้อยแก้ว ร้อยกรอง และยังมีรูปแบบต่าง ๆ กันไปอีก นักเรียนผู้ใฝ่ใจในการศึกษาจะต้องฝึกฝนการเขียนการแต่ง และเลือกอ่านหนังสือที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่าง ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงพระนิพนธ์ไว้ในคำนำหนังสือพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่ พ.ศ. 2417 ถึง พ.ศ. 2453 มีความตอนหนึ่งว่า

"...วิธีศึกษาต้องศึกษาในทางที่ถูกคือเอาใจใส่อ่านให้มาก แต่อย่าไปหลงเขียน การอ่านหนังสือที่ดี จะเป็นพระนิพนธ์ก็ตาม หนังสือผู้อื่นแต่งซึ่งนับถือกันว่าสำนวนดี เช่นหนังสือสามก๊กเป็นต้นก็

ตามถ้อยคำอ่านมากเรื่อง การอ่านนั่นเองจะอบรมอาหารของตณฺ์ขึ้นในการแต่งหนังสือ"¹

ปัจจุบันนี้มีผู้แต่งหนังสือมากขึ้นและมีวิชาการสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อน ผู้ใฝ่ใจในการศึกษาภาษาไทย ทั้งที่เป็นนักเรียนและมีใช้นักเรียนบางคนอาจจะ ไม่มีเวลาว่างที่จะอ่านหนังสือทุกเล่มได้จนครบถ้วน การอ่านหนังสือน้อยเล่มหรืออ่านเพียงเล่มเดียวจะไม่ทำให้ความรู้แตกฉานกว้างขวาง การอ่านหนังสือที่จะให้ได้ประโยชน์จนถึงอาจนำความรู้และสำนวนโวหารที่ดีจากหนังสือที่อ่านไปเป็นแบบ เพื่อเขียนได้ดีขึ้นนั้น จำเป็นที่ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างเข้าใจถ่องแท้ อ่านได้เนื้อถ้อยกระเทงความ เข้าใจทั้งถ้อยคำสำนวนที่เขียนไว้อย่างทะลุปรุโปร่งและจะต้องเข้าใจเนื้อความของเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง รวมทั้งต้องรู้จักสังเกตรูปแบบวิธีการเขียนเพื่อนำมาเป็นแบบอย่างได้ ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงทดลองสร้างนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยนี้ขึ้น เพื่อให้เป็นคู่มือการศึกษาของผู้ที่สนใจในภาษาไทย ให้ได้ผลิตผลในการอ่านเรื่องหลายประเภท โดยจะคัดเอาตัวอย่างบทประพันธ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนควรจะต้องอ่านมาประกอบและทดลองทำแบบฝึกหัดท้ายบท อนึ่งพึงกำหนดว่าแบบฝึกหัดที่ยกมานี้เป็นแต่เพียงจำนวนน้อย เพื่อเป็นแนวทางเท่านั้น นักเรียนควรหมั่นอ่านเพิ่มเติม โดยค้นหาหนังสือตามรายชื่อเรื่องที่ให้ไว้หรือจะหาจากหนังสืออื่น ๆ ประกอบอีกตามทัศนะของตนก็ย่อมทำได้ การอ่านบทความในนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยนี้ นอกจากจะทำให้ได้ความรู้จากเนื้อหาของเรื่องแล้วยังจะนำให้เกิดความอยากรู้เพิ่มเติมในวิชาการต่าง ๆ ทำให้รู้จักประสานความรู้หลายแขนงเข้าด้วยกันในลักษณะการศึกษาแบบสหวิทยาการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตต่อไปในสังคมอีกด้วย

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. อธิบายบทประพันธ์ทั้งความเรียงและร้อยกรองให้เป็นที่เข้าใจง่าย ๆ
2. อธิบายเนื้อเรื่องของบทประพันธ์ และศัพท์ที่ใช้อย่างถูกต้อง เป็นการฝึกให้อ่านมากฟังมากมีประสบการณ์ มีความสังเกตจดจำถ้อยคำเพื่อนำออกใช้เมื่อจำเป็น
3. แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์บทประพันธ์นั้น ๆ ได้ โดยเขียนแสดงความคิดเห็นของตนอย่างมีชั้น

¹สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่ พ.ศ. 2417-2453 คำนำ

ตอน ใช้ภาษาถูกต้อง และมีความหมายตรงกับจุดมุ่งหมายตามกาลเทศะ ในกรณีนี้จะต้องรู้ว่าความหมายต่างกัน เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันอย่างไร

4. อ่านบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองได้ชัดเจน ถูกจังหวะและทำนอง
5. แต่งบทประพันธ์ เขียนความเรียง หรือบทความตามแบบเรียนได้
6. พุฒแสดงความคิดเห็นประเด็นสำคัญในเรื่องที่เรียนได้
7. เขียนหนังสือให้สวยงาม สะอาด ชัดเจน อ่านง่าย รู้จักแยกหัวข้อ ย่อหน้า เว้นวรรค จัดรูปให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

ความรู้พื้นฐาน

มีความสามารถในการอ่านเขียนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

การประเมินผลเบื้องต้น

ตรวจสอบความรู้ของนักเรียน โดยการอภิปรายซักถามเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องที่จะเรียนในแต่ละบทเรียน ถ้านักเรียนมีความรู้และทักษะครบตามจุดมุ่งหมายทุกข้อของแต่ละบทเรียนโดยมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผลอย่างน้อย 80 % ก็ให้เรียนบทเรียนอื่นต่อไปได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ

- 1.1 อ่านเอกสาร
- 1.2 ทำกิจกรรมบังคับที่ระบุไว้ในแต่ละบทเรียน

2. กิจกรรมเลือก ให้เลือกทำกิจกรรมอย่างน้อย 1 อย่าง

- 2.1 ครูอาจจะเลือกบทประพันธ์หรือบทความอื่น ๆ ที่มีความยาวและความยากง่ายเท่ากับบทความที่ยกมาให้ศึกษา แล้วให้ทำแบบฝึกหัดในลักษณะเดียวกัน
- 2.2 ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามที่ระบุไว้ในกิจกรรมเลือกของบทเรียน
- 2.3 นักเรียนอาจเสนอให้ทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจ โดยมีเกณฑ์พิจารณาว่ากิจกรรมนั้น ๆ ต้องมีความยากง่ายใกล้เคียงกับกิจกรรมเลือกที่ได้กำหนดไว้เป็นแนวทางแล้วในบทเรียนนั้น

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินจากกิจกรรมที่ให้ทำในแต่ละบทเรียน โดยงานที่ทำได้จะต้องมีความถูกต้องผ่านเกณฑ์ ประเมินผลอย่างน้อย 80 %

การเรียนรู้ซ่อมเสริม

ถ้านักเรียนคนใดไม่ผ่านการประเมินผลหลังการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียน ให้นักเรียนปรึกษาหารือกับครู และเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ระบุไว้ในแต่ละบทเรียนใหม่ หรืออาจคิดกิจกรรมการเรียนรู้ขึ้นใหม่ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนได้มีสมรรถภาพตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้

หมายเหตุ บทเรียนทั้งสิบบทนี้ครูอาจพิจารณาเลือกสอนบทใดบทหนึ่งก่อนหรือหลังก็ได้ตามความเหมาะสม

บทเรียนที่ 1

โคลงประกอบภาพพระราชพงศาวดาร¹

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ถอดโคลงเป็นร้อยแก้ว (ความเรียง) ได้
2. แสดงความคิดเห็นวิจารณ์บทประพันธ์นี้ได้
3. แต่งโคลงสี่สุภาพได้
4. อ่านทำนองเสนาะบทประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพได้

¹สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช โคลง
ภาพพระราชพงศาวดาร หน้า 33

บทอ่าน

รูปที่ 26 แผ่นดินสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช

ภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประทับยืน (ปัจจุบันเขียน หงสาวดี)

ปิ่นมอญมาตั้งค่าย	บางปหัน
พระนเรศวรนำพลชั้นธ	ทัพม้า
สามกองนับรวมกัน	ร้อยยี่สิบแปด
เศษอีกหกหาญกล้า	ดาบคล่องทลายทวน ฯ
สวนพันมอญแตกเข้า	ค่ายแฝง ตันนา
พระเสด็จโดยกาแหง	เหิมกล้า
ปิ่นค่ายข้าศึกแหง	ถูกทวน ตกแฮ
กลับปายใหม่ไข่ซ่า	เข่นนั้นหลายคราว ฯ
หนาวจิตรอมิตรร้อง	เอออะไร นเรศวรฤา
องอาจปลอมไพร่ใน	เคิกสู้
พิมเสนแลกเกลือกไกล	กันนัก นาพ่อ
ขรอยบิทรท่อนรู้	เร่งให้จับเป็น ฯ
ควรเห็นพิริยภาพห้าว	หนณรงค์ ทานเฮย
สยามหย่อนอิศริยลง	ราบแล้ว
เอกราชกลับคืนคง	โดยเดช พระแล
ข้าชาดอริราชแผ้ว	นับร้อยปีปลาย ฯ

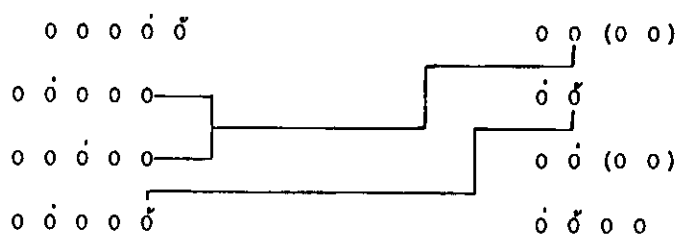
คำอธิบาย

ตัวอย่างที่ยกมาเพื่อการเรียนนี้คือโคลงสี่สุภาพ

1. โคลงที่ยกมาข้างต้น เป็นโคลงประกอบภาพพระราชพงศาวดาร ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเลือกสรรบางตอนจากพระราชพงศาวดารแล้วโปรดเกล้าฯ ให้ช่างเขียนที่มีฝีมือเขียนรูปภาพแสดงเรื่องนั้น ๆ ทรงพระราชนิพนธ์กำกับภาพเป็นบางตอน บางตอนก็โปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการแต่งถวาย บทที่ยกมานี้เป็นโคลงประกอบภาพเหตุการณ์ในแผ่นดินสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชตอนสมเด็จพระนเรศวรป็นค่ายพระเจ้าหงสาวดี โคลงบรรยายภาพเป็นพระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าน้อยยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช

ควรสังเกตวิธีแต่ง ท่านผู้นิพนธ์แต่งโคลง 4 บท บรรยายภาพและแสดงจินตนาการของท่าน บทแรกบรรยายความที่เกิดขึ้น บทที่สองแสดงอาการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วในการป็นค่าย บทที่สามแสดงความคิดของฝ่ายพม่า บทที่สี่ผู้ประพันธ์สรุปว่าสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงพระปรีชาสามารถกล้าหาญ และทรงมีความเด็ดขาด ทำให้ศัตรูครั่นคร้าม ไม่อาจมารุกรานประเทศไทยอีกเป็นเวลานาน

2. โคลงสี่สุภาพมีวิธีแต่งคือ บทหนึ่งมี 4 บรรทัด บรรทัดหนึ่งเรียกว่าบาทหนึ่ง บาทหนึ่งมี 2 วรรค วรรคหน้าของแต่ละบาทมี 5 คำ วรรคหลังของบาทที่ 1, 2 และ 3 มีวรรคละ 2 คำ ส่วนวรรคหลังของบาทที่ 4 มี 4 คำ ในวรรคหลังของบาทที่ 1 และ 3 อาจมีสร้อยได้อีกสองคำ มีการบังคับรูปวรรณยุกต์เอก โท และสัมผัสตามแผนดังนี้

หมายเหตุ

1. ตำแหน่งเอกและโทในบาทที่ 1 สลับกันได้ คือให้คำที่ 4 เป็นโท และคำที่ 5 เป็นเอกก็ได้
2. คำที่ 7 ของบาทที่ 1 และคำที่ 5 ของบาทที่ 2 และที่ 3 ห้ามใช้คำที่มีรูปวรรณยุกต์
3. ตรงที่บังคับวรรณยุกต์เอก อาจใช้คำตายแทนได้

4. คำสุดท้ายของบทห้ามใช้คำตายและคำมีรูปวรรณยุกต์
5. ในวงเล็บคำแรกเดิมได้อีกพยางค์หนึ่ง ส่วนคำที่สองต้องเป็นคำสร้อย เช่น พ่อ แม่ เทอญ
นา ฤา แล ฮา แส เฮย เอย เวย วา อา นอ เลย หรือเป็นคำสร้อยทั้งสองพยางค์
เช่น ก็ดี บารมี ฯลฯ แต่บางครั้งอาจพบคำสร้อยชนิดหนึ่งเรียกว่าสร้อยเจตนา กล่าวคือ
มีความหมายทั้ง 2 คำ แต่มีน้อยมาก

ข้อควรสังเกต

1. อักษรวิธีสมัยก่อนกับสมัยปัจจุบันที่ต่างกัน
2. การแต่งโคลงในบรรทัดหนึ่ง ๆ นิยมให้มีการสัมผัสอักษรเพื่อให้เกิดความไพเราะ เช่น

3. ศัพท์และสำนวน

ปิ่นมอญ	กษัตริย์แห่งมอญ ความจริงคือกษัตริย์พม่า สมัยนั้นพม่าปกครองแคว้นมอญด้วย หงสาวดีเป็นเมืองมอญและเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรพม่าในสมัยนั้น กษัตริย์พม่า และมอญสมัยนั้นจึงเรียกกันว่า พระเจ้าหงสาวดี
บางปะหัน	ปัจจุบันคืออำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พระนเรศวร	(อ่าน นะ-เรด) สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
พลชั้น	กองทหาร
ทวย	ถือ
กำแหง	แข็งแรง กล้าแข็ง เข้มแข็ง
เหิม	ฮึกเหิม ล้ำพองใจ
ปาย	ป็น
จิตร	คือจิต คำนี้บางทีโบราณเขียนว่า จิตร
อมิตร	ข้าศึก
ปลอมไพร่	ปลอมตัวเป็นทหารชั้นผู้น้อย
เล็ด	(แผลงมาจากคำว่าลี้ก) การรบ, การสงคราม

พิมเสนแลกเกลือ	เป็นคำพังเพย หมายถึง เอาของมีราคามากไปแลกเอาของที่มีค่าน้อย เช่น สมเด็จพระนเรศวร ฯ ทรงนำทหารเข้าตีค่ายด้วยพระองค์เอง ซึ่งฝ่ายพม่าถือว่าเป็นการเสี่ยงชีวิตโดยไม่จำเป็น ไม่คุ้ม อาจให้คนอื่นทำแทนก็ได้ การทำเช่นนี้เหมือนกับเอาพิมเสนแลกเกลือ
ขรอย	เห็นจะ บางที (ปัจจุบันเขียนขะรอย)
ห่อนรู้	ไม่รู้
เปน	เป็น (โบราณไม่นิยมเขียนไม้ไต่คู้)
พิริยภาพ	ความเพียรมุ่งมั่น, ความกล้าหาญ
ห้าว	หาญ, ความเก่งกล้า
ถนนรงค์	ทางรบคือในการทำสงคราม
อิสริย	(อ่าน อี-สะ-รี-ยะ) ความเป็นใหญ่ (ปัจจุบันเขียน อิสริย)
อริราช	ศัตรูผู้เป็นใหญ่, พระราชาผู้เป็นข้าศึก
แผ้ว	ปลดปล่อย สละขาดหมดจด
ร่อยปีปลาย	ร่อยปีกว่า

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ

- 1.1 ให้ถอดความจากโคลงบทนี้เป็นร้อยแก้ว
- 1.2 แสดงความคิดเห็นวิจารณ์เกี่ยวกับโคลงบทนี้ เช่น เนื้อเรื่อง ตัวละคร ลักษณะคำประพันธ์ รูปแบบ คำศัพท์ แนวคิดในเรื่อง
- 1.3 ฝึกอ่านหำนองเสนาะบทประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ
- 1.4 ให้แสดงความรู้ความเข้าใจในลักษณะการแต่งโคลง
 - 1.4.1 ให้เลือกคำที่กำหนดไว้เติมในช่องว่างในโคลงข้างล่างนี้ ตามที่เป็นจริงในต้นฉบับเดิม

กิจกรรมจัก <u>(1)</u> ได้	ฉัน <u>(2)</u> พระเอย
กรรมบถมี <u>(3)</u>	ฆ่า <u>(4)</u>
กุศลส่งสนองไป	ถึง <u>(5)</u> สุชนา
บาปส่งจำตกช้า	ช่วย <u>(6)</u> ฉันใด
(ลิลิตพระลอ)	

คำที่กำหนดให้

- (1) ยั้ง, ยอม, อยู่
- (2) ใด, นั้น, กรรม
- (3) คน, ใคร, ผู้
- (4) ข้า, เจ้า, ท่าน
- (5) สถาน, ที่, ได้
- (6) หยุด, ท่าน, ได้

- 1.4.2 เติมคำลงในช่องว่างในโคลงข้างล่างนี้ ตามที่เป็นจริงในต้นฉบับเดิม

เสียสินสงวนศักดิ์ไว้	วงศ์ _____
เสียศักดิ์ _____	สิ่ง _____
เสียรู้เร่งดำรง	ความ _____ ไร่นา
เสียสัตย์อย่าเสียสุ	ชีพ _____ มรณา

(โลกนิติ)

หมายเหตุ

ครูอาจเลือกโคลงอื่น ๆ ที่เห็นว่ามีคติ เป็นโคลงที่ดีเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ซึ่งนักเรียนควรจะ ได้รู้หรือได้อ่านมาใช้ในกิจกรรมได้อีก คำที่เว้นไว้ควรเลือกเว้นเฉพาะคำที่ใช้ทดสอบความรู้ของนักเรียน ได้ เช่น ถ้าหลังคำว่า "วงศ์" นักเรียนเลือกคำที่มีได้ผสมสระโอะสะกดด้วยแม่กงแล้ว ก็แสดงว่ายังไม่ เข้าใจแผนของโคลง(คำที่ให้เลือกในแบบ 1.4.1 ควรมีลักษณะที่บอกได้ชัดว่าเลือกผิดหรือถูกต้องตามแบบ แผนของโคลง)

1.4.3 ทดลองแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยเติมคำที่ถูกต้องตามแบบแผนลงในช่องว่าง และให้ได้ ใจความ

อายุ ยืน ____ ร้อย	พรรษา
วาระ ฝั่ง ____	เพริศแพรว
สุขะ ____	เริง ____
พละ กำลัง ____	____ กว่าใคร

1.5 ฝึกแต่งโคลงสี่สุภาพ

2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง

- 2.1 อภิปรายหรือเขียนบทความในหัวข้อ "อย่าเอาพิมเสนไปแลกเกลือ" หรือหัวข้ออื่น ๆ ตาม เนื้อหาสาระที่คล้ายกันนี้
- 2.2 ค้นคว้าประวัติศาสตร์ในตอนนี้แล้วเขียนสรุป
- 2.3 อภิปรายในเชิงประวัติศาสตร์ตามท้องเรื่องถึงค่านิยม ความรักชาติ ความกล้าหาญ ความ เสียสละ การกู้ชาติ ฯลฯ
- 2.4 แต่งบทละครสั้น ๆ และให้นักเรียนแสดงตามท้องเรื่อง ผลัดกันเป็นตัวละครตามความเหมาะสม จะมีการแต่งตัว หรือหาเครื่องประกอบอื่น ๆ ด้วยก็ได้ ตามที่จะไม่เป็นการลำบากหรือ บังคับแก่ผู้เรียน
- 2.5 ครูและนักเรียนร่วมกันหาภาพ อุปกรณ์ บทความ หรือวัสดุใด ๆ ที่จะเกี่ยวข้องหรือเพิ่มความ เข้าใจในพงศาวดารตอนนี้ให้แตกฉานลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทั้งนี้ให้สมกับวัยและคุณวุฒิของนัก เรียน

2.6 อภิปรายในเรื่อง ความงาม ความไพเราะ จินตนาการ มโนคติ อรรถรส ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้กับเนื้อเรื่อง

2.7 อภิปรายเชิงค่านิยมของไทยตามความที่ปรากฏในโคลงในข้อ 1.4.1 และ 1.4.2

ฯลฯ

หมายเหตุ

กิจกรรมตั้งแต่ข้อ 2.3 ถึง 2.7 นี้ นำเป็นแนวไปดัดแปลงใช้ได้กับบทเรียนทุกบทตามเนื้อหาความคิด และเจตคติที่จะสอดแทรกสอนได้ในแต่ละบทเรียนนั้น ๆ

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินผลจาก

1. ให้นักเรียนแต่งโคลงสี่สุภาพส่งครูคนละ 2 บท
2. ให้นักเรียนอ่านทำนองเสนาะให้ครูฟังเป็นรายบุคคล ให้ครูวิจารณ์หรือติชมเพื่อให้นักเรียนนำไปปรับปรุงตามเกณฑ์การประเมินดังต่อไปนี้
 - 2.1 อ่านเสียงตัว ร และ ล ชัดเจน
 - 2.2 อ่านเสียงควบกล้ำถูกต้องชัดเจน
 - 2.3 อ่านทำนองเสนาะถูกต้องตามวิธีฉันทลักษณ์ คือ โคลงสี่สุภาพ
 - 2.4 อ่านด้วยลีลา จังหวะ และใส่ความรู้สึกเหมาะสมกับเนื้อความ ในที่นี้คือไม่ทอดยาวเกินไปและไม่สั้นห้วนเกินไป

(ข้อนี้เป็นการประเมินผลระหว่างเรียนและแก้ไขไปในตัวด้วยได้)

หมายเหตุ

- เกณฑ์ในข้อ 2.2 นี้ใช้สำหรับประเมินผลการอ่านทำนองเสนาะของบทเรียนที่ 2, 3 ด้วย ส่วนเกณฑ์ข้อ 2.4 ให้ใส่ความรู้สึกตามลีลาของท้องเรื่องในบทเรียนแต่ละบท
3. ทดสอบปากเปล่าเรื่องความหมายของศัพท์ในบทเรียน โดยไม่ต้องตำรา
 4. ให้ถอดความโคลงสี่สุภาพต่อไปนี้พร้อมทั้งอธิบายความหมายและวิจารณ์

เบิกทรัพย์วันละบาทซื้อ	มังสา
นายหนึ่งเลี้ยงพยัคฆา	ไปฮ้วน
สองสามสินายมา	กำกับ
บังทรัพย์สี่ส่วนถ้วน	บาทสิ้นเสียดาย

(โลกนิติ)

5. ให้นักเรียนเขียนข้อความที่ถอดโคลงโลกนิติในข้อ 4 ลงในกระดาษแล้วครูตรวจ ติ ชม ตามเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 5.1 ความหมายของข้อความที่ถอดโคลงนั้นถูกต้องสมบูรณ์
 - 5.2 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย
 - 5.3 เว้นวรรคตอนถูกต้อง

5.4 ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง

5.5 ลายมือสวย สะอาด ชัดเจน เป็นระเบียบ และอ่านง่าย

หมายเหตุ

เกณฑ์การเขียนตั้งแต่ข้อ 5.2 - 5.5 ใช้ได้ตลอดไปกับทุกบทเรียนในการประเมินการเรียนรู้
ของนักเรียน

บทเรียนที่ 2

กาพย์คำกลอน¹

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. อธิบายเนื้อเรื่องของบทประพันธ์ที่ยกมาได้
2. แสดงความคิดเห็นและวิจารณ์เกี่ยวกับบทอ่านได้อย่างกว้างขวาง
3. ถอดความบทอ่านในบทเรียนนี้เป็นร้อยแก้วและเรียบเรียงเป็นภาษาที่สละสลวยได้
4. แต่งกลอนได้ตามแบบแผน
5. อ่านทำนองเสนาะบทประพันธ์ประเภทคำกลอนได้

¹เจ้าพระยาพระคลัง (หน) "กาพย์คำกลอน" วรรณคดีเจ้าพระยาพระคลัง (หน) หน้า 26

บทอ่าน

ครุฑพ้องยิ่งคั่งฤทธิ์แค้น
 เสสสร้างสุนทราวาที
 เราได้ฟังกังวานประสานสาย
 อนึ่งนายก็เป็นชายแต่ดินดิน
 เราแจ้งทางทุเรศเขตสิงขร
 แม้จะขวางแวงทางมยุรี
 ด้วยน้ำนั้นสุขุมละเอียดย่อน
 ประกอบหม่อมจางุมภพาล
 ผู้ใดข้ามนทีสีทันดร
 แสนมหาพระยาครุฑยังเต็มบิน
 นี้แนะนำไปได้ไฉนเล่า
 ฤาเหาะเหินเดินได้ตั้งใจปอง
 ฤาประกอบกายสิทธิฤทธิเวท
 เราก็หวังอยู่ด้วยยังไม่เคยไป

ดังหนึ่งแสนอัคนีรุทมาจุจี้
 ว่าดูก่อนเสนีเสนาะพิณ
 บรรยายหลากจิตคิดถวิล
 ไฉนรู้สร้งสิ้นในสิมพลี
 ในสาครลึกกว้างทางวิถี
 ก็จะมีถึงที่แผ่นดินดาล
 จึงซื้อสีทันดรอันไพศาล
 คชสารเจือกน้ำและนาคินทร์
 ก็ม้วยมรณเป็นเหยื่อของสัตว์สิ้น
 จึงล่องสินธุถึงพิมานทอง
 ฤาโดยเตาว่าเล่นพอเห็นคล่อง
 จึงไปเห็นห้องพิมานชัย
 วิเศษด้วยมนตราเป็นไฉน
 คิดจะใคร่ศึกษาเป็นอาจารย์

คำอธิบาย

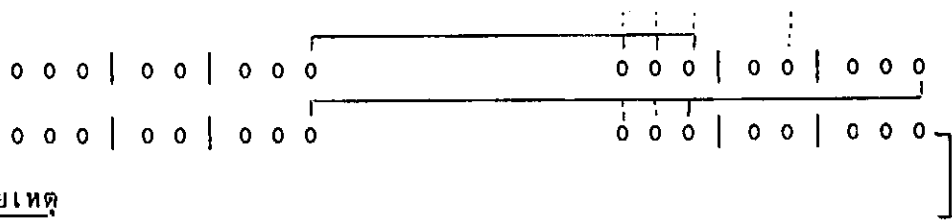
1. กลอนที่ยกมาข้างต้นคัดมาจากกาพย์คำกลอน บทประพันธ์ของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กวีสมัยรัชกาลที่ 1 ผลงานของท่านที่เป็นที่รู้จักกันดีได้แก่ สามก๊ก และราชาธิราช นอกจากนี้ยังมีร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมารและกัณฑ์มัทรี โคลงพยุหยาตราเพชรพวง เป็นต้น บทประพันธ์เรื่องแรกสุดคือลิลิตเพชรมงกุฎ แต่งในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ เรื่องกาพย์คำกลอนนี้เนื้อเรื่องเป็นนิทานเอามาจากชาดก มีเรื่องว่า

นางกาพย์เป็นอัศวมเหสีของพระเจ้าพรหมทัต เป็นผู้มีความงามเป็นเลิศ พระเจ้าพรหมทัตโปรดเล่นสะกา พญาครุฑแปลงกายเป็นชายหนุ่มมาเล่นสะกากับพระเจ้าพรหมทัตอยู่หลายครั้ง วันหนึ่งได้เห็นกาพย์เกิดความพอใจในนาง เมื่อเล่นสะกาแล้วก็แอบเข้าไปหานาง และลักพานางไปวิมานสิมพลอันเป็นที่อยู่ของตน (สิมพล-ต้นจ้าว) ฝ่ายพระเจ้าพรหมทัตเมื่อนางกาพย์หายไปก็โศกเศร้ามาก คนธรรพ์ชื่อนาฏกเวรซึ่งมีหน้าที่ติดพิณอยู่ในราชสำนักกราบทูลว่า ได้สังเกตเห็นมาณพที่มาเล่นสะกาสบดากับนางกาพย์ ต่อมาเกิดพายุขึ้นแล้วนางก็หายไป ชะรอยมาณพนั้นเป็นครุฑแปลงตัวมานาฏกเวรรับอาสาจะหาวิธีตามนางคืน อีก 7 วันต่อมาถึงกำหนดที่ครุฑจะต้องเล่นสะกา ครุฑคิดว่าถ้าไม่มาพระเจ้าพรหมทัตอาจจะสงสัยได้ ก่อนไปได้อ่านมนตร์ผูกบานประตูไว้ เมื่อเล่นสะกาแล้วลากลับ นาฏกเวรสะกดรอยตามไปถึงต้นไทรก็เห็นมาณพกลายเป็นครุฑ นาฏกเวรก็แปลงเป็นตัวไรแทรกอยู่ในขนครุฑ ครุฑบินไปสู่วิมานและอยู่ร่วมกับนางกาพย์ ระหว่างนั้นเมื่อครุฑบินไปเที่ยวหิมพานต์ตามวิสัย นาฏกเวรก็กลับร่างตามเดิมมาอยู่ร่วมกับนางเวลากลางวัน พอถึงเวลากลางคืนครุฑก็กลับคืนมาหานาง เป็นอยู่เช่นนี้จนถึงกำหนดที่ครุฑจะต้องไปเล่นสะกาในเมืองพาราณสี คนธรรพ์แปลงตัวเป็นไรแทรกขนครุฑกลับมาเล่าเรื่องถวายพระเจ้าพรหมทัต และอาสาจะทำอุบายให้ครุฑส่งนางคืน ครั้นเมื่อถึงกำหนดที่ครุฑจะมาเล่นสะกาอีกครั้งหนึ่ง คนธรรพ์ก็ติดพิณขับเพลงคร่ำครวญถึงการที่เคยอยู่ร่วมกับนางที่วิมานสิมพล ครุฑได้ฟังความที่กระทบตบตันก็โกรธ ได้กล่าววาจาต้งบทกลอนที่คัดมาข้างต้น คนธรรพ์ก็ขับเพลงเยาะเย้ยว่าได้แทรกขนครุฑไป ทั้งยังพริ้วพรรณนาถึงนางกาพย์ต่อไปอีก ครุฑได้รับความอับอายอดสูก็กลับวิมานสิมพลอุ้มนางมาส่งคืน ส่วนพระเจ้าพรหมทัตเห็นนางเข้าทรงพระพิโรธและรังเกียจ ให้อภัยนางกาพย์ไป

2. กลอนตามแบบนี้คือคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง เรียกว่ากลอนสุภาพ (ซึ่งต่างกับกลอนเพลงพื้นเมืองหรือ

กลอนหัวถ้วน¹⁾ ไม่บังคับเอกโทและครุหลุ แต่มีบังคับเสียงสูงต่ำบ้าง กลอนบทหนึ่งมี 4 วรรค แต่ละวรรคอาจใช้คำได้ระหว่าง 6 - 9 พยางค์ กลอน 2 วรรคเรียกว่า 1 บาทหรือ 1 คำกลอน บาทแรกเรียกว่าบาทเอก บาทที่สองเรียกว่าบาทโท เว้นแต่กลอนเพลงยาวหรือกลอนนิราศซึ่งขึ้นต้นด้วยวรรคที่สองเฉพาะในบทแรก กลอนสุภาพย่อมมีสัมผัสบังคับระหว่างวรรค ซึ่งเรียกว่าสัมผัสนอก ส่วนสัมผัสในหรือสัมผัสภายในวรรคนั้นไม่บังคับจะมีหรือไม่ก็ได้ ถ้ามีจะเพิ่มความไพเราะยิ่งขึ้น

ตัวอย่างแผนของกลอนสุภาพโดยถือกลอนแปดเป็นหลัก ดังนี้

หมายเหตุ

1. คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 และวรรคที่ 2 กิตติ คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 และวรรคที่ 4 กิตติ ไม่ควรใช้คำที่มีเสียงเหมือนกัน
2. คำที่รับสัมผัสในวรรคที่ 2 และวรรคที่ 4 ควรให้ตำแหน่งสัมผัสตกอยู่ที่คำสุดท้าย (ตามเส้นโยงในแผน) ไม่ควรให้สัมผัสตกอยู่ที่คำแรกหรือคำที่สอง ยกเว้นกลอนบางประเภท เช่น กลอนสุภาพหรือกลอนบทละคร สัมผัสอาจตกตรงคำที่หนึ่งหรือที่สองก็ได้ ยิ่งเป็นกลอนขับร้องยิ่งต้องระวัง เพราะอาจจะทำให้เสียเวลาขับร้อง
3. คำสุดท้ายของแต่ละวรรค ควรใช้คำเต็ม ไม่ควรใช้คำครึ่ง ๆ

¹⁾กลอนหัวถ้วน หมายถึงกลอนเพลงพื้นเมืองซึ่งทุก ๆ แบบจะลงท้ายคำของแต่ละบรรทัดด้วยสระและตัวสะกดมาตราเดียวกัน จะเป็นแบบนี้เรื่อยไปตั้งแต่ต้นจนจบ สัมผัสระหว่างวรรคที่ 1 กับวรรคที่ 2 เลือกลงให้ตรงจังหวะ ไม่มีกฎตายตัว การจะต้องจบลงด้วยคำว่า "เอ๋ย" เสมอ เช่น

เออระเหยลอยมา
พืมาประสบพบพักตร์
ควัก้องดำขำเนตรดำวิจิตร
สองแแก้วเปล่งปลั่งดังผลมะปราง
พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย

วันนี้จะว่าเพลงพวงมาลัย
แม่งามน้องรักผ่องใส
ยิ่งมอยยิ่งพิศชวนให้หลงไหล
ลักยิ้มสองข้างช่างงามวิไล
แม่งามชื่อใดบอกหน่อยเอ๋ย

4. นอกจากคำสัมผัสที่เขียนโยงไว้ในแผนแล้ว ในวรรคเดียวกันถ้ามีคำสัมผัสอีกจะทำให้ไพเราะยิ่งขึ้นอันเรียกว่าสัมผัสใน สัมผัสในนี้จะใช้ได้ทั้งสัมผัสสระและพยัญชนะ
5. คำที่สุดปลายวรรคที่สองไม่ควรเป็นเสียงสามัญหรือตรี ปลายวรรคที่ 3 ควรเป็นเสียงสามัญจึงจะไพเราะ และปลายสุดวรรคที่ 4 ควรเป็นเสียงสามัญหรือคำตายเสียงตรี

3. ศัพท์และสำนวน

อัคนิรุทธ	สายฟ้า (อัคนิรุทธ - ความโกรธแห่งพระอัคนี)
สุนทรา	ไพเราะ สวยงาม (สุนทร)
วาที	ถ้อยคำ
เสนี	ข้าราชการสำนัก
เสนีเสนาะพิน	ข้าราชการสำนักผู้มีความสามารถในการติดพันอย่างไพเราะ
หลากจิต	สงสัย
ลิมพลี	จ้ว ป่าจ้ว ตามตำนานว่าครุฑอาศัยอยู่ในวิมานบนยอดจ้ว ในที่นี้หมายถึงวิมานลิมพลี (โดยมากเรียกเพี้ยนเป็นลิมพลี)
แจ้ง	ทราบ
ทุเรศ	โกล
สิงขร	เขา
สาคร	ห้วงน้ำ ทะเล
วิถิ	ทาง

"เราแจ้งทางทุเรศเขตสิงขร ในสาครลึกกว้างทางวิถิ" มีอีกสำนวนว่า

"เราแจ้งทางทุเรศเขตอรัญ สัตตภณห์คันสมุทราไสสี"

อรัญ	ป่า
สัตตภณห์	ภูเขา 7 เทือก มีชื่อต่าง ๆ กัน ที่ล้อมเขาพระสุเมรุ ทะเลที่อยู่ระหว่างเทือกเขาทั้ง 7 นั้น เรียกว่าทะเลสีทันดรเหมือนกันทั้งสิ้น
มยุรี	นกยูง
ดาล	พื้น

"แม้จะกว้างแหวทางมยุรี ก็จะมีถึงที่แผ่นดินดาล" ถ้ากว้างแหวทางของนกยูงลงไปในน้ำ แหวทางนั้น

จะจมลงไปถึงพื้น แสดงว่าน้ำใสสะอาด ไม่มีสิ่งเจือปนเลย แม้แต่ของเบา ๆ อย่าง
แววหางนกยูงก็ลอยอยู่ไม่ได้

สุขุม	ละเอียด
สีทันดร	ทะเล 7 สาย คัมภีร์ไตรภูมิพระร่วงอธิบายว่า อยู่ระหว่างเขาสดดกับเขาน้ำล้อมรอบ เขาพระสุเมรุ
ไพศาล	กว้างใหญ่
มัจฉา	ปลา
กุมภา	จระเข้ (เพี้ยนจากคำบาลีว่า กุมภิล)
พาล	ร้าย
คชสาร	ช้าง
เงือกน้ำ	สัตว์น้ำชนิดหนึ่งมีกล่าวในนิยาย
นาคินทร์	พญานาค
นที	แม่น้ำ
ม้วยมรณ	ตาย
แสนมหา	เป็นคำเดียวกับ สามหา = แม่, แม่แต่ สามหาอะไร = จะกล่าวไปโย เพราะ ฉะนั้นคำว่า แสนมหาพญาครุฑ จึงเท่ากับ แม่แต่พญาครุฑ
เต็ม	เต็มที, สุดกำลัง
ยังเต็มบิณ	ยังต้องบิณเต็มที, ยังต้องบิณสุดกำลัง
แสนมหาพญาครุฑยังเต็มบิณ	แม่แต่พญาครุฑ (ซึ่งมีกำลังมาก) ยังต้องบิณอย่างสุดกำลัง
ล่อง	ผ่าน
สินธุ	น้ำ
พิมาน	ที่อยู่ของเทวดาและอมนุษย์ชั้นสูงบางประเภท
กายสิทธิ์	มีฤทธิ์เดช
ฤทธิ์เวท	มีความรู้และฤทธิ์อำนาจ

ข้อความนี้มีใช้ภาพพจน์ เพราะมิได้เขียนแจ่มแจ้งจนเห็นภาพชัดเจน เพราะใช้ความ
เปรียบเข้าช่วย แต่เป็นการเน้นความหมายมากกว่า

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ

1.1 ถอดความบทประพันธ์ในบทอ่านเป็นร้อยแก้วและเรียบเรียงเป็นภาษาที่สละสลวย ข้อที่ควรสังเกตคือ มีศัพท์ที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกันเรียงไว้ใกล้กันเรียกว่า คำซ้อน ซึ่งแปลความหมายเพียงคำเดียว ตัวอย่างเช่น คิณทิล ทางวิถิ สุขุมละเอียดย่อน หลังจากนั้นให้แสดงความคิดเห็นวิจารณ์กลอนบทนี้

1.2 ฝึกอ่านออกเสียงและอ่านทวนองเสนาะ การอ่านจะต้องให้ชัดถ้อยชัดคำ รู้จักจังหวะและคำสัมผัส เช่น

ครุฑพัง	ยิ่งคั่ง	ฤทัยแค้น	ดังหนึ่งแสน	อัคนิรุทธ	มาจุตจี
เสแสง	สุนทรา	วาที	ว่าดูก่อน	เสนี	เสนาะพิณ

แต่เวลาเขียนไม่ต้องเขียนแยกเป็นตอน ๆ ในวรรคเดียวกัน ถ้าเขียนแยกเป็นช่องไฟเวลามองดูจะรู้สึกชัดเจน เช่น

"มีอยู่	ก็ปี	มีศกดา	แมนหุหา	ไม่ปี	ไม่มีฤทธิ์"

1.3 ฝึกแต่งกลอน

1.3.1 ให้เลือกคำที่กำหนดไว้เติมในช่องว่างในกลอนข้างล่างนี้

อันความคิดวิทยาเหมือน <u>(1)</u>	ประเสริฐสุดซ่อนใส่เสียใน <u>(2)</u>
สงวนคมสมนึกใคร <u>(3)</u>	จึงค่อยชักเชือดฟันให้ <u>(4)</u>
จับให้มันค้นหมายให้วาย <u>(5)</u>	ช่วยให้รอดรักให้ชิด <u>(6)</u>
ตัดให้ขาดปรารภนาทาส <u>(7)</u>	เพียรจงได้ดังประสงค์คงจะ <u>(8)</u>
	(สุนทรภู่ - เพลงยาวถวายโอวาท)

คำที่กำหนดให้

- (1) พระขรรค์, มีดดาบ, อาวุธ
- (2) หีบ, ห่อง, ผัก
- (3) อีกรัก, มุ่งร้าย, มารบ
- (4) วายวาย, บรรลัย, ม้วยมรณ
- (5) วอด, ปราณ, วาง

(6) สนธิสนม, พิสมัย, อยู่ด้วยกัน

(7) นั้น, ใด, ไหน

(8) ดี, อยู่, ได้

1.3.2 ผูกแต่งกลอนเล่าเรื่องหรือบรรยายภูมิภาพใด ๆ ก็ได้

1.4 ตอบคำถามต่อไปนี้ เช่น (อาจมีคำถามอื่น ๆ อีกได้ตามที่ครูเห็นว่าเหมาะสม)

1.4.1 ทางไปวิมานสิมพลีซึ่งเป็นที่อยู่ของครุฑนั้นยากลำบากอย่างไร

1.4.2 ขณะที่ครุฑพบกับนาฏกเวรตามกลอนที่ยกมาข้างต้นนั้น ครุฑแสดงหรือไม่ว่าตนเองเป็นครุฑ ท่านทราบได้อย่างไร

1.4.3 ท่านคิดว่าครุฑเชื่อว่านาฏกเวรได้ไปถึงวิมานสิมพลีจริง ๆ หรือไม่ จงอธิบายเหตุผล

ฯลฯ

2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง

2.1 ให้ยกคำกลอนที่พรรณนาธรรมชาติ หรือสถานที่ จากวรรณคดีใดก็ได้ที่เห็นว่าไพเราะจับใจ มีจินตภาพดีมาสัก 2 - 3 บท แล้ววิจารณ์บทกลอนที่ยกมานั้นว่าเหตุใดจึงเรียกว่าเป็นกลอนที่ไพเราะ โดยมีหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

2.1.1 การเลือกถ้อยคำมาใช้พรรณนาทำให้อ่านแล้วเกิดจินตภาพ¹ วาดภาพในใจได้แจ่มชัด

2.1.2 ข้อความที่พรรณนาสละสลวย กระชับรัดกุม ทำให้เกิดอารมณ์คล้อยตามโวหารที่พรรณนา

2.1.3 หากมีการเปรียบเทียบหรือใช้ภาพพจน์² ก็ทำให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจหรือกินใจ

2.1.4 มีรูปแบบถูกต้องตามฉันทลักษณ์ มีสัมผัสนอก สัมผัสใน

¹จินตภาพ หมายถึง การอ่านข้อความที่แต่งจินตผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนตามที่คิด เห็นตามได้โดยไม่ต้องมีความเปรียบเป็นเครื่องประกอบก็ได้

²ภาพพจน์ (Figures of Speech) หมายถึง ถ้อยคำที่กวีพรรณนาอย่างจินตผู้อ่านมองเห็นภาพชัดเจนตามตัวอักษรที่บรรยายโดยมีการเปรียบเทียบให้เห็นแจ่มชัดยิ่งขึ้น ความเปรียบดังกล่าวนี้มีหลายอย่าง เช่น อุปมา อุปลักษณ์ อติพจน์ อนุนามนัย บุคลาธิษฐาน และอื่น ๆ ถ้าไม่มีความเปรียบอย่างใดอย่างหนึ่งหาเรียกว่าภาพพจน์ไม่

2.2 ให้ศึกษาเรื่องประวัติของครุฑ ตลอดจนความหมายที่มาของการใช้สัญลักษณ์ครุฑในวัฒนธรรมไทยตราบถึงปัจจุบัน แล้วเขียนรายงาน

2.3 ให้ศึกษาประวัติเรื่องราวของเชาพระสุเมรุ คนธรรพ์ ที่ปรากฏในวรรณคดีไทยเรื่องต่าง ๆ มาประกอบความรู้พอเป็นสังเขป แล้วเขียนรายงาน

2.4 ในการสอนวรรณคดีที่เป็นคำกลอนนี้ นอกจากครูจะให้นักเรียนอ่านทำนองเสนาะแล้ว ถ้าทำได้อาจจะสอนให้นักเรียนร้องเพลงไทยง่าย ๆ เช่น ทำนองนางนาค นาคราช ช้างประสาธน์ งา ลีลากระห่ม แยกประเทศ ฯลฯ จะทำให้นักเรียนจำคำกลอนที่ใช้เป็นเนื้อร้องได้ สำหรับคำกลอนเรื่องกาก็นิยมใช้เป็นบทร้องมโหรีมานานแล้ว เรียกว่าเพลงดับกาก็ เพลงสองบทต้นของดับกาก็เนื้อร้องเป็นบทพระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ นอกจากนั้นคัดจากบทกลอนของเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

ส่วนที่นิยมร้องกันแพร่หลายเป็นต้นว่าตอนที่ใช้ร้องทำนองพดชา มีเนื้อว่า

รินรินชื่นจิตพิงใจได้

เหมือนเมื่อไปร่วมภิรมย์สมศรี

ในสถานพินาศนิมิต

กลืนซาบทรงพิไม่ วนวาย

นิจจาเอ๋ยจากเขมมาเจ็ดวัน

กลืนสุคันธสรินก็เหือดหาย

หรือว่าใครแนบโองประคองกาย

กลืนสายสวาทซาบอุรามา

บทที่ยกมาในบทเรียนนี้เป็นเนื้อร้องเพลงพม่าน้อย และต้นตะนาว เพลงละสี่คำกลอน ที่เหลืออีกหกคำกลอนใช้ร้องเพลงทวาย

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินผลจาก

1. การถอดความตามกิจกรรมบังคับข้อ 1.1 ถูกต้องตามเกณฑ์ดังระบุในบทเรียนที่ 1 ข้อ 5
 ครูอาจยกงานชิ้นที่ตีมาอ่านให้ทั้งชั้นฟังเป็นตัวอย่าง อาจให้นักเรียนฟังและเปรียบเทียบ
 ส่วนหลายส่วน แล้วตัดสินวิจารณ์ว่าชิ้นใดดี เพราะเหตุใด และยังขาดสิ่งใดจึงจะดียิ่งขึ้น บาง
 ชิ้นอาจจะด้อยหรือเด่นกว่าบางชิ้นเพราะเรื่องใด ฝึกให้นักเรียนหัดประเมินงานไปด้วย โดยอาศัย
 คำแนะนำของครู เพื่อจะได้หลักเกณฑ์ไว้ปรับปรุงงานของตนต่อไป
2. การอ่านทำนองเสนาะเพื่อประเมินความชัดเจนชัดคำ จังหวะและสัมผัสให้ถูกต้อง เสนาะหูตาม
 เกณฑ์ที่ระบุไว้ในบทเรียนที่ 1 ข้อ 2 และอาจมีรางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ดินสอ ยางลบสวย ๆ
 ฯลฯ ให้ผู้ชนะการประกวดที่อ่านได้มาตรฐาน
3. การทดสอบความหมายของศัพท์ที่ได้เรียนรู้ใหม่ในบทนี้ อาจให้นักเรียนถามและตอบกันเอง หรือให้
 แต่งประโยคด้วยปากเปล่าโดยใช้ศัพท์บางศัพท์ และครูประเมินว่าการเรียนรู้ศัพท์ ตลอดจนการนำ
 ศัพท์นั้น ๆ ไปใช้ให้ถูกความหมายจัดอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้แล้วหรือยัง
4. การแต่งกลอนประเมินตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้
 - 4.1 ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของกลอนทั้งในด้านวรรค จำนวนคำ และสัมผัส
 - 4.2 การเลือกใช้คำและความ เหมาะสม ถูกต้อง ไพเราะ
 - 4.3 การดำเนินเรื่องชัดเจน เข้าใจ และมีจินตภาพ
5. ความเข้าใจและความซาบซึ้งในรสวรรณคดีตอนที่นำมาใช้เป็นบทเรียน โดยให้นักเรียนยกความดีเด่น
 และความพึงพอใจที่ได้รับจากเรื่องที่ได้อ่านว่ามีลักษณะพิเศษทางด้าน การพรรณนาจนทำให้เกิดจินตภาพ
 หรือเห็นภาพพจน์เพียงไรในถ้อยคำที่จำกัด และครูควรแนะนำให้เห็นความไพเราะ

บทเรียนที่ 3

บุญโณวาทคำฉันท์¹

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ถอดความบทประพันธ์เป็นร้อยแก้วได้
2. แสดงความคิดเห็นวิจารณ์บทประพันธ์นี้ได้
3. แต่งกาพย์เล่าเรื่องนิทานพื้นบ้านได้
4. อ่านทำนองเสนาะได้

¹พระมหานาค วัดท่าทราย บุญโณวาทคำฉันท์ หน้า 18-19

บทอ่าน

เบื้องบรรพยังมีพระดา-	บทหนึ่งสมญา
ว่าสังพันธโคตม	
สถิตเขาสวรรณไพโรพม	แทบสถานนิคม
สุณาปรีนตคาม	
แว่นแคว้นกรุงเทพทวา-	ราวติมหา-
ดิถกเลิศไพบูลย์	
ปางสมเด็จพระพุทธางกูร	ทรงบุษบกยุร-
รยาตรยังห้องหาวผจง	
จากกรุงสวางทิกกับสงฆ์	ห้าวร้อยหย่อนองค์
อดิเรกประดับบริวาร	
ล้วนทรงบุษบกพิมาน	มาโดยคัตถณนดี
เป็นอนุกรมบวร	
เพียงพญาเหมราชเหิรจร	ประดับด้วยนิกร
หมู่หงส์ห้อมระเห็จมา	
ตระบัดดลด้วยนุการ	พระพิชิตมา-
ร อนุเคราะห์ห่มหาบุญ	
ให้ดลแดนमारอดุลย์	เดชด้วยพุทธคุณ
คัมภีรรัตนโอฬาร	
แล้วโปรดพระสังพันธดา-	บคลุถึงอา-
รียमारคหิवालย์	
ครั้นพระสรพรเพชญเสด็จไคล	โปรดสรรพโลไทย
ก็ตรัสด้วยพุทธพจน	
แก่พระสังพันธเถรา	ว่าพระศาสนา
ประโยชน์จะโปรดเวไนย	

ท่านจงสถิตย์เกิดอย่าไป	เลยจงเนาใน
นิคมโปรดประชา	
สังพันรับพุทฎิกา	ก่อนแล้วจึงอา-
ราธนทุลทศพล	
ว่าพระจักเสด็จไปกล	ใดข้าเคยยล
ที่นี่จะเปล่าเปลี่ยวใจ	
เคยสดับรสรรมอันไพ-	เราะห้เริ่มนี้ใคร
จะอนุเคราะห์ห่อนมี	
เคยเคารพทุกนาที	นี้จักอัญชลี
ล่องก็ล่องลับตา	
ขอจงโปรดปราณีรา	รอยพุทบาทา
ประดิษฐ์สถิตย์ในสถาน	
หวังไว้อภิวัตน์สักการ	ทุกทิวาวาร
บยลพระองค์ต่างองค์	
สมเด็จพระสุตตกิทรง	การุญโดยจง
แก่พระสังพันธกัต	
จึงเหยียบบรรบาทมุนี	ยังยอดศิขรี
สุวรรณพรายเจษฏา	
ด้วยบงกชบาทเบื้องขวา	ลายลักษณวรา
ทั้งร้อยแปดประการงาม	
เฉลิมโมลีโลกทั้งสาม	ปรากฏในคาม
นิคมชนบทบุรา ฯ	

คำอธิบาย

แบบแผนคำประพันธ์ที่ยกมานี้คือกาพย์ฉบับ หรือฉบับล้านนา บางทีเรียกฉบับ 16

1. เรื่องบุญโศกาคำฉันท์นี้ ผู้ประพันธ์คือพระมหานาควัดท่าทราย อยู่ชยา ประพันธ์ขึ้นในรัชกาลพระเจ้าบรมโกศ ถือว่าเป็นหนังสือคำฉันท์ที่แต่งดีในด้านการพรรณนา เนื้อเรื่องเป็นนิทานกล่าวถึงรอยพระพุทธบาทสระบุรีว่ามีดาบสคนหนึ่งชื่อสังข์พันธโคตมอาศัยอยู่ที่เขาสุวรรณบรรพต ในสุนาปวันตนิคม ขณะนั้นพระพุทธเจ้าเสด็จมาจากกรุงสวตติโดยทางอากาศ แวดล้อมด้วยพระอรหันตสาวกอีก 499 องค์ ตามคำอาราธนาของพระปุลณเถระ ระหว่างทางได้โปรดดาบสให้บรรลุความเป็นพระอริยบุคคล สังข์พันธดาบสเลื่อนไสวขงเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะเสด็จกลับ ได้ตรัสสั่งให้สังข์พันธเถระอยู่โปรดเวไนยสัตว์ ณ ที่นั้น พระสังข์พันธเถระทูลอาราธนาให้ทรงเหยียบรอยพระบาทไว้เป็นที่สักการะ เนื้อเรื่องต่อไปกล่าวถึงพระเจ้าทรงธรรมทรงสร้างพระมณฑปสวมรอยพระพุทธบาท พรรณนาความงามของพระมณฑปนั้น ตลอดจนรมณีสถานบริเวณพระพุทธบาท และสุดท้ายกล่าวถึงการนมัสการพระพุทธบาทในรัชกาลพระเจ้าบรมโกศ หนังสือเล่มนี้ใช้คำที่เรียบ ง่าย สั้น แต่ได้ใจความทั้งเรื่อง ตอนที่คัดมาเป็นตอนแสดงตำนานพระพุทธบาท
2. กาพย์ฉบับ เป็นคำประพันธ์ที่มีสัมผัส ไม่มีบังคับเอกโทครุลหุ แต่ละบทมี 3 วรรค วรรคแรกมี 6 พยางค์ วรรคที่สองมี 4 พยางค์ วรรคที่สามมี 6 พยางค์ ฉบับแปลว่าบ่วงหรือทำสงคราม กาพย์ฉบับจึงแต่งพรรณนาการรบ การยกทัพ ฯลฯ ในภายหลังใช้แต่งบรรยายชมบ้านเมือง ป่าเขา หรือใช้ดำเนินเรื่อง มีสัมผัสตามแผนดังต่อไปนี้

```

      ๐ ๐ | ๐ ๐ | ๐ ๐ _____ ๐ ๐ | ๐ ๐
๐ ๐ | ๐ ๐ | ๐ ๐ _____
      ๐ ๐   ๐ ๐   ๐ ๐           ๐ ๐   ๐ ๐
๐ ๐   ๐ ๐   ๐ ๐

```

หมายเหตุ

1. อาจจะมีพยางค์เกินกว่าในแผนบ้างแต่ส่วนมากจะเป็นพยางค์สั้นหรืออ่านให้เสียงสั้น
2. กาพย์นี้อาจใช้แต่งร่วมในวรรณคดีคำฉันท์ได้
3. เช่นเดียวกับกลอนสุภาพ กาพย์ฉบับไม่เขียนวันช่องไฟในวรรคเดียวกัน แม้เวลาอ่านจะมีจังหวะหยุดตามแผนก็ตาม

3. ศัพท์และสำนวน

เบื่องบรรพ	สมัยโบราณ
ดาบศ	(ปัจจุบันเขียน ดาบส) ฤๅษี นักบวช
สมญา	ชื่อ, คำเรียก
สังฆันโศคม	ชื่อฤๅษีตนหนึ่ง
สถิต	อยู่
เขาสู่วรรณ	สุวรรณบรรพต
ไพโร	ป่า
พนม	เขา
แทบ	ใกล้
สถาน	ที่
นิคม	หมู่บ้าน
สุนาปรันตคาม	ชื่อหมู่บ้านสุนาปรันตคาม
กรุง	กรุง
เลิศ	ดียิ่ง, ยอดยิ่ง
ไพบุลย์	เต็มเปี่ยม กว้างขวาง
สมเด็จพระพุทธานุกร	พระพุทธเจ้า
บุษบก	เรือนยอดขนาดเล็กที่อาจเคลื่อนย้ายได้
ยุรยาตร	เดิน เดินทาง
ห้องหาว	ห้องฟ้า
ผจง	ตั้งใจ
กรุงสาวตี	กรุงสาวัตถิ
हारौयह्योनองค์	จำนวน 499
อติเรก	ยิ่งกว่าหนึ่ง, นับจำนวนมาก
ประดับ	ตกแต่ง ประกอบด้วย (ในที่นี้ควรแปลว่า แวดล้อมด้วย หรือ แวดล้อมเป็น)
บริหาร	ผู้แวดล้อม ผู้รับใช้หรือผู้ห้อมล้อมติดตาม

ทรง	ในที่นี้หมายถึงชี้ หรือใช้เป็นพาหนะ
พิมาน	ที่อยู่ของเทวดา วิมาน
คัคณานต์	ห้องฟ้า (ปัจจุบันเขียน คัคณานต์)
อนุกรม	ลำดับ ระเบียบ
บวร	ประเสริฐ ส้าเลิศ
เพียง	ประดุจดัง
พญาเหมราช	พญาหงส์ทอง
เหิร	เหาะ, บิน ปัจจุบันเขียนเหิน
จร	ไป
นิกร	หมู่ พวก
ห้อม	ห้อมล้อม แวดล้อม
ระเห็จ	ไปโดยเร็ว
ดระบัด	ประเดี้ยว, ในทันที
ดล	ถึง
นุภาว	อานุภาพ ฤทธิ์ (กร่อนจากคำ อานุภาวะ)
พระพิชิตมาร	พระพุทธเจ้าผู้ทรงชนะพญามาร
อนุเคราะห์	เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือ ในที่นี้แปลว่าโปรด
มหาบุญ	หมายถึง พระปดุมมณเฑระผู้เชิญเสด็จ ฯ พระพุทธองค์ไปสู่แคว้นสุนาปรัตตะ อันเป็น ภูมิลำเนาของท่าน
มารค	ทาง (มรรค ๘)
อดุลย์	อันเปรียบเทียบไม่ได้
ให้ดลแดนมารคอดุลย์	ให้สำเร็จเป็นพระอริยบุคคล
เดช	อำนาจ
คัมภีร์	ลึกลับ
รัตนโอฬาร	กว้างใหญ่เป็นเลิศ
พุทธคุณคัมภีร์รัตนโอฬาร	ทรงมีพระพุทธคุณอันลึกลับและกว้างใหญ่เป็นเลิศ (เหนือผู้อื่น)

ลู	ถึง
อาริยมารคิตวาลัย	ทางอันประเสริฐนำไปสู่สถานทีอันบรมสุข (พระนิพพาน)
พระสรรเพชญ	พระพุทธเจ้าผู้ทรงรู้ทั่ว
ไคล	ไป
สรรพโลไทย	สัตว์โลกทั้งหมด
เวไนย	ผู้ที่ควรแนะนำสั่งสอน
สถิตย	อยู่ (ปัจจุบันเขียน สถิต)
เนา	อยู่
พุทฏีกา	คำสั่งของพระพุทธเจ้า
อารารณ	เชิญ
ทศพล	พระพุทธเจ้าผู้ทรงกำลังสิบ คือ กำลังบารมี 10, กำลังความรู้ (ญาณ) 10 และ กำลังสิบเท่าพญาช้างฉัททันต์
กลใด	อย่างไร
ยล	เห็น
อัญชลี	ไหว
ลออน	ปัจจุบันเขียนละออน แปลว่าฝุ่น ผง ผงละเอียด ในที่นี้ใช้เป็นสรพนามเรียกผู้ที่ เคารพนับถือ (คือพระพุทธเจ้า) ในปัจจุบันมีไข้อยู่ในคัมภีร์ว่าใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท หรือใต้ฝ่าละอองพระบาท อันเป็นคำใช้เรียกพระเจ้าแผ่นดิน พระราชินี และ เจ้านายชั้นสูง (เป็นสรพนามบุรุษที่ 2)
รา	ทั้งไว้
อภิวาหน	กราบไหว้
สักการ	เคารพบูชา
ทิวาวาร	วัน
ต่างองค์	แทนพระองค์
สมเด็จพระสุคต	ผู้เสด็จไปดีแล้ว หมายถึงพระพุทธเจ้า
การุญ	ความกรุณา

มุนี	ผู้มีความเจียบสงบ, นักบวช ในที่นี้เป็นคำที่ยกย่องพระพุทธเจ้า
ศิขรี	ภูเขา (ตามศัพท์แปลว่า ผู้มียอด)
พราย	แวววาว สวยงาม
เจษฏา	เป็นใหญ่ที่สุด
บงกชบาท	เท้าอันงามประดุจดอกบัว
รอยลักษณะ	มีลายเป็นเส้นแสดงสัญลักษณ์หรือรูปภาพต่าง ๆ
วรา	ประเสริฐ
เฉลิม	ทำให้เป็นเกียรติยศ
โมลี	ยอด
โลกทั้งสาม	มนุษย์โลก เทวโลก พรหมโลก
คาม	หมู่บ้าน
ชนบท	หมู่บ้าน บ้านนอก
บุรา	เมือง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ

- 1.1 ถอดความบทประพันธ์เป็นร้อยแก้ว พร้อมทั้งเขียนแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์บทประพันธ์นี้
- 1.2 หัดอ่านทำนองเสนาะ
- 1.3 หัดแต่งกาพย์เล่าเรื่องนิทานพื้นบ้าน ถ้าไม่ใช่แบบกาพย์ฉบังอย่างของเรื่องนี้ อาจใช้แบบกาพย์ชนิดอื่นคือกาพย์ยานี หรือกาพย์สุรางคนางค์ก็ได้ เพราะมีความยากง่ายพอ ๆ กัน
- 1.4 หาศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกัน เช่นในกาพย์ที่ยกมามีคำที่แปลว่าพระพุทธเจ้าหลายคำ ให้จัดรวบรวมไว้และหาเพิ่มเติมจากหนังสือเล่มอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการประพันธ์ต่อไป เนื่องจากการประพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำประพันธ์ร้อยกรองจะต้องใช้ศัพท์ต่าง ๆ ให้ดูแปลกตา เพราะการใช้ศัพท์เดียวซ้ำ ๆ กันนั้นทำให้ผู้อ่านเบื่อ และขาดการเสริมความรู้ในเรื่องการใช้คำอีกด้วย นอกจากนั้นจะต้องเลือกศัพท์ที่จะสัมผัสคล้องจองกันด้วย
- 1.5 ตอบคำถามต่อไปนี้ เช่น
 - 1.5.1 ใครเป็นผู้อาราธนาพระพุทธเจ้าให้ประทับรอยพระบาทไว้
 - 1.5.2 มีเหตุผลอะไรจึงทูลอาราธนาเช่นนั้น
 - 1.5.3 พระพุทธเจ้าทรงประทับรอยพระบาทข้างไหน

2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง

- 2.1 ให้นักเรียนค้นดูในหนังสือประวัติวรรณคดีไทย ว่าพระมหานาค วัดท่าทรายได้แต่งหนังสือเรื่องอะไรไว้บ้างหรือไม่ แล้วเขียนรายงาน
- 2.2 ให้นักเรียนค้นดูในหนังสือตำนานทางพุทธศาสนาว่า นอกจากรอยพระพุทธรบาทสระบุรีแล้วยังมีรอยพระพุทธรบาทแห่งอื่น ๆ ที่ใดบ้างในประเทศไทย เลือกตอบเฉพาะรอยพระพุทธรบาทจำลองที่นับว่าสำคัญและเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย แล้วเขียนรายงาน
- 2.3 ให้นักเรียนพากันไปนมัสการรอยพระพุทธรบาทแห่งใดแห่งหนึ่ง ถ้าอยู่ใกล้พอที่จะไปได้ ให้สังเกตดูว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วกลับมาเขียนรายงาน

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินผลจาก

1. การถอดความบทประพันธ์เป็นร้อยแก้ว และการเขียนแสดงความคิดเห็นวิจารณ์ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 1.1 ได้รับความสมบูรณ์ถูกต้อง
 - 1.2 ใช้ภาษาถูกต้องและสละสลวย
 - 1.3 เขียนหนังสือได้สวยงาม สะอาด ชัดเจน อ่านง่าย
 - 1.4 จัดรูปแบบของการเขียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยแยกหัวข้อ ย่อหน้า และวรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสม
 - 1.5 เขียนแสดงความคิดเห็นวิจารณ์ได้อย่างถูกต้อง แสดงว่ามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียน
2. การอ่านทำนองเสนาะว่าไพเราะ อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ และเสนาะหูหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์ในบทเรียนที่ 1 และตามฉันทลักษณ์ของกาพย์
3. การแต่งกาพย์เล่านิทานพื้นบ้าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 3.1 มีวรรคและจำนวนคำในแต่ละวรรคถูกต้อง
 - 3.2 มีสัมผัสถูกต้องทั้งสัมผัสนอกและสัมผัสใน
 - 3.3 การเลือกใช้คำและเสียงของคำมีความไพเราะ ได้ลักษณะ "เสียงดี ความเด่น"

หมายเหตุ

ครูควรพิจารณาความใส่ใจที่นักเรียนไปเสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตามกิจกรรมบังคับข้อ 1.4 หรือกิจกรรมเลือก ซึ่งอาจจะได้ศัพท์ หรือเรื่องราว ความรู้ต่าง ๆ กัน ให้เมื่อแผ่ความรู้ซึ่งกันและกัน และสนับสนุน ชมเชยผู้ที่ขวนขวาย

บทเรียนที่ 4

หลักพระพุทธศาสนา¹

ศรัทธา-ปสาทะ

เวลา 3 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. แสดงความคิดเห็นวิจารณ์เรื่องที่อ่านได้
2. แสดงความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคุณธรรมในเรื่องศรัทธาอันนำมาซึ่งปสาทะ
3. ย่อความจากเรื่องที่อ่านได้
4. แต่งเรียงความแบบเทศนาโวหารได้

¹ สมเด็จพระญาณสังวร หลักพระพุทธศาสนา หน้า 87-95

บทอ่าน

เครื่องชักนำอันแรกให้เกิดไตรสรณาคมน์ หรือให้เป็นพุทธศาสนิก ผู้นับถือพระพุทธศาสนา คือสิ่งที่เกิดขึ้นในใจ 2 อย่าง ได้แก่ศรัทธากับปสาทะ ศรัทธา แปลว่าความเชื่อ ปสาทะ แปลว่าความเลื่อมใส

ทุกคนคงเคยได้ยินคำว่าศรัทธา หรือศรัทธาปสาทะ เพราะนิยมพูดกันในทางศาสนา หรือในการทำบุญ เช่น มีศรัทธาบูชาพระรัตนตรัย มีศรัทธาฟังพระธรรม มีศรัทธาบริจาคทาน เป็นต้น เห็นใครทำบุญทำกุศลทุกอย่าง ก็มักพูดว่า เขามีศรัทธา การพูดอย่างนี้ก็เป็นความจริง เพราะจะทำอะไรทุกอย่าง ต้องศรัทธาชักนำให้ทำ แต่มีปัญหาว่าศรัทธาที่มีเครื่องชักนำนั้น คือเชื่อว่อย่างไรร่าง ดังเช่นในที่นี้ ถ้าจะตั้งปัญหามาถามทุก ๆ คนว่ามีศรัทธาในพระพุทธศาสนาหรือไม่ ทุก ๆ คนที่เป็นพุทธศาสนิกก็คงตอบว่ามี คราวนี้ถามต่อไปว่ามีว่อย่างไร ให้ทุก ๆ คนตั้งปัญหานี้ถามตนเอง และตอบให้ได้ด้วยตนเองว่าบัดนี้เรามีศรัทธา คือมีความเชื่อว่อย่างไรในพระพุทธศาสนา

เชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของพระพุทธปฏิมาซึ่งเป็นที่นับถือว่ศักดิ์สิทธิ์ใช่หรือไม่

เชื่อในความขลังของคาถาอาคมใช่หรือไม่

เชื่อในอาจารย์ผู้เสกคาถาใช่หรือไม่

เชื่อในการบนบานอ้อนวอนใช่หรือไม่

ถ้ามีความเชื่อดังเช่นที่กล่าวข้างบนนี้ ก็พึงรู้ว่ยังมีข้อศรัทธาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนาและอาจเป็นอันตรายแก่การนับถือพระพุทธศาสนา ดังเช่นเมื่อบนบานอ้อนวอนแล้วไม่ได้สมประสงค์ หรือต้องพลาดพลั้งวิบัติเสียหาย ก็เลยหาว่พระพุทธศาสนาช่วยอะไรไม่ได้ พระพุทธศาสนาในประเทศอินเดียเสื่อมสิ้นไป ประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาบางประเทศต้องเสียเอกราช และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศหนึ่งในขณะนี้ ผู้ที่เชื่อในทางศักดิ์สิทธิ์ หรือผู้ที่มุ่งกล่าวปรัปกรณ์ก็อาจกล่าวหาว่าพระพุทธศาสนาช่วยอะไรไม่ได้ บางทีก็กล่าวหาว่เป็นเครื่องถ่วงให้ล่าช้าลง ไม่เจริญเร็วเหมือนประเทศนอกพระพุทธศาสนา ศรัทธาที่ไม่ถูกต้องอาจเป็นอันตรายแก่การนับถือพระพุทธศาสนาอย่างนี้ เมื่อศรัทธาไม่ถูกต้อง ปสาทะก็ไม่ถูกต้องเหมือนกัน ฉะนั้นจึงจำต้องปรับปรุงศรัทธาให้ถูกต้องก่อนว่าควรทำความเชื่อในพระพุทธศาสนาอย่างไร

ศรัทธาอย่างถูกต้องในพระพุทธศาสนามีดังนี้

เชื่อว่พระพุทธเจ้าตรัสรู้จริง

เชื่อว่บุญบาปมีจริง

เชื่อว่าผลของบุญบาปมีจริง

เชื่อว่าบุญบาปที่ตนทำเป็นของตนจริง

ข้อที่ 1 เชื่อว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้จริง ทำให้ไม่สงสัยลังเลใจในปัญญาของพระพุทธเจ้า ไม่สงสัยลังเลใจในพระธรรม ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงสั่งสอน เป็นพระพุทธานุสาสนา ไม่สงสัยลังเลใจในพระสงฆ์ โดยตรงกันข้ามยิ่งเกิดความเชื่อความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ความเชื่อความเลื่อมใสนี้เกิดเพราะตั้งใจสดับฟังพระธรรม หรือศึกษาพระพุทธานุสาสนาให้รู้ซาบซึ้ง โดยเฉพาะให้รู้จักบุญบาป หรือกรรมติดกรรมชั่ว ยิ่งฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า พิจารณาให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ก็ยิ่งเชื่อว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้จริง เหมือนอย่างฟังคำสอนของครูเข้าใจแจ่มแจ้งก็ทำให้เชื่อในภูมิรู้ของครู ความเชื่อข้อนี้เรียกว่าตถาคตโศภิสัทธา แปลว่า ความเชื่อความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าคือเชื่อว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้จริงนั่นเอง เป็นเหตุให้เชื่อในคำสั่งสอนของพระองค์ที่แสดงบุญบาปคุณโทษเป็นต้น เหมือนอย่างเมื่อเชื่อภูมิรู้ของครูแล้ว ครูจะแนะนำอะไรก็ย่อมจะเชื่อ

ข้อที่ 2 เชื่อว่าบุญบาปมีจริง ทำให้ไม่สงสัยลังเลใจในเรื่องบุญและบาปหรือกรรมติดกรรมชั่ว สิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสสั่งสอนว่าเป็นบุญ เป็นกรรมดี ก็เชื่อว่าเป็นบุญเป็นกรรมดีจริง เช่นความมีใจเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สงเคราะห์ ช่วยเหลือเป็นต้น สิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสสั่งสอนว่าเป็นบาป เป็นกรรมชั่ว ก็เชื่อว่าเป็นบาปเป็นกรรมชั่วจริง เช่นความมีใจละโมภ โหดร้าย หลงใหล ประพฤตชั่วร้ายต่าง ๆ มีฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์เป็นต้น ความเชื่อข้อนี้ เรียกว่า กัมมสัทธา เชื่อกรรม กรรม แปลว่าการที่บุคคลทำด้วยเจตนา คำว่ากรรมเป็นกลาง ๆ มีขหมายความว่าไม่ได้จึงเรียกว่ากรรม ทำดีหรือไม่ดีเรียกว่ากรรมทั้งนั้น เมื่อต้องการจะรู้ว่าดีหรือไม่ดี ก็เติมคำนั้นเข้าไปว่ากรรมดี หรือบุญกรรม กรรมชั่วหรือบาปกรรม ฉะนั้น เชื่อกรรมก็คือบุญบาปหรือกรรมติดกรรมชั่วมีจริง ตามที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงสั่งสอนไว้

ข้อที่ 3 เชื่อว่าผลของบุญบาปมีจริง ทำให้ไม่สงสัยลังเลใจว่าบุญบาปที่ทำจะ ไม่มีผลสนองตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสั่งสอนไว้ว่ากรรมดีให้ผลดี กรรมชั่วให้ผลชั่ว ไม่สับสนกันเหมือนอย่างหว่านพืชเช่นใด ก็ได้รับผลเช่นนั้น ความเชื่อข้อนี้ เรียกว่าวิปากสัทธา เชื่อผลของกรรม คือเชื่อว่าบุญบาปที่ทำให้ผลจริงตามประเภท บุญก็ให้ผลดี บาปก็ให้ผลไม่ดี

ข้อที่ 4 เชื่อว่าบุญบาปที่ตนทำก็เป็นของตนจริง ทำให้ไม่สงสัยลังเลใจว่าตนจะต้องรับผลของบุญบาปที่ตนเองทำไว้หรือไม่ ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้ทุก ๆ คนนึกคิดอยู่เสมอว่า เรามีกรรมเป็นของของตนเป็นทายาทรับผลของกรรม เราทำดีจักได้ดี เราทำชั่วจักได้ชั่ว ความเชื่อข้อนี้เรียกว่า

กัมมัสสกตาสาธา เชื่อความที่สัตว์มีกรรมที่ตนทำไว้เป็นของของตน เหมือนบริโภคอาหารเองก็อมเอง
เรียนเองก็รู้เอง

ศรัทธาทั้ง 4 ข้อนี้ สำคัญอยู่ที่ข้อ 1 คือเชื่อว่าพระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้จริง เพราะตั้งใจศึกษา
พระพุทธศาสนาจนเกิดความรู้สึกว่า พระธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้เป็นความจริงทุกอย่าง ความเชื่อ
และความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยก็จะเกิดตั้งมั่นขึ้นทุกทีที่ทำให้เชื่อมั่นว่า บุญบาปที่พระพุทธเจ้าตรัสสั่งสอน
ไว้มีจริง ผลของบุญบาปตามที่ตรัสสั่งสอนไว้มีจริง บุญบาปที่ผู้ใดทำไว้ก็เป็นของผู้นั้นจริง ตามคำสั่งสอน
ของพระพุทธเจ้า รวมความว่าทำให้เชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา

ศรัทธา ความเชื่อในพระพุทธศาสนา เมื่อมีลักษณะดังกล่าว จึงเป็นศรัทธาที่ถูกต้อง ผู้ที่มีศรัทธา
ที่ถูกต้อง จึงจะเป็นพุทธศาสนิกผู้ถึงไตรสรณคมน์ที่ถูกต้อง การปลูกศรัทธาที่ถูกต้อง หรือการปรับปรุงศรัทธาให้
ถูกต้อง

ก. บุคคลผู้ชักจูงศรัทธา

ข. ตนเอง

ก. บุคคลผู้ชักจูงศรัทธา เริ่มตั้งแต่มารดาบิดาอบรมบุตรธิดาตั้งแต่เล็ก ๆ ด้วยวิธีสอนให้เชื่อฟัง
อย่างมีเหตุผลเท่าที่เด็กจะเข้าใจ มิใช่ด้วยวิธีหลอกให้เข้าใจผิด หรือขู่ให้กลัว เช่น ขู่หรือหลอกด้วย
เรื่องผิดต่าง ๆ และโดยที่แท้ ที่ว่าผิดหลอกนั้น คนหลอกต่างหาก เมื่อเด็กถูกหลอก หรือขู่ให้เชื่อผิด ๆ มา
ตั้งแต่เล็ก ความเชื่อก็จะฝังแน่นติดเป็นสันดาน เป็นการแก้ยากในภายหลัง เมื่อโตขึ้นแล้ว ถึงจะมีความรู้
ใหม่มากขึ้นอย่างไร ความเชื่อในสันดานก็ยังไม่หมด จึงยังมักกลัวผิด ๆ อยู่ ฉะนั้น เมื่อจะห้ามมิให้เด็ก
ทำอะไร ก็พยายามแนะนำให้เด็กรู้เหตุผลถูกผิด หรือใช้วิธีแก้ร้ายให้กลายเป็นดีอย่างมีเหตุผล ดังเช่น
มารดาบิดารายหนึ่ง ส่งบุตรไปศึกษาฝากไว้กับครอบครัวหนึ่ง บุตรแจ้งไปว่ารู้สึกไม่ค่อยชอบลูกของ
เจ้าของบ้าน ทั้งที่เด็กนั้นก็มิได้ทำอะไรให้ มารดาบิดาจึงแนะนำไปให้บุตรของตนหาอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ
มาให้ลูกเจ้าของบ้าน ต่อมาบุตรก็แจ้งมาว่าได้ปฏิบัติตามแล้ว และหายความรู้สึกไม่ชอบแล้ว นี่ก็เป็นการ
สอนให้สร้างมิตรจิตมิตรใจต่อกันให้เกิดขึ้นนั่นเอง เมื่อมีจิตใจเป็นมิตรต่อกันแล้วอื่น ๆ ก็เรียบร้อย เมื่อ
จะสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก ก็สอนอย่างถูกต้อง ปลูกความเชื่อที่ถูกต้องให้แก่เด็ก ต่อมาถึงวาระครู
อาจารย์สั่งสอนอบรมศิษย์ และพระภิกษุสามเณรอบรมกุลบุตรกุลธิดาเป็นต้น เมื่อผู้อบรมเหล่านี้อบรมให้
เกิดความเชื่ออย่างมีเหตุผลในทางต่าง ๆ ทั้งในทางโลก และทางธรรม ก็จะทำให้เกิดศรัทธาที่ถูกต้อง
เป็นความเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เพราะเชื่อด้วยความรู้ความเข้าใจตามความเป็นจริง กล่าวโดยเฉพาะ

ศรัทธาทางพระพุทธศาสนา เมื่ออบรมให้รู้ให้เข้าใจว่า พระพุทธศาสนามีใช้เวทมนต์คาถาล้างอย่างทางไสยศาสตร์ มิใช่เป็นตำราทำนายโชคชะตาอย่างโหราศาสตร์ มิใช่เป็นตำราเล่นแร่แปรธาตุ ผสมธาตุสร้างรถ สร้างเรือ สร้างปรมาณู เป็นต้นอย่างวิทยาศาสตร์ แต่คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่แสดงทางแห่งความบริสุทธิ์ไว้อย่างถูกต้องครบถ้วน ซึ่งทุก ๆ คนต้องปฏิบัติด้วยตนเอง จึงจะได้รับผลดีตามแต่จะปฏิบัติได้ แต่ถ้าไม่ปฏิบัติก็ไม่ได้รับผล หรือไปทำชั่วทำผิดที่ตรงกันข้ามก็จักได้ผลชั่ว เพราะทุก ๆ คนมีกรรมเป็นของตนเอง พระพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้พระธรรมแล้วตรัสบอกเปิดเผยพระธรรมนั้น มิได้เป็นเทพเจ้าผู้สร้างผู้บันดาลให้ใครเป็นอะไร พระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติแล้วตามพระธรรมและช่วยบอกเปิดเผยพระธรรมมิใช่บอกให้อะไรอื่น เมื่อรู้เข้าใจพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องและปลูกศรัทธาอย่างถูกต้องให้เกิดขึ้นแล้วก็จักไม่หวังอะไรผิด ๆ จากพระพุทธศาสนา เช่น หวังความศักดิ์สิทธิ์ป้องกันภัยต่าง ๆ ภายนอก อำนาจโชคลาภ เป็นต้น เมื่อหวังอะไรผิด ๆ แล้วไม่ได้สมหวังก็จักเสื่อมความนับถือลงไป ฉะนั้นเมื่อมีศรัทธาที่ถูกต้อง เมื่อหวังจะพ้นชั่วได้ดีก็ไม่ต้องเสียเวลาไปอ่อนวอนบนบานอะไรที่ไหน ถ้าจะอ่อนวอนก็อ่อนวอนตนเองให้เว้นจากการทำชั่วให้ทำความดีก็จักเป็นคนดีขึ้นและจักได้รับผลดีด้วยตนเอง บุคคลผู้มีหน้าที่ชักจูงศรัทธาแม้จะพยายามอบรมปลูกหรือปรับศรัทธาให้ถูกต้อง แต่ความสำเร็จจะมีได้ ก็ต้องอาศัยบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้รับการอบรมที่ถูกต้องนั้น คือ

ข. ตนเอง ได้แก่ตัวเราเอง ทั้งเด็ก ทั้งผู้ใหญ่ เพราะตัวเราเองจำต้องคอยตรวจสอบดูศรัทธาของตัวเองว่าเป็นอย่างไร ถูกต้องหรือไม่ ถ้ายังไม่ถูกต้องก็ปรับปรุงแก้ไขให้ถูก คือ ให้

เชื่อว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้จริง

เชื่อว่าบุญบาปมีจริง

เชื่อว่าบุญบาปที่ตนทำก็เป็นของตนจริง

พยายามคิดทำความเข้าใจในหลักของความเชื่อเหล่านี้ เพราะตัวเราเองต้องเห็นจริงด้วยความเชื่อจึงจะตั้งมั่น เมื่อมีความเชื่ออย่างนี้ สิ่งที่อยู่ว่าเป็นบาป เป็นความชั่ว ก็จักไม่ทำจักทำแต่สิ่งที่เป็นบุญ เป็นความดี ใครมีศรัทธาอย่างนี้ ก็พึงหวังได้ว่าจักเป็นคนดีได้จริง ๆ ในขั้นต้นเมื่อยังไม่อาจเห็นจริงได้ด้วยตนเองในหลักของศรัทธาดังกล่าว ก็ทำความเชื่อฟังไปก่อน ไม่ถือถือรั้น ความถือถือรั้น ไม่อยู่ในโอวาทของมารดาบิดาครูอาจารย์ตลอดถึงของพระพุทธเจ้าเป็นการไม่ดี ดังเรื่องเห็นกงจักรเป็นดอกบัวในคัมภีร์ชาดก เรื่องมีว่า

ในกาลของพระกัสสปพุทธเจ้า บุตรของเศรษฐีคนหนึ่งในกรุงพาราณสีชื่อว่ามิตตวันทกะ เป็นเด็ก

ไม่มีศรัทธา ฝ่ายมารดาบิดาเป็นผู้มีศรัทธาเป็นพระโสดาบัน ต่อมาบิดาถึงแก่กรรมมารดาจึงเป็นผู้จัดแจง ทรัพย์สมบัติ วันหนึ่งจึงแนะนำบุตรว่า เจ้าเกิดมาเป็นมนุษย์มีโช่ง่ายจงไปรักษาศีลฟังธรรม มิตตวินทุกะตอบว่า ไม่มีประโยชน์อะไรในการรักษาศีลฟังธรรม แม้อย่าพูดอะไรอีกเลย ผมจะไปตามกรรม ในวันอุโบสถวันหนึ่ง มารดาได้กล่าวกะบุตรว่า วันนี้เป็นวันอุโบสถเจ้าจงไปวัดฟังธรรม กลับมาแล้วแม่จะให้ทรัพย์แก่เจ้าพันหนึ่ง มิตตวินทุกะรับคำจึงสมათานอุโบสถศีลบริโภคอาหารเช้าแล้วก็ไปวัด แต่ไปหลงงานเสียในที่แห่งหนึ่งไม่ได้ฟังธรรม กลับมาแล้วก็รับทรัพย์จากมารดา ในวันอุโบสถต่อมาก็ได้ปฏิบัติอย่างนี้จนรวบรวมทรัพย์ได้เป็นอันมากจึงคิดจะโดยสารเรือข้ามทะเลไปทำการค้าขาย ได้บอกถามารดา ฝ่ายมารดาก็ห้ามมิให้ไปเพราะว่ามีบุตรอยู่คนเดียวและทรัพย์ก็มีอยู่มาก มิตตวินทุกะก็ไม่ยอมจะออกไป มารดาก็จับมือดึงไว้มิตตวินทุกะก็ทำร้ายมารดาให้ล้มลง แล้วโดยสารเรือออกทะเลไป เมื่อเรือออกทะเลไปได้ 7 วัน ก็หยุดนิ่งอยู่ ในสมัยนั้นเชื่อกันว่า เมื่อเกิดเหตุเช่นนี้ต้องมีคนกาลกัณเณอยู่บนเรือ และต้องจับสลากกันทุกคน ใครจับถูกสลากกาลกัณเณก็ต้องถูกปล่อยลงแพให้ลอยไปตามยถากรรม ฉะนั้นจึงมีการจับสลากกัน สลากกาลกัณเณได้ตกแก่มิตตวินทุกะถึงสามครั้ง ซนทั้งหลายจึงกล่าวว่าคน ๆ เดียวอย่าทำให้คนเป็นอันมากต้องวินาสเสียเลย จึงให้มิตตวินทุกะลงแพปล่อยไปในทะเล เรือก็แล่นต่อไปได้ ในขณะที่นั้นฝ่ายแพที่มิตตวินทุกะลงไปอยู่ได้ลอยไปถึงเกาะแห่งหนึ่ง ได้ขึ้นไปบนเกาะนั้นพบเมืองเข้าเมืองหนึ่งมี 4 ทวาร ได้ยินว่าที่นั่นเป็นนรกของสัตว์นรกจำพวกหนึ่ง แต่มิตตวินทุกะเห็นเป็นเมืองที่สวยงาม จึงเข้าไปในเมืองนั้น ได้เห็นสัตว์นรกคนหนึ่งสวมกงจักรกลมกริบเหมือนเม็ดโกนหมูนบอยู่บนศิระะ มิตตวินทุกะได้เห็นกงจักรบนศิระะของสัตว์นรกนั้นเหมือนอย่างดอกบัว ได้เห็นโซ่ตรวนที่รัดรัดตัวสัตว์นรกนั้นเหมือนอย่างเครื่องประดับ ได้เห็นโลหิตที่ไหลจากศิระะของสัตว์นรกนั้นเหมือนอย่างแป้งลูบไล้สีแดง ได้ยินเสียงร้องคร่ำครวญเหมือนดังเสียงร้องเพลงที่ไพเราะ จึงเข้าไปหาสัตว์นรกนั้น พูดยอดดอกบัวที่สวมอยู่บนศิระะ สัตว์นรกนั้นจึงบอกว่า นี่ไม่ใช่ดอกบัวแต่เป็นกงจักร มิตตวินทุกะก็ไม่เชื่อยังยืนยันขอให้ได้ สัตว์นรกจึงคิดว่าขรอยบาปของเราจักสิ้นแล้ว ชายคนนี้จะทุบตีมารดาเหมือนเรา มารับผลของกรรมต่อไป จึงถอดกงจักรจากศิระะกล่าวว่าอยากได้ดอกบัวนี้ก็จงรับเอาไป แล้วก็สวมกงจักรลงบนศิระะของมิตตวินทุกะ กงจักรนั้นก็หมูนบกระดูกหม่อมของมิตตวินทุกะในขณะนั้นก็รู้ว่า เป็นกงจักรไม่ใช่ดอกบัว แต่ก็ไม่สามารถจะถอดออกได้ ต้องได้รับทุกข์ต่อไปบนเกาะนั้นจนสิ้นกรรม นิทานในชาดกตามที่เล่ามานี้ เป็นนิทานสุภาภิตแสดงให้เห็นโทษของความไม่มีศรัทธาที่ถูกต้อง มีความดีถือมั่นไม่อยู่ในโอวาทของท่านที่สมควรเชื่อฟัง ประพฤติดีดังตนไปตามใจของตนเอง หรือเรียกว่าเชื่อใจของตนเอง หรือเชื่อตนเองไปอย่างผิด ๆ ซ้ำยังทำร้ายผู้มีพระคุณ

ที่ตนควรจะเชื่อฟัง เคารพนับถือ จึงต้องประสบความสำเร็จทุกสิ่งทุกอย่าง และเมื่อเห็นกงจักรเป็นดอกบัวนั้นก็เชื่อว่าเป็นดอกบัวจริง ๆ ซึ่งเป็นความเชื่อที่ผิดอย่างฉกรรจ์ จึงอ้อนวอนขอเอากงจักรมาสวมศีรษะเป็นการอ้อนวอนขอเอาทุกขมาให้แก่ตนเอง คนที่มีความเชื่ออย่างผิด ๆ และมีความดีถือมั่นเอาแต่ใจของตนเอง ต้องประสบความสำเร็จทุกชีวิตเหมือนเช่นนี้ บางทีได้คิดเมื่อสายไปเสียแล้วก็เหลือที่จะแก้ไข อย่างมิตตวันทกะรู้ว่ากงจักรก็ต่อเมื่อสวมอยู่บนศีรษะแล้ว ไม่สามารถจะถอดออกได้

ส่วนผู้ที่อยู่ในโอวาท แม้ที่แรกจะยังไม่มีศรัทธา แต่ภายหลังอาจมีศรัทธาได้ ดังเรื่องในอรรถกถาธรรมบทว่า ในสมัยพุทธกาล เมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ในพระเชตวันารามใกล้กรุงสาวัตถี นายกาละบุตรอนาถปิณฑิกเศรษฐีไม่มีศรัทธาจะฟังธรรม บิดาจึงกล่าวว่าให้ไปฟังธรรมอย่างเดียวกับมารดาของมิตตวันทกะ และให้เรียนจำพระธรรมให้ได้บทหนึ่ง นายกาละจึงตั้งใจฟัง เมื่อจำก็ได้ความรู้ความเข้าใจพระธรรม จนได้ธรรมจักขุดวงตาเห็นธรรม สำเร็จประโยชน์ตามที่บิดาประสงค์

ผู้ที่เข้าใจพระธรรมซาบซึ้งดังนั้น ย่อมมีศรัทธาอย่างถูกต้องและตั้งมั่นดังบุรุษโรคเรื้อนผู้ยากจนชื่อสุปปพุทธะ ห้าวสัณเฑรวาซคิดจะทดลองศรัทธา จึงมาตรัสว่า "เจ้าเป็นคนยากจนขัดสน เอาเถิดเราจักให้ทรัพย์มหาศาลแก่เจ้า เจ้าจงกล่าวว่า พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ไม่ใช่พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์เล็กน้อย" สุปปพุทธะ กล่าวว่าห้าวสัณเฑระเป็นอันพาลตนมิใช่คนขัดสน แต่เป็นคนมีสุข มีทรัพย์ มีศรัทธา เป็นต้น ศรัทธาที่ตั้งมั่นให้สำเร็จประโยชน์ดังเช่นที่กล่าว พระพุทธเจ้าจึงตรัสสอนไว้ สหุสา สาธุ ปฏิกูลิตา ศรัทธาตั้งมั่นแล้ว ยังประโยชน์ให้สำเร็จแล.

คำอธิบาย

1. บทความนี้คัดจากหนังสือพุทธศาสนาสำหรับเด็กของสมเด็จพระญาณสังวร เนื่องจากเป็นหนังสือสำหรับเด็ก จึงต้องเขียนอย่างเรียบง่าย และชัดเจน หลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์ยาก ถ้าจำเป็นต้องใช้จะต้องอธิบายความหมายให้แจ่มแจ้ง การอธิบายข้อธรรมในบทความที่ตัดมานี้ท่านผู้แต่งได้อธิบายเป็นข้อ ๆ มีการยกตัวอย่าง (สาธก) เป็นนิทานจากชาดกและอรรถกถาธรรมบท
2. บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อสั่งสอน จึงใช้โวหาร (ชั้นเชิงหรือกระบวนการในการแต่งหนังสือหรือพูด) แบบที่เรียกว่าเทศนาโวหาร หนังสือที่ใช้เทศนาโวหารไม่จำเป็นจะต้องเป็นหนังสือสั่งสอนศาสนาอย่างเดียว แต่อาจจะสอนจริยธรรมอื่น ๆ อธิบายสุภาษิต ปลุกใจให้รักชาติ สรุปแล้วคือชักจูงสั่งสอนผู้อ่านให้มีความเห็นคล้อยตาม
3. เมื่อพิจารณาบทความนี้ จะเห็นว่าท่านผู้แต่งเริ่มต้นด้วยการแนะนำคุณธรรมที่คู่กันคือศรัทธาและปสาทะ ขั้นที่สองอธิบายความหมายและชี้ให้เห็นว่าศรัทธาปสาทะที่ถูกต้องเป็นอย่างไร โดยยกตัวอย่าง ศรัทธาปสาทะที่ผิดมาแสดงเป็นการเปรียบเทียบกับขั้นที่สามแสดงศรัทธาที่ถูกต้องในพุทธศาสนา 4 ประการ และอธิบายขยายความทีละข้อ ขั้นที่สี่อธิบายว่าการปลูกศรัทธาที่ถูกต้องจะต้องอาศัยผู้ชักจูงให้ศรัทธาอย่างหนึ่ง ตนเองอย่างหนึ่ง และอธิบายปัจจัยทั้งสอง โดยยกตัวอย่างการชักจูงเป็นเรื่องประกอบปัจจัยแรก ในการอธิบายปัจจัยที่สอง ได้อธิบายแนวทางว่าจะปรับปรุงตัวเองอย่างไร และยกชาดกมาเป็นตัวอย่างแสดงโทษของความดีอันไม่อยู่ในโอวาท และแสดงประโยชน์ของการอยู่ในโอวาท ขั้นตอนสุดท้ายคือการสรุป การสรุปบทความมีหลายวิธี ในที่นี้ เมื่ออธิบายคุณของศรัทธาว่าเป็นทรัพย์อันประเสริฐ ให้ประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์แล้ว ก็จบบทความด้วยพุทธภาษิตสั้น ๆ ที่กล่าวสรรเสริญความมีศรัทธา
4. เราได้นำศัพท์บาลีและสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทยเป็นอันมาก ทั้งในภาษาสามัญที่เราใช้พูดเขียนกันอยู่เป็นประจำ และศัพท์ที่บัญญัติขึ้นใช้เฉพาะในวิทยาการต่าง ๆ บางคำเราใช้รูปสันสกฤตแต่ไม่ใช่รูปบาลี เช่น

บาลี (ไม่ใช่)

สัตตา

อาจารย์

สัตตุ

สันสกฤต (ใช่)

ศาสตา

อาจารย์

คัตตุ

บุตติ	บุตรี
บางครั้งเราใช้ทั้งรูปศัพท์บาลีและสันสกฤต เช่น	
บาลี (ใช้)	สันสกฤต (ใช้)
อิทธิ	ฤทธิ์
อุตุ	ฤดู
อัคคี	อัคนี
วิชา	วิทยา
ฐาน	สถาน

5. การสังเกตว่าคำไหนเป็นรูปศัพท์บาลี คำไหนเป็นรูปศัพท์สันสกฤต มีหลักเบื้องต้นดังนี้

5.1 สระบาลีมี 8 ตัวคือ อะ อา อิ อี อุ ู เอ โอ ถ้ามีสระอื่นคือ ฤ ฦ ใ เอา ก็ไม่ใช่บาลี มักเป็นสันสกฤต

5.2 พยัญชนะบาลีมี 33 ตัว

ก ข ค ฌ ง
จ ฉ ช จ ญ
ฎ (ฏ)ฐ ท ฒ ณ
ด (ต)ถ ฬ ธ น
ป (บ)ผ ฟ ภ ม
ย ร ล ว ส ห ฬ

ถ้ามีตัว ศ และ ษ ถือว่าศัพท์นั้นเป็นสันสกฤต

5.3 ตัวสะกดในบาลีมักมีพยัญชนะตามเป็นพยัญชนะตัวเดียวกับตัวสะกด หรือพยัญชนะในวรรคเดียวกันกับตัวสะกด เช่น กังขา สันติ กัตตุ แต่ตัวสะกดสันสกฤตไม่มีพยัญชนะตามหลังหรือพยัญชนะที่ตามหลังอยู่ต่างวรรคตอนกันได้ เช่น มนัส หัสติน อัคนี ภักติ

5.4 ตารางแสดงตัวอย่างเปรียบเทียบรูปศัพท์บาลีและสันสกฤต

ลำดับ	สระ - พยัญชนะ		รูปศัพท์	
	บาลี	สันสกฤต	บาลี	สันสกฤต
1	อะ	ฤ	อมต	อมฤต

ลำดับ	สระ - พยัญชนะ		รูปศัพท์	
	บาลี	สันสกฤต	บาลี	สันสกฤต
2	อิ	ฤ	อิทธิ	ฤทธิ
3	อุ	ฤ	วุฒ	วฤท
4	กก	กร	จักก	จักร
5	ข	กษ	เขม	เกษม
6	คค	คร	อัคร	อัคร
7	จ/จจ	ตย	จาคะ	ตยาคะ
			นิจ	นิตย
8	ชช	ทย	วิชา	วิทยา
9	ชฌ	ธย	มัชฌิม	มัธยม
10	ญ/ญญ	ชฌ/ฌย/นย	ปัญญา	ปรัชญา
			การุญ	การุณย์
			กัญญา	กัญญา
11	ฐ/ถ	สถ/สท	ฐาปนา	สถาปนา
	(ที่เป็นพยางค์หน้าบางคำ)		ถาวร	สถาวร
			ถัมภ	สถมภ
12	ฎฐ	ษฏ/ษฐ/สท	อัฐ	อัฐ
			อัฐฐาน	อัฐฐาน
			คหัฐ	คฤหัสถ์
13	ดต	กต/ตร/ตว/ปต	มุตติ	มุกติ
			เขตต	เกษตร
			สัตต	สัตว์, สัต
14	ท	ทร	อินท	อินทร

ลำดับ	สระ - พยัญชนะ		รูปศัพท์	
	บาลี	สันสกฤต	บาลี	สันสกฤต
15	ป (ที่เป็นพยางค์ หน้าของคำซึ่งไม่ มีตัว ร ตามหลัง)	ปร (ภาษาไทยเป็น ประ)	ปการ	ประการ
16	ปป	รป/ลป	ลัปป	ลรรป (ง)
17	ส	ศ/ษ/สว	สิปป	คิลป
			สีล	ศีล
			วิเสส	วิเศษ
			สามี	สวามี
18	มม	ร - หัน	กัมม	กรรม
			จัมม	จรรม
19	ณณ	ร - หัน	วักณ	วรรณ
20	พพ	ร - หัน	ลัพพ	ลรรพ

ภาษาบาลีมักใช้เป็นศัพท์เฉพาะในพุทธศาสนา เมื่ออ่านบทความเรื่องศรัทธา -
ปสาทะนี้ หรือบทความทางพุทธศาสนาอื่น ๆ อาจจะพบศัพท์หลายศัพท์ที่สะกดต่างจากที่เราใช้
กันทั่วไป เช่นใช้ กัมม แทนที่จะใช้ กรรม ใช้สัทธา แทนที่จะใช้ ศรัทธา

6. ศัพท์และสำนวน

ไตรสรณาคมน์	การถึง (ยึดถือ) ที่พึ่งสามประการ หมายถึง การเคารพนับถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
สันดาน	อุปนิสัยที่มีมาแต่กำเนิด
ชาดก	เรื่องราวแสดงการเกิดแต่ละชาติของพระโพธิสัตว์ในอดีตกาล ก่อนจะบำเพ็ญบารมีได้ ครบถ้วน และมาเกิดชาติสุดท้ายเป็นพระพุทธเจ้า การเกิดมามีชีวิตในชาติหนึ่ง ๆ ของพระโพธิสัตว์เพื่อบำเพ็ญบารมีต่าง ๆ นั้นก็คือชาดกหนึ่ง ๆ ในพระไตรปิฎก เรียก นิบาตชาดก มี 547 เรื่อง ถือว่าเป็นถ้อยคำแท้ ๆ ของพระพุทธเจ้า แต่ชาดกอีกชนิด

หนึ่งเรียกว่า พาหิรกนิบาตชาดก เป็นเรื่องราวที่แต่งขึ้นภายหลัง เช่น ปัญญาสชาดก 61 เรื่องนั้นแต่งในเมืองไทย รวบรวมจากนิทานพื้นบ้านพื้นเมือง และข้อมูลจากที่อื่น แล้วแต่งเลียนแบบนิบาตชาดก เป็นต้น

กาลกถณี กาลกถี โขคราย เสนียด จัญไร

อรรถกถาธรรมบท หนังสืออธิบายพระธรรมบทซึ่งเป็นพุทธภาษิตในพุทธศาสนา ว่าด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสมัยพุทธกาล

ท้าวสักกเทวราช พระอินทร์

เห็นกงจักรเป็นดอกบัว เห็นว่าสิ่งที่ชั่วเป็นสิ่งที่ดี เห็นว่าการกระทำชั่วเป็นของดี กงจักรเป็นของที่คมมีอันตรายเปรียบกับความชั่ว ส่วนดอกบัวนั้นเป็นดอกไม้ที่มีความสวยงามเปรียบเทียบกับความดี

(ศัพท์อื่น ๆ ไม่ได้อธิบายไว้เพราะส่วนมากท่านได้อธิบายไขความไว้ในบทความนี้แล้ว)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ

1.1 จงตอบคำถามต่อไปนี้ เช่น

- 1.1.1 ศรัทธาแปลว่าอะไร ปสาทะแปลว่าอะไร
- 1.1.2 ศรัทธาอย่างถูกต้องในพุทธศาสนาคืออย่างไร
- 1.1.3 ทำไมจึงถือว่าศรัทธาข้อที่ 1 สำคัญที่สุด
- 1.1.4 ปัจจัยสำคัญในการปลูกศรัทธาที่ถูกต้องได้แก่อะไร

ฯลฯ

- 1.2 ย่อความบทความนี้ (อาจจะอาศัยคำตอบในข้อที่ 1 เป็นแนวทาง เก็บแต่ใจความสำคัญ)แล้วเขียนแสดงความคิดเห็นวิจารณ์บทประพันธ์นี้
- 1.3 แต่งเรียงความให้เทศนาโวหารตามแบบแผนที่ใช้ในบทความนี้ ในหัวข้อต่าง ๆ เช่น สติ สัมปชัญญะ ความรักชาติ ปัญญา จริยธรรมของครู จริยธรรมของศิษย์ ฯลฯ
- 1.4 ให้ยกตัวอย่างที่เป็นไปได้ เพื่อทดสอบความเข้าใจในคุณธรรมทั้งสองดังกล่าว ตลอดจนยกตัวอย่างของการปลูกศรัทธาที่ถูกต้องทั้ง 4 ประการในพุทธศาสนา

2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง

- 2.1 สมเด็จพระญาณสังวรเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ได้แต่งหนังสือสอนพุทธศาสนาไว้หลายเรื่อง อาจจะเลือกเรื่องสั้น ๆ เรื่องใดเรื่องหนึ่งมาเขียนย่อ โดยเก็บแต่ใจความสำคัญ
- 2.2 หาโอกาสไปฟังสมเด็จพระญาณสังวรเทศน์ในวันธรรมสวนะถ้าทำได้ ถ้าไม่มีโอกาสหรืออยู่ไกลจากวัดบวรนิเวศวิหาร ครูอาจพานักเรียนไปฟังพระที่วัดใกล้โรงเรียนเทศน์ในวันธรรมสวนะ และให้จับใจความในพระธรรมเทศนามาเรียบเรียงเขียนขึ้นใหม่ โดยใช้สำนวนการเขียนของตนเองแบบเทศนาโวหาร
- 2.3 ลองหัดอ่านบทความทางพุทธศาสนาเป็นทำนองอย่างทีพระภิกษุใช้เทศน์ทั่ว ๆ ไป ที่เรียกว่าทำนองธรรมวัตร
- 2.4 หาคำศัพท์บาลีและสันสกฤตที่มีความหมายอย่างเดียวกันในภาษาเดิม แต่สะกดต่างกันมาอย่างน้อย 10 คู่

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินผลจาก

1. การแสดงความคิดเห็นวิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 1.1 สรุปประเด็นสำคัญได้
 - 1.2 แสดงความคิดเห็น วิจารณ์ และให้เหตุผลต่อประเด็นสำคัญได้
2. การย่อความโดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 2.1 เก็บใจความสำคัญได้ถูกต้อง
 - 2.2 เรียบเรียงและสรุปใจความได้ถูกต้อง
 - 2.3 ใช้ภาษาถูกต้องและสละสลวย
3. การแต่งเรียงความโดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 3.1 เรียบเรียงเนื้อเรื่องได้ถูกต้องตามแบบเทศนาโวหาร
 - 3.2 ใช้ภาษาถูกต้องตามแบบเทศนาโวหาร
 - 3.3 เขียนหนังสือได้สวยงาม สะอาด ชัดเจน อ่านง่าย
 - 3.4 จัดรูปแบบของการเขียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยแยกหัวข้อ ย่อหน้า วรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสม
4. ความเข้าใจที่ถูกต้องของนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมที่คู่กันคือ ศรัทธาและปสาทะในพระพุทธศาสนา โดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปของนักเรียน เช่น ให้นักเรียนยกตัวอย่างที่เป็นไปได้ ตลอดจนตัวอย่างของการปลุกศรัทธาทั้ง 4 ประการในพุทธศาสนา เพื่อทดสอบความรู้สึกและความเข้าใจที่ถูกต้องในคุณธรรมทั้งสองดังกล่าว

หมายเหตุ บทเรียนบทนี้มีเนื้อหาสาระสำคัญหลายประการที่เหมาะสมในการปลูกฝังความเข้าใจ ตลอดจนโน้มน้าวอุปนิสัย การประพฤติปฏิบัติของนักเรียน ครูพึงหาวิธีหลาย ๆ วิธีที่จะใช้ประโยชน์จากการทดสอบหลังการเรียนรู้ ให้ได้ผลตามความมุ่งหมายทั้งโดยตรง และที่แอบแฝง ซึ่งคงมิใช่แต่ในด้านภาษาเท่านั้น เช่น ครูอาจยกตัวอย่างสภาพการใดขึ้นให้นักเรียนตัดสินใจ วิเคราะห์ เลือกวิจารณ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการมี หรือการขาดศรัทธาปสาทะ เป็นต้น แล้วครูประเมินว่านักเรียนมีความเข้าใจได้ลึกซึ้งพอใช้การได้หรือไม่

บทเรียนที่ 5

พระราชนิพนธ์ค่าน้ำหนังสืออิสรราชคำฉันท์¹

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลักษณะเนื้อหาสาระของค่าน้ำนี้
2. เขียนค่าน้ำหนังสือได้

¹พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว "พระราชนิพนธ์ค่าน้ำ" อิสรราชคำฉันท์ ไม่มีเลขหน้า

บทอ่าน

หนังสืออิลาชคำฉันท์นี้จะว่าได้เกิดมีขึ้นเพราะข้าพเจ้ายุ่งก็ได้ ที่ว่ายุ่งนั้นเพราะข้าพเจ้าได้ทราบอยู่ว่าหลวงสารประเสริฐ (พระยาศรีสุนทรโวหาร ภู่นี สาลักษณ์) เป็นผู้มิได้ปากแต่งหนังสือเป็นกาพย์กลอนได้อยู่ ดังมีพยานปรากฏอยู่ที่เรื่องปัญจสิงขรคำกลอนกับฉันท์และกลอนเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ข้าพเจ้าได้อ่านแล้วก็เห็นว่ามีจินตกวีเกิดขึ้นในหมู่คนไทยชั้นหนุ่มอีกแล้ว แต่ข้าพเจ้าวิตกอยู่ว่า ถ้าไม่คอยระวังกลัวหลวงสารประเสริฐจะใช้ความสามารถของตนนั้นเพื่อแต่งหนังสืออันไม่เป็นแก่นสาร

ในสมัยตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 5 มา ข้าพเจ้ามีความเสียใจที่ได้สังเกตเห็นว่า ฝีปากผู้แต่งกาพย์กลอนเลวลงกว่าในต้นรัชกาลที่ 5 นั้นเป็นอันมาก เพราะพอใจแต่งเพลง าวดีไปว่าใช้โวหารอย่างใหม่ ซึ่งมีคนบางจำพวกนิยมโดยสำคัญว่าเป็นโวหารอย่างฝรั่ง และนิยมว่าการแต่งหนังสือโดยใช้โวหารแผลงและคำซึ่งเข้าใจว่าเป็นคำฝรั่งปนเปื้อนอยู่นั้น เป็นเครื่องแสดงความรุ่งเรืองของตน ในชั้นเมื่อเกิดมีละครชนิดที่เรียกว่าละครร้องซุกซุ่มขึ้น นักเลงแต่งบทละครร้องก็มีมากขึ้น และเป็นที่เข้าใจกันว่ากลอนที่จะใช้ในบทละครร้องเช่นนี้ต้องใช้เป็นอย่าง "สมัยใหม่" ใช้ถ้อยคำอย่างใหม่ เลี่ยงถ้อยคำซึ่งเรียกว่า "ภูมิเก่า" ให้มากที่สุดที่จะหลีกเลี่ยงไปได้ เช่นต่างว่าจะแต่งบทโลม ถ้าแต่งอย่างแบบแผนแห่งจินตกวีนิพนธ์ไทยเก่าคงแต่งว่า

"โถมงามทรามสุดสวาหี

ดลฤดีจ่อจิตพิศวง

ขอแต่เพียงได้พึงอิงองค์

แนบอนงศขั้วกัญญาใจ" ดังนี้

แต่ถ้าใครแต่งเช่นนี้ก็มักถูกหาว่าเป็นภูมิเก่าไม่ทันสมัย ฝ่ายผู้แต่งถึงแม้จะมีความรู้แต่งได้ก็ไม่กล้าแต่งออกมา เพราะกลัวจะถูกติว่าเป็นคนผิดสมัย ฝ่ายผู้อ่าน ถึงแม้ว่าแท้จริงเมื่ออ่านบทกลอนเช่นข้างบนนี้แล้วจะรู้สึกในใจจริงว่าเพราะ ปากก็ต้องกล่าวติว่า "ครี" หรือ "งุ่มง่าม" เพราะถ้าแสดงออกมากว่าชอบบทกลอนเช่นนี้ก็เกรงจะเป็นเหมือนสารภาพว่าตนเป็นคนที่เกิดไม่ทันสมัย ด้วยเหตุนี้จินตกวีสมัยปลายรัชกาลที่ 5 เมื่อปรารถนาจะแต่งบทโลมให้ได้ความ เช่นเดียวกับบทข้างบนนี้จะต้องแต่งว่า

"โถมงามโถมประโลมหลอหลอนชีวิต

ช่างถูกจิตนี้กระไรแม่ใจหวาน

ขอจูบเจ้าคิ่งเคล้าเยาวยามาลัย

กระสันสรวนทอดคอพองขึ้นใจ" ดังนี้

ตัวผู้ที่แต่งบทกลอนเช่นนี้ถ้าเป็นผู้ที่มีนิสัยเป็นจินตกวีแม้แต่เล็กน้อย ก็คงจะต้องรู้สึกว่าเป็นถ้อยคำอันเป็นภูมิคำ ซึ่งถ้าจะเปรียบกับคำกลอนบทข้างบนนี้ก็ต้องรู้สึกว่าเป็นเหมือนชั้นทองเหลืองเทียบชั้นทองคำ ก็จำเป็นต้องทำชั้นทองเหลืองขาย เมื่อเจ้าของโรงละครเขาชอบบทละครโสกโดก ก็ต้องแต่งเช่นนั้น

ข้าพเจ้าได้เคยรู้สึกรำคาญมานานแล้วแต่ไม่แลเห็นหนทางที่จะแก้ไขอย่างไร นอกจากที่จะมีผู้ที่เป็นจิตกรวิมาปริกษาหาหรือแล้ว ข้าพเจ้าจึงสามารถจะแสดงความเห็นพุดจาเกลี้ยกล่อมให้ช่วยกันรักษาวิชากรวิไทยอย่าให้สูญเสียหรือเลวทรามไปก็นับว่าได้มีผลสำเร็จบ้างแล้วบางราย แต่ยังเป็นส่วนน้อยนัก

ในส่วนตัวหลวงสารประเสริฐนี้ ข้าพเจ้าได้ถือโอกาสตักเตือนได้เต็มที่ เพราะพระยาศรีสุนทรโวหาร (กมล สาลักษณ์) ผู้เป็นบิดาเป็นผู้ที่ข้าพเจ้าคุ้นเคยมาช้านาน ได้เคยพุดจาปรารภมีความเห็นพ้องต้องกันอยู่ ทั้งตัวหลวงสารประเสริฐก็รู้จักต่อเนื่องจากความคุ้นเคยจากบิดาเขานั้น ข้าพเจ้าจึงถือเอาโอกาสเพื่อแนะนำหลวงสารประเสริฐให้แต่งหนังสืออะไรอันหนึ่ง ซึ่งจะได้มีชื่อเสียงสืบไปว่าเป็นจิตกรวิผู้หนึ่งซึ่งมิได้ช่วยให้ภาษาไทยเสื่อมทราม ข้าพเจ้าขอให้พยายามแต่งหนังสือขึ้นเพื่อให้ปรากฏต่อไปในพงศาวดารว่า ในรัชกาลพระมงกุฎเกล้ายังมีจิตกรวิอยู่ หลวงสารประเสริฐก็รับปากไว้ แต่ยังหาเรื่องที่ประพันธ์ขึ้นนั้นไม่เหมาะได้ จนข้าพเจ้าได้แต่งหนังสือ "บ่อเกิดแห่งรามเกียรติ์" นั้นขึ้น หลวงสารประเสริฐจึงได้พบนิทานเรื่องอิเลราช ซึ่งมีอยู่ในอุตรกัณฑ์แห่งรามายณะ เห็นว่าพอจะประพันธ์เป็นคำฉันท์ได้ หลวงสารประเสริฐจึงได้แต่งขึ้นด้วยความอุตสาหะแล้วนำมาให้ข้าพเจ้าช่วยตรวจ ข้าพเจ้าก็ได้ช่วยตรวจแก้ไขและแสดงความเห็นให้แก้ไขหรือเพิ่มเติมขึ้น และบางตอนที่เขาแต่งไม่ได้โดยพิสดาร เพราะขาดความรู้ในกิจการนั้นโดยเฉพาะเช่น เรื่องพิธิธิดาเมธ เป็นต้น ข้าพเจ้าก็ได้ช่วยชี้แจงให้ฟังโดยพิสดาร ตามที่ข้าพเจ้าได้อ่านมาตามตำรับไสยศาสตร์ หลวงสารประเสริฐได้กำหนดจดจำเอาไปประพันธ์ได้เป็นอย่างดี นับว่าเป็นที่ควรสรรเสริญ

ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีที่ได้เห็นว่าในรัชกาลของข้าพเจ้าได้มีจิตกรวิซึ่งมีความสามารถแต่งฉันท์ภาษาไทยได้หลายคนแล้ว และหลวงสารประเสริฐผู้แต่งอิเลราชคำฉันท์นี้เป็นคนหนึ่งนั้น ข้าพเจ้าจึงมีความยินดีเขียนคำนำนี้แก่หลวงสารประเสริฐ เพื่อแสดงความพอใจแห่งข้าพเจ้า ณ บัดนี้

อนึ่งข้าพเจ้าขอถือเอาโอกาสอันนี้ เพื่อแสดงว่า ถ้าแม้ผู้ใดซึ่งริเริ่มจะนิพนธ์ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน มีความปรารถนาจะให้ข้าพเจ้าตรวจและแนะนำอย่างใดที่ข้าพเจ้าได้ช่วยหลวงสารประเสริฐมาแล้ว นี้ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นผู้ที่คุ้นเคยกับข้าพเจ้าแต่ก่อนก็ตาม ข้าพเจ้ายินดีช่วยตรวจและแสดงความเห็นเท่าที่ข้าพเจ้าสามารถจะทำได้ เพื่อช่วยอนุเคราะห์ผู้ที่มีความพอใจในจิตกรวินิพนธ์ และเพื่อประโยชน์แก่วิชากรวิไทยเรานี้ด้วย

วชิราวุธ ป.ร.

สนามจันทร์ 1 มีนาคม 2456

คำอธิบาย

1. เมื่อเราแต่งหนังสือขึ้นเล่มหนึ่ง ก็มักจะเขียนคำนำ เพื่อชี้แจงให้ผู้อ่านทราบที่มาของเรื่อง เนื้อหาของเรื่องพอเป็นสังเขป ในบางครั้งผู้แต่งอาจให้คนมีชื่อเสียง หรือผู้ที่ตนเคารพนับถือหรือยกย่อง เขียนคำนำให้ ดังตัวอย่างที่ยกมา พระยาศรีสุนทรโวหาร (ผัน สาลักษณ์) เมื่อครั้งยังเป็นหลวงสารประเสริฐได้ประพันธ์เรื่องอิเลิรราชคำฉันท์ แล้วทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ของพระราชทานให้ทรงพระราชนิพนธ์คำนำ
2. ขั้นตอนที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์มีดังนี้ ขั้นแรกทรงกล่าวถึงหลวงสารประเสริฐผู้ประพันธ์เชิงประวัติ และทรงยกว่าเป็นผู้มีความสามารถในทางแต่งหนังสือ ขั้นที่สองทรงอธิบายถึงการเขียนกาพย์กลอนว่าตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 5 เรื่อยมามีคนเขียนโวหารอย่างใหม่ซึ่งไม่ไพเราะ ขั้นที่สามทรงชมหลวงสารประเสริฐและเล่ามูลเหตุของการแต่งอิเลิรราชคำฉันท์ ซึ่งเป็นที่พอพระราชหฤทัย สรุปตอนสุดท้ายว่าถ้าใครอยากจะได้ใจใคร่ใคร่ ฉันท์ กาพย์ กลอน จะใคร่ให้ทรงตรวจและแนะนำก็ทรงยินดีช่วย
3. การเขียนคำนำหนังสือที่ผู้อื่นแต่งมีปรากฏอยู่โดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือที่หน่วยราชการพิมพ์ เช่น หนังสือที่ลิขสิทธิ์เป็นของกองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร เมื่อผู้ใดขออนุญาตพิมพ์ในโอกาสต่าง ๆ เช่น ในงานฉาบฉวย กรมศิลปากรต้องเขียนคำนำ มักจะมีขั้นตอนการเขียนคือ ขั้นแรกจะให้ความว่าเจ้าภาพขออนุญาตพิมพ์เรื่องอะไร ในโอกาสอะไร และกรมศิลปากรยินดียินยอม ขั้นตอนที่สองกล่าวถึงหนังสือที่พิมพ์ว่ามีเนื้อหาอย่างไร เคยจัดพิมพ์ที่ไหนเมื่อไรมาก่อน สุดท้ายถ้าเป็นหนังสืองานศพก็มักจะอนุโมทนาในบุญกุศล ขอให้เกิดผลเป็นประโยชน์แก่ผู้วายชนม์ ถ้าเป็นหนังสือในงานมงคลก็จะอวยพรเจ้าของงาน
4. กล่าวถึงเนื้อเรื่องอิเลิรราชคำฉันท์โดยสังเขป เพื่อเป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจให้ได้ศึกษาค้นคว้าต่อไปในเรื่องนี้ และสามารถทำกิจกรรมในข้อ 2.1 ได้
5. ศัพท์และสำนวน

อิเลิรราช ชื่อบุคคลสำคัญในเรื่องอิเลิรราชคำฉันท์ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (ผัน สาลักษณ์) ผู้แต่งเก็บความจากตอนหนึ่งของเรื่องรามายณะ ตอนอุตรกัณฑ์ ซึ่งอยู่ในพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 เรื่องบ่อเกิดรามเกียรติ์ กล่าวถึงพระรามเล่าเรื่องพระราชาชื่อ อิลละ ทำพิธีอัญเชิญเมธาวายพระอิศวร (พระคเณศ) เพื่อขอพรให้พระองค์ดำรงความ

เป็นบุรุษสืบไปโดยไม่เปลี่ยนเป็นสตรีอีก

เรื่องมีว่า ท้าวอิสรราชเป็นกษัตริย์เมืองพลทิกา แคว้นพลทิก ในฤดูวันสันต์ได้เสด็จล่าสัตว์ในป่า หลงเข้าไปในเขตป่าที่พระอิศวรทรงเล่นบันเทิงสุขอยู่ด้วยพระอูมา และทรงสาปว่าใครที่เป็นชายล่วงล้ำเข้ามาในป่านั้นจะกลับเพศเป็นสตรีไปทันที พระอิสรราชพร้อมด้วยบริวารต้องคำสาปกลายเป็นสตรีหมด แต่พระอูมามีความเมตตาช่วยเหลือลดหย่อนคำสาปให้ครึ่งหนึ่งคือให้เป็นชายได้เดือนหนึ่ง และเป็นหญิงเดือนหนึ่งสลับกันไป เมื่ออิสรราชกลายเป็นหญิงได้นามว่า อิลลา นางอิลลาได้พระพุท (โอรสพระจันทร์) ซึ่งบวชเป็นฤๅษีอยู่ในป่านั้นเป็นสามี มีลูกด้วยกันคนหนึ่งชื่อปุรุรวาส ได้เป็นต้นกษัตริย์จันทรวงศ์สืบมา ภายหลังอิสรราชทำพิธีอัฐวเมธถวายพระอิศวร พระอิศวรพอพระทัยยกเลิกคำสาป อิสรราชได้เป็นชายตลอดไป

ยุง	ปัจจุบันหมายถึงการกล่าวคำชักชวนให้ทำสิ่งอันไม่ควรเพียงอย่างเดียว
มีฝีปาก	มีความสามารถในการพูดและการเขียน
ชุกชุม	มีอยู่มาก ภาษาปัจจุบันใช้เฉพาะกับสัตว์ หรือสิ่งที่ไม่ดี เช่นมีหนูชุกชุม สัตว์ป่าชุกชุม โจรผู้ร้ายชุกชุม
นักเลง	ในที่นี้หมายถึงผู้ที่ฝึกฝนวิชาของใน เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นในทางดีหรือไม่ดีก็ได้ เช่น นักเลงกลอนหมายถึงผู้ที่ชอบแต่งกลอน นักเลงหนังสือหมายถึงผู้ที่ชอบอ่านหรือสะสมหนังสือ นักเลงม้าหมายถึงผู้ชอบเล่นการพนันม้าแข่ง
บทโหม	บทเกี่ยวพาราสี
จินตกวี	ผู้สามารถในการแต่งร้อยกรองตามแนวความคิดของตน
โสกโดก	หยาบโหล่น
บ่อเกิดรามเกียรติ์	เป็นบทพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์และพิมพ์ขึ้นพร้อมกับรามเกียรติ์ฉบับพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2456 หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงประวัติพระรามและคัมภีร์รามายณะภาษาสันสกฤต ซึ่งเป็นต้นเค้าเรื่องของเรื่องรามเกียรติ์ของไทย
อุตรกัณฑ์	(หรือ อุตรกานต์) เป็นข้อบทที่ 7 หรือบทสุดท้ายของกาพย์เรื่องรามายณะ (คือรามเกียรติ์ในฉบับของไทย) เรื่องรามายณะของพรหมฤๅษีวาลมิกีก็คือนิทานเรื่องพระ

ราม แต่งเป็นโคลงรวม 24,000 โคลง แบ่งเป็น 6 ตอนหรือ 6 บทใหญ่ ๆ คือ พาลกัณฑ์ อโยธยากัณฑ์ อรัญยกัณฑ์ กิษกินธกัณฑ์ สุนทรกัณฑ์ ยุทธกัณฑ์ และอุตรกัณฑ์ บทสุดท้ายที่ชื่อว่า อุตรกัณฑ์นี้มีเนื้อความกล่าวถึงพระรามขณะเสด็จลงกาแล้วเดินทางกลับบ้านเมือง ขึ้นครองราชสมบัติ ณ เมืองอโยธยา ต่อมาเนรเทศนางสีดาไปอยู่ อาศรมเข็วาลมิกิ (ไทยเรียก ฤๅษีวัชรมฤค) จนนางสีดาคลอดบุตร ภายหลังเมื่อลูกของนางโตแล้ว ฤๅษีวาลมิกิส่งไปขับร้องเรื่องพระรามที่นครอโยธยา พระรามทราบว่าเป็นโอรสของพระองค์ก็เชิญนางสีดากลับเมือง และขอให้นางแสดงความเป็นผู้บริสุทธิ์เพื่อจะได้ไม่เป็นที่กินแหนงแคลงใจของชาวเมือง นางสีดาอธิษฐานให้แม่พระธรณีช่วย พระธรณีก็ปรากฏขึ้นบนดอกบัวผุดขึ้นมารับนางสีดาพาหายลงไปได้ดินและไม่ปรากฏให้เห็นอีกเลย พระรามเศร้าโศกมาก ในกาลต่อมาทรงมอบราชสมบัติให้พระกุศละครองเมืองแล้วเสด็จออกนอกพระนครไปสู่แม่น้ำสรยู แล้วทรงกลับคืนสภาพเป็นพระนารายณ์เสด็จขึ้นสู่สวรรค์ชั้นไววภูณร์

อุตรกัณฑ์ แปลความว่า ตอนที่เกิน หรือตอนต่อท้าย หรือบทเสริมเนื้อเรื่อง ให้อึดเยื้อออกไปอีก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเรียกว่า "กัณฑ์แถม"

พิธีอัศวเมธ

(อัศว = ม้า + เมธ = ข่า) หมายถึงพิธีข่าม้าศักดิ์สิทธิ์ ไทยเรียกพิธีปล่อยม้าอุปการ พิธีอัศวเมธเป็นพิธีที่ทำเพื่อแผ่เดชานุภาพของกษัตริย์โบราณในอินเดีย โดยเอาขาลักษณะดีเลิศมาเข้าพิธีทำให้เป็นม้าศักดิ์สิทธิ์ตามแบบของศาสนาพราหมณ์ แล้วปล่อยม้าให้วิ่งไปในดินแดนต่าง ๆ เป็นเวลา 1 ปี มีกองทัพติดตามไป เมืองใดต้อนรับม้าเป็นอย่างดีก็เท่ากับยอมอ่อนน้อมเป็นเมืองขึ้นโดยดี กองทัพก็จะไม่ทำอันตราย แต่ถ้าเมืองใดไม่ต้อนรับม้านั้นก็ถือว่ากระด้างกระเดื่องอวดดี กองทัพก็จะทำลายเมืองนั้นเสีย ม้าวิ่งไป 1 ปีได้ดินแดนเท่าไร ก็ถือว่าดินแดนนั้นเป็นราชอาณาจักรของพระราชผู้ทำพิธีอัศวเมธ เมื่อม้ากลับบ้านเมืองแล้วก็จะนำม้าเข้าพิธีอีกครั้งหนึ่งแล้วฆ่าเสีย เป็นเสร็จพิธี

โดยพิสดาร

โดยละเอียด

โดยศาสตร์

ในที่นี้หมายถึงลัทธิที่เชื่อถือตามศาสนาพราหมณ์ (ฮินดู)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ

1.1 ตอบคำถามต่อไปนี้ เช่น

- 1.1.1 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพอพระราชหฤทัยเรื่องอิสรราชคำฉันท์หรือไม่ ขอให้อธิบายด้วยว่า ข้อความตอนไหนในคำนำที่ทำให้ท่านทราบว่าทรงพอพระราชหฤทัยหรือไม่ อย่างไร
- 1.1.2 หลวงสารประเสริฐได้เค้าโครงเรื่องอิสรราชคำฉันท์มาจากหนังสือเรื่องอะไร
- 1.1.3 เหตุใดพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงถือโอกาสดัดเดิมหลวงสารประเสริฐได้เต็มที่

ฯลฯ

1.2 อ่านคำนำจากหนังสือต่าง ๆ อย่างน้อย 5 เล่ม แล้วสรุปสาระสำคัญของการเขียนคำนำนั้น ๆ ในแต่ละเล่ม

1.3 ทดลองฝึกเขียนคำนำหนังสือ โดยเลือกเขียนจากเรื่องต่อไปนี้

- 1.3.1 นางสาวมาลี บทจร ได้มาติดต่อขออนุญาตกรมศิลปากรเพื่อพิมพ์พระราชนิพนธ์บทละครเรื่องอิเหนาในงานแผนงานกิจกรรมมา บทจร ผู้บิดา สมมุติว่านักเรียนเป็นเจ้าหน้าที่กรมศิลปากร จงร่างคำนำในการพิมพ์หนังสือครั้งนี้
- 1.3.2 เพื่อนของท่านแต่งหนังสือเล่มหนึ่ง (สมมุติชื่อเรื่องเอง) ขอให้ท่านแต่งคำนำให้

2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง

2.1 อ่านอิสรราชคำฉันท์ แล้ววิจารณ์แสดงความคิดเห็นว่าการที่อิสรราชถูกลงโทษนั้นมีความเป็นธรรมหรือไม่อย่างไร และการที่อิสรราชพ้นโทษนั้นเป็นการสมควรหรือไม่

2.2 หัวข้อที่ควรอภิปราย

"ในการเขียนบทประพันธ์ควรเขียนให้ถูกต้องตามหลักวิชา หรือตามความนิยมของตลาด"

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินผลจาก

1. การเขียนคำนำหนังสือตามกิจกรรมบังคับข้อ 1.3 ว่าทำได้ในเกณฑ์ครบถ้วน ใช้ได้ หรือยังขาดสิ่งใด ควรเพิ่มอะไร โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 1.1 เขียนได้ถูกต้องตามขั้นตอนการเขียนคำนำ
 - 1.2 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย
 - 1.3 เขียนหนังสือได้สวยงาม สะอาด ชัดเจน อ่านง่าย
 - 1.4 จัดรูปแบบของการเขียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยแยกหัวข้อ ย่อหน้า และวรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสม
2. การให้นักเรียนเขียนโครงร่าง หรือขั้นตอนของการเขียนคำนำหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งว่าควรดำเนินไปอย่างไร เพื่อทดสอบขั้นตอนของความคิด และสิ่งที่ควรบรรจุไว้ในคำนำของหนังสือนั้น ซึ่งอาจจะมีการนำอยู่แล้ว ในกรณีดังกล่าวให้เปรียบเทียบขั้นตอนและสาระสำคัญของโครงร่างที่เสนอกับสิ่งที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งวิจารณ์แล้วประเมิน

บทเรียนที่ 6

พระราชหัตถเลขา¹

เวลา 3 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. สรุปสาระสำคัญของพระราชหัตถเลขาได้
2. เขียนจดหมายเล่าเรื่องได้
3. ให้ข้อสังเกตเชิงเปรียบเทียบภาษา ศัพท์ และสำนวนที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ห้ากับสมัยปัจจุบันได้

¹พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ หน้า 42-51

บทอ่าน

ที่ 3

หนังสือฉบับนี้ ลงมือเขียน วันที่ 23 เมษายน

เมืองโกลัมโบ เกาะลังกา

วันที่ 20 เมษายน ร.ศ. 30 116

ถึงแม่เล็ก,

ด้วยจดหมายระยะทางฉบับนี้ฉันไม่มีเวลาเขียนในวันนั้น จึงได้หวัด ๆ ไปให้คงจะผิดแลขาดเป็นอันมาก บัดนี้จะได้ตั้งใจเขียนใหม่ตามที่ทำได้ แต่ตามความรู้สึกที่ลังกานี้ฉันเชื่อเสียแล้วว่าการทำงานที่คิดจะจดหมายทุกวัน ตามที่ตั้งใจไว้นั้นน่าจะไมสำเร็จ แต่จะอุตสาหะจนเต็มกำลังที่สุดจนสัปดาห์บรรทัดก็จะเขียนที่จะยาวเช่นนี้ไม่ได้แน่แล้ว แต่เวลานี้ยังมีเวลาพอที่จะเขียนตามได้ จะจับเรื่องต่อไป

ไม่ทราบว่าเป็นเหตุใด ถึงย่ำรุ่งเป็นต้องตื่น วันนี้ยังไม่ทันรุ่งตื่นฝนตกเปรอะเต็มที แลไม่เห็นฝั่ง จะปลุกใครเขาก็ใช้เหตุ นอนอีกก็ไม่หลับ จนโมงเศษจึงเห็นฝั่ง ไม่เป็นช่องเป็นอ่าวอันใด แต่ไม่มีใครมีเขาสูงริมน้ำเช่นคอล เห็นต้นมะพร้าวมาก เชื้อกันกลิ่นนั้นก็อย่างปัตเตเวียนั่นเอง แต่เป็นความประสคณละอย่าง ที่โน้นทำเป็นกำแพงสองข้างยื่นออกมา ที่นี้กำแพงซีกตรงออกมาจากหัวแหลม จึงทำเป็นกำแพงด้านเดียว ก่อเห็นจะหนากว่ากันหน่อยหนึ่ง มีเรือนตะเกียงดำ ๆ ที่ปลายเขื่อน ในเขื่อนกว้างกว่าแลสบายดีกว่ายาวมาก ที่โน้นเรือจอดไม่ได้ก็ลำ นี้จอดได้หลายสิบลำ ในเวลานี้มีเรือเมล์จอดถึง 7 ลำ ทั้งเรือสีลอนที่เราบอกสัญญาให้ล่วงหน้ามาก่อน ไม่ต้องแหวะที่คอล มีเรือรบอังกฤษลำหนึ่งแต่งเรือ กับทั้งบนบกสุดท้าย คนมายืนตามหลังเขื่อนแลลอยเรือดูเต็มไปแล้ว พระก็มีบ้าง พวกขอทานว้ายน้ำ ผิดกับสิงคโปร์ ไม่ได้ใช้เรือ ใช้แต่มาดไม่ได้เบิก ดูออกจะมุ ๆ ด้วยขี้น้ำขี้ตมมากบ้าง พายใช้ไม้ไผ่ผ่าสองซีก มีวิธีร้องเพลงที่ตลกเราจะเลียนได้ทันที ลูกขี้ยืนกระพือปีกเอาแขนกระทบสี่ข้างเป็นจิ้งหะ แต่ดูไม่มีมากคนนัก เรือที่เห็นที่คอลเป็นเรือหาปลา มีอีกอย่างหนึ่งรูปร่างก็เป็นเรือพระทันตธาตุเหมือนกัน คือมีไม้ซุงเสียมปลายเสีย ถากให้โอ้นหน่อยหนึ่ง รูปร่างคล้ายพระทันตธาตุนี้เองพ่วงข้าง แปลกแต่มีกระดานเลียบหลังกระดานที่ตั้งขึ้นไปเป็นกราบ พอคนโดยสารเอากันนั่งห้อยดินลงไปในท้องเรือได้ เรือเช่นนี้เห็นเรือจ้าง

ไชยันต์ รัชนิ หนักขึ้นไปก่อนแต่คอลมาทางบก พระยามหาโยธา หลวงสุนทรกับมิลเตอร์ยังที่เลือกสำหรับตั้งเป็นกงสุลลงมาค่อนอยู่ข้างกาหล เพราะคำตอบทั้งภาษามคธ ภาษาไทยที่แปลเป็นอังกฤษ

ต้องแก้บ้างร่างบ้างแต่คินนี้จนตึกฉันยังไม่ได้เห็นเลย ต้องแก้ไขบางตัวก็ยุ่งแลเล็กขยับจะชวนให้ใส่แว่น ตาคันเหลวไปกว่าแต่ก่อนอีก เพราะอ่านหนังสือมาก แลต้องกะการต่าง ๆ กินข้าวสายไป พอลงมือ ประติยาเซอร์โนลวอกเกอร์ เล็บตแนกาวเนอ เขาว่าหน้าที่ก็เท่ากันกับโกโลเนียลสิเกรตารี เรียก เช่นนี้เป็นแต่ความมกย่องเท่านั้น ตัวแกก็อยู่โอเคิลที่พวกเรามาอยู่ แลพวกนักเรียนจะขึ้นอยู่นั้นกับ มหามุทลียศที่ฉันอยากได้อยู่ ได้ความว่าเป็นพวกเดียวกับระเด่นอิจิปีติ แต่อ่านาจน้อยกว่าเพราะไม่ได้ว่า ความ แต่มีทางที่จะให้คนกลัวเกรงได้มากกว่า เพราะมีคนเดียวไม่ได้แบ่งเป็นเขตแขวง มีอำนาจเหนือ มุทลียทั้งหลาย ตรงกับเวโดโนฤ ๆ เวดานา ถัดนั้นลงไปอีกมีลำดับจนชั้นที่สุด เท่ากับชั้นเตสาของยาวา กลายเป็นเรียก วิธานะ ค่อยเป็นภาษามครตี่ขึ้นเป็นนายบ้านสำหรับเก็บภาษี มหามุทลียคนนี้เป็นคนหนุ่มตัด ผมเป็นฝรั่งหน้าอยู่ข้างกล้อ แต่เป็นคนฉลาดแลมีอาการเป็นโก้หฺร่าน จะเรียกว่าแท้ก็ควรเป็นแต่ติดใจอยู่นิดหนึ่ง ที่เป็นอันเดียวเรเบอส์ในการกระดิกลูกคางอย่างขากเนือง ๆ เรียกว่าเป็นแอตติงกาวเนอ ด้วย แต่ไม่ได้เป็นทหารแลไม่ต้องตามไปไหนด้วย ไม่ได้รับเงินเดือน ไม่ใช่จะเป็นเพราะไม่มีตำแหน่ง เขาไม่รับเพราะน้อย เขาเป็นคนมีบริบูรณ์อยู่แล้ว ผู้นี้เคยรับรองกรมตำรวจแลท่านเล็ก

เวลาเช้า 4 โมงขึ้นบก เขาเอาเรือมาลากเรือเราขึ้นไป ที่ท่าสะพานเป็นโรงสังกะสีคร่ำคร่ำ การแต่งสะพานคอเวอนเมนต์ท่า ต่อขึ้นไปเป็นหลังคาห้องฉนวนยาวกว่าเส้น กันเชือกเป็นที่คนนั่งสองข้าง แต่งใบไม้แลธง ๆ ที่ใช้แต่งใช้หกสียังดูไม่ถนัด แต่ได้ความว่าเป็นธงสำหรับพระพุทธศาสนา จะให้ใช้เป็น เครื่องหมายทั่วกัน คิดมาจากฉพรกเร้งษี ที่ออกจากพระองค์พระพุทธเจ้า การทำแลตกแต่งเหล่านี้เป็น ของพวกพุทธศาสนาทั้งนั้นที่ได้นั่งในฉนวน เขาป็นเป็นตอน ๆ ที่นั่งเหล่านั้นมีตึกเกดว่าชายกันถึงที่ละ 5 รูเปยครึ่ง เป็นเงินหนุนทุนในการทำ ปลายฉนวนเป็นโรงสีเหลี่ยม ยอดเป็นพระเจดีย์หุ้มเหลือง แต่ง หุรุกรามาก มียกพื้นด้านหนึ่ง ตั้งพระพุทธรูปกลาง พระสงฆ์อยู่ข้างขวา พราหมณ์อยู่ข้างซ้าย ที่นั่งฉันอยู่ กลางลดกับที่พระนั่งน้อยหนึ่ง เมื่อถึงต้นฉนวนพวกกรรมการมารับ แต่งตัวอย่างหุรุกรตามอย่างเขา นำไป สองข้างคนพากันร้องสาธุ ๆ ลั่นตลอดทาง จนถึงปลายฉนวน คอลอแนลอลเดอค็อตคณอเมริกัันที่ประกาศ ตัวว่าเป็นคนถือศาสนาพระพุทธ กับคนอื่นอีกมาต้อนรับคมแลสาธุอย่างลังกา เดิมฉันหมายว่าจะหนุ่ม ที่แท้ แก่หัวขาว หน้าตาหน้าองหมอดิน แต่ยังไม่แก่ถึง ยืนสนทนาปราศรัยกัน ดูแก่ไม่แลดูหน้าฉันเลย นึกว่าแก เป็นคนฟรี ๆ ที่จะเคื่องอะไรขึ้นมา หน้อยก็มีคนถือกะบะดอกไม้ เป็นพวงมาลัยดอกพุดพวงหนึ่ง กับดอกไม้ ต่าง ๆ เสียบไม้มัดข้อมาส่ง แกก็ไม่แลดูหน้าอีก แต่ปากแกพูดอย่างติไม่ได้โกรธเลย จึงรู้ว่าที่จริงแกจึง ดูเรานั้นเอง พวงมาลัยนั้นสวมคออย่างอินเดีย แล้วมีคนถือกะบะดอกไม้กับข้าวสารหัก ๆ ย้อมสีเหลือง

เข้ามา ว่าเป็นธรรมเนียมรับขวัญอย่างลังกา เข้ามาช่วยกันเอาข้าวสารเตาะขึ้นไปบ้าง สาดมาบ้าง กราว ๆ จนต้องหลับตา บนหัวแลตัวเต็มไปทั้งนั้น เสร็จพิธีนี้แล้วขึ้นไปโต๊ะตั้งพระเป็นม้ายาวเหมือนตู้ตั้งกับข้าว พื้นศิลา มีพระกำไลตั้งองค์หนึ่ง เทียนไข 4 เล่ม กับชวดปักดอกไม้แลสุหร่าย ฉันทูเทียนของเราเองบูชาพระสวามงคลสูตรแลมงคลคาถา ดาพราหมณ์สวดอะไรไม่ทราบ เสียงมันกระหลบกันไปหมด พอสวดจบท่านสุภูติเอาสุหร่ายน้ำมันมาให้ฉันรับหาที่ตักค่อ ข้างดาพราหมณ์ก็ลุกเอะอะมาเคาะอะไรเทือกบรมสุข รดน้ำที่มีอยู่แล้วเอาแปรงกรากเข้ามาเจิมหว่างคิ้ว อีกคนหนึ่งเอาอะไรแดง ๆ เกือบเหมือนขาดแต่ไม่ข่มมาจะเจิม ฉันหนักใจเต็มทีออกจะหลบ ๆ แล้วนึกว่าแก้ทำโดยไมตรีจิต แลหลบแกไม่ทันด้วย แกก็เจิมจนได้ นึกจะเช็ดเสียให้ได้ แต่สังเกตดูจะไม่โดนสักก็หนึ่งหนไปที อีกคนหนึ่งกรากเข้ามาเอาพวงมาลัยดอกไม้คล้ายกับมลิ เป็นสีขาวสวมคอ อีกสองสามคนช่วยกันสาดข้าว ก้มหัวลงร้องออกกราวมาจนเย็นข้าวสารยังร่วงเรื่อยไปทุกหนทุกแห่ง แกทำคล่องแคล่วมากที่จะชำนาญทำเนือง ๆ อยู่พอเสร็จพิธีนี้ ก็เชิญให้ยืนที่หน้าพระพุทธรูป พระหนุ่ม ๆ องค์หนึ่ง ดูท่าทางเป็นคนฉลาดรู้ทั้งบาลีแลอังกฤษ เป็นพวกท่านสุมังคะอ่านแอตเดรส เป็นภาษาบาลีว่าพอใช้แล้วลงมาชั้นลตที่ตั้งแก้วอิ ผู้ใหญ่ผู้หนึ่งขึ้นมาบนยกพื้นเป็นแคร่ต่ำลงไปอีกหน่อย ขอให้ฉันนั่งเสียก่อนจึงจะอ่านแอตเดรส เขาตั้งแก้วอิให้ไฮยนต์แลกรมสมมติข้างขวา ปลัดเมืองข้างซ้าย อ่านภาษาอังกฤษแล้ว ฉันอ่านภาษาบาลีหันหน้าข้างพระ อ่านอังกฤษหันหน้าข้างคฤหบดี มีสารุกกลาง ๆ บ้าง ลงปลายสารุสามครั้งเป็นเล็ก ฉันล้วงผ้าเช็ดหน้ามาเช็ดหน้าที แลไปเดินดูแถวทหารแลสุนทรภดา ตามประเพณีข้างไก่อัร่าน แล้วขึ้นรถมากับปลัด แลพระยาเดโชกับมหาหมุทธิย คนตั้งแต่ทำไปเห็นแต่หัวไม่เห็นพื้นดินเลย ตามหน้าต่างตึกเต็มไปทุกหน้าต่าง บ้างก็สุเร บ้างก็สารุ บ้างก็ร้องเฮ ๆ กรีก ๆ ตบมือลั่นไปตลอดทาง เจ้าสารทิอาการหนักมาก ม้ามันจะเปิดไปเสียให้ได้ คนท้ายรถต้องลงช่วยยื้อ ที่หน้าเรือนก็มีขุมใหญ่ การตกแต่งนี้เป็นการยากของเขามาก พระยามหาโยธาว่าทำกันมานานเมื่อคืนนี้รุ่งด้วยกันทั้งคนคอเวอนเมนต์แลพวกศาสนาพระพุทธร ใช้ใบมะพร้าวอ่อนถักเป็นลายต่าง ๆ ดอกมะพร้าวติดเป็นระย้า ใบไม้เลื้อย เเฟนอย่างเลวทำเป็นรูปสิ่งสาราสัตว์มากอยู่ แต่ถ้าเราทำก็เห็นจะไม่เป็นการใหญ่ถึงเพียงนี้ บรรดาท่านพวกกรรมการติดโรเซ็ดเหลืองทั้งนั้น พอถึงบ้านพวกชาวเมืองที่ถือศาสนาอื่น มาแอตเดรสเพราะไม่ยอมเสียเงินพวกโน้นเขาไม่ยอมให้เข้าปราที่เขาคำ เจ้าพวกที่ทำไทรนให้นั่งอ่านแลตอบกันเป็นภาษาอังกฤษแล้ว เขานำให้ดูห้องหับอันเล็กได้อาบน้ำ ข้างสบายเสียจริง ๆ เพราะสกปรกมาหลายวัน

ที่เรือนนี้ใหญ่โตมาก โดยยาวจะเท่าพระที่นั่งจักรีทั้งหมู่แต่เห็นจะแคบกว่า ท่านองบ้านสุลต่าน

ยะโฮ แต่คนละรูปแลก่อนจะอยู่ชั่วคราว คร่ำคร่า ยังซ่อมแซมอยู่นั่งร้านด้านหลังยังรื้อไม่หมด ว่าทำมา 70 ปี คนเราที่อยู่หลวมเหลื่อหลาย มีสวนเป็นเขตแดน แต่รักษาไม่สะอาดเหมือนคองเวอนเมนต์เฮาส์ที่สิงคโปร์ เจ้าเมืองมีบ้านที่นี้แห่งหนึ่ง ที่ถนนที่ 1 ที่นิววาลียะแห่ง 1 แต่มีเครื่องเรือนสำหรับเดียว เหลือติดที่ แต่ของใหญ่ ๆ อยู่ข้างจะคร่ำคร่าเปิดดูไม่ได้ทั้งนั้น จุดไฟฟ้าแต่ 4 โมงเช้า แต่มีใช้โคมใหม่ ๆ เอาแต่ดวงไฟมาติดลงในโคมที่เหมือนเช่นแขวนพระที่นั่งอนันตสมาคมครั้งทูลหม่อมทั้งนั้น คนใช้แลการกินอยู่ ฤาเพอร์นิเจอร์ที่ชาวเป็นของเรา ว่าที่คอนเฟสโฮเตลหันหน้าไปตรงเมืองคอลที่แะแรกทั้งสิ้น เจ้าพนักงาน เขามาแต่งต้นไม้ป่าส้มงาม ๆ ดี ๆ มีเป็นอันมาก กินข้าวกลางวันกับชาวตึก คนครัวฝรั่งเศสทำ ฉันไปเดินดูตามสวนก่อนจนกระทั่งคนครัวคนใช้คมกันเรื่อยไปทั้งนั้น เวลาบ่าย 4 โมงขึ้นรถไฟไปกับพระยาเดโช สุฤดี แลมหาหมุทธิย การให้ร้องดบมือแลวิ่งตามไม้ได้เบาบางเลย ม้าจะเอาตัวไม่รอดเสียให้ได้ ที่นี้มีตึกใหญ่ ๆ ริมน้ำ เป็นออฟฟิศต่าง ๆ ใหญ่ ๆ สักสี่ห้าหลัง โฮเตลใหญ่ ๆ สอง ทำตึกว่าที่สิงคโปร์มาก ตึกลูกคำใหญ่ ๆ มีมาก ประภาคารเอาขึ้นมาไว้กลางสี่กั๊กทีเดียว พอพ้นจากแถบนี้ไปก็เป็นสนามหญ้า ริมทะเล เรียกตำบลคอลเฟส นอกนั้นบ้านเรือนร้านค้าอะไรก็ล่นกว่าที่สิงคโปร์ไปอีก ห้างหอก็น้อย เพราะเรื่องไม่มีเจ๊ก มีหนองน้ำใหญ่กว้าง มีเกาะแลน้ำเขียนกินไม่ได้ เขาใช้น้ำท่ามาจากที่อื่น ไม่มีสวน หลวงมีแต่วิกตอเรียปาก เป็นหญ้า ๆ ไม่ใคร่มีต้นไม้อะไร ได้ลงเดินดูบ้าง มีสนามม้ารูปร่างก็ไม่ดี เป็นป่าหญ้ารก ๆ มาก ดินบางแห่งเหมือนกับหว่างเมืองโซโลกับสมารัง ปลูกอะไรไม่งาม ในเมืองนี้เป็นเนื้อหนึ่งอยู่ที่แต่แม่พร้าวกับขุน ข้าวทานาไม่พอกิน ข้าวก็มีแต่ข้าวแดง ต้องซื้ออินเดียวกิน เดียวนี้ราคาแพงเต็มทน ราษฎรกินขนุนต่างข้าวมาก ปลาไม่มีแต่ปลาทะเล ปลาน้ำจืดกินเฉย ๆ ไม่มีรสอันใดเลย ไม่มีกะปิ ไม่มีปลาร้า คนกินข้าวกับกะทิ คือข้าวแขกที่ทูลหม่อมเกลียด กับกินเผือกมันผักมากกว่ากินเนื้อสัตว์ คนจน ๆ ไม่ได้กินเนื้อเลยโดยมาก เจ้าของเมืองเขายอมว่าเป็นเมืองกันดารอาหาร กลับมาเวลาพลบรับแลตอบโทรเลขบางกอกแลยุโรป แล้วกินข้าวเย็น เรียกท่านปลัดเมืองกรมการมากินด้วย ฝนตกมากเล็กแต่หัวค่ำเพราะเหน้อยเต็มที

ต่อพูดถึงเหน้อยจึงนึกได้ เวลากินข้าวแล้ว พระมาหาแต่จตุรทิศรับกันอยู่เกือบ 2 ชั่วโมง ห้องที่รับสักเท่าห้องเหลื่อ แต่สั้นกว่าเหน้อยเต็มไปทั้งนั้น แกให้ของเรา ๆ ให้ผ้าไตรแก่ ยุ่งเต็มที จะขอเล่าเรื่องพระต่อไปต่อพู่กัน

เรือนที่นี้มันโหลดเลี้ยวเดินหลงกันเสียออกป่นปี นอนเหมือนตาย

(พระปรมาภิไธย) จุฬาลงกรณ์ พร.

คำอธิบาย

1. พระราชหัตถเลขาที่จดหมายที่พระเจ้าแผ่นดินทรงเขียนเอง และลงพระปรมาภิไธย (ลงชื่อ) ก่อนสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพระเจ้าแผ่นดินทรงมีพระบรมราชโองการอย่างใดจะมีเสนาบดีรับพระบรมราชโองการ และพระบรมราชโองการนั้นจะประทับตราเสนาบดีเป็นสำคัญ

ในรัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงติดต่อกับชาวต่างประเทศหลายคน สมัยนั้นมีผู้รู้ภาษาอังกฤษน้อยคน จึงทรงร่างจดหมายและลงพระปรมาภิไธยเอง นอกจากนั้นยังทรงมีพระราชหัตถเลขาพระราชทานแก่ผู้ใกล้ชิด เช่น พระราชโอรส เป็นการส่วนพระองค์ ในเรื่องราชการยังโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ระเบียบเดิม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงยึดถือตามแบบนั้นสืบมา

พระราชหัตถเลขาที่เหมือนกับจดหมายที่คนทั่วไปเขียนถึงญาติพี่น้องเพื่อนฝูง เป็นจดหมายส่วนตัวไม่ใช่จดหมายราชการหรือจดหมายธุรกิจ ภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษาพูดเหมือนคนคุยกัน อาจจะมีศัพท์สำนวนบางประการที่ใช้กันในหมู่คนรู้จัก ซึ่งคนอื่นจะไม่เข้าใจรวมอยู่บ้าง

2. พระราชหัตถเลขาที่ยกมาในที่นี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเขียนเป็นฉบับที่ 3 พระราชทานแก่สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ในการเสด็จพระราชดำเนินประพาสยุโรปครั้งแรก พ.ศ. 2440 พระราชหัตถเลขานี้เขียนในยุคที่คาบเกี่ยวระหว่างภาษารุ่นต้นรัตนโกสินทร์กับภาษาปัจจุบัน การเรียงประโยค ศัพท์ที่ใช้ จึงต่างกับภาษาที่เราใช้กันทุกวันนี้อยู่บ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ชื่อยศตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งสมัยนั้นยังไม่มีการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย

ผู้อ่านควรศึกษาเปรียบเทียบภาษาในพระราชหัตถเลขานี้ กับภาษาปัจจุบันในด้านต่าง ๆ เช่น

- 2.1 หน้าที่ของคำ ในสมัยก่อนคำที่ใช้เป็นคำกริยา นาม หรือคำขยาย ปัจจุบันอาจใช้เป็นคำขยายอย่างเดียว ลักษณะทางไวยากรณ์ต่าง ๆ เช่น นาม สรรพนาม กริยา บุพบท ลักษณะการใช้คำซ้อน คำซ้ำ คำคล้องจอง สำนวน การเปรียบเทียบ การเพิ่มคำ การตัดคำ การลำดับคำ การใช้ศัพท์ต่างประเทศ อักษรวิธี (การสะกดตัว)
- 2.2 การใช้ภาษา ศัพท์ สำนวน และลีลาของภาษาที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ 5 จะเห็นว่ามียุคของการบรรยายด้วยภาษาที่กระชับ สั้น แต่สละสลวยได้ความ มองเห็นภาพ แม้จะเป็นสำนวนภาษาที่

อาจจะถือว่าเก่า ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบกับสำนวนภาษาที่ใช้กันในปัจจุบันซึ่งไม่จำเป็นต้องดีเสมอไป การศึกษาในระดับนี้นั้นไม่จำเป็นที่จะมุ่งจำเพาะเจาะจงอยู่กับภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือกับเหตุการณ์ที่ใกล้ตัวแต่อย่างเดียว การเรียนรู้ในเรื่องที่ใกล้ตัว และด้วยสำนวนภาษาที่ใช้ต่างยุคสมัยกัน โดยการเปรียบเทียบอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ย่อมมีประโยชน์ในด้านการศึกษาเช่นกัน นอกจากนี้ผู้เรียนยังจะได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงขนบธรรมเนียมในต่างแดน แต่ใกล้กันกับธรรมเนียมไทยพอที่จะเปรียบเทียบกันได้อีกด้วย

3. ศัพท์และสำนวน

ร.ศ. ³⁰ 116	เลข 30 หมายถึงขณะที่เขียนเป็นปีที่ 30 ในรัชกาล ร.ศ. 116 คือ รัตนโกสินทร์ ศักราช 116 (ตรงกับพุทธศักราช 2440) หมายถึงสร้างกรุงเทพ ฯ มาได้ 116 ปี หลังสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า ฯ เราหันมาใช้พุทธศักราชแทน
หวัด ฯ ไป	เขียนอย่างรีบร้อน ใช้เป็นกริยา ปัจจุบันใช้ขยายคำกริยา "เขียน"
แล	และ
จดหมาย	"การที่คิดจะจดหมายทุกวัน" ในที่นี้ใช้เป็นคำกริยา แปลว่า เขียนจดหมาย ในสมัยรัชกาลที่ 5 คำว่าจดหมายใช้ในความหมายว่า จดไว้ เขียนไว้ (เป็นคำกริยา) ก็ได้ หรือหนังสือที่มีไปมาถึงกัน เป็นคำนามเหมือนในภาษาปัจจุบันก็ได้ คำว่าจดหมายใช้ในรูปแบบคำกริยานี้ มีปรากฏในพระราชหัตถเลขาของรัชกาลที่ 4 เช่นเดียวกัน
ย่ำรุ่ง	6.00 น. ที่เรียกเช่นนี้เพราะในสมัยก่อนมีการตีกลองบอกเวลา ย่ำหรือตีกลองครั้งแรกเมื่อรุ่งเช้า 6.00 น. ครั้งที่สองเมื่อเวลา 11.00 น. เรียกว่ากลองเพล เป็นเวลาพระฉัน และครั้งที่สามเวลาเย็น 18.00 น.
ฝนตกเปรอะเต็มที	ฝนตกมาก (ให้สังเกตคำขยายของลักษณะฝนที่ตกทำให้เฉอะแฉะ เปื้อนเปรอะ แต่จะไม่ใช้สำนวนนี้แล้วในปัจจุบัน)
คอล	ชื่อเมือง
บัดเดเวีย	จากรัด้า
ยาวา	ชะวา
ซิลอน	ลังกา

สลด มาจากศัพท์อังกฤษว่า Salute แปลว่าคำนับ หมายความว่า การยิงปืนเพื่อเป็นเกียรติสำหรับพระเจ้าแผ่นดินหรือประมุขของประเทศ ปัจจุบันยิง 21 นัด

ไม่ได้ไขเรือไขแต่มาดไม่ได้เบิก มาด เรือชุด

เบิก ทำให้เรือแบะออก โดยการเอาไฟสุมนให้ร้อน แล้วทำให้เรือที่ชุดเอาไว้ในทางออก

ด้วยซี่ข้างขัดมากบ้าง เพราะไข (เรือ) นั้นข้าง ขัดเรื่อนั้นบ้าง (ทำให้เรือ) ปัจจุบันคำว่าซี่ หมายถึงอาการที่เอาชาคร่อมพาหนะ ซึ่งอาจจะเป็นสัตว์หรือพาหนะเช่น จักรยาน ในสมัยรัชกาลที่ 5 อาการไปมาด้วยพาหนะต่าง ๆ เรียกว่าซี่ได้ทั้งนั้น เช่น ซี่เรือ ซี่รถ

เรือพระที่นั่งธาดู เรือที่รูปร่างคล้ายพระที่นั่งธาดู (พื้นของพระพุทเจ้า) ให้สังเกตว่าการที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเปรียบเทียบพระที่นั่งธาดากับเรือแสดงว่าไม่ทรงเชื่อว่าสิ่งที่ลังกานำมาถวายทอดพระเนตรว่าเป็นพระที่นั่งธาดานั้นเป็นพระที่นั่งธาดูที่แท้จริง ในพระราชหัตถเลขาฉบับต่อไปจะมีข้อความแสดงว่าไม่ทรงนับถือ

กราบ ไม่เสริมปากเรือให้สูงขึ้น แคมเรือ

ไชยันต์ พระองค์เจ้าไชยันตมงคล (กรมหมื่นมหิศรราชหฤทัย)

รัชนี้ พระองค์เจ้ารัชนี้แจ่มจรัส (พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์) สมัยที่เสด็จไปยุโรปในฐานะนักเรียน

พระยามหาโยธา ราชทูตไทยที่อังกฤษ

หลวงสุนทร พระยาประดิพัทธ์ภูบาล (คอยู่เหล ณ ระนอง) ขณะนั้นเป็นหลวงสุนทรโกษา

ก่อนอยู่ข้าง สมัยก่อนนี้ชื่อว่า ก่อนอยู่ข้างหรืออยู่ข้าง ปัจจุบันนี้ว่าก่อนข้าง (ให้สังเกตคำที่ใช้อยู่ในปัจจุบันที่ตัดคำสั้นลง)

กาหล กร่อนมาจากคำเต็มว่าโกลาหล วนวาย อลหม่าน อีกทีก็ ประวัติของคำนี้คือ เดิมมีชื่อขุนนางตำแหน่งเจ้ากรมตราสั่งข้าหลวงกาหล (กาหลหมายถึงแดงอน) ให้สังเกตว่าปัจจุบันใช้คำเต็มโกลาหล

ภาษามคร ภาษาบาลี (ต้องมีพระราชดำรัสเป็นภาษาบาลี เพราะที่ลังกามีผู้เข้าใจภาษาบาลีมาก)

ขยับจะชวนให้ใส่แว่น เกือบจะขอให้ต้องใส่แว่น

ตานันเหลว	ตานันไม่ค่อยดี
เลืบทแนเนกาเนอ	มาจากศัพท์อังกฤษว่า lieutenant governor แปลว่า รองข้าหลวง หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด
โกโลเนียลสิเกรตารี	มาจากศัพท์อังกฤษว่า Colonial Secretary หมายถึง บุคคลที่เมืองแม่ส่งมาดูแลอาณานิคม
โฮเทล	มาจากคำอังกฤษว่า hotel แปลว่าโรงแรม
มหามุทลีย	ชื่อตำแหน่งข้าราชการของลังกา
ระเด่นอธิปติ	ชื่อตำแหน่งข้าราชการของชาว
ว่าความ	พิพากษาคดี ปัจจุบันหมายความว่าความ แปลว่า แก้อ้อกล้าวหา หรือฟ้องร้องให้ลูกความ
เวโดโน	ชื่อตำแหน่งข้าราชการลังกา
ๆ	หรือ ปัจจุบันใช้แต่ในคำประพันธ์
เวเดนา	ชื่อตำแหน่งข้าราชการลังกา
เดสา	ชื่อตำแหน่งข้าราชการชาว
วิธานะ	ชื่อตำแหน่งข้าราชการลังกา
หน้าอยู่ข้างกล้อ	หน้ากล้อ คือ หน้ากลม ล้น
โก้หฺร่าน	ทำอย่างฝรั่ง ทำตามธรรมเนียมฝรั่ง สมัยปัจจุบันใช้ในความหมายกว้างออกไปว่าดีงามกว่า หรือแสดงกิริยาให้ยิ่งกว่าธรรมดา นิยมใช้คำว่าโก้หรือชอนกับคำอื่นว่าโก้หฺรุหรือโก้เก้
ประวัติคำ คำนี้มีประวัติมาแต่พวกอิสลามในไทยไปเมกะ และเมื่อกลับมาจะเรียกกันว่าหะยี แต่ก่อนหากผู้ใดไปยุโรปกลับมา คนอื่น ๆ ก็มักจะแกล้งเรียกว่าหะยี ตามอย่างพวกอิสลามไปเมกะ ผู้ที่เคยไปยุโรปมักจะกล่าวอ้างธรรมเนียมนอก เหมือนกับพวกอิสลามที่เคยไปเมกะมักอ้างคัมภีร์โก้หฺร่าน (หรือที่สมัยก่อนคนไทยออกเสียงว่าโก้หฺร่าน) ถ้าใครอ้างธรรมเนียมยุโรปจึงมักเรียกกันว่า อ้างคัมภีร์โก้หฺร่าน แล้วร่อนคำลงเหลือ "โก้" คำเดียว	
อินเคียวเรเบอส์	มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า incurable แปลว่า แก่ไม่ได้ แก่ไม่หาย

แอดติง	มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Aide-de-comp แปลว่าองครักษ์ ผู้รักษา
กรมดำรง	สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
ท่านเล็ก	จอมพลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช
คอเวอนเมนต์	มาจากคำอังกฤษว่า government แปลว่ารัฐบาล
ฉนวน	ทางเดินซึ่งมีฝากำบัง
เส้น	มาตราวัดของไทยยาว 20 วา
ฉพรรณรังษี	แสงทสที่เชื่อกันว่าเปล่งออกจากพระกายพระพุทธเจ้า คือ 1. นิล เขียวเหมือนดอกอัญชัน 2. ปิต เหลืองเหมือนหรรดาลทอง (หรรดล คือแร่ชนิดหนึ่งประกอบด้วยธาตุสารหนูและกำมะถัน มีสีแดงอมเหลือง ใช้สำหรับเขียนลายรดน้ำและสมุดคำ) 3. โลहित แดงเหมือนตะวันอ่อน 4. โอทาท ขาวเหมือนแผ่นเงิน 5. มัญเชฐ สีแดงเหมือนน้ำฝาง สีหงสบาท (แสด) เหมือนดอกเข็ม หรือหงอนไก่ 6. ประภัสสร เลื่อมพรายเหมือนแก้วผลึก ปัจจุบันเขียน ฉัพพรรณรังสี
บันเป็นตอน ๆ	แบ่งเป็นตอน ๆ ทำให้เป็นส่วน ๆ ปัจจุบันนี้บันแปลว่า แบ่งให้ หรือใช้คู่กับคำว่า "แบ่ง" ว่า "แบ่งบัน" แปลว่า แบ่งให้ สมัยนี้คำว่า "บัน" ไม่ใช่ในความหมายว่า ทำให้เป็นส่วน ๆ
ติเกด	มาจากภาษาอังกฤษว่า ticket แปลว่าบัตร, ตั๋ว
รูเปีย	เงินลังกา
ลดกับที่พระนั่ง	ต่ำกว่าที่พระนั่ง
คอลอยแนล	มาจากคำภาษาอังกฤษว่า colonel แปลว่านายพันเอก
คม	ไหว ย่อจากบังคม, ถวายบังคม

- ฟรี ฯ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า free แปลว่าอิสระ ในพระราชหัตถเลขานี้ก็ใช้ในความ
 หมายถึงอิสระ แต่ปัจจุบันเวลาใช้ทับศัพท์เรามักจะใช้ไปในความหมายว่าเปล่า ฯ
 ไม่เสียค่าตอบแทน
- ก่าไหล่ อาบหรือซุบโลหะมีค่าเช่นทอง หรือเงิน ปัจจุบันใช้ว่ากะไหล่
- โตะตั้งพระเป็นม้ายาวเหมือนตุ้ตั้งกับข้าว ให้สังเกตการเปรียบเทียบกับของที่ใช้อยู่ในเวลานั้น ซึ่งอาจ
 จะไม่ตรงกับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่ก็พอจะนึกภาพออกเข้าใจได้ ตุ้ตั้งกับข้าวชนิดนี้ใน
 บางบ้านที่เก่ายังใช้อยู่
- สุหร่าย เครื่องโปรยน้ำให้เป็นฝอยอย่างฝักบัว
- มงคลสูตร ชื่อพระสูตรหนึ่งในคัมภีร์ขุททกปาฐะ และสุตตนิบาต ขึ้นต้นด้วย อเสวนา จ พาลาน
- มงคลคาถา ในที่นี้น่าจะหมายถึงชัยมงคลคาถา ที่ขึ้นต้นว่า ขยฺเฎ โภธียา มุเล....
- กระหลบ (ตลบ) ปะปน เชิงแช่
- ท่านสุภติ ชื่อพระภิกษุลังกา
- เตกอะไรเทือกบรมสุข ในที่นี้หมายถึงกล่าวให้พร (ไม่ใช่สำนวนที่ใช้กันทั่วไป) สังเกตได้ว่าพระบาท
 สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มิได้ทรงกล่าวถึงพราหมณ์ด้วยความยกย่อง
 เทือกหมายถึงท่านเอง, ประเภท
- ขาด วัตถุอย่างหนึ่งสีแดงสด เป็นผงก็มี เป็นก้อนก็มี ใช้ทำยา และประสมกับน้ำมัน
 สำหรับประพัตตรา และทาของให้เป็นสีแดง
- มลิ ปัจจุบันเขียนมะลิ
- ท่านสุมังคละ พระเถระลังการูปหนึ่ง
- แอดเดรส มาจากคำภาษาอังกฤษว่า address แปลว่า กล่าวสุนทรพจน์
- กรมสมมติ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสมมตอมรพันธุ์ แต่ยังเป็นกรมหมื่นทรงหนัที่รักษา
 หนังสือ แปลโทรเลข จ่ายเงิน
- ปลัดเมือง หมายถึง เซอร์ โนล วอกเกอร์ (Sir Noel Walker) เลฟเตแนนท้าวเนอ
 เมืองลังกา
- สาธุกลาง ฯ มีคนร้องแทรกว่าสาธุขึ้นมาขณะที่กล่าวสุนทรพจน์ ปัจจุบันเราไม่ใช่สำนวนแบบนี้
 ต้องเรียงเป็นประโยคใหม่ให้เต็มว่า มีคนร้องสาธุในระหว่างที่กล่าวสุนทรพจน์นั้น

สุนทรภeda	ถ้อยคำอันงดงาม ถ้อยคำอันดีงาม ปัจจุบันใช้ว่า "สุนทรพจน์" ในพระราชหัตถเลขาใช้ในรูปคำกริยา หมายความว่า "กล่าวคำปราศรัย"
สารถิ	คนขับรถ คนบังคับม้า ในที่นี้หมายถึงคนขับรถม้า
อาการหนักมาก	หนักใจ ท้อแท้
โรเซต	มาจากศัพท์อังกฤษว่า rosette หมายถึงโบว์ที่ทำเป็นรูปดอกกุหลาบเล็ก ๆ
ประรำ	อ่านว่า ประ-รำ ปัจจุบันเขียนประรำ แปลว่าที่ปักชั่วคราวหลังคาแบน ๆ คาดด้วยผ้าหรือใบไม้
โทรน	มาจากคำอังกฤษว่า throne แปลว่าบัลลังก์หรือแท่น
คนเรที่อยู่หลวมเหลือหลาย	หมายถึงคนอยู่กันน้อยในที่อยู่ขนาดใหญ่
เปิดดูไม่ได้	เปิดดูที่คลุมเครื่องเรือนนั้น ๆ ไม่ได้
จุดไฟฟ้า	ปัจจุบันใช้เปิดไฟฟ้า คำว่าจุดเราจะใช้กับสิ่งที่มีเชื้อไฟไปต่อ เช่น จุดเทียน จุดไฟ (ในสมัยนั้นจะหมายถึงจุดไฟแกสกระมัง)
หูลหม่อม	พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เฟอร์นิเจอร์	มาจากคำอังกฤษว่า furniture แปลว่าเครื่องเรือน
คอนเฟสโซเตล	ซ็อกโซเตลมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในเกาะลังกา (หรือประเทศศรีลังกาปัจจุบัน) เป็นที่ประทับชั่วคราวของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในนครโคลัมโบ ครั้งเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1 พ.ศ. 2440
พระยาเดโช	ข้าราชการที่ตามเสด็จผู้หนึ่ง
สฤณี	พระยามหาอำมาตย์ (แสง วีริยะศิริ) ครั้งเป็นพระยาสุฤณีพจนกร
ม้าจะเอาตัวไม่รอดเสียให้ได้	ม้าตื่น เกือบจะบังคับไม่ได้
กลางสี่กั๊ก	ตรงกลางสี่แยก
กำมะลอ	ของเทียมไม่ทนทาน
ห้างหอ	ปัจจุบันเราใช้คำว่าห้างร้าน หรือร้านขายของ
ป้าก	มาจากคำอังกฤษว่า park แปลว่าสวนสาธารณะ
จาดูทิศ	แปลว่าสี่ทิศ หมายความว่าจากทุกทิศทุกทาง มากันจำนวนมาก

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ

- 1.1 เขียนสรุปสาระสำคัญของพระราชหัตถเลขา
- 1.2 ท่านได้ไปเที่ยวหรือเรียนต่อที่ต่างจังหวัด ต่างประเทศ หรือไปสถานที่ที่น่าสนใจในจังหวัดของท่านเอง ให้เขียนจดหมายถึงพ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง หรือเพื่อนสนิท เล่าถึงการไปเที่ยว และสิ่งที่ได้กระทำที่น่าสนใจ ณ สถานที่นั้น ๆ ในความยาวไม่เกิน 3 หน้ากระดาษ หรือประมาณ 1,000 คำ
- 1.3 เขียนจดหมายถึงเพื่อนหรือพี่น้องที่อยู่ต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ เล่าถึงตัวท่าน การดำเนินชีวิต และสิ่งแวดล้อม โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้
 - 1.3.1 ใช้รูปแบบของการเขียนจดหมายส่วนตัวถูกต้อง
 - 1.3.2 ใช้ถ้อยคำ เช่น สรรพนาม คัพท์ สำนวน สุภาพไม้อหยาบโลน แม้จะเป็นจดหมายส่วนตัว
 - 1.3.3 การเขียนตัวหนังสือสะอาด ชัดเจน สวยงาม เป็นระเบียบ ไม่มีรอยขีดข่วนหรือหวัดจนอ่านไม่ออก เว้นวรรคตอนและย่อหน้าถูกต้องเหมาะสม
- 1.4 เปรียบเทียบภาษาที่ใช้ในพระราชหัตถเลขา กับภาษาปัจจุบัน

2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง

- 2.1 ค้นคว้าเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินยุโรปของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวครั้งที่ 1 แล้วเขียนรายงาน
- 2.2 หากผู้เรียนสนใจพระราชหัตถเลขาในท่านองนี้ให้อ่านพระราชนิพนธ์ไกลบ้าน หรือพระราชหัตถเลขาอื่น ๆ จะเป็นบางตอนหรือตลอดเรื่องก็สุดแล้วแต่เวลา และความสนใจจะอ่านวยแล้วให้เขียนรายงานเกี่ยวกับจุดที่น่าสนใจ สำนวน คัพท์ การใช้ภาษา ฯลฯ ในพระราชหัตถเลขานั้น ๆ
- 2.3 เปรียบเทียบแล้วรายงานด้วยปากเปล่าถึงขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมของลังกา ที่แสดงอยู่ในพระราชหัตถเลขา กับธรรมเนียมปฏิบัติของไทย เช่น พิธีรับเสด็จพระเจ้าแผ่นดิน หรือต้อนรับประมุขของประเทศ พิธีสงฆ์ การจัดลำดับที่นั่งของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ เป็นต้น ครูอาจใช้รูปภาพ หรือให้นักเรียนช่วยกันหาภาพมาประกอบคำรายงาน โดยจัดทำเป็นกิจกรรมกลุ่ม

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินผลจาก

1. การเขียนจดหมาย มีเกณฑ์ประเมินดังต่อไปนี้
 - 1.1 สรุปใจความสำคัญได้ถูกต้อง
 - 1.2 เรียบเรียงได้เป็นลำดับขั้นตอนถูกต้อง
 - 1.3 ใช้ภาษาถูกต้องและสละสลวย
2. การเขียนจดหมาย มีเกณฑ์ประเมินดังต่อไปนี้
 - 2.1 ใช้รูปแบบของการเขียนจดหมายส่วนตัวถูกต้องตามแบบนิยม
 - 2.2 ใช้สรรพนาม ถ้อยคำ ศัพท์ สำนวน สุภาพไม่หยาบโลน แม้จะเป็นจดหมายส่วนตัว ความเหมาะสมด้วยด้วยกาลเทศะ และความสัมพันธ์ของผู้เขียน และผู้รับจดหมาย
 - 2.3 การเรียบเรียงความคิดในเนื้อหา
3. การเขียนจดหมาย และการเขียนรายงานมีเกณฑ์ประเมินเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

เขียนตัวหนังสือสะอาด ชัดเจน สวยงาม เป็นระเบียบ ไม่มีรอยขีดขีดฆ่า หรือหวัดจนอ่านไม่ออก เว้นวรรคตอน และย่อหน้าถูกต้องเหมาะสม

บทเรียนที่ 7

สุนทรพจน์ของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์¹

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. สรุปใจความสุนทรพจน์ได้
2. เขียนสุนทรพจน์ได้
3. อ่านสุนทรพจน์ได้เหมือนเสียงพูด

¹จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ประมวลสุนทรพจน์ของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี ในปี
2505 หน้า 280-283

บทอ่าน

สาร

เนื่องในวันเด็กแห่งชาติ
วันจันทร์ ที่ 1 ตุลาคม 2505

นักเรียนและเยาวชนของชาติ ที่รักทั้งหลาย

ในโอกาสที่วันเด็กแห่งชาติได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ 1 ตุลาคมนี้ ข้าพเจ้าขอส่งความรักใคร่และปรารถนาดี มายังเด็กที่รักทั้งหลายโดยทั่วถึงกัน

วันเด็กแห่งชาติ เป็นวันที่รัฐบาลถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งวันหนึ่ง เพราะเป็นวันที่จัดขึ้นเพื่อให้คนทุกคนไม่เลือกเพศและวัย ได้ตระหนักในความสำคัญของบรรดาเยาวชนผู้เป็นอนาคตของชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลปฏิบัติอันมีข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่นี้ ได้มีความห่วงใยเป็นที่สุด การที่รัฐบาลได้พยายามสร้างและดำเนินงานตามแผนและโครงการพัฒนาการต่าง ๆ ของชาติ ทั้งในด้านการเศรษฐกิจและการศึกษาอยู่อย่างขมักเขม้นในเวลานี้ ก็เพราะเป็นห่วงใยในการอยู่ดีกินดีของพี่น้องประชาชนคนไทย และความปลอดภัยของชาติในอนาคตนั่นเอง

ในแต่ละปีที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้ถือเอาวันอันเป็นมงคลยิ่งนี้ ivingวนขอร้องให้นักเรียนและเยาวชนที่รักทั้งหลาย ได้พากันประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี ตามเรื่องที่ข้าพเจ้าได้คัดเลือกแล้วเห็นว่าสำคัญเพียงปีละ 1 เรื่อง เช่นในปี 2502 ข้าพเจ้าขอให้เด็กในสมัยปฏิวัติ จงเป็นเด็กที่รักความก้าวหน้า ในปี 2503 ถัดมา ข้าพเจ้าขอให้เด็กในสมัยปฏิวัติ จงเป็นเด็กที่รักความสะอาด และเมื่อปีที่แล้ว คือเมื่อปี 2504 ได้ขอให้เด็กในสมัยปฏิวัตินี้จงเป็นเด็กที่อยู่ในระเบียบวินัย การที่ข้าพเจ้าขอร้องกันเพียงปีละเรื่องเดียวก็เพื่อให้ท่านจดจำนำเอาไปปฏิบัติให้บังเกิดผลดีให้จงได้

สำหรับวันเด็กแห่งชาติปีนี้ ข้าพเจ้าก็จะขอร้องดักเตือนท่านให้เป็นเด็กที่ดีอีกเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียวเช่นกันคือ ขอให้เด็กในสมัยปฏิวัตินี้ทุกคน จงเป็นเด็กที่ประหยัด

การประหยัดหมายถึงการอดออมถนอมใช้ทรัพย์สินเงินทองที่ตนมีอยู่หรือที่หามาได้ ให้เป็นคุณเป็นประโยชน์ ตามที่สมควรและจำเป็นจริง ๆ เช่นใช้ซื้อหาอาหารมารับประทานตามความต้องการ เท่าที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่ร่างกาย ใช้ซื้อหาเสื้อผ้ามานุ่งห่มตามความจำเป็นเหล่านี้เป็นต้น การประหยัดมิใช่หมายความว่า เป็นการตระหนี่ถี่เหนียวที่ไม่ยอมกินไม่ยอมใช้อะไรเลย แต่ก็ไม่ใช่การใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ใช้จ่ายเงินไปในทางที่ไม่มีคุณค่า ไม่มีประโยชน์ หรือไม่มีความจำเป็นเหมาะสมกับฐานะ เช่น เล่นการพนัน ซื้อ

เสื้อผ้าอาภรณ์ ดูหนังดูละคร ซื้อของกินของเล่นเกินความจำเป็นเหล่านี้เป็นต้น การประหยัดเป็นสิ่งตรงกันข้ามกับความว่างเปล่า สิ่งใดที่เราใช้เงินไปแล้วไม่ได้อะไรขึ้นมา หรือมีผลไม่คุ้มค่า เราเรียกว่าไม่ประหยัด หรือถึงจะมีผลคุ้มค่าแต่ถ้าเกินกำลังทรัพย์ที่เราหามาได้ หรือเรายังมีสิ่งอื่นที่มีความจำเป็นจะต้องใช้เงินมากกว่ารออยู่ ดังนี้ ก็เรียกว่าไม่ประหยัด เช่น ท่านเป็นนักเรียน ผู้ปกครองให้เงินค่าอาหารกลางวันมาวันละ 3 บาท แทนที่จะซื้ออาหารรับประทานกลางวัน แต่ท่านกลับ ไปซื้อของเล่นเสีย ดังนั้นก็นับว่าไม่เป็นการประหยัด

หนทางที่ท่านทั้งหลายซึ่งยังเป็นเด็กอยู่จะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้นั้น มีอยู่ด้วยกันหลายอย่าง นอกจากจะประหยัดค่ารถไปโรงเรียน ประหยัดค่าซื้อของที่ไม่มีประโยชน์แล้ว ท่านอาจประหยัดค่าหนังสือ ค่าเสื้อผ้า และเครื่องใช้ต่าง ๆ ได้ โดยการทะนุถนอมใช้ ไม่โยนทิ้งขว้างให้ชำรุดเสียหาย รวดเร็วกว่ากำหนด ประหยัดกระดาษ ดินสอ น้ำหมึก โดยไม่ฉีกหรือขีดเขียนเล่น หรือประหยัดด้วยการช่วยผู้ปกครองทำงานในเรื่องที่ท่านสามารถทำได้ เช่น ช่วยทำงานในบ้านก็จะทำให้ประหยัดค่าจ้างคนใช้คนสวน ได้เดือนละหลายร้อยบาท ช่วยในการซักเสื้อผ้า ก็จะช่วยประหยัดค่าซักลดลงไปได้มาก หรือแม้แต่หากท่านจะมีมานะพยายามเดินไปโรงเรียนในกรณีที่อยู่ไม่ไกลมากนัก ก็จะช่วยประหยัดค่ารถลงไปได้อีกมิใช่น้อย ดังนี้ เป็นต้น

การหัดนิสัยให้ประหยัดได้วิธีหนึ่งก็คือการทำแผนการใช้จ่ายเงินของตนไว้ เช่นท่านได้รับเงินจากผู้ปกครองมาเป็นค่าอาหารกลางวัน ไม่ว่าจะเป็นรายวันรายเดือนหรือรายสัปดาห์อะไรก็ตาม ก็ขอให้ท่านเขียนกำหนดจดลงไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องแบ่งเป็น ค่ารถเท่าไร ค่าอาหารเท่าไร ค่าซื้อของเท่าไร และจะเก็บเท่าไร แล้วพยายามใช้ตามที่กำหนดไว้แล้วนั้นให้ได้ ดังนี้เป็นอาทิ การกำหนดตารางใช้จ่ายไว้ล่วงหน้า แล้วพยายามทำให้ได้ตามที่วางไว้ นั้น เป็นวิธีที่นิยมทำกันมากในชาติที่เจริญแล้ว เช่นในอเมริกา ในเยอรมนี และที่ญี่ปุ่น เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ดี การประหยัดก็มีอุปสรรค หรือมีสิ่งยั่วยุใจไม่ให้คนธรรมดาสามัญกระทำได้อย่างหลายสิ่งหลายประการ ท่านจะต้องมีความตั้งใจจริง หมั่นฝึกหมั่นหัดและหมั่นบังคับความอยากได้ อยากเล่น อยู่เป็นประจำ จึงจะกระทำได้ดี เด็กที่รักทั้งหลาย ท่านยังเป็นเด็กอยู่ จึงยังมีโอกาสดีที่จะฝึกฝนตนให้เป็นคนมีนิสัยประหยัดได้ง่ายกว่าคนอื่น ๆ ฉะนั้นจึงขอให้ทุกคนจงแข่งขันกันในการเป็นคนตั้งใจจริงต่อการประหยัดเสียแต่บัดนี้จะได้กลายเป็นนิสัยเป็นเครื่องแสดงความเข้มแข็งของท่านต่อไปในภายหน้า การประหยัดเป็นการสร้างอนาคตที่ดีให้แก่ทั้งบุคคลผู้ประหยัด และแก่ประเทศชาติ ซึ่งท่านก็ย่อมจะพอรู้แล้วว่า

ในบรรดาชาติที่กล่าววามมานั้น เขาได้เจริญก้าวหน้ากันเพียงใด ถ้าท่านรักชาติไทยของท่าน อยากให้ประเทศชาติของเราเจริญก้าวหน้า ก็จงพากันหัดเป็นคนประหยัดเสียแต่บัดนี้ ชาติไทยที่รักยิ่งของเรายังต้องการให้คนไทยมีนิสัยรักการประหยัดอีกมากนัก จึงหวังว่าบรรดาเยาวชนที่รักของข้าพเจ้าทั้งหลายคงจะให้ความร่วมมือร่วมใจฝึกหัดตนให้เป็นคนมีนิสัยประหยัด เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและประเทศชาติที่รักของเราสืบไป

ขอให้เด็กไทยในสมัยปฏิวัติ จงได้รับความรักใคร่และปรารภนาดีจากใจจริงของข้าพเจ้า และ "จงเป็นเด็กประหยัด" ทุกคน

คำอธิบาย

1. ความบทนี้เป็นตอนหนึ่งจากประมวลสุนทรพจน์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปี 2505 ที่พิมพ์ขึ้นในพ.ศ. 2506 เนื่องในวันครบรอบจัดตั้งคณะรัฐบาลปฏิวัติ จอมพลสฤษดิ์ได้เขียนคำนำไว้ "บรรดาสารและสุนทรพจน์ทั้งหมดนี้ เกิดจากความปรารถนาและความจริงใจของข้าพเจ้าทั้งสิ้น ฉะนั้นจึงใคร่วิงวอนขอความสามัคคีจากบรรดาท่านที่หวังดีต่อประเทศชาติทั้งปวง โปรดได้สนใจให้ความร่วมมือปฏิบัติตามเพื่อสร้างความมั่นคงและก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติ และนำความมาสู่มวลพี่น้องราษฎรชาวไทยเพื่อนร่วมชาติที่รักยิ่งของเราสืบไป" แสดงให้เห็นว่าท่านต้องการให้มีการปฏิบัติตามสารและสุนทรพจน์เหล่านั้นโดยถือว่าเป็นนโยบายของรัฐบาล ฉะนั้นการเขียนสารที่มีความสำคัญเช่นนี้จะต้องรัดกุม แสดงเจตนาที่แจ่มแจ้ง, หนักแน่น และแน่นอน
2. สารเนื่องในวันเด็กแห่งชาตินี้ ท่านเขียนโดยลำดับความตามขั้นตอน คือ
 - แสดงความปรารถนาดีต่อเด็ก
 - อธิบายความสำคัญของวันเด็กแห่งชาติ
 - เฝ้าความถึงโอวาทในปีก่อน ๆ
 - ให้โอวาทหรือแนวปฏิบัติเรื่องใหม่ ในที่นี้คือความอดออม
 - ให้คำจำกัดความของการประหยัด
 - วิธีการประหยัด
 - ทำไมจึงต้องประหยัดและคำขอร้องให้ประหยัด
3. ในครั้งนั้นถือว่าวันจันทร์แรกของเดือนตุลาคมเป็นวันเด็กแห่งชาติ
4. ศัพท์และสำนวน

เด็กในสมัยปฏิวัติ คือเยาวชนไทยที่มีชีวิตอยู่ในช่วงที่จอมพลสฤษดิ์กระทำการปฏิวัติล้มรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม จอมพลสฤษดิ์แสดงความคิดเห็นว่าเยาวชนไทยรุ่นนั้นควรจะเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในอันที่ประเทศชาติจะก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมตามเจตน์เจานางของรัฐบาลชุดใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ

1.1 ฝึกอ่านให้เหมือนเสียงพูด

1.2 ตอบคำถามต่อไปนี้ เช่น

1.2.1 วันเด็กแห่งชาติมีความสำคัญอย่างไรสำหรับประเทศไทย

1.2.2 เท่าที่แล้วมารวมถึงในปี 2505 จอมพลสฤษดิ์ได้ขอให้เยาวชนของชาติมีคุณธรรม
อย่างไรบ้าง

1.2.3 ในทัศนะของจอมพลสฤษดิ์ การประหยัคหมายความว่าอะไร

1.2.4 ในฐานะที่เป็นเด็ก จะมีวิธีประหยัคอย่างไร

ฯลฯ

1.3 สมมุติว่าท่านเป็นนายกรัฐมนตรี ให้ท่านเขียนสารแสดงสุนทรพจน์เนื่องในวันเด็กแห่งชาติตาม
รูปแบบที่ยกมาข้างต้น เป็นหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1.3.1 ให้เด็กเป็นคนรักความก้าวหน้า

1.3.2 ให้เด็กเป็นคนรักความสะอาด

1.3.3 ให้เด็กอยู่ในระเบียบวินัย

1.3.4 ให้เด็กมีคุณธรรม เช่น ซื่อสัตย์สุจริต, สามัคคี ฯลฯ

2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง

2.1 ให้นักเรียนแต่งสารประเภทสุนทรพจน์ มีความยาวพอสมควร สำหรับอาจารย์ใหญ่ของ
โรงเรียนใช้กล่าวในวันที่นักเรียนนัดหมายให้มีการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน

2.2 ให้นักเรียนเลือกสุนทรพจน์ประเภทแสดงโอวาทหรือสั่งสอนมาเรื่องหนึ่ง และให้เหตุผลว่า
สุนทรพจน์นั้นดีอย่างไร

2.3 ให้นักเรียนค้นประวัติของจอมพลสฤษดิ์ อนุรักษ์ และทำรายงานส่ง

2.4 ให้นักเรียนตั้งกลุ่มหรือชมรมนียมการประหยัคขึ้นในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือเด็กเดือนกันให้
ประหยัคโดยวิธีต่าง ๆ เช่นที่ปรากฏในสุนทรพจน์นี้เป็นต้น

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินผลจาก

1. การอ่านให้เหมือนเสียงพูด อ่านได้ชัดเจน ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถสรุปประเด็นสำคัญจากสุนทรพจน์ของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ มาอย่างน้อย 3 ประเด็น
3. การเขียนสุนทรพจน์โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 3.1 ข้อความเป็นขั้นตอนเหมาะสมได้ตรงวัตถุประสงค์
 - 3.2 การใช้ภาษาชัดเจน สื่อความหมายได้ถูกต้อง
 - 3.3 เขียนหนังสือสวยงาม สะอาด ชัดเจน รู้จักแยกหัวข้อ ย่อหน้า เว้นวรรค จัดรูปให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

บทเรียนที่ 8

มนต์นักบวชยาม¹

เวลา 3 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ถอดบทสวดมนต์เป็นร้อยแก้ว
2. แสดงความคิดเห็นวิจารณ์ได้
3. เขียนรายงานเรื่องที่ค้นคว้าเกี่ยวกับพุทธประวัติได้
4. อ่านทำนองเสนาะและสวดเป็นทำนองสรภัญญะได้ถูกต้อง

¹จมีนอมรตฤณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช) เสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอน 3 หน้า 107

บทอ่าน

มนต์นักรบสยาม

ปางเมื่อพระองค์ปะระมะพุท-	ระวิสุทธะศาสดา
ตรัสรู้อนุดะระสมา-	ธินโพธิบัลลังก์
ขุนमारสะหัสสะพหุพา-	หุวิชาวิจิตขลัง
ชีศิริเมชะละประทั้ง	คชะเหี้ยมกระเหิมหาญ
สร้างเสกสรวาฐะประดิษฐ์	กละคิดจะรอนราญ
รุมพลพลพยุหพาน	พระสมุททะนองมา
หวังเพื่อผะจญะระมะนิ-	ทะสุชินะราชา
พระปราบพลพยุหะมา-	ระมะเลื่องมะลายสุญ
ด้วยเดชองค์พระทศพล	สุวิมลไพบุลย์
ทานาธิธรรมะวิธิกุล	ชนะน้อมมะโนตาม
ด้วยเดชะสังจะวะจะนา	และนามามองค์สาม
ขอจงนิกรพละสยาม	ขยะสิทธิทุกวาร
ถึงแม้จะมีอริวิเศษ	พละเดชะเทียมมาร
ขอไทยผะจญะพิชิตะผลาญ	อริแมนมนินทร ฯ

คำอธิบาย

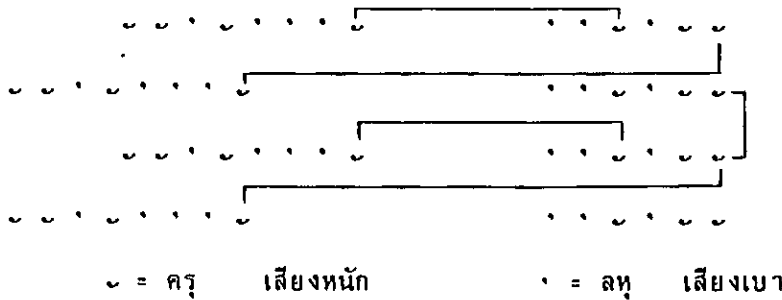
1. ตามต้นฉบับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประวิสรรชนีย์ในที่ออกเสียงสระอะเพื่อง่ายแก่การอ่าน อักษรวิธีที่ใช้กันในปัจจุบันของบทประพันธ์นี้เป็นดังนี้

ปางเมื่อพระองค์ปรมพุด-	อวิสุทธศาสตร์ดา
ตรัสรู้อนตรสมา-	ฉินโพธิบัลลังก์
ขุนมารสหัสพุกา-	หุวิชาวิจิตขลัง
ชีศิริเมฆลประหัง	คชเทียมกระเหิมหาญ
สร้างเสกสรวุอประดิษฐ์	กลคิดจะรอนราญ
รุมพลพลพุกพาน	พระสมุททองมา
หวังเพื่อผจญวามุนี-	ทสุชินราชา
พระปราบพลพุกมา-	รเมื่องมลายสุญ
ด้วยเดชองค์พระศพล	สุวิมลไพบูลย์
ทวนาธิธรรมวิภูล	ชนะน้อมมนิดาม
ด้วยเดชสังจวนา	และนามมิ่งคสาม
ขอจงนิกรพลสยาม	ขยสิทธิทุกวาร
ถึงแม้จะมีอริวิเศษ	พลเดชเทียมมาร
ขอไทยผจญพิชิตผลาญ	อริแม่มนุสินทร ฯ

ฉันท์ที่ยกมานี้เป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับบทนมัสการคุณานุคุณแห่งองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระราชทานชื่อว่า "มนต์นักรบสยาม" สำหรับให้กองทหารและกองเสือป่าลูกเสือสวดมนต์เวลาค่ำ และยังปรากฏอยู่ในอุตรกถาแห่งพระนลคำหลวง ตัวอย่างบทนี้เป็นการถอดคำจากฉันท์ภาษาบาลีมาเป็นคำฉันท์ภาษาไทย เป็นบทที่กล่าวถึงพระพุทธเจ้าทรงผจญมารเมื่อก่อนจะตรัสรู้ มีเรื่องเล่าว่าพญามารได้ยกกองทัพใหญ่มารังควาน พระพุทธเจ้าทรงสู้ด้วยอาศัยทหารมีจนเอาชนะมารได้ในที่สุด

2. ลักษณะของฉันท์ ฉันท์เป็นคำประพันธ์ที่บังคับ ครุ ลหุ คือบังคับเสียงหนักเบาเป็นสำคัญ

บทประพันธ์นี้คือวสันตดิถีฉันท์ หรือฉันท์ 14 ซึ่งมีแผนดังนี้

ข้อสังเกต

ฉันทที่แต่งในเมืองไทยสมัยก่อนมักไม่บังคับสัมผัสระหว่างวรรคที่ 1 กับวรรคที่ 2 คงบังคับเฉพาะคำสุดท้ายวรรคที่ 2 สัมผัสไปยังตัวสุดท้ายวรรคที่ 3 เท่านั้น แม้ในบทละครพูดคำฉันทเรื่องมัทนะพาธาพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 ก็ถือสัมผัสบังคับแบบโบราณ ไม่ค่อยจะสัมผัสเต็มที่อยู่อย่างแผนที่ยกมานี้

ในการแต่งบทประพันธ์คำฉันทมักแต่งกาพย์ฉันทและกาพย์สุรางคนางค์ปนอยู่ด้วย การแต่งฉันทต้องบรรจุคำให้ครบตามจำนวนที่บ่งไว้ จะบรรจุคำเกินกว่ากำหนดเหมือนการแต่งโคลง กลอน กาพย์ ไม่ได้ สมัยก่อนถือเสียงเป็นสำคัญ อ่านออกเสียงเบาก็เป็นลหุ เสียงหนักเป็นครุ สมัยนี้ถือว่าลหุคือพยางค์ที่ประกอบด้วยสระเสียงสั้นไม่มีตัวสะกด นอกนั้นเป็นครุ สมัยก่อนคำที่ประกอบด้วยสระอาให้เป็นลหุได้ ปัจจุบันไม่นิยมเพราะถือว่ามีตัวสะกด

3. ประวัติของฉันท ฉันทเริ่มแรกเกิดในสมัยพระเวทคือราว 3500-4000 ปีมาแล้ว โดยฤๅษีโบราณเป็นผู้คิดขึ้นเพื่อแต่งบทสวดในคัมภีร์พระเวท มีลักษณะเป็นฉันทหมวด เช่น ฉันทหมวด 8 หมวด 11 และหมวด 12 ฯลฯ และมีชื่อเรียกฉันทหมวดว่า อนุชฎก ตรีชฎก ชคติ พฤติ ฯลฯ ต่อมาสมัยหลังเมื่อสิ้นสมัยพระเวทแล้ว จึงมีการแบ่งซอยออกไปอีกเป็นฉันทย่อย ๆ แยกออกจากฉันทหมวด กลายเป็นฉันทอื่นทวิชา วสันตติลกา วิทยนมาลา ฯลฯ

แต่ในสมัยมหากาพย์และปรัมผณั้น มีฉันทเกิดใหม่ขึ้นชนิดหนึ่ง เลียนแบบฉันทอนุชฎกของสมัยพระเวท เรียกกันว่าโคลง เป็นที่นิยมกันมาก ใช้แต่งเรื่องราวประเภทโรแมนติค¹ต่าง ๆ ตามตำนานกล่าวว่าพรหมฤๅษีชื่อวาลมิกิเป็นผู้ประดิษฐ์ขึ้น โคลงเป็นต้นแบบของปรัยาวัดฉันทในภาษาบาลี

¹โรแมนติค หมายถึงท่วงทำนองแสดงความรัก ความอ่อนไหว รวมทั้งการผจญภัยของพระเอกหรือนางเอก หรือการชมธรรมชาติ เรื่องเพื่อฝัน

และปรัยาวัดฉันทอาจเป็นแบบอย่างหรือต้นกำเนิดของกลอน 8 ของไทยเรา

เข้าใจว่าที่มาของฉันทไทยคือคัมภีร์วุตโตทัย ซึ่งพระสังฆรักขิตาจารย์แต่งเป็นภาษาบาลีในประเทศลังกา โดยลอกเลียนแบบอย่างมาจากตำราฉันทภาษาสันสกฤตโบราณชื่อ ฉันทศาสตร์ของปิงคลาจารย์

ตำราแต่งฉันทของไทยเล่มแรก ได้แก่ หนังสือจินตามณีของพระโหราธิบดี ในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ต่อมาในรัชกาลที่ 3 เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพน ฯ มีพระราชประสงค์ที่จะบำรุงวรรณคดีไทยให้รุ่งเรือง จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสแก่กรมหมื่นไกรสรวิชิตให้ทูลอาราธนากรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส ฯ ให้ทรงแต่งตำราฉันท เพื่อจารึกไว้เป็นแบบอย่างให้คนได้ศึกษากันทั่วไป เมื่อ พ.ศ. 2384 กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส ฯ ทรงแปลงฉันทจากคัมภีร์วุตโตทัยเป็นภาษาไทย จากฉันทวรรณพฤติ 83 แบบนั้นทรงแปลงไว้ 50 แบบ และทรงแปลงฉันทมาตราพฤติไว้เพียง 8 แบบ

เมื่อ พ.ศ. 2474 นายฉันท ขาววิไล ได้แปลงแบบฉันทในคัมภีร์วุตโตทัยใหม่ทั้งหมดโดยสมบูรณ์ครบ 108 แบบ คือ วรรณพฤติ 83 แบบ และมาตราพฤติ 25 แบบ พิมพ์เป็นเล่มให้ชื่อว่า ฉันทศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2474 นับว่าแต่นั้นมาเราก็มีแบบฉันทจากคัมภีร์วุตโตทัยครบ 108 แบบ

นอกจากนั้นยังมีฉันทอีก 3 แบบ ซึ่งพระราชวรพงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ได้ทรงแปลงจากแบบร้อยกรองของฝรั่งให้ชื่อว่า สยามบทฉันท สยามรัตนฉันท และสยามวิเชียรฉันท และในสมัยประชาธิปไตยมีผู้แต่งฉันทแบบใหม่อีกหลายคน เช่น พันโทสุจิต ศึกษมัต นายสุกร ผลชีวิน นายศักดิ์ศรี แยมันดดา ฯลฯ แต่ไม่เป็นที่แพร่หลาย

4. ศัพท์และสำนวน

ปาง	สมัย ขณะ
ปรม	ประเสริฐที่สุด
พุทธ	ผู้รู้ พระพุทธเจ้า
วิสุทธ	บริสุทธิ์อย่างยิ่ง
ศาสดา	ผู้สอน หมายถึงพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นครูหรือผู้สอนอันประเสริฐสุด
อนุตระ	ไม่มีสิ่งใดสูงกว่า ดีเลิศ ยิ่ง วิเศษ

สมาธิ	การทำจิตให้แน่วแน่
โพธิบัลลังก์	แท่นที่ประทับแล้วทรงตรัสรู้
ขุนมาร	หัวหน้าพวกมาร ในที่นี้หมายถึงวัสวัติมาร
สหัส	พัน
พหุ	มาก
พาหุ	แขน
ขุนมารสหัสพหุพาหุ	พญามารผู้มีแขนนับพัน
วิจิต	ได้ชัยชนะ ในที่นี้หมายถึงมีอำนาจ
ขลัง	กำลังแรง
วิจิตขลัง	ผู้มีอำนาจมาก
ศิริเมชล	ชื่อช้างทรงของพญามาร (แปลตามศัพท์ว่า สายรัดภูเขາ)
ประหัง	ทรงอยู่ จี๋
คช	ช้าง
เหย้ม	ดู
กระเหิมหาญ	กำเริบคึกคะนอง
สราวุธ	อาวุธอันกล้า คือมีอำนาจร้ายกาจ เพราะพญามารมีแขนถึงพันย่อมถืออาวุธต่าง ๆ ได้มีเพียงศรเท่านั้น และสร ในรูปบาลีที่จะหมายถึง "ศร" อย่างที่เข้าใจกันนั้นก็เกือบจะไม่มีที่ใช้เลยในภาษาไทย
กล	ประดุจ
รุมพล	รวมไพร่พล
พหล	กองทัพ
พยุห	กองทัพ กระบวน หมู่
วรมุณินทสุชินราชา	พระพุทธเจ้าผู้เป็นพระราชผู้ชนะแล้วอย่างดี และเป็นพระมุนีผู้ยิ่งใหญ่อันประเสริฐ
เมลิอง	รุ่งเรือง
เดชะ	อำนาจ
พระทศพล	ผู้มีกำลังสิบคือพระพุทธเจ้า (กำลังสิบคือกำลังบารมี 10 กำลัง ความรู้หรือญาณ 10

และกำลังกาย 10 เท่าของช้างฉัททันต์)

สุวิมล	บริสุทธิ์
ไพบุลย์	เต็มเปี่ยม
ทานาธิธรรมวิธิกุล	ทาน + อาทิ + ธรรม + วิธิกุล หมายความว่า โดยใช้วิธีธรรม (เข้าต่อสู้) เช่น อาศัยทานบารมี
มโน	ความคิด จิตใจ
วจนา	คำพูด ถ้อยคำ
นนามิ	ข้าพเจ้าขอเคารพ ข้าพเจ้าขอน้อมไหว้
องค์สาม	พระรัตนตรัย
นิกรพล	หมู่ทหาร
ขย	ชัยชนะ
สิทธิ	ความสำเร็จ
วาร	ครั้ง วัน
อริ	ข้าศึก
วิเศษ	อย่างยิ่ง ไม่เหมือนอื่น เช่น อริวิเศษ คือ ข้าศึกที่ดูร้ายอย่างยิ่ง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ

- 1.1 ถอดความบทสวดมนต์นี้เป็นร้อยแก้ว พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นวิจารณ์
- 1.2 หัดอ่านออกเสียงให้ถูกแบบฉันทะ อ่านทำนองเสนาะและสวดเป็นทำนองสรภัญญะในตำแหน่งที่เป็นลหุ นั้นจะต้องอ่านเสียงเบาไม่เน้นเสียง
- 1.3 ค้นคว้าและเขียนรายงานเรื่องพระพุทธเจ้าผจญมารเพิ่มเติม จากพุทธประวัติสำหรับเยาวชน (โครงการพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์)

2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 กิจกรรม

- 2.1 ให้นักเรียนเลือกวลีสันตติกลฉันทะที่มีในหนังสือเรียนหรือหนังสืออื่น ๆ ตรวจสอบว่ามีฉันทะบทใดที่มีครุ ลหุ หรือเส้นโยงสัมผัสต่างออกไปจากแบบแผนบ้างหรือไม่ (กิจกรรมนี้ประสงค์จะหัดนักเรียนให้รู้จักพิจารณาฉันทะที่ท่านแต่งไว้แล้ว ให้เกิดความชำนาญในการดูว่าคำไหนเป็นครุ คำไหนเป็นลหุ และอยู่ในลำดับในแผนหรือไม่)
- 2.2 เปรียบเทียบวลีสันตติกลฉันทะกับกลอน 8 (ในบทเรียนที่ 2) เพื่อให้เห็นความคล้ายคลึง และความแตกต่างกัน
- 2.3 ให้นักเรียนนับคำศัพท์ (คือคำยาก) ที่มีใช้คำที่ใช้กันอยู่เป็นสามัญทั่วไปที่มีใน กากิคำกลอน ในบทเรียนที่ 2 และมนต์นักรบสยาม บทเรียนที่ 8 นี้ ซึ่งมีความยากง่ายทัดเทียมกัน เปรียบเทียบจำนวนศัพท์ในคำประพันธ์ทั้งสองอย่างนี้ ถ้าหากจำนวนต่างกันมากจงแสดงความคิดเห็นว่าเป็นเพราะเหตุใด

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินผลจาก

1. ความสามารถในการถอดความบทสวดมนต์เป็นร้อยแก้วว่าอยู่ในเกณฑ์ ดี พอใช้ หรือยังต้องปรับปรุง
 - 1.1 ได้ใจความสมบูรณ์ถูกต้อง
 - 1.2 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย
2. ความสามารถในการสรุปประเด็นสำคัญ และแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณ และให้เหตุผลต่อประเด็นสำคัญได้
3. ความสามารถในการอ่านออกเสียงทำนองเสนาะแบบฉันท และสวดเป็นทำนองสรภัญญะว่าถูกต้องชัดเจน ไพเราะ ลงเสียงหนักเบาได้ตรงจุด โดยพิจารณาจากเกณฑ์ในบทเรียนที่ 1 และให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของฉันท
4. ความสามารถในการค้นคว้าเขียนรายงานเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 4.1 การเสนอข้อมูลถูกต้อง
 - 4.2 จัดลำดับความคิดและเหตุผลได้ต่อเนื่องชัดเจน
 - 4.3 เขียนหนังสือได้สวยงาม สะอาด ชัดเจน อ่านง่าย
 - 4.4 จัดรูปแบบของการเขียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยแยกหัวข้อ ย่อหน้า และวรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสม

บทเรียนที่ 9

บทละครเรื่อง เที้ยวเมืองไชยา¹

เวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. สรุปและแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านได้
2. นำเรื่องสั้นมาดัดแปลงเป็นบทละครวิทยุได้

¹ว. ณ ประมวลมารค "เที้ยวเมืองไชยา" ประมวลเรื่องสั้น หน้า 273-293

บทอ่าน

เทียวเมืองไชยา

ตัวละครตามลำดับพูด

1. ศิษย์
2. อาจารย์

ศิษย์ (เรียก) อาจารย์ครับ อาจารย์

อาจารย์ อ้าว เธอเอง มาทำอะไรอยู่ที่นี่นะ

ศิษย์ ผมเคยทราบว่าอาจารย์ชอบมาที่พิพิธภัณฑ์ในวันเสาร์ตอนบ่าย ผมก็เลยตามมาดู ๑ เพื่อจะพบอาจารย์บ้าง ก็ได้พบจริง ๑

อาจารย์ ถูกแล้ว วันเสาร์บ่ายโดยมากใคร ๆ ชอบไปดูหนังกัน ไฉฉันทันเป็นคนไม่ชอบเบียดกับใครก็เลยมาดูพิพิธภัณฑ์แทนที่นั่นะถึงจะมาก็ครั้ง ๑ ก็ไม่เบื่อ มีอะไรแปลก ๆ ให้ดู ให้คิด ให้ค้นคว้าเสมอ

ศิษย์ นั่นนะซีครับ แต่ถ้าผมมาคนเดียว สงสัยอะไรก็ไม่รู้จะถามใคร วันนี้ผมถึงได้ตามมา เพื่อจะพบอาจารย์บ้าง

อาจารย์ เธออยากจะถามอะไรฉันล่ะ

ศิษย์ หลายเรื่องครับในห้องสำริดนี้ ผมมาดูบ่อย ๆ สงสัยอะไรหลายอย่าง

อาจารย์ สงสัยอะไรก็ถามได้นี้ ฉันรู้ก็จะบอกให้ ในห้องนี้เธอคงรู้จักรูปพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ที่ได้มาจากวัดพระธาตุเมืองไชยาแล้วกระมัง

ศิษย์ รู้จักซีครับ ผมเห็นว่างามที่สุดเลย ผมมาเฝ้าพิจารณาครั้งละนาน ๆ เออ อาจารย์ครับ พระพุทธรูปขนาดปรกที่อยู่ถัดออกไป ซึ่งได้จากไชยาเหมือนกัน นี่ก็แปลก พักตร์ท่านงามเหลือเกินนะครับ แต่ผมรู้สึกว่ามีอะไรก็ไม่ทราบ ที่ไม่เหมือนพระพุทธรูปขนาดปรกธรรมดา

อาจารย์ อ้อ ที่เธอเห็นแปลกก็เพราะพระพุทธรูปองค์นั้นเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ซึ่งตามธรรมดาพระนาครปรกมักเป็นปางสมาธิยังงี้ล่ะ นั่นแหละถึงได้มีคนว่าสร้างนาครขึ้นทีหลังพระ หรือไม่ก็สร้างพระขึ้นทีหลังนาคร อย่างใดอย่างหนึ่ง

ศิษย์ อาจารย์ครับ เมื่อครั้งกระโน้นไชยาเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรศรีวิชัยใช้ไหมครับ ชื่อ

ไชยา กับศรีวิชัยนี่ถึงได้ฟังดูคล้ายคลึงกัน

อาจารย์ พุดยาค นครชัยศรีก็ชื่อคล้ายศรีวิชัยไม่ใช่รี แต่อย่างไรก็เถอะ มีหลักฐานอื่น ๆ แสดงว่า ไชยาอยู่ในอาณาจักรศรีวิชัย แต่จะเป็นเมืองหลวงหรือไม่นั้น ยังเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันอยู่เสมอ

ศิษย์ ครั้งนั้น ถือพระพุทธรูปลัทธิหินยานหรือมหายานกันแน่ครับ เพราะพระพุทธรูปเป็นแบบ หินยานก็มี เป็นพระโพธิสัตว์ก็มี

อาจารย์ นั่นเป็นเรื่องยาว ไว้มีเวลาฉันจะเล่าให้ฟัง ฉันนี่นึกอยากจะลงไปเที่ยวไชยาสักที แต่เวลายังหาเที่ยวยากเต็มที

ศิษย์ พรุ่งนี้ก็เป็นวันอาทิตย์ แล้ววันจันทร์ก็เป็นวันเด็ก หยุดราชการใจล่ะครับ สองวันไปไม่พอหรือครับ

อาจารย์ เออ เห็นจะพอ วันอังคารก็กลับมาถึงกรุงเทพ ฯ ว่าแต่เธอจะไปกับฉันไหมล่ะ ถ้าฉันไปพรุ่งนี้

ศิษย์ ไปครับ ผมสู้เต็มที่เลย แล้วเราจะไปอยู่ที่ไหนครับ

อาจารย์ ฉันมีญาติอยู่ที่ชุมพรพอจะไปอาศัยบ้านเขาค้างอยู่สักคืนหนึ่งได้ นี่แหละ ถ้าเราจะลงไปเที่ยวไชยา เราต้องออกเดินทางพรุ่งนี้เช้าโดยทางรถไฟขบวนธนบุรี-ชุมพรนะ นั่งชั้น 3 ไปก็ได้ จะได้ทุนทรัพย์ หน้านี้คนไม่ค่อยแน่นดอก ตกลงไหมล่ะ

ศิษย์ ตกลงครับ

อาจารย์ ถ้าฉัน พรุ่งนี้เช้าเธอไปพบฉันที่สถานีบางกอกน้อยเวลาย่ำรุ่งครึ่งได้ไหมล่ะ

ศิษย์ ได้ครับ สถานีบางกอกน้อย เวลาย่ำรุ่งครึ่งครับ

(เพลงสั้น)

(เสียงรถไฟแล่นดังก่อนแล้วค่อย ๆ เบาลง ๆ)

ศิษย์ แหม อาจารย์ครับ เดินทางหน้าฝนสบายนะครับ อากาศก็เย็นสบาย ฝนก็ไม่ยักตก ภูมิประเทศก็งาม มองไปทางไหนเขียวชอุ่มชุ่มชื้นนัยน์ตา คนก็ไม่แน่นถูกอย่างที่อาจารย์ว่าจริง ๆ เราสามารถเรื่อนั่งชั้น 3 อย่างนั้นนอกจากทุนสตางค์แล้ว ยังได้เห็นอะไร ๆ ซึ่งถ้ามารทด่วนไม่ได้เห็นอีกด้วย

อาจารย์ นั่นนะซี ถ้ามารทด่วนจะถึงแถวนี้ตอนดึก นี่อีกประเดี๋ยวเราก็จะถึงบางสะพานใหญ่ ต่อจาก

บางสะพานใหญ่ไป ภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงเล็ก ๆ แปลกตากว่าที่อื่นเพราะไม่ใช่ป่ารกเป็นทุ่งหญ้า มองดูราบรื่นสบายตาดี

ศิษย์ อาจารย์ครับ โปรดเล่าเรื่องศรีวิชัยอีกซิครับ

อาจารย์ เรื่องศรีวิชัยนั้นะ ฟังจะรู้จักกันขึ้นเมื่อไม่ถึง 40 ปีมานี้เอง มีศาสตราจารย์คนหนึ่งชื่อเซเดช ซึ่งเคยทำงานอยู่ที่หอสมุดของเรานี้เองไปแปลศิลาจารึกที่มาจากบริเวณไชยาเข้า ได้ความว่า พระเจ้าศรีวิชัยโปรดให้สร้างพระสถูปขึ้นสามองค์เมื่อ พ.ศ. 1318 คือเมื่อประมาณ 1200 ปีมาแล้ว แล้วก็มีการก่อพระเกียรติอีกยี่สิบตามเคย แต่ถึงกระนั้นก็สำคัญสำหรับเรา เพราะศิลาจารึกอันนั้นบอกให้เราในสมัยนี้รู้ว่าเคยมีราชอาณาจักรศรีวิชัยอยู่แถวนั้นเมื่อกว่าพันปีมาแล้ว เมื่อเอาเนื้อความมาผสมกับจดหมายเหตุของจีนอีกจึงเข้า เราก็เลยได้รู้เรื่องศรีวิชัยมากขึ้นเพราะจีนอีกผู้หนึ่งกล่าวถึงประเทศชิลิโพซิ ซึ่งสันนิษฐานกันว่าคงจะเป็นศรีวิชัยนั่นเอง

ศิษย์ จีนคนนั้นเขาเขียนบอกอะไรไว้บ้างครับ เขาว่าชิลิอะไรนั้นซึ่งสันนิษฐานกันว่า เป็นศรีวิชัยอยู่ที่ไหนแน่

อาจารย์ เขาก็ไม่ได้บอกไว้ชัดว่าชิลิโพซิอยู่ที่ไหนแน่ เรื่องภูมิศาสตร์กับคนครั้งกระโน้นต้องยกไว้เอาแน่ไม่ได้ ก็ดูแต่คอลัมบัลชี เขาลงเรือใบตั้งใจจะไปเมืองจีนแท้ ๆ กลับไปเจอเอาทวีปใหม่คืออเมริกาเข้า (หัวเราะ) จีนอีกจึงนี้เขากล่าวถึงเมืองชิลิโพซิว่า อยู่ระหว่างเมืองจีนกับเมืองอินเดียเท่านั้นเอง แล้วก็ว่าเมืองชื่อชิลิโพซินับถือพระพุทธศาสนา แบบหินยาน

ศิษย์ อ้าว ถ้าอาณาจักรศรีวิชัยนับถือ พระพุทธศาสนาแบบหินยาน ทำไมถึงเจอรูปอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ซึ่งเป็นของมหายานล่ะครับ

อาจารย์ ก็เพราะเมื่อแรกเป็นหินยาน ตามที่จีนอีกเขียนไว้ ครั้งต่อมาเปลี่ยนเป็นมหายาน จึงมีพระรูปพระโพธิสัตว์และพระพิมพ์แบบมหายานเยอะแยะแถวไชยา เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาเช่นนี้แหละถึงได้พบพระหลายแบบ

ศิษย์ อ้อ อย่างนี้เอง ผมสงสัยมานานแล้ว ฟังจะเข้าใจเดี๋ยวนี้เอง เออ อาจารย์ครับเราจะถึงชุมพรกี่โมงครับ

อาจารย์ คำ ๆ ลักหุ่ม 35

ศิษย์ แล้วเราจะไปไชยาเมื่อไหร่ล่ะครับ

อาจารย์ พรงี้แต่เช้า โมงครึ่งขึ้นรถไฟออกจากชุมพรก่อนเที่ยงก็ได้เที่ยวเมืองไชยา

(เพลงคั่น)

ศิษย์ หมออาจารย์ครับ เมืองไชยานี้สถานีรถไฟเล็กนิดเดียวนะครับ เหมือนตำบลอะไรธรรมดา ๆ เท่านั้นเอง อ้อ ดูซิครับ ตลาดก็ไม่เห็นค่อยมีอะไร

อาจารย์ เขาไม่ได้มาตลาดกันนี่นา จะมีอะไรหรือไม่มีอะไรก็ช่างเป็นไร เรารีบไปดูของโบราณกันดีกว่าที่ ๆ จะดูมีมากแต่เวลานี้น้อย คินนี้สักห้าทุ่มก็ต้องขึ้นรถด่วนกลับกรุงเทพ ฯ แล้วไม่ทันเสียงาน

ศิษย์ เราจะไปไหนกันก่อนล่ะครับ

อาจารย์ ไปวัดพระธาตุเลยดีไหม

ศิษย์ ไฮ้ดินะดีละครับ แต่จะ ไปยัง ใจละครับ

อาจารย์ ไปได้ซิंना แผนทีของฉันทมี แล้วเราเที่ยวตามเขาไป

ศิษย์ ผมหมายความว่าเราจะใช้พาหนะอะไรละครับ จะย่ำต๊อกไปอย่างนี้แหละหรือครับ รถสามล้อทั้งเมืองผมเห็นมีอยู่คันเดียว แต่เห็นผู้หญิงนั่งจากสถานีไปโน้นแล้ว รถยนต์ก็ไม่เห็นมีถนนก็ไม่เห็นเป็นถนน เป็นทางยังกับทางเกวียน และเป็นตมแดง ฯ ไปทั้งนั้น รองเท้าของผมไม่เป็นรองเท้าคู่เดิมเสียแล้วละครับ

อาจารย์ เออ เธอนี้ เป็นชาวกรุงแท้ทีเดียว ไปถึงไหนก็คิดแต่ว่านั่งรถนั่งรา มาอย่างนี้มันก็ต้องเดินเอาซิंना กลัวอะไรกับโคลนแดง ฯ อย่างดีก็เข้ามาตัวเล็ก ๆ ที่เขาใช้ขนของพวกนี้ใจละหรือไม่ก็เขารดทับ หรือขอยืมรดทับเขา แน่ที่ชั้นล่างของสถานีตำรวจ มีรดทับหลายคัน ฉันทจะลองไปขอยืมสัก 2 คันสำหรับเราขี่ไปเที่ยวนะ

ศิษย์ ครับ (นั่งไปเป็นครู) เวิร์กรรมแท้ ฯ เมืองนี้โคลนทั้งนั้น รดทับเราขี่ไม่ค่อยแข็งแรงเสียด้วยนา แล้วยังต้องขี่ไปตามถนนและ ฯ ลื่นไปลื่นมา มีหวังลงไปนั่งจมโคลน ตายจริงอาจารย์ ขอยืมรดทับจากสถานีตำรวจได้สองคันแล้วละ ทำต้องรีบไปช่วยจุง

(เพลงคั่น)

อาจารย์ ไฮ้ไฮ้ กางเกงของเธอทำไมเปื้อนมากนักละ

ศิษย์ ก็ผมขี่รดทับลื่นตกลงไปในโคลนไม่รู้วาก็หนึ่ครับ แต่ก็สนุกจ้ะครับ เมื่อก็ผมลื่นจากถนนตกลงไปในนาข้างทางทั้งรดทับ เคราะห์ดีผมยังตัวไว้ทัน ไม่งั้นจำเฝ้าลงไปนั่งจมโคลนทั้งตัวเลย

ครับ ตำราว่าที่นี่ใจดีจังนะครับทำให้เราขอยืมรถถีบ...นี่เมื่อไหร่จะถึงละครับ

อาจารย์ จวนแล้วละ นี่ใกล้วัดพระธาตุ พระธาตุองค์นี้ก็ไม่ใหญ่โตอะไร แต่น่าดูนักเพราะยังอยู่ในรูปร่างเดิมเหมือนเมื่อ 1200 ปีมาแล้ว ไม่มีผู้ศรัทธามาสรางปกคลุม หรือเปลี่ยนรูปจากเดิมมากมายนักอย่างสถานที่โบราณบางแห่ง

ศิษย์ เอ พระธาตุแบบศรีวิชัยนี้ผมว่างามดีนะครับ เป็นรูปสี่เหลี่ยม ทุกด้านมีมุขยื่นออกไป เหนือมุขทุกมุขมีหน้าบันหินสลักอย่างประณีตเหมือนปราสาทเขมรอย่างที่เราเคยเห็นในรูปนั่นแหละ

อาจารย์ เรือนข้างสังเกตสังกาพอใช้ ดูซิ ช่วงบนนั้นนะ ถูกส่วนสัคดีเหลือเกิน เป็นสี่เหลี่ยมสามชั้นลดเรียวขึ้นหายอด ยอดเองนั้นก็เป็รูประฆังอย่างผอมสูง

ศิษย์ เออเนาะ มองดูรูปเงาในแดด เหมือนรูปสามเหลี่ยมสูงตั้งอยู่บนรูปสี่เหลี่ยมนะครับ

อาจารย์ นั่นนะซี แล้วดูอิฐซิ เขาเผอิฐเสียเรียบทุกแผ่นเทียว แล้วก่อขึ้นโดยไม่ใช้ปูนสอเลย อิฐทั้งหมดติดกันแน่นเหมือนเป็นก้อนหินใหญ่ก้อนเดียว ฝีมือประณีตมากทีเดียว เดี๋ยวเราเข้าไปดูพิพิธภัณฑสถานหน่อยนะ แต่ของเอก ๆ จากที่นี่ถ้าจะไปอยู่กรุงเทพ ฯ เสียเกือบหมดแล้วกระมัง เออ เธอดูข้างนอกนี่ซีมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่อยู่ 3 องค์ แล้วมีช้างหมอบ มีควาลึงค์ทุก ๆ อย่างทำด้วยศิลาแดง ซึ่งต่อมาจากเขาลูกหนึ่งอยู่ใกล้แถวนี้เองทั้งนั้น

ศิษย์ ต่อจากพิพิธภัณฑสถาน เราจะไปดูอะไรอีกไหมครับ

อาจารย์ ไปอีกซี ไปวัดเวียง ซึ่งเป็นวัดที่ได้พระพุทธรูปนาคปรกที่เราไปดูกันที่พิพิธภัณฑสถานในกรุงเทพ ฯ เมื่อวานขึ้นใจละ แล้วก็ไปวัดหลง ได้ยินว่ามีฐานพระเจดีย์อยู่แต่ยังไม่มีใครขุด สองวัดนี้เป็นวัดเก่าซึ่งเราคงไม่ได้เห็นอะไรมากนัก แต่ก็น่าจะไปดูเสียหน่อยไหน ๆ ก็มาทั้งทีแล้ว แล้วก็ไปวัดแก้วซึ่งเดี๋ยวนี้เปลี่ยนชื่อใหม่เก้ทีเดียว ชื่อว่าวัดรัตนาราม มีเจดีย์องค์ใหญ่แบบศรีวิชัยอยู่ที่นั่นคงจะน่าดู

(เพลงคั่น)

อาจารย์ นี่ใกล้วัดแก้ว เออเนาะ เจดีย์ที่วัดนี้รูปร่างคล้ายวัดพระธาตุนะ

ศิษย์ ครับ ชั่วแต่ใหญ่กว่าและสูงกว่า

อาจารย์ เออ นี่เนาะเธอ ฉันมีรูปถ่ายของเจดีย์นี้ซึ่งถ่ายเมื่อ 30 ปีมาแล้ว เราเอามาลองเทียบกับเจดีย์เดี๋ยวนี้นิดดูซิว่า ฮ้าว แล้วกัน ชุมประตู่ข้างขวาหายไปไหนเสียละ ในรูปเห็นรอยร้าวอยู่ในอิฐ นี่ถ้าจะพังลงไปกองอยู่ในหลุมารก ๆ นั่นกระมัง

- ศิษย์ อาจารย์ครับ อะไร ๆ ที่พังลงมา ก่ออิฐโขกปูนทับเสียใหม่ไม่ดีหรือครับ จะได้เป็นของใหม่ สวยงาม มองดูจะได้ไม่เลอะเทอะหักพังอย่างนี้
- อาจารย์ โอ้ย โอ้ย อย่าเลยพ่อคุณ ขอเสียที่ ไม่มีใครในโลกเขาทำอย่างเธอแนะนำนี้ดอก ของเก่า ถ้าจะซ่อมใหม่ก็ต้องเพียงให้คงรูปอยู่ โดยไม่เอาของใหม่มาบังของเก่า ถ้าอยากจะทำสร้างใหม่ก็สร้างใหม่ให้สนุกไปเลย แต่อย่าไปสร้างทับของเก่าเข้าเป็นอันตราย เพราะเป็นการทำลายของเก่า คนมีความรู้เขาไม่ทำอย่างนั้นเป็นอันตราย ขอให้เธอจำไว้
- ศิษย์ อย่างนั้นหรือครับ หลังจากวัดแก้วนี้แล้วเรากลับไปตลาดไปหาอะไรรับประทานรองท้องกัน เสียทีทำจะดี ผมหมดแรงแล้ว เมื่อยจัง เหนื่อยด้วย
- อาจารย์ อะไร นี่นะเพิ่งเริ่มต้นเท่านั้นนะ เรายังมีแหล่งสำคัญอีกแห่งหนึ่งที่จะต้องไปให้ได้ ถ้าเธอ เมื่อย เธอเหนื่อย เธอก็ไม่ต้องไป พักอยู่แถวนี้ก็แล้วกัน เพราะถ้าไปเธอจะต้องย่ำโคลน ลุยน้ำไปไกลถึงห้าหรือหกกิโลเมตร
- ศิษย์ เวย์กรรม ผมเห็นจะขอตัวละครับ
- อาจารย์ ตามใจเถอะ นี่ก็เกือบบ่ายสองโมงแล้วเราไปหาร้านหาอะไรกินทำจะดี แล้วถึงค่อยคิด เรื่องไปสวนโมกข์
- ศิษย์ ไปไหนนะครับ
- อาจารย์ ไปสวนโมกขพลาราม ไปนมัสการท่านพุทธทาสภิกขุนะซี
- ศิษย์ (พูดอย่างตื่นเต้น) ถ้าฉันผมไป ผมไปครับ ยำน้าลุยโคลนก็กิโล ๆ ยอมทั้งนั้น
(เพลงคั่น)
- อาจารย์ ว่ายังงี้เธอ ไปสวนโมกข์ เดินยำน้าเข้าไปสองชั่วโมง ขากลับอีกสอง ยังจ้อยู่กรุงเทพ ฯ ปีนึงก็ไม่ได้เดินมากเท่านี้ จริงไหม
- ศิษย์ จริงครับ แต่ผมไม่เหนื่อยสักนิด ไม่นึกเลยในชีวิตว่าจะได้พบสิ่งที่ไม่เคยนึกว่าจะมีจริงในโลกปัจจุบันนี้
- อาจารย์ นั่นนะซี สวนโมกข์เป็นสถานที่สงบสงัด ฉันทว่าที่อย่างนี้แหละที่เป็นความหมายอันแท้จริงของ คำว่าอารามในสมัยพุทธกาล โมกขพลารามก็คือสวนซึ่งเป็นกำลังใจให้พันทุกข์
- ศิษย์ แหม ผมชอบทุกอย่างในสวนโมกข์เลยครับอาจารย์ ภูมิประเทศเป็นป่าเป็นเขาซึ่งงดงาม ตามธรรมชาติ ภูมิสันโดษ ธารน้ำไหล ศาลาแสดงธรรมและความเป็นอยู่ง่าย ๆ ไม่วุ่นวาย

ผมรู้สึกว่าย่างนี้สิ่งนี้จะเหมาะสำหรับผู้ตั้งใจเรียนอัมมะ

อาจารย์ ไม่ใช่แค่เรียนเท่านั้น ปฏิบัติด้วย การปฏิบัตินี้แหละที่สำคัญอยู่กรุงเทพ ฯ นะพอจะเรียนได้ แต่จะปฏิบัติด้วยนั้นยากนัก เธอสังเกตหรือเปล่า ท่านพุทธทาสนั่น เป็นที่รู้กันว่าท่านฉันเภา แล้วจำวัดก็น้อย แต่กระนั้นท่านก็สมบูรณ์ ผิวพรรณของท่านเปล่งปลั่งเพราะผลของการปฏิบัติธรรมของท่าน

ศิษย์ ท่านกรุณาต่อเรามากนะครับ อุตส่าห์พาชมเขาชมสวนด้วยตนเอง พาไปดูห้องหนังสือของท่านซึ่งจัดใหม่

อาจารย์ หนังสือของท่านเป็นหนังสือดี ๆ ทั้งนั้น ทั้งไทยทั้งอังกฤษ สันสกฤตบาลี แล้วท่านยังกรุณาฉายภาพ เล่าเรื่องไปอินเดียของท่านให้เราดูอีกเล่า เสียเวลาเหลือเกินเรามีเวลาน้อยไม่จั้นเราคงจะได้เรียนรู้จากท่านอีกมาก

ศิษย์ ความกรุณาของท่านมีแก่เรามากมายเหลือเกินนะครับ ถ้าท่านไม่ให้คนถือตะเกียงเจ้าพายุ นำทางมาส่งเราถึงสถานี ผมว่าเราตกรถไฟแน่ ๆ ทีเดีย มีด ๆ และ ๆ อย่างนี้ใครจะหาทางกลับจากสวนโมกข์ถูก

อาจารย์ นั่นนะซี ที่เราจะไว้มันผิดไปหมด เราตั้งใจว่ากินข้าวกลางวันแล้ว ก็จะไปสวนโมกข์ฝนเกิดตกไม่ล้มหลิมตา กว่าจะหายก็กว่าบ่ายสี่โมง

ศิษย์ กว่าเราจะออกเดินทางก็ตั้ง 5 โมงแล้วนี่ครับ บุคโคลนยำน้าไปตามทุ่งนา แล้วขึ้นเนินลงห้วยไปตั้ง 5-6 กิโลเมตร ไม่ใช่เล่นนี่ครับ

อาจารย์ นั่นนะซี นี่ 5 หุ่่มพอดิ เอ อีกลักครู่รถไฟก็คงจะมา เออ ว่าแต่เรายังไม่ได้กินข้าวเย็นเลย สิ่งสุดท้ายที่ตกถึงห้องก็คือโอเลี้ยงถ้วยหนึ่ง ก่อนเราออกเดินทางไปสวนโมกข์ เธอหัวไหม

ศิษย์ เออ ดูเถะครับผมเอิบอิมใจที่ได้ไปนมัสการท่านพุทธทาสภิกขุที่สวนโมกข์ เสียจนลิ้มหัวอาจารย์ล่ะครับ

อาจารย์ ฉันก็ลืมนึกถึงอาหารเหมือนกัน ฟังนี่ก็ออกเตี้ยนี้เองว่ายังไม่ได้กินข้าวเย็น แต่ไม่หัวดอก

ศิษย์ ถ้าเกิดหัวขึ้นมาก็ไปรดเสบียงได้นี้ครับ เรากลับรดด่วน กลัวอะไร

อาจารย์ รดเสบียงที่ไหนจะเปิดอยู่จนป่านนี้ล่ะ แต่การเที่ยวไชยาและสวนโมกข์ของเราในวันนี้ ถึงจะอดอาหารเย็นก็คุ้ม อย่าว่าแต่อดเพียงมือเดียวเลย ต่อให้สักสี่มือฉันก็ว่าคุ้ม จริงไหม

ศิษย์ จริงครับ เป็นการเที่ยวที่พิเศษที่สุดเลยครับ ได้ทั้งความรู้ ทั้งความสนุก แล้วยังอึ้งใจ

อาจารย์ อึ้งใจเสียจนลืมหายใจ (ทั้ง 2 คนหัวเราะ) น่าจะรด่วนมาพอดี (เสียงหวูดรถไฟแต่ไกล)
พอขึ้นรถเราก็นอนเลย พอตื่นขึ้นเข้าก็เกือบถึงบ้านแล้ว (เสียงรถไฟใกล้เข้ามาทุกที)

คำอธิบาย

1. บทละครเรื่องเที่ยวเมืองไชนานี้เป็นนิพนธ์ของ ว. ณ ประมวลมารค (พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดี รังสิต) ออกอากาศรายการวิทยุปรีทัศน์ ณ สถานีวิทยุศึกษา พ.ศ. 2504 เป็นบทสนทนาระหว่างศิษย์กับอาจารย์ เกี่ยวกับความรู้เรื่องเมืองไชนา
2. การเขียนบทละครวิทยุต่างจากการเขียนนวนิยาย เรื่องสั้น หรือบทละครโทรทัศน์ เพราะผู้ฟังมองไม่เห็นท่าทางของตัวละครเหมือนในบทละครโทรทัศน์ และไม่สามารถติดตามคำบรรยายได้เหมือนในนวนิยาย ฉะนั้นผู้ทำบทละครวิทยุจะต้องมีความสามารถทำให้ผู้ฟังเข้าใจจากปฏิกิริยาของตัวละครโดยอาศัยคำพูด ในขณะเดียวกันต้องให้คำพูดนั้นเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ให้ผู้ฟังรู้สึกว่าเป็นการจงใจที่จะอธิบาย
3. ศัพท์และสำนวน
 สำริด โลหะผสมหลายชนิด จะประกอบด้วยโลหะชนิดใดขึ้นอยู่กับเนื้อที่ต้องการส่วนใหญ่จะประกอบด้วยทองแดง ดีบุก เงิน ทองเหลือง
 ศรีวิชัย ความรู้เกี่ยวกับอาณาจักรศรีวิชัยยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ในหลาย ๆ แห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ศูนย์กลางที่แน่นอนของอาณาจักร ในสถานะความรู้ปัจจุบัน นักวิชาการเชื่อกันว่าดินแดนที่ขนานนามกันว่าอาณาจักรศรีวิชัยนั้น คือบริเวณเกาะสุมาตราทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ (บริเวณรอบ ๆ ปาเล็มบัง) และอาจมีปาเล็มบังเป็นศูนย์กลางอาณาจักร ราวคริสต์ศตวรรษที่ 7 ศรีวิชัยดูเหมือนจะมีอิทธิพลควบคุมเมืองท่ารอบ ๆ ช่องแคบมะละกา และเป็นศูนย์กลางของการค้าระหว่างดินแดนฝั่งมหาสมุทรอินเดียกับทะเลจีนใต้ หลักฐานทางโบราณคดีที่ถือกันว่าเป็นของศรีวิชัยมีปรากฏอยู่ในบริเวณคาบสมุทรมลายู ซึ่งอาจรวมถึงบริเวณที่เป็นจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราชและตะกั่วป่า ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีนักวิชาการบางท่านตั้งสมมุติฐานว่าศูนย์กลางของศรีวิชัยอาจอยู่บนคาบสมุทรมลายูก็ได้ เชื่อกันว่าอาณาจักรศรีวิชัยเสื่อมลงในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 11
 หาท้ายยาก เป็นสำนวน หมายถึง อัดคัต, ไม่ค่อยมี ประวัติของสำนวนคือ ปกติต้นไม้ใบหญ้าทั้งปวงย่อมใช้ท้ายได้ทั้งนั้น ต้นไม้อะไรไม่มีคุณประโยชน์ ใช้ท้ายไม่ได้ดูเหมือนจะไม่มีเลย ฉะนั้นสำนวนนี้จึงแสดงความหมายไปทางความหายาก ท่านองไม่ค่อยมี หรืออัดคัต เป็นสำคัญ

- จีนอิจิง หมายถึงหลวงจีนอิจิง เป็นภิกษุจีน มีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ. 635 - ค.ศ. 713 ท่านบวชเป็นสามเณรในพุทธศาสนาตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อ ค.ศ. 671 ท่านได้จาริกโดยทางเรือเพื่อไปสืบทอดพระธรรมและแสวงหาความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาในอินเดีย หลวงจีนอิจิงเดินทางกลับประเทศจีนเมื่อต้นค.ศ. 689 แต่ในปลายปีนั้นก็เดินทางกลับมาสืบทอดพระธรรมอีก และได้เดินทางกลับบ้านเกิดเมืองนอนเมื่อ ค.ศ. 695 รวมเวลาที่ท่านเดินทางและพำนักอยู่ที่อินเดียและเกาะสุมาตราเป็นเวลานานถึง 25 ปี เส้นทางจาริกของท่าน ได้แวะตามสถานที่ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายแห่ง และท่านได้จดบันทึกการเดินทางที่มีคุณค่าต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ยุคต้น ๆ ของภูมิภาคนี้ไว้
- พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร พระโพธิสัตว์องค์หนึ่งในพุทธศาสนามหายาน เป็นผู้ช่วยเหลือในกิจกรรมของพระอมิตาภพุทธเจ้า นามของพระโพธิสัตว์องค์นี้ แปลว่า พระผู้เป็นเจ้าผู้มองลง (จากเบื้องบน) หมายถึง การมองความเป็นไปของสัตว์โลก พระโพธิสัตว์องค์นี้ถือกันว่าเป็นผู้มีความเมตตากรุณาสูง เป็นผู้พิทักษ์รักษาศาสนาของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน การนับถือพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร แพร่หลายในธิเบตและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงพบรูปเคารพในแถบนี้จำนวนมาก ในจีนและญี่ปุ่นเรียกพระกวนอิมหรือกวานยিন เป็นเพศหญิง
- ปางมารวิชัย ปาง (หรือท่า) หนึ่งของพระพุทธรูป พระหัตถ์ข้างซ้ายจะหงายอยู่บนพระเพลา (ตัก) ข้างขวาวางคว่ำกดพระขานู (เข่า) นิ้วพระหัตถ์ทั้งห้าชี้ลงเบื้องต่ำ
- ปางสมาธิ ปาง (หรือท่า) หนึ่งของพระพุทธรูป พระหัตถ์หงายซ้อนกันอยู่บนพระเพลา
- ย่ำรุ่งครึ่ง 6.30 น.
- หน้าบัน หน้าจั่วของโบสถ์วิหาร พระที่นั่ง
- คิวลึงค์ เครื่องหมายแทนองค์พระคิวะ เป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ การเกิด เป็นที่นับถือของผู้ที่ถือศาสนาฮินดู ไศวนิกาย (นิกายที่นับถือพระคิวะเป็นใหญ่) และแพร่หลายมาถึงแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คิวลึงค์นี้มักทำเป็นสามตอน ตอนฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมหมายถึงพระพรหม ตอนกลางเป็นรูปแปดเหลี่ยมหมายถึงพระวิษณุหรือพระนารายณ์ ตอนบนเป็นรูปกลมหมายถึงพระคิวะ
- ฉันทเอกา รับประทานมือเดียว (ใช้สำหรับภิกษุและสามเณร)
- จำวัด นอน (ใช้สำหรับภิกษุและสามเณร)

กฎสันโดษ คำว่า สันโดษ สร้างจากรูปศัพท์สันสกฤต ส + दुष แปลว่า ยินดีพร้อม หมายถึงความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่โลภ ไม่กระวนกระวายอยากได้สิ่งของของผู้อื่น หรือกระวนกระวายอยากมีอยากเป็นเทียมเท่าผู้อื่น

กฎสันโดษ มีความหมายว่า ตั้งตนอยู่แต่ผู้เดียวไม่ส่งสิ่งกับผู้อื่น มีความพอใจเฉพาะของตนเท่านั้น

ตะเกียงเจ้าพายุ เป็นตะเกียงแบบที่น้ำมันแบบแรกที่ดัดแปลงมาจากตะเกียงโบราณ เพราะตะเกียงโบราณใช้น้ำมันมะพร้าวหรือน้ำมันที่หีบจากพืช แต่ตะเกียงเจ้าพายุเป็นตะเกียงรุ่นแรกที่ใช้ น้ำมันก๊าด และใช้ลมสูบไปที่ไส้ซึ่งเป็นวัสดุเคมีชนิดหนึ่ง ทำให้เกิดแสงสว่างมากกว่า ตะเกียงธรรมดาหลายสิบเท่า การสูบลมอย่างเต็มที่ทำให้มีกำลังช่วยการลุกไหม้ เหมือน กำลังแรงของพายุ จึงเรียกกันว่าตะเกียงเจ้าพายุ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ

1.1 ตอบคำถามหรือสนทนาในเรื่องต่อไปนี้ เช่น

1.1.1 ศิษย์มาพิพิธภัณฑทำไม

1.1.2 อาจารย์มาพิพิธภัณฑทำไม

1.1.3 ทำไมพระพุทธรูปขนาดปรกในห้องสำริดที่ได้จากไชยาจึงดูแปลกกว่าพระพุทธรูป
ขนาดปรกทั่ว ๆ ไป

1.1.4 นักรถชั้น 3 คืออย่างไร

1.1.5 จีนเรียกอาณาจักรศรีวิชัยว่าอย่างไร

1.1.6 เมื่อไปถึงไชยาลูกศิษย์และอาจารย์ไปที่ไหนกันบ้าง

1.1.7 วิธีซ่อมของเก่าที่ถูกต้องการทำอย่างไร

ฯลฯ

1.2 เขียนบันทึกสรุปและแสดงความคิดเห็นเรื่องเมืองไชยา (อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี)
โดยอาศัยข้อมูลจากบทละครวิทยุเรื่องเที่ยวเมืองไชยา หรือจะ ไปหาข้อมูลจากที่อื่นมาเพิ่ม
เติมก็ได้

1.3 นำเรื่องสั้นที่ท่านชอบสักเรื่องหนึ่งมาแต่ง แปลงเป็นบทละครวิทยุ

2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง

2.1 ไปพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เพื่อดูรูปหล่อพระอวโลกิเตศวร พระนาคปรก พระพุทธรูปมารวิชัย
ศิวลึงค์ ตามบทละครแล้วเขียนสรุป ถ้าไปไม่ได้ครูอาจจะหารูปให้นักเรียนดู แล้วให้เขียน
สรุป

2.2 รวบรวมภาพโบราณสถานและโบราณวัตถุในเมืองไชยาทำสมุดภาพไว้

2.3 อ่านหนังสือที่ท่านพุทธทาสภิกขุแต่งสัก 2-3 เล่ม แล้วสรุปข้อสำคัญในคำสอนของท่านเป็นข้อ ๆ

2.4 ให้นักเรียนค้นคว้าลักษณะของพระพุทธรูปปางต่าง ๆ สัก 2-3 ปาง แล้วให้เขียนบรรยาย
ลักษณะพิเศษของพระพุทธรูปปางนั้น ๆ

2.5 ให้นักเรียนกระทำกิจกรรมกลุ่ม โดยแสดงบทละครวิทยุจากเนื้อหานี้

ฯลฯ

การประเมินผลหลังการเรียน

ประเมินผลจาก

1. ความสามารถในการสรุปข้อความจากการอ่าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 1.1 ความสามารถเก็บประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
 - 1.2 ความสามารถในการใช้ความคิดและเหตุผลต่อประเด็นสำคัญ
2. ความสามารถในการเขียนบทละครจากเรื่องสั้น โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 2.1 ข้อความเป็นขั้นตอนเหมาะสมได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 - 2.2 การใช้ภาษาชัดเจน สื่อความหมายได้ถูกต้อง
 - 2.3 สะท้อนความคิดออกมาในรูปแบบของบทละครได้น่าสนใจ ขวนคิดและติดตาม
 - 2.4 เขียนหนังสือสวยงาม สะอาด ชัดเจน รู้จักแยกหัวข้อ ย่อหน้า เว้นวรรคตอน จัดรูปให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

บทเรียนที่ 10

โรคพิษสุนัขบ้า¹

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อ่านแล้วสรุปใจความพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นได้
2. เขียนบทความสารคดีทางวิชาการได้

¹ถวิล เจริญศิริสุทฤกุล "โรคพิษสุนัขบ้า" เรื่องน่ารู้สำหรับประชาชนเล่ม 6 หน้า 14-25

บทอ่าน

โรคพิษสุนัขบ้า

นายสัตวแพทย์ ดร. ถวิล เจริญศิริสุทธุกุล

ท่านเคยพบปัญหาแบบนี้ไหม และถ้าพบท่านจะทำอย่างไร

"คุณหมอคะ ลูกชายของดิฉันถูกสุนัขที่บ้านกัด ลูกดิฉันจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้าไหมคะ"

"คุณหมอครับ วันนี้สุนัขที่ผมเลี้ยงไว้ซึ่มไป เจ้าดำไม่ยอมกินข้าวเลย มันจะเป็นบ้าไหมครับ"

"คุณหมอ ผมไปโรงเรียนถูกสุนัขของใครไม่รู้จับน้องเอาแล้วมันก็วิ่งหนีไป มันเป็นบ้าหรือเปล่าครับ แล้วผมจะเป็นบ้าไหมครับ อือ ๆ ๆ ..."

"คุณหมอคะ เจ้าเหมียวซึ่มไป หนูป้อนข้าวมันเลยชวนหนู เจ้าเหมียวเป็นบ้าหรือเปล่านั้น"

ฯลฯ

ข้อความเหล่านี้ถ้าท่านได้ยิน ได้อ่าน หรือเป็นผู้ถูกถาม คำตอบของคำถามเหล่านี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ท่านแน่ใจไหมว่าจะเป็นผู้ให้คำตอบได้ถูกต้อง ถ้าท่านอ่านต่อไป บางทีท่านอาจเป็นผู้ให้คำตอบเหล่านี้ได้

ในสังคมไทยบ้านเราจะเห็นได้ว่าเกือบทุกครัวเรือนไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองหลวงหรือสังคมชาวชนบท สุนัขและแมวเป็นสัตว์เลี้ยงประจำบ้านที่คู่มาพร้อมกับคนมานานแล้ว และโดยเฉพาะในวัด อารามต่าง ๆ จะพบว่าแทบทุกวัดจะมีสุนัขและแมวอยู่ด้วยเสมอ อาจเป็นเพราะคนไทยมีนิสัยรักและเมตตาสัตว์กะมัง

สุนัขนั้นเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีชื่อเสียงเกียรติประวัติในทางด้านความซื่อสัตย์ รักเจ้าของ จนกระทั่งมีอนุสาวรีย์ไว้หลาย ๆ แห่งในโลกนี้ สำหรับบ้านเรา ถ้าใครไปเที่ยวจังหวัดนครปฐมที่พระราชวังสนามจันทร์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงสร้างอนุสาวรีย์ย่าเหล เพื่อระลึกถึงสุนัขชื่อ "ย่าเหล" ย่าเหลเป็นสุนัขเกิดในคุก มีลักษณะเฉลียวฉลาด พัสติ¹ได้ทูลถวาย พระองค์ทรงโปรดมาก² เมื่อย่าเหลถูกลอบยิงตาย พระองค์ทรงอาลัยอย่างมากจึงสร้าง³อนุสาวรีย์ ทรง

¹ ตัวสะกดที่ถูกต้องคือ "พัสติ"

² ภาษาที่ถูกต้องใช่ "โปรด"

³ ภาษาที่ถูกต้องควรใช้ "โปรดให้สร้าง"

ประพันธ์¹ ค่ำกลอนไว้อย่างซาบซึ้ง

"อันตัวเพื่อนเหมือนมนุษย์สุจริต

จะผิดอยู่แต่เพียงพูดไม่ได้

แต่เมื่อภูไคร่รู้ความในใจ

ก็มองดูรู้ได้ในดวงตา"

ยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบัน สุนัขอาจเป็นเพื่อนที่ซื่อสัตย์ที่สุดก็ได้ และอาจช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงานที่ตรากตรำมาตลอดทั้งวัน รวมทั้งช่วยป้องกันทรัพย์สินทั้งเวลากลางวันและกลางคืน เพราะสุนัขมีประสาทสัมผัสดีกว่าของคนมาก โดยเฉพาะ หู และจมูก เมื่อต้องการเลี้ยงสุนัขอย่างเพื่อน หรือเป็นยามที่ซื่อสัตย์ละก็ ขอให้เลี้ยงสุนัขให้มีความสุขสมแก่สภาพ และมีจำนวนให้พอเหมาะกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันก็แล้วกัน

ส่วนแมวนั้นก็มีข้อดีอยู่หลายประการ ประจบเอาเขาเจ้าของเก่งนักทีเดียว แมวมีความนุ่มนวล และน่ารักโดยเฉพาะคุณสาว ๆ จะรักแมวเป็นพิเศษ นอกจากนี้แมวมินิสัยที่ดีอีกอย่างก็คือ คอยช่วยจับหนูให้ ในสมัยก่อนมีคำพังเพยที่น่าฟังหลายอย่างเช่น

"กลัวกันยังกับหนูกลัวแมว"

"ใครจะกล้าเอากระพรานไปผูกคอแมว"

"แมวไม่อยู่หนูร่าเริง"

คำพังเพยเหล่านี้เป็นอุปมาอุปไมย กับสังคมทั่วโลกได้เป็นอย่างดี แต่ในปัจจุบันโดยเฉพาะในเมืองไทยของเรา หนูบางทีตัวโต ขนาดแมวเห็นแล้วยังถอยกรูด ๆ ดีไม่ดีคงมีสักวันที่หนูอาจจะไล่กัดแมว แล้วคนเราจะทำอย่างไร

สุนัขและแมวจึงเป็นสัตว์เลี้ยงที่น่ารักเสมอมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ก็มีข้อระวังที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อชีวิตของคนที่รักสัตว์ เพราะมีโรคสัตว์ติดต่อมาสู่คน และเป็นโรคร้ายแรงที่สุดโรคหนึ่ง คือโรคพิษสุนัขบ้า โรคหมาบ้าหรือโรคกลัวน้ำ (Rabies) ถึงแม้ว่าเราจะรู้ว่าโรคนี้มีสุนัขและแมวเป็นพาหะหรือตัวนำโรคมารบกวนเราเป็นส่วนใหญ่ก็ตาม แต่ข้อที่จะห้ามการเลี้ยงสุนัขกับแมวนั้นรู้สึกจะเป็นข้อยุ่งยากและคงจะทำได้เป็นแน่สำหรับคนรักสัตว์ ปัญหาของคนเราจะหมดภูมิโดยการทำลายชาติพันธุ์ของสัตว์ที่เป็นเพื่อนที่ใกล้ชิดคนเรามากที่สุดได้อย่างไร ยิ่งเฉพาะพวกลูกหลานเด็กเล็กด้วยแล้ว ก็มักจะนับเอาสัตว์เลี้ยงเหล่านี้เป็นสมาชิกของครอบครัวไว้ด้วยทีเดียว ทางที่ดีเราควรมาเรียนรู้โรคพิษสุนัขบ้ากันดีกว่า

¹ ภาษาที่ถูกต้องการใช้ "ทรงพระราชนิพนธ์"

เพื่อที่จะได้ช่วยกันและขจัดโรคร้ายนี้ให้หมดไปจากบ้านเรา

โรคพิษสุนัขบ้า โรคหมาบ้า หรือโรคกลัวน้ำ

เมื่อพูดถึงโรคนี้ทุกคนคงรู้กันดีว่า คนหรือสัตว์ที่ป่วยเป็นโรคนี้ไม่มีโอกาสที่จะรักษาให้หายได้เลย มีแต่ "ตาย" สแกนเดียวและคนป่วยหรือสัตว์ป่วยต้องตายอย่างทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสยิ่ง ถ้าเป็นสิ่งที่รักใกล้ชิดด้วยแล้วยิ่งทรมานจิตใจของผู้เกี่ยวข้องยิ่งขึ้นไปอีก เพราะรู้ว่าจะให้รักษาให้ดีอย่างไรก็ตาม ไม่เกิน 10 วันก็ต้องตายอยู่ดี ที่สำคัญ จากสถิติขององค์การอนามัยโลกได้ทำการรวบรวมรายงานไว้ว่ามีผู้ป่วยตายจากโรคนี้ปีละประมาณ 1,000 คน ในจำนวนนี้เป็นรายงานจากประเทศไทย 300 คน นับได้ว่าประเทศไทยมีผู้ป่วยตายเพราะเป็นโรคพิษสุนัขบ้ามากเป็นอันดับ 2 ของโลก หรือในขณะนี้อาจได้เต้านขึ้นเป็นอันดับหนึ่งแล้วก็ได้กระมัง

สถิติผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย

ปี พ.ศ.	จำนวนตาย (คน)	ปี พ.ศ.	จำนวนตาย (คน)	ปี พ.ศ.	จำนวนตาย (คน)
2472	180	2490	126	2508	267
2473	135	2491	68	2509	265
2474	172	2492	142	2510	274
2475	179	2493	177	2511	321
2476	166	2494	187	2512	311
2477	202	2495	216	2513	278
2478	214	2496	227	2514	298
2479	186	2497	278	2515	276
2480	172	2498	271	2516	297
2481	151	2499	239	2517	237
2482	183	2500	293	2518	231
2483	180	2501	233	2519	304
2484	207	2502	181	2520	322
2485	170	2503	256	2521	353
2486	156	2504	208	2522	302
2487	215	2505	244	2523	121
2488	183	2506	282	(ม.ค. - ส.ค.)	
2489	99	2507	251		

กองสถิติสาธารณสุข กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข

สาเหตุของโรค

โรคพิษสุนัขบ้าเกิดจากเชื้อไวรัสซึ่งมีขนาดเล็กมากไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เชื้อไวรัสกลุ่มนี้จะทำอันตรายโดยตรงต่อระบบประสาทส่วนกลางของทั้งคนและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม แต่ไม่เป็นอันตรายต่อพวกสัตว์เลื้อยคลานและสัตว์ปีก สัตว์ที่พบเป็นโรคนี้นมากที่สุดคือสุนัขจึงเรียกโรคพิษสุนัขบ้า ถ้าเป็นในคนจะแสดงอาการกลัวน้ำ กลัวลม จึงเรียกว่าโรคกลัวน้ำ ส่วนสัตว์อื่น ๆ ที่เป็นรองลงมาคือแมว ในบ้านเรายังพบว่ามีหนูชนิดต่าง ๆ ที่มีเชื้อไวรัสอยู่ในสมอง รวมทั้งพบในค้างคาวบางชนิดด้วย

การติดต่อและแพร่กระจายของโรค

โรคพิษสุนัขบ้าที่เกิดขึ้นในสุนัขทั่ว ๆ ไป เนื่องจากสุนัขกัดลูกกลีหรือถูกสุนัขป่วยเป็นโรคกัดเอา เชื้อไวรัสซึ่งอยู่ในน้ำลายของสัตว์ป่วยเข้าทางบาดแผลที่ถูกกัด เชื้อนี้ยังสามารถเข้าทางเยื่อเมือกที่ตา หรือปาก และบางทีอาจเกิดจากสัตว์ปกติหายใจเอาเชื้อเข้าไปก็ทำให้เกิดโรคได้

ในคน ส่วนใหญ่มักเป็นโรคกลัวน้ำในวัยเด็กชุกชุม และบุคคลที่มีอาชีพคลุกคลีใกล้ชิดกับสัตว์เพราะ

- ถูกกัดหรือเลียจากสัตว์ที่ป่วย โดยมากจากสุนัขหรือแมว
- เล่นคลุกคลีกับสัตว์ที่ป่วย (โดยที่ผู้เป็นเจ้าของไม่ทราบ) จะมีโอกาสติดเชื้อได้มากเช่นกัน เพราะเชื้อสามารถที่จะผ่านเข้าทางผนังเยื่ออ่อนได้เช่น เยื่อตา เยื่อปาก หรือบาดแผลเป็นต้น
- ทางลมหายใจ พบไม่บ่อยนัก แต่ก็มีรายงานในคนพบว่า มีผู้ป่วยตายด้วยการรับเชื้อทางนี้ คือผู้ที่ทำงานในถ้ำซึ่งมีค้างคาวที่มึนเชื้อโรคนี้อยู่มาก ๆ และพนักงานวิทยาศาสตร์ที่เตรียมวัคซีนป้องกันโรคนี้ การเป็นโรคพิษสุนัขบ้าโดยติดต่อทางการหายใจได้พิสูจน์ในสัตว์ทดลองอีกหลายชนิดพบว่าเกิดโรคขึ้นได้จริง

ระยะฟักตัวของโรค

ระยะเวลาตั้งแต่คนหรือสัตว์ที่ถูกสัตว์ป่วยกัดหรือได้รับเชื้อเข้าไปจนกระทั่งแสดงอาการป่วยของโรคออกมา เรียกว่าระยะฟักตัวของโรค ในสุนัขหรือแมวที่ได้รับเชื้อจะแสดงอาการป่วยภายใน 10 วัน ถึง 6 เดือน ส่วนในคนที่ได้รับเชื้อเข้าไปจะแสดงอาการป่วยในเวลา 15 - 60 วัน หรืออาจนานถึง 6 เดือน และเคยมีผู้ถูกสุนัขบ้ากัดบางรายว่าจะแสดงอาการเป็นโรคนานถึง 2 ปี

อาการของคนและสัตว์ที่เป็นโรค

อาการในคน หลังจากได้รับเชื้อและผ่านระยะฟักตัวไปแล้วจะมีอาการดังนี้ ระยะแรก

ผู้ป่วยจะคันบริเวณที่ถูกกัด หรือปวดชา แม้ว่าแผลจะหายแล้วก็ตาม มีไข้ ปวดศีรษะ ง่วงซึม เบื่ออาหาร บางครั้งมีอาเจียน อาการนี้กินเวลา 2 - 10 วัน ระยะต่อมามีอาการทางประสาท หายใจลึกยาวผิดปกติ ตื่นตกใจง่าย สะดุ้งผวาเมื่อถูกลมหรือมีเสียงดัง กลืนน้ำไม่ลง บ้วนน้ำลายตลอดเวลา มีอาการกลืนน้ำ ประสาทหลอน เพ้อคลั่ง ทุรนทุราย ชักเป็นพัก ๆ อัมพาต เข้าขั้นโคม่า ท้ายสุดจะถึงแก่ความตาย ผู้ที่ป่วยเป็นโรคกลัวน้ำจริง ๆ จะไม่มีโอกาสรอดชีวิตได้เลย

อาการในสัตว์ มีแตกต่างกันดังนี้

อาการในสุนัข มีอาการป่วย 3 แบบ คือ

1. แบบชนิดดุร้าย บ้าคลั่ง เริ่มด้วยมีไข้ หงุดหงิด ไม่กินอาหาร เดินพล่าน หางตก มันจะกัดคนหรือสิ่งของที่ขวางหน้าไม่เลือก น้ำลายฟูมปาก ปากอ้า ลิ้นห้อย ไม่สามารถกลืนอาหารและน้ำได้ เป็นระยะแพร่โรคเป็นอันตรายมาก กินเวลา 3-7 วัน ต่อมาเดินโง่งน ชัก เป็นอัมพาต และสัตว์ป่วยจะตายหลังแสดงอาการ 4-7 วัน
2. แบบชนิดซึม สัตว์ป่วยชอบนอนแอบตามมุมเงียบ ๆ และมีด ไม่กินข้าวและน้ำ มีอาการชัก เป็นอัมพาต สัตว์ป่วยจะตายหลังแสดงอาการ 2-4 วัน
3. แบบชนิดผสมคือสัตว์ป่วยมีอาการดุร้ายและซึม สัตว์ป่วยแสดงอาการผิดปกติไม่นาน 2-3 ชั่วโมงก็ตาย

อาการในแมว

อาการในแมวไม่ค่อยชัดเจน ดังนั้นจะเป็นอันตรายต่อเจ้าของมาก ส่วนมากจะหลบนอนในที่มืด และดุร้ายเพิ่มขึ้น มีนิสัยผิดไป เป็นอัมพาตและตาย สัตว์ป่วยจะตายหลังแสดงอาการ 1-7 วัน

ข้อปฏิบัติเมื่อถูกสุนัขบ้าหรือสัตว์อื่นที่สงสัยเป็นบ้ากัด

แบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง เป็นสุนัขจรจัดกัดแล้วหลบหนีไป ให้สังเกตลักษณะอาการของสัตว์เป็นบ้าหรือไม่ ส่วนแผลที่ถูกกัดให้รีบล้างน้ำและสบู่หลาย ๆ ครั้ง แล้วล้างน้ำสะอาด ใส่ยารักษาแผลสด เช่น ยาแดง ทิงเจอร์ไอโอดีน ทิงเจอร์เมอร์ทิโอเลท หรือ อัลกอฮอล์¹ 70% รีบไปหาแพทย์เพื่อขอคำแนะนำในการฉีดวัคซีนป้องกัน และจะต้องฉีดวัคซีนให้ครบตามที่แพทย์สั่ง จึงจะป้องกันโรคได้

กรณีที่สอง สุนัขมีเจ้าของกัด ให้ทำความสะอาดรักษาแผลเหมือนกรณีที่หนึ่ง แล้วให้เจ้าของสุนัข

¹ ตัวสะกดที่ถูกตัดคือ "แอลกอฮอล์"

ซังสุนัขไว้ดูอาการ 10 วัน ให้อาหาร น้ำ ตามปกติ ถ้าสุนัขนั้นไม่มีอาการ สามารถกินข้าวน้ำได้ตามปกติแสดงว่าไม่จำเป็นต้องฉีดวัคซีนยกเว้นกรณีถูกกัดหลายแผล หรือแผลลึกบริเวณที่หน้าท้องและที่ศีรษะรีบไปหาแพทย์ทันทีเพื่อขอคำแนะนำ แต่ถ้าสุนัขตายให้ตัดหัวสุนัขใส่ถุงพลาสติกมัดให้แน่น แล้วแช่ลงในถังน้ำแข็งที่มีฝาปิดมิดชิด นำส่งสถานที่ที่รับบริการตรวจเชื้อโรคต่อไป ถ้าผลปรากฏว่าสุนัขนั้นมีเชื้อพิษสุนัขบ้า ให้ปรึกษาขอคำแนะนำจากแพทย์เพื่อรับการฉีดวัคซีนได้ทันที

ในสัตว์อื่นที่สงสัยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

สถาบัน สถานที่ให้บริการตรวจชันสูตรโรคพิษสุนัขบ้า

1. ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2. ภาควิชาพยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
3. ศูนย์ชันสูตรโรคสัตว์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ท่าพระ จังหวัดขอนแก่น
4. ศูนย์ชันสูตรโรคสัตว์ภาคใต้ หุ่นสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช
5. สถานเสาวภา กองวิทยาศาสตร์ สภาวิทยาศาสตร์ ถนนพระราม 4 กรุงเทพฯ 4¹
6. กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 4²
7. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร ถนนโยธี กรุงเทพฯ 4
8. สาขาไวรัสวิทยา ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ถนนพราวณน กรุงเทพฯ 7³
9. สถาบันวิจัยไวรัส กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ยศเส กรุงเทพมหานคร

¹วิธีเขียนที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน คือ "กรุงเทพฯ ฯ 10500"

²วิธีเขียนที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน คือ "กรุงเทพฯ ฯ 10400"

³วิธีเขียนที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน คือ "กรุงเทพฯ ฯ 10700"

สถิติผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้า

ปี พ.ศ.	จำนวนหัวสุนัข	พบเชื้อพิษสุนัขบ้า	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)
2511	751	662	88
2512	1013	843	83
2513	903	676	75
2514	1395	1159	83
2515	1810	1472	81.3
2516	1866	1405	75
2517	1875	1456	77.6
2518	2290	1677	73
2519	3003	2448	81.5
2520	5267	3871	73.37
2521	5925	4358	73.55
2522	5119	3720	72.67
(ม.ค.-ก.ย.)			

สถิติผลการตรวจสอบสุนัข ปี 2511-2519 ได้มาจากสถานเสาวภา สภากาชาดไทย
ปี 2520-2522 ได้มาจากสถาบันที่รับตรวจชันสูตรโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย

จากสถิติทั้งตารางที่ 1 และตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าจำนวนสุนัขบ้าในประเทศไทย และจำนวนผู้ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าตายมีจำนวนสูงมากและยังมีข้อระลึกอีกว่า จำนวนทั้งผู้ป่วยตายและสุนัขที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าคงจะมีจำนวนสูงกว่านี้ เพราะถ้าเป็นผู้ป่วยในชนบทบางที่ก็ไม่ได้ได้รับการรักษาพยาบาลก็ย่อมไม่มีสถิติ หรือสมองสัตว์ที่ตายสงสัยว่าจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้า อีกจำนวนหนึ่งไม่ได้ส่งสมองมาตรวจชันสูตรโรค และบางที่สมองที่ส่งมาก็เน่าเสียจนไม่สามารถตรวจวินิจฉัยได้

การควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

1. นำสัตว์เลี้ยงไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามคำแนะนำของสัตวแพทย์

- สุนัข ควรรับการฉีดวัคซีนครั้งแรกเมื่ออายุ 3 เดือน
- แมว ควรรับการฉีดวัคซีนครั้งแรกเมื่ออายุ 3-6 เดือน

2. ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการกำจัดสุนัขที่ไม่มีเจ้าของเพื่อป้องกันการระบาดของโรค
3. เมื่อสัตว์เลี้ยงถูกสุนัขกัดหรือคลุกคลีด้วย ควรปรึกษาสัตวแพทย์ทันที
4. สัตว์เลี้ยงแสดงอาการของโรคนี้ ห้ามนำสัตว์ไปปล่อย ให้กักขังไว้ดูอาการ 10 วัน และปรึกษาขอคำแนะนำจากแพทย์หรือสัตวแพทย์ทันที เพราะอาจมีบุคคลในครอบครัวหรือผู้อื่นได้รับเชื้อไปแล้วก็ได้
5. ไม่คลุกคลีกับสุนัขหรือแมวที่ไม่ทราบประวัติ และทุกครั้งที่ยกของกับสุนัข ควรล้างมือส่วนที่ถูกน้ำลายสุนัขทุกครั้ง
6. เมื่อถูกสุนัขกัดต้องล้างบาดแผลด้วยสบู่ทันที และล้างหลาย ๆ ครั้ง จึงใส่ยารักษาแผลสด และถ้าสงสัยสุนัขจะเป็นบ้าให้ปรึกษาแพทย์ทันที
7. ถ้าสัตว์เลี้ยงตายโดยไม่ทราบสาเหตุ ควรส่งซากหรือสมองสัตว์นั้นไปตรวจเนื้อเยื่อสมองทุกครั้ง
8. กรณีที่บุคคลมีอาชีพเสี่ยงต่อการติดโรค ควรได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคนี้ตามคำแนะนำของแพทย์ ฉะนั้นถ้าไม่ต้องการคำว่า "เสียใจ" อันอาจจะเกิดกับสัตว์เลี้ยงที่รักของท่าน ตลอดจนชีวิตลูกหลานญาติมิตรหรือของตัวท่านเองแล้วละก็ โปรดนำสัตว์เลี้ยงของท่านไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และถ้าเกิดโชคไม่ดีถูกสุนัขบ้ากัดก็รีบไปฉีดวัคซีนตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด แล้วตัวท่านเองจะปลอดภัย

คำอธิบาย

1. บทความนี้เป็นสารคดีคัดจากเรื่องน่ารู้สำหรับประชาชนเล่มที่ 6 ของชมรมนักเรียนทุนมูลนิธิอานันทมหิดล พ.ศ. 2523 เนื้อหาสาระของหนังสือนี้ประกอบด้วยบทความด้านต่าง ๆ ที่สมาชิกของชมรมคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และมีประโยชน์สำหรับประชาชนทั่วไปทั้งในด้านการแพทย์ ความรู้ทั่วไปทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม
2. โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่อันตรายร้ายแรงและยังมียุงตัว ๆ ไปในประเทศไทย เป็นโรคที่ควรระวังป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น และอาจกำจัดได้โดยอาศัยความร่วมมือกัน ฉะนั้นทุกคนจึงควรมีความรู้ในเรื่องโรคนี้ในแง่ต่าง ๆ ดร.ถวิล ฯ ผู้เขียนบทความจึงเขียนบทความนี้ให้ง่าย มีข้อมูลมากและน่าสนใจอ่านดังนี้
 - เริ่มต้นเรื่องด้วยการยกคำถามต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าที่มักจะมีผู้ถามอยู่เสมอ ๆ และสาเหตุที่มีผู้รักสุนัขและแมว แล้วสรุปนำเข้าสู่เรื่องว่าถึงสุนัขและแมวจะเป็นสัตว์ที่น่ารัก แต่ก็มีความควรระวังคืออาจนำโรคพิษสุนัขบ้ามาสู่คนได้ ในเมื่อเราไม่สามารถกำจัดสัตว์ทั้งสองประเภทได้ก็ให้มาเรียนรู้เรื่องโรคดีกว่า
 - พูดถึงอันตรายของโรค และให้สถิติผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า การให้สถิติจะช่วยให้บทความน่าเชื่อถือขึ้นว่าพูดอย่างมีหลักวิชา ไม่ใช่พูดขึ้นมาลอย ๆ
 - สาเหตุของโรค
 - การติดต่อแพร่กระจาย
 - ระยะฟักตัว
 - อาการของคนและสัตว์ที่เป็นโรค
 - ข้อปฏิบัติเมื่อถูกสุนัขบ้าหรือสัตว์อื่นที่สงสัยว่าเป็นบ้ากัด
 - สถาบันที่ให้บริการตรวจชันสูตรโรคพิษสุนัขบ้า
 - สถิติผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้า
 - แนะนำวิธีการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
 - สรุปว่าควรระมัดระวังเลี้ยงไปฉีดยาป้องกันโรค ถ้าถูกสุนัขบ้ากัดก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งแพทย์อย่างเคร่งครัดจึงจะปลอดภัย
3. ภาษาในบทความนี้ เรียบ ง่าย ไม่มีศัพท์ยาก เพราะต้องการให้ผู้อ่านจำนวนมากที่สุดอ่านแล้วเข้าใจดี

กิจกรรมการเรียนรู้

1. กิจกรรมบังคับ

- 1.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความเพื่อทดสอบความเข้าใจในแก่นของเรื่อง โดยเฉพาะการตีความหมายตารางสถิติต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่อง
- 1.2 ให้นักเรียนย่อความบทนี้ จับแต่ใจความสำคัญ
- 1.3 เขียนบทความสารคดีวิชาการในลักษณะนี้ เรื่องใดก็ได้ที่ท่านถนัด เช่น การตอนต้นไม้ประโยชน์ของอาหารที่มีโปรตีน

2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง

- 2.1 ชมภาพสไลด์หรือภาพยนตร์สอนเรื่องโรคกลัวน้ำ หรือพิษสุนัขบ้า แล้วเขียนสรุป
- 2.2 ไปขอดูอาการสุนัขหรือแมวที่เป็นบ้าที่สถานบริการป้องกันพิษสุนัขบ้า แล้วเขียนบทความ "ข้าพเจ้าไปดูสุนัขหรือแมวบ้า" หรือ เขียนร้อยแก้วหรือร้อยกรองพรรณนาภาพสุนัขบ้า
- 2.3 พาสุนัขที่เลี้ยงไว้และยังไม่ได้ฉีดยากันโรคกลัวน้ำไปฉีดยา แล้วเขียนบรรยายเรื่องการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
- 2.4 ให้สรุปอาการของสุนัขหรือแมวที่เป็นบ้าและอาการของคนที่เป็นโรคกลัวน้ำ ตรวจสอบการใช้ภาษาให้รัดกุมถูกต้อง

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินผลจาก

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความ เพื่อทดสอบความเข้าใจในแก่นของเรื่อง โดยเฉพาะการตีความหมายตารางแสดงสถิติต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่อง
2. ทดสอบความสามารถในการย่อและจับใจความสำคัญของบทความนี้ ตามกิจกรรมบังคับข้อ 1.2 ประเมินผลงานออกเป็นกลุ่มที่ใช้ได้ดี ปานกลาง และยังต้องปรับปรุง
3. ให้วิจารณ์บทความนี้แล้ววิจารณ์ผลงานวิจารณ์ของผู้เรียนอีกทีหนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ต่อไป ให้ผู้เรียนประเมินผลงานของตนเองว่าควรอยู่ในเกณฑ์ใด
4. ให้สรุปอาการของสุนัขหรือแมวที่เป็นบ้า และอาการของคนที่เป็นโรคกลัวน้ำ ตรวจสอบการใช้ภาษาให้รัดกุมถูกต้อง นอกเหนือไปจากความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหา
5. พิจารณาบทความทางวิชาการที่นักเรียนเขียนมาโดยพิจารณาในแง่การเสนอข้อมูล การใช้สำนวนภาษาและโครงเรื่อง

การตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม

ในการตรวจสอบคุณภาพของสิ่งที่คิดค้นขึ้นมานั้น วิธีการที่ดีวิธีหนึ่งคือ การนำสิ่งนั้น ๆ ไปทดลองใช้จริง ผลที่ได้จากการทดลองใช้ปฏิบัติจริง จะสะท้อนให้เห็นจุดเด่นและจุดอ่อนต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมที่สร้างและปรับปรุงแล้วในบทที่ 3 ด้วยการนำไปทดลองใช้สอนจริงกับนักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ซึ่งทางโรงเรียนได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยจัดนักเรียนที่สมัครใจเรียนให้ 31 คน และให้อาจารย์ วิชาวิ ไชยวงศ์ อาจารย์สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นผู้สอน การทดลองสอนใช้ระยะเวลาระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม 2528 สัปดาห์ละ 2 ครั้ง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ณ)

การที่ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นกลุ่มทดลองสอน ก็ด้วยเหตุผลที่ว่านวัตกรรมที่นำเสนอนี้มีจุดมุ่งหมายและลักษณะเนื้อหาที่จะเสริมทักษะภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงควรจะใช้สอนนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ทางภาษาไทยในระดับขั้นต้นของมัธยมศึกษาตอนปลายมาแล้ว นอกจากนี้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นระดับชั้นกลางของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยจึงน่าจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยทั่ว ๆ ไป ดังนั้นนักเรียนในระดับชั้นนี้ จึงเป็นกลุ่มที่เหมาะสมกับการใช้ตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมนี้ อย่างไรก็ตามในภาคปฏิบัติจริง ครูผู้สอนอาจยืดหยุ่นเวลาการสอนโดยเลือกบทเรียนจำนวนหนึ่งไปสอนเสริมในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ โดยพิจารณาความเหมาะสมในด้านเนื้อหา และกิจกรรมของบทเรียน รวมทั้งเวลาเรียนของนักเรียนด้วย

การทดลองสอนดังกล่าวนี้ มิใช่เป็นการทดลองเพื่อดูลักษณะวิธีการเรียนที่เกิดจากการเรียนนวัตกรรม หากเป็นการศึกษาปฏิกิริยาอันกลับที่เป็นความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นจุดเด่นและจุดอ่อน อันจะช่วยให้เป็นแนวการตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมได้ ความคิดเห็นที่เป็นปฏิกิริยาอันกลับดังกล่าวนี้ เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่คิดว่าได้จากการเรียนบทเรียนแต่ละบท จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน ความเหมาะสมของเนื้อหา คำอธิบาย และกิจกรรมที่กำหนดให้ทำในแต่ละบทเรียน วิธีการที่ให้ครูและนักเรียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวนี้ใช้วิธีสัมภาษณ์หลังจากที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนบทหนึ่ง ๆ แล้ว โดยใช้แบบสัมภาษณ์ดัง

แสดงไว้ในภาคผนวก ข

นอกจากจะศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนแต่ละบทแล้ว ยังขอให้ครูและนักเรียนแสดงความคิดเห็นเป็นภาพรวมหลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนทั้ง 10 บทเรียนอีกด้วย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เช่นเดียวกัน ข้อคำถามเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้ที่คิดว่าได้จากการเรียนนวัตกรรมทั้ง 10 บทเรียน โดยจำแนกตามจุดมุ่งหมายทั่วไปทั้งหมดของการเรียนนวัตกรรม นอกจากนี้ยังได้สอบถามเจตนคติเกี่ยวกับวิชาภาษาไทย และความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์อื่น ๆ บางประการที่เกิดจากการเรียนนวัตกรรมนี้ คำถามที่ใช้สัมภาษณ์แสดงไว้ในภาคผนวก ข ผลของการศึกษาความคิดเห็นดังกล่าวทั้งหมดสรุปรวมเป็นสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. นวัตกรรมในความคิดเห็นของนักเรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ง)

1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียน

1.1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความสามารถอันเป็นผลจากการเรียนโดยทั่วไป

นักเรียนส่วนใหญ่ (กว่าร้อยละ 90) มีความเห็นว่ามีความรู้ความสามารถตามความมุ่งหมายของการเรียนเพิ่มขึ้นเป็นที่น่าพอใจหลังจากการเรียน ปัจจัยสำคัญที่นักเรียนเห็นว่าเอื้ออำนวยต่อการเรียน ได้แก่ ความชัดเจนของบทเรียน ความเหมาะสมและน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน การให้แนวทางที่แน่ชัด การได้ฝึกฝนกับผู้สอนเป็นรายบุคคล และความสนุกสนานของบทเรียน สำหรับนักเรียนส่วนน้อยที่คิดว่าเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร เป็นเพราะความไม่สันทัดในบทเรียนบางบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่สันทัดด้านการแต่งกลอน (บทเรียนที่ 2) และกาพย์ (บทเรียนที่ 3) รวมทั้งปัญหาด้านการมีเวลาฝึกฝนน้อย

1.1.2 ความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน โดยพิจารณาจากความยากง่าย ความน่าสนใจ ความเหมาะสมในการฝึกทักษะด้านต่าง ๆ เช่นการถอดความ การอ่านทำนองเสนาะ การแต่งโคลง กาพย์ กลอน ฯลฯ ว่ามีความเหมาะสมน่าสนใจและสามารถฝึกทักษะได้ดีในทุก ๆ บทเรียน ทั้งนี้โดยให้เหตุผลประกอบความเห็นดังกล่าวว่าเป็นเพราะบทเรียนทุกบทมีการอธิบายศัพท์ และสำนวน ให้ความรู้ คำอธิบายประกอบทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย นอกจากนี้เนื้อหาส่วนใหญ่มีความไพเราะสละสลวย สนุกสนาน ตลอดจนชี้

ให้เห็นหลักเกณฑ์ชัดเจน รวมทั้งสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการเขียนต่อไปได้ อย่างไรก็ตามก็ตามมีนักเรียนบางคนให้ความเห็นว่าบทเรียนบางบทมีเนื้อหา และคำศัพท์ค่อนข้างยาก (บทเรียนที่ 2, 3, 5, 6 และ 7) และมีนักเรียนอีกส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่าบทเรียนบางบทง่ายเกินไป (บทเรียนที่ 8, 9 และ 10)

1.1.3 ความเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายบทเรียน

นักเรียนเกือบทั้งหมดเห็นว่าคำอธิบายบทเรียนและคำอธิบายศัพท์และสำนวนในทุกบทเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากคำอธิบายบทเรียนและคำอธิบายศัพท์และสำนวนได้จัดทำไว้อย่างเป็นระบบละเอียดชัดเจน อย่างไรก็ตาม มีนักเรียนบางคนเสนอให้เพิ่มจำนวนคำศัพท์ที่นำมาอธิบายให้มากขึ้นไปอีก

1.1.4 ความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนเกือบทั้งหมดให้ความเห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดให้เป็นกิจกรรมบังคับและกิจกรรมเลือกนั้น ส่วนใหญ่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ปฏิบัติได้จริง และสนุก นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความปรารถนาที่จะเรียนบทเรียนต่อ ๆ ไปอีก อนึ่งพบว่า คำอธิบายบทเรียน และคำอธิบายคำศัพท์และสำนวนในแต่ละบทเรียนมีส่วนสำคัญในการช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ในส่วนของการเลือกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น นักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกทำกิจกรรมที่ตนสนใจอยากศึกษาเพิ่มเติม กิจกรรมที่มีหนังสือหรือข้อมูลสำหรับศึกษาค้นคว้ากิจกรรมที่เหมาะสมกับเวลาที่มี และกิจกรรมที่ง่ายเป็นหลัก ปัญหาสำคัญในการทำกิจกรรมคือนักเรียนมีเวลาจำกัดและมีงานในวิชาอื่น ๆ มาก

1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมโดยส่วนรวม

หลังจากนักเรียนเรียนครบ 10 บทเรียนแล้ว ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่คิดว่าเกิดจากการเรียนนวัตกรรมโดยส่วนรวม ความคิดเห็นของนักเรียน 31 คน สรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้

- 1.2.1 ในด้านความสามารถในการอธิบายบทประพันธ์ทั้งความเรียง และร้อยกรองให้เป็นที่น่าสนใจ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าตนมีความสามารถดีขึ้นทุกคน ที่เป็นเช่นนี้เพราะได้รับประสบการณ์จากการฝึกฝนเพิ่มขึ้น มีความชำนาญมากขึ้น ได้เรียนบทประพันธ์หลายรูปแบบ ตลอดจนได้ทราบกฎเกณฑ์ของบทประพันธ์แบบต่าง ๆ

- 1.2.2 ในด้านความรู้ความเข้าใจศัพท์ต่าง ๆ นักเรียนทั้งหมดเห็นว่าได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ มาก ศัพท์ในบทเรียนทุกบทมีความน่าสนใจ มีคำอธิบายละเอียดชัดเจน ส่วนในด้านการนำศัพท์ที่เรียนรู้จากบทเรียนไปใช้ประโยชน์ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ทั่วไป เพราะบทเรียนประกอบด้วยคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน มีนักเรียนบางคนเห็นว่านำไปใช้ได้น้อยเพราะศัพท์ที่เรียนเป็นคำเฉพาะที่ใช้แต่งบทประพันธ์ ศัพท์บางคำไม่มีที่ใช้หรือไม่มีโอกาสได้ใช้
- 1.2.3 ในด้านความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์บทประพันธ์อย่างมีขั้นตอน นักเรียนเกือบทุกคนเห็นว่าตนมีความสามารถในการด้านดังกล่าวดีขึ้น เพราะได้ทราบหลักเกณฑ์การเขียนจากบทเรียน ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดี และได้ฝึกหัดเขียนแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ได้ฝึกวิจารณ์หลายแบบในความสามารถในการเขียนโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง นักเรียนเกือบทุกคนเห็นว่า มีความสามารถดีขึ้น เนื่องจากได้เรียนรู้หลักเกณฑ์การเขียนที่ถูกต้อง และได้ฝึกเขียนเพิ่มขึ้น ด้านความสามารถในการเขียนสื่อความหมาย นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าความสามารถของตนดีขึ้น ทั้งนี้เพราะได้ฝึกมาก ได้ฝึกหัดสรุปใจความจากบทเรียน เรียนรู้วิธีเขียนดีขึ้น และได้แบบอย่างจากบทเรียน มีเพียง 2 คนเห็นว่า ความสามารถของตนเองในด้านดังกล่าวไม่ดีขึ้น เนื่องจากฝึกฝนน้อย ในด้านความสามารถในการเขียนหนังสือให้สะอาด ชัดเจน อ่านง่าย รู้จักแยกหัวข้อ ย่อหน้า เว้นวรรค และจัดรูปให้เป็นระเบียบ นักเรียน 27 คนเห็นว่าตนเองมีความสามารถดีขึ้น เพราะได้เรียนบทเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดี และได้ฝึกหัดเขียนมากขึ้น รวมทั้งได้ฝึกนิสัยการเขียนที่ดี มีนักเรียน 4 คนเห็นว่าความสามารถของตนไม่ดีขึ้น
- 1.2.4 ในด้านความสามารถในการอ่านบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ให้ชัดเจน นักเรียนเกือบทุกคนเห็นว่า ตนเองมีความสามารถอยู่ในระดับดีขึ้น เนื่องจากได้ฝึกหัดอ่านมากขึ้น และได้อ่านบทประพันธ์หลายลักษณะ ได้เรียนรู้ในเรื่องท่อนอง และจังหวะการอ่าน มีเพียง 1 คนเท่านั้นที่เห็นว่าตนเองมีความสามารถในด้านดังกล่าวไม่ดีขึ้น เนื่องจากไม่ค่อยได้ฝึก ส่วนในด้านความสามารถในการอ่านบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ได้ถูกจังหวะและท่อนอง นักเรียน 30 คนเห็นว่าความสามารถ

ของตนเองดีขึ้น เนื่องจากเหตุผลที่ได้เรียนรู้มากขึ้น

- 1.2.5 ในด้านความสามารถในการพูดแสดงความคิดเห็นประเด็นสำคัญในเรื่องที่เรียน นักเรียน 30 คนเห็นว่าตนเองมีความสามารถดีขึ้นหลังจากได้เรียนบทเรียนที่สร้าง ขึ้น เพราะบทเรียนไม่ยากที่จะทำความเข้าใจ ผู้เรียนสามารถจับประเด็นสำคัญใน เรื่องได้ ทั้งยังได้ฝึกและมีโอกาสแสดงความคิดเห็นมากขึ้น
- 1.2.6 ในด้านความสามารถในการแต่งบทประพันธ์ เขียนความเรียง หรือบทความ นักเรียน 29 คนเห็นว่าตนเองมีความสามารถดีขึ้น เพราะได้เรียนรู้รูปแบบและ กฎเกณฑ์การเขียนบทประพันธ์หลายลักษณะ ทั้งยังได้ฝึกแต่งบทประพันธ์มากขึ้น
- 1.2.7 ในด้านความรู้สึบเนื่อง นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองได้รับความรู้วิชาสาขาอื่น ๆ นอกเหนือจากความรู้ภาษาไทย เพราะบทเรียนได้มีการแทรกวิชาการอื่นไว้ด้วย เช่น ภาษาอังกฤษ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และสุขศึกษา นอกจากนั้นกิจกรรมใน บทเรียนมีความเกี่ยวข้องกับวิชาการอื่น ๆ ด้วย ทำให้เกิดความอยากรู้เพิ่มเติมใน วิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกเหนือจากวิชาภาษาไทยให้ลึกซึ้ง กว้างขวางมาก กว่าที่มีในบทเรียน
- 1.2.8 หลังจากเรียนนวัตกรรมนี้แล้ว นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกชอบวิชาภาษาไทยเพิ่ม ขึ้น เพราะบทเรียนช่วยให้เข้าใจวิธีเขียน วิธีแต่ง และการอ่านคำประพันธ์หลาย รูปแบบ บทประพันธ์มีความไพเราะ ก่อให้เกิดความซาบซึ้งและความสนใจ มี กิจกรรมใหม่ ๆ ให้ทำ ได้เรียนรู้เรื่องแปลกใหม่ และเห็นว่าความรู้ที่ได้มี ประโยชน์และนำไปใช้ได้ มีนักเรียนเพียงบางคนมีความรู้สึกเฉย ๆ เพราะเห็นว่า กิจกรรมการเรียนค่อนข้างมากไป ทำให้เบื่อ และคิดว่าภาษาไทยเป็นเรื่องยาก
- 1.2.9 ในด้านประโยชน์ของวิชาภาษาไทย นักเรียนทั้งหมด 31 คน ได้มองเห็นประโยชน์ ของวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น เพราะช่วยให้สามารถเขียน แต่ง อ่าน แสดงความคิด เห็นได้ดีขึ้น รู้ศัพท์มากขึ้น นำไปใช้ประโยชน์ได้ เรียนแล้วมีความรู้ในวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้น และคิดว่าภาษาไทยเป็นสิ่งจำเป็น เป็นภาษาของตนเอง ควรจะเรียนรู้ให้ มากขึ้น
- 1.2.10 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าความรู้และประสบการณ์จากนวัตกรรมช่วยให้มีความรู้และ

ความเข้าใจในวิชาภาษาไทยโดยทั่วไป เพราะได้เรียนรู้บทประพันธ์หลายลักษณะ โดยที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์โครงสร้างของแต่ละลักษณะ ได้รับความรู้แปลกใหม่เพิ่มขึ้น เช่น ในด้านสุนทรพจน์ ทั้งยังได้รู้และเข้าใจคำศัพท์มากขึ้น มีนักเรียนเพียง 2 คนเท่านั้นที่เห็นว่าความรู้และประสบการณ์จากนวัตกรรมการช่วยให้มีความรู้และความเข้าใจในวิชาภาษาไทยโดยทั่ว ๆ ไปน้อย

2. นวัตกรรมการในความคิดเห็นของครูผู้สอน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก จ)

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียน

2.1.1 ความเห็นเกี่ยวกับความรู้ความสามารถที่คิดว่าเป็นผลจากการเรียน

ครูผู้สอนเห็นว่าบทเรียนทุกบททำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะทางภาษาไทยดีขึ้น โดยมีเหตุผลว่าบทเรียนน่าสนใจ มีการนำเสนอดี เนื้อหาสาระช่วยให้แสดงความคิดเห็น วิจารณ์ได้อย่างกว้างขวาง นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกเป็นรายบุคคล ประกอบกับทุกบทเรียนมีคำอธิบายและการให้ความรู้เรื่องศัพท์ประกอบ รวมทั้งบทเรียนบางบทนักเรียนมีพื้นฐานเดิมอยู่บ้างแล้ว ทำให้การเรียนบรรลุจุดหมายได้ดียิ่งขึ้น

2.1.2 ความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

ในด้านเนื้อหาซึ่งให้ครูผู้สอนพิจารณาจากความง่าย ความน่าสนใจ และความเหมาะสมในการใช้ฝึกทักษะต่าง ๆ ทางด้านภาษาไทย พบว่าทุกบทเรียนมีความเหมาะสมกับนักเรียนในวัยนี้ เนื้อหาทุกบทมีความรัดกุม ลำดับขั้นตอนดี เข้าใจง่าย และช่วยให้คิดพิจารณาอย่างแตกฉาน อย่างไรก็ตามครูผู้สอนเห็นว่าเนื้อหาในบทเรียนที่ 5 อาจไม่เหมาะสมที่จะใช้ให้นักเรียนได้ฝึกทำกิจกรรม เพราะเป็นพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ถ้อยคำสำนวนในหลายตอนแตกต่างไปจากสามัญชน ไม่อยู่ในวิสัยที่นักเรียนจะเทียบเคียงยึดถือเป็นแบบอย่างในการฝึกทำกิจกรรมได้

2.1.3 ความเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายบทเรียน

คำอธิบายบทเรียน คำอธิบายศัพท์ในทุกบทช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามครูผู้สอนเสนอให้มีการอธิบายศัพท์บางคำเพิ่มเติมด้วย (บทเรียนที่ 2, 3, 6 และ 8)

2.1.4 ความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้

ครูผู้สอนเห็นว่ากิจกรรมทุกกิจกรรมช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น สามารถปฏิบัติจริงและน่าสนใจทุกกิจกรรม การเพิ่มคำอธิบายศัพท์ให้มากขึ้นจะช่วยให้การทำกิจกรรมยิ่งบรรลุจุดมุ่งหมายได้มากขึ้น ครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงกิจกรรมในบทเรียนที่ 4 บางประการ รวมทั้งได้ชี้ให้เห็นข้อจำกัดของผู้สอนและนักเรียนบางคนที่มีข้อจำกัดทักษะบางด้าน เช่น ไม่สามารถร้องเพลงไทยเดิมได้

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมโดยส่วนรวม

หลังจากที่ครูสอนบทเรียนครบทั้ง 10 บทแล้ว ผู้วิจัยได้ขอให้ครูผู้สอนประเมินผลโดยส่วนรวม ถึงสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการเรียนนวัตกรรม สรุปรวมเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้

- 2.2.1 ในด้านความสามารถในการอธิบายบทประพันธ์ทั้งความเรียงและร้อยกรองให้เป็นที่เข้าใจง่าย ครูเห็นว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถดีขึ้นกว่าเดิมพอสมควร ปัญหาที่พบคือ เวลาเรียนมีน้อยไป ไม่มีโอกาสสอนซ่อมเสริม
- 2.2.2 ในด้านความรู้ความเข้าใจศัพท์ต่าง ๆ นักเรียนรู้และเข้าใจศัพท์เพิ่มขึ้นมาก และสามารถนำศัพท์เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ได้ทั่วไป ไม่เฉพาะแต่ในวิชาภาษาไทยเท่านั้น
- 2.2.3 ในด้านความสามารถในการเขียน พบว่านักเรียนมีความสามารถในการเขียนดีขึ้นพอควร ทั้งในการเขียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์บทประพันธ์อย่างมีขั้นตอน การเขียนโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง การเขียนสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจง่าย และการเขียนหนังสือให้สวยงาม ชัดเจน อ่านง่าย รู้จักแยกหัวข้อ ย่อหน้า เว้นวรรค และจัดรูปให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 2.2.4 ในด้านความสามารถในการอ่านบทประพันธ์พบว่านักเรียนมีความสามารถอ่านบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองดีขึ้น สามารถอ่านได้ชัดเจน ถูกจังหวะ และทันอง ปัญหาที่พบคือ นักเรียนมีโอกาสดูฝึกฝนไม่มากนัก
- 2.2.5 ในด้านความสามารถในการพูด พบว่านักเรียนสามารถพูดแสดงความคิดเห็นประเด็นสำคัญในเรื่องที่เรียนได้ดีขึ้น
- 2.2.6 ในด้านความสามารถในการแต่งบทประพันธ์ เขียนความเรียงหรือบทความ นักเรียนมีความสามารถดีขึ้นมากในทุกด้านที่กล่าวถึง เนื่องจากนักเรียนมีโอกาสดู

แสดงความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ เขียนความเรียงหรือบทความ และ เนื้อหาที่น่าสนใจมีระดับความยากง่ายพอเหมาะ ทำให้นักเรียนได้มีการพัฒนาตนเอง เกิดความเชื่อมั่น และมีความภาคภูมิใจในตนเองและผลงาน

- 2.2.7 ในด้านความรู้สึบนี้อีก เมื่อนักเรียนได้เรียนบทเรียนทั้งหมด 10 บท ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า นอกจากนักเรียนจะมีความรู้ทางภาษาไทยแล้ว นักเรียนยังได้รับความรู้วิชาการสาขาอื่นด้วย เพราะบทเรียนมีความหลากหลาย ประกอบด้วย เนื้อหาหลายสาขาวิชา นอกจากนี้นักเรียนยังเกิดความอยากรู้เพิ่มเติมในวิชาการต่าง ๆ มากขึ้น เนื่องจากบทเรียนที่จัดไว้มีความน่าสนใจ เข้าใจ ชวนให้ติดตาม อ่าน อาทิ เรื่องสุนทรพจน์ของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ โคลงประกอบภาพพระราชพงศาวดาร เป็นต้น และจากเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้นักเรียนรู้สึกชอบการเรียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น

- 2.2.8 ในด้านการเห็นประโยชน์ของการเรียนวิชาภาษาไทยพบว่า นักเรียนเห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นพอสมควร นักเรียนได้เรียนเรื่องแปลกใหม่กว่าที่เคยเรียนมา และกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกรณีความสามารถเฉพาะตัวนักเรียน ทำให้เห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาไทย

- 2.2.9 ในด้านความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยที่สร้างขึ้นโดยส่วนรวม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นดังนี้

- 2.2.9.1 บทเรียนนี้เน้นการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ โดยเน้นในด้านทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการเขียนเป็นรายบุคคลดีมาก

- 2.2.9.2 เนื้อหาสาระ รูปแบบของบทเรียนมีความหลากหลาย น่าสนใจ ก่อให้เกิดความอยากรู้ อยากเรียน และอยากติดตามหาความรู้เพิ่มเติม ทำให้เกิดการประสมประสานความรู้หลายแขนงเข้าด้วยกัน จะเกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมได้

- 2.2.9.3 บทเรียนทุกบทเรียนมีคุณค่าหลายด้าน ประกอบด้วยภาษาไทยเป็นแกนหลัก ซึ่งเน้นหนักในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านภาษา และด้าน

จรรโลงใจ นำไปสู่การวิเคราะห์วินิจฉัย ซึ่งจะทำให้นักเรียนเป็นคน
ช่างสังเกต คิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น

- 2.2.9.4 ควรจัดทำคู่มือครูประกอบบทเรียน และควรระบุหนังสือสำหรับค้นคว้า
เพิ่มเติม เพราะจะได้มีความเข้าใจบทเรียนตรงกัน ตลอดจนเป็น
แนวทางในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียน

โดยทั่วไปแล้วครูผู้สอนและนักเรียนเกือบทุกคนมีความเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมในแง่มุมต่าง ๆ
สอดคล้องกัน ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นว่า เมื่อเรียนจบบทเรียนแต่ละบทแล้ว นักเรียนมีความรู้
ความสามารถตามจุดมุ่งหมายของบทเรียนดีขึ้นกว่าเดิม และเมื่อเรียนครบทั้ง 10 บทแล้ว นักเรียนมี
ความรู้และทักษะวิชาภาษาไทยในทุกจุดมุ่งหมายของบทเรียนเพิ่มขึ้นเป็นที่น่าสนใจ

ในด้านเนื้อหาของบทเรียนนั้น ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว ยกเว้นบทเรียน
ที่ 5 ที่ค่อนข้างจะยากไป ซึ่งอาจจะปรับปรุงได้ด้วยการเพิ่มศัพท์บางคำ และใช้วิธีสอนเข้าช่วย ส่วนใน
เรื่องคำอธิบายประกอบและกิจกรรมที่กำหนดให้ทำนั้น ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดีแล้ว

ในด้านประโยชน์ของการเรียนนวัตกรรม ทั้งครูและนักเรียนทุกคนเห็นว่าได้ประโยชน์มาก
เพราะนอกจากจะช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะวิชาภาษาไทยแล้ว ยังได้รับความรู้ในสาขาวิชาอื่นเพิ่มอีก
ด้วย หลายบทเรียนประกอบด้วยเนื้อหาหลายสาขาวิชา เมื่อประกอบกับกิจกรรมที่กำหนดให้ทำแล้ว มี
ลักษณะยั่วเย้า กระตุ้น ให้อยากค้นคว้าเพิ่มเติม

ปัญหาสำคัญที่พบในการใช้นวัตกรรมนี้คือ เวลาที่ใช้สอนในแต่ละบทเรียนมีน้อยไป ไม่สัมพันธ์กับ
เนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดให้ทำ ซึ่งควรจะต้องปรับแก้ในเรื่องช่วงเวลาการใช้นวัตกรรมประกอบการ
สอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ส่วนข้อควรปรับปรุงแก้ไขอื่น ๆ เช่น การให้เพิ่มศัพท์ในบางบทเรียน กิจกรรมบางอย่างทำยาก
เพราะผู้สอนและผู้เรียนอาจไม่ถนัด บางกิจกรรมต้องใช้เวลามากกว่าที่กำหนด และมีหนังสือประกอบการ
ค้นคว้าไม่เพียงพอ เป็นปัญหาที่ผู้สอนสามารถจะแก้ไขได้โดยไม่ยาก

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

1. จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอแนะนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนให้บังเกิดผลดี ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ให้แก่ผู้อื่น เข้าใจความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้อื่น สร้างความต้องการค้นคว้า ความใฝ่รู้ อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างความคิดที่จะใช้พัฒนาชาติบ้านเมืองได้

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนสำคัญดังนี้

- 2.1 ศึกษาหลักสูตรภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย และเป็นแนวทางในการพิจารณาตัดสินการสร้างและพัฒนานวัตกรรม
- 2.2 ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความคิดเห็นของครูที่สอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งได้มาจากการประชุมวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 2.3 สร้างนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยบทเรียน 10 บท ซึ่งมีความหลากหลายทั้งเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.4 พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของนวัตกรรม โดยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับนวัตกรรมทั้ง 10 บทเรียน ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านภาษาไทยจำนวน 14 คน ตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินความถูกต้องและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของบทเรียน จากนั้นจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านั้นเพื่อเสนอข้อคิดเห็นและประมวลข้อคิดเห็นนำมาปรับปรุงนวัตกรรม
- 2.5 ตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมโดยนำไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวน 31 คน

- 2.6 หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียน ใช้แบบสัมภาษณ์ให้ครูผู้สอนและนักเรียน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียน และเมื่อนักเรียนเรียนครบทั้ง 10 บทเรียนแล้ว ได้ขอให้ครูผู้สอนและนักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมโดยส่วนรวมด้วย
- 2.7 นำข้อคิดเห็นของครูและนักเรียนมาวิเคราะห์และสรุปผล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะสำหรับการ นำนวัตกรรมไปใช้

3. สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพ

จากการนำนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปทดลองสอนนั้น ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการเรียนภาษาไทยดีขึ้น ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน นักเรียนได้รับความรู้จากบทเรียนต่าง ๆ ซึ่งมีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนซึ่งแตกต่างไปจากบทเรียนในหลักสูตร ทำให้นักเรียนได้ความรู้เพิ่มเติม มิใช่เฉพาะแต่วิชาภาษาไทยเท่านั้น แต่ยังได้รับความรู้ต่าง ๆ ที่สืบเนื่อง เช่น วรรณคดี ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของไทย นอกจากนี้ นักเรียนยังได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและคำศัพท์ ซึ่งได้มีคำอธิบายไว้อย่างละเอียดในแต่ละบทเรียน

ในการเรียนบทเรียนทั้ง 10 เรื่องนั้น นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน เช่น ฝึกฟัง และอ่านทำนองเสนาะให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ฝึกการพูดอภิปรายแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่าน ฝึกเขียนวิจารณ์บทประพันธ์ สรุปสาระสำคัญ และฝึกให้นักเรียนรู้จักเขียนหนังสือให้เป็นระเบียบ สวยงาม และถูกต้องด้วย กิจกรรมการเรียนที่เสนอไว้ในแต่ละบทเรียนมีทั้งกิจกรรมบังคับและกิจกรรมเลือก ซึ่งแตกต่างไปจากการเรียนการสอนโดยทั่วไป การจัดกิจกรรมให้มีทางเลือกหลาย ๆ ทาง และมีความหลากหลายทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียน เกิดความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม รักการอ่าน และเห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทย

4. อภิปรายและเสนอแนะ

การสร้างนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 10 บทเรียนนี้ เป็นตัวอย่างแสดงว่าเราสามารถศึกษาภาษาไทยจากบทประพันธ์หลายประเภทที่ผู้สอนคัดมา และอธิบายความหมายของคำและข้อความ เช่น คำศัพท์ อาจจะอธิบายอย่างที่ปรากฏในบทเรียนหรือจะวิเคราะห์ประกอบศัพท์ด้วยก็ได้ ตัวบทเรียนอาจจะใช้สำหรับหัดอ่านออกเสียงหรือท่องจำก็ได้

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการอ่านคงเสียงได้ชัดเจนคล่องแคล่วนั้นมีความสำคัญมาก ผู้เรียนควรฝึกคัดออกเสียงให้ถูกต้องทั้งเสียงพยัญชนะ เสียงสระ ว่าคำไหนเป็นเสียงสั้น คำไหนเป็นเสียงยาว ผันวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง ผู้เรียนบางคนเขียนศัพท์เป็นคำ ๆ จึงอ่านคำที่ไม่รู้จักไม่ได้คล่องเพราะไม่ได้ฝึกผสมคำ การคัดอ่านให้ดูการรวมกัน เพื่อจับความได้ขณะที่อ่าน ถ้าได้ฝึกคัดเช่นนี้บ่อย ๆ จะทำให้อ่านและพูดได้น่าฟัง เข้าใจง่าย ผู้ที่รับการฝึกเขียนก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้นักเรียนได้ฝึกเขียนเรียงความ ฝึกเขียนวิเคราะห์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ฝึกเขียนสรุปใจความสำคัญ และฝึกเขียนในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันนักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสฝึกเขียนเรื่องยาว ๆ การตอบข้อสอบก็เป็นแบบปรนัยเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้นักเรียนขาดทักษะในการใช้ภาษาในการเขียนได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ การฝึกเขียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามและถูกต้องตามวรรคตอนก็เป็นเรื่องที่สำคัญมากในการเรียนภาษาไทย เพราะการฝึกความเป็นระเบียบเรียบร้อยย่อมส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง อันจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม

เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ ภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทยจึงควรจะได้รับการส่งเสริมทำนุบำรุงรักษาไว้ให้เจริญสืบไป การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งใน การที่จะกระตุ้น เฝ้าระวัง และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรักและผูกพันในภาษาไทย มีความภูมิใจในภาษาไทย และมีค่านิยมที่จะใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสมทั้งกาลเทศะและบุคคล ดังนั้นโรงเรียน และครูผู้สอนภาษาไทยจึงควรที่จะได้คิดหาทางพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยให้เป็นที่น่าสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน ให้ความรอบรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ภาษาไทยเป็นสื่อ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนรักการอ่าน ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน การสร้างลักษณะนิสัยของนักเรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รู้จักใช้ภาษาในทางที่ถูกต้องเหมาะสมจะเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำนวัตกรรมไปใช้

- 4.1.1 ผู้ที่มีความประสงค์จะนำนวัตกรรมชุดนี้ไปใช้ ควรจะได้ศึกษาให้เข้าใจจุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของนวัตกรรมโดยรวม และของแต่ละบทเรียน เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่ประกอบเป็นโครงสร้างรวมอย่างถ่องแท้
- 4.1.2 ปัญหาสำคัญที่พบในการใช้นวัตกรรมนี้คือ เวลาที่กำหนดให้สอนในแต่ละบทเรียนน้อย

ไป แม้จะใช้วิธีให้นักเรียนอ่านล่วงหน้าก่อนจะทำการสอน ก็ยังมีปัญหาเรื่องเวลาไม่พอกอยู่ ผู้สอนอาจแก้ปัญหานี้ได้โดยการเพิ่มเวลาในแต่ละบทเรียน และอาจเริ่มใช้วัตรกรรมนี้ประกอบการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยเลือกบทเรียนใดก็ได้ที่เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียนขึ้นมาสอน เพราะการใช้วัตรกรรมชุดนี้สามารถสอนบทเรียนใดก่อนก็ได้

- 4.1.3 ก่อนที่จะใช้วัตรกรรมนี้ ควรจะปรับแก้ข้อที่เป็นปัญหาเล็กน้อยเสียก่อน โดยดูรายละเอียดจากข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนในภาคผนวก

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนการสอนภาษาไทย

- 4.2.1 การเรียนการสอนภาษาไทยควรมีวิธีสอนและสื่อการเรียนที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ให้นักเรียนได้รับทั้งความรู้ เนื้อหา และประสบการณ์ จากเรื่องที่เรียนที่มีความหลากหลาย ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ให้สามารถค้นคว้าด้วยตนเอง วัตรกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ เป็นตัวอย่างของวิธีสอนและสื่อการเรียนที่ดีวิธีหนึ่ง
- 4.2.2 เนื้อหาที่นำมาสร้างเป็นบทเรียนในการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น ควรได้ให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่สืบเนื่องด้วย เป็นต้นว่า ความรู้ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วรรณคดี ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม รวมทั้งเรื่องราวเหตุการณ์ในปัจจุบัน อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้อย่างกว้างขวาง สามารถนำความรู้ไปบูรณาการใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมืองได้
- 4.2.3 ในการเรียนการสอนภาษาไทย ควรจัดให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างครบถ้วน โดยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของนักเรียน เช่น การฝึกให้นักเรียนฟังจับใจความสำคัญ การฝึกพูดแสดงความคิดเห็น และฝึกออกเสียงให้ชัดเจนถูกต้อง การอ่านออกเสียง ทั้งความเรียง และทำนองเสนาะ การเขียนแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์วิจารณ์ และการเขียนหนังสือให้ถูกต้อง เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม ทักษะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนการสอนภาษาไทย
- 4.2.4 ควรส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในภาษาไทย ให้มีค่านิยมที่ดีงาม

ในการใช้ภาษาไทยให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล และให้ตระหนักถึงคุณค่าของภาษาไทย ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ที่จะต้องช่วยกันธำรงรักษาไว้ และนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

4.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

- 4.3.1 ควรสร้างบทเรียนเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้สอนสามารถเลือกบทเรียนต่าง ๆ มาใช้สอนเสริมเพิ่มเติมจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้มากขึ้น โดยการเลือกบทความที่ใช้ในโอกาสต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ลักษณะการเขียนเสนอข่าว การวิเคราะห์เหตุการณ์ รายงานวิชาการ การเขียนโฆษณา เขียนโน้มน้าวจิตใจ นวนิยาย เรื่องสั้น โวหารต่าง ๆ ในแต่ละบทเรียนควรจะอธิบายศัพท์ ข้อความ เนื้อหาสาระอย่างละเอียด พร้อมทั้งเสนอกิจกรรมที่ควรจะทำให้มากและหลากหลาย เหมาะสมกับวัย ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน
- 4.3.2 ควรนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในระดับต่าง ๆ และศึกษาผลของการเรียนนวัตกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่มีต่อภาษาไทย
- 4.3.3 ควรสร้างนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาดังตัวอย่างในการวิจัยนี้ สำหรับนักเรียนและนักศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ
- 4.3.4 ควรศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนภาษาไทยกับการเรียนวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยาณิวัฒนา, สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้า "ปัญหาการใช้ภาษาไทย" ใน รายงานการสัมมนาการใช้ภาษาไทย หน้า 19 - 25 คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน 14 - 15 ธันวาคม 2526
- กาญจนา นาคสกุล "ภาษาไทยกับความเป็นไทย" ใน รายงานผลการสัมมนาภาษาไทยกับสังคมไทย หน้า 252 - 262 สำนักพิมพ์ประกายพริก 2527
- ระบบเสียงภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 139 หน้า
- จารุบุตร เรืองสุวรรณ "การใช้ภาษาไทยในสังคมไทย" ใน รายงานผลการสัมมนาภาษาไทยกับสังคมไทย หน้า 39 - 42 สำนักพิมพ์ประกายพริก 2527
- จิรายุ นพวงศ์, ม.ล. "ภาษาไทยกับสังคมไทย" ใน รายงานผลการสัมมนาภาษาไทยกับสังคมไทย หน้า 157 - 164 สำนักพิมพ์ประกายพริก 2527
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ พระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ โรงพิมพ์เฟื่องอักษร 2504 507 หน้า
- จ้านงค์ ทองประเสริฐ "ภาษาไทย เอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย" ภาษาและวัฒนธรรม 2: 16-27 กรกฎาคม - ธันวาคม 2526
- ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร งานบริการคำสอนและตำรา ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 2525, 116 หน้า
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุดา ลินสกุล ระบบสื่อการสอน โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 197 หน้า
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ กนก วงษ์ตระหง่าน ภาษากับการเมือง เจ้าพระยาการพิมพ์ 2526, 413 หน้า
- ญาณสังวร, สมเด็จพระ หลักพระพุทธศาสนา เทศนาสอนเด็กนักเรียน ณ "หนังสือพิมพ์ศรีสัปดาห์" พ.ศ. 2502 - 2504 หน้า 87-95 พุทธอุปถัมภ์การพิมพ์ 2516
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่ 2417 - 2453 โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร 2458, ไม่มีเลขหน้า

ถวิล เจริญศิริสุทธุกุล "โรคพิษสุนัขบ้า" ใน เรื่องน่ารู้สำหรับประชาชนเล่ม 6 หน้า 14-25

พิทักษ์การพิมพ์ 2523

ธีระพันธ์ ล.ทองคำ "ภาษากับความมั่นคงของชาติ" ใน ภาษากับความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ

หน้า 19-28 หน่วยปฏิบัติการวิจัยทางภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2528

น้ำทิพย์ อักษรกุล "การประยุกต์ใช้วิชาสังคมวิทยาภาษาศาสตร์ในการมองปัญหาการเมืองภาคใต้"

เอกสารเสนอต่อที่ประชุมการปรับปรุงหลักสูตรสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง หน้า 305 - 319 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสงค์ สุ่นศิริ, น.ต. "ภาษาไทยกับความมั่นคงแห่งชาติ" ใน รายงานผลการสัมมนาภาษาไทยกับ
สังคมไทย หน้า 245 - 251 สำนักพิมพ์ประกายพริก 2527

ปราณี กุลละวณิชย์ "ภาษากับการสื่อสาร" ใน ภาษากับความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ หน้า

1-9 หน่วยปฏิบัติการวิจัยทางภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528

เปลื้อง ณ นคร "ความเกี่ยวข้องระหว่างภาษา กับสังคม" ใน รายงานผลการสัมมนาภาษาไทยกับ

สังคมไทย หน้า 275 - 279 สำนักพิมพ์ประกายพริก 2527

ผะอบ โปษะกฤษณะ, ศาสตราจารย์ พันตรีหญิง คุณหญิง "เราควรรักและหวงแหนภาษาไทยของเรา

เพียงใด" ใน รายงานผลการสัมมนาภาษาไทยกับสังคมไทย หน้า 286 - 289 สำนักพิมพ์
ประกายพริก 2527

พระคลัง (หน), เจ้าพระยา "กาพย์คำกลอน" ใน วรรณคดีเจ้าพระยาพระคลัง (หน) หน้า 26

โรงพิมพ์คุรุสภา 2516

ภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช, สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้า โคลงภาพพระ

ราชพงศาวดาร พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

ให้พิมพ์สนองพระคุณพระโสทรเชษฐภคินี สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ใน

งานพระราชพิธีฉลองพระชนมายุ 5 รอบ หน้า 33 อมรินทร์การพิมพ์ 2526

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว "กระแสพระราชดำรัสในการประชุมภาษาไทย คณะ

อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 29 กรกฎาคม 2505" ใน พระบรมราโชวาท ราช

ดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช หน้า 179-180 กรุงเทพมหานครการพิมพ์

ภาวดี ทรงประเสริฐ บรรณาธิการ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับครบรอบ 30 ปี (2499 - 2529) ศูนย์

การพิมพ์พลชัย 2529, 274 หน้า

มหานาค, พระ วัดท่าทราย บุญโณวาทคำฉันท์ กรมศิลปากร 2503, 102 หน้า

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ ความเป็นชาติโดยแท้จริง เจริญรัตนการพิมพ์ 2520,
27 หน้า

————— "พระราชนิพนธ์คำนำ" ใน อิลราชคำฉันท์ โรงพิมพ์คุรุสภา 2517

————— "มนต์นักรบสยาม" ใน เสือป่า และลูกเสือในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอน 3 หน้า 107 โรงพิมพ์คุรุสภา 2514

ว. ณ ประมวลมารค "เที่ยวเมืองไชยา" ใน ประมวลเรื่องสั้น หน้า 273 - 293 โรงพิมพ์ไทย
สัมพันธ์ 2516

วิชัย วงษ์ใหญ่ พัฒนาหลักสูตรและการสอน - มิติใหม่ ธเนศวรการพิมพ์ 2525, 246 หน้า

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ "ความนำ" ใน รายงานการสัมมนาการใช้ภาษาไทย หน้า 1-5 คณะ

กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวง

วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและพลังงาน 14 - 15 ธันวาคม 2526

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 6 โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 238 หน้า อัดสำเนา

ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 อมรินทร์การพิมพ์ 2523,
372 หน้า

ส. ศิวรักษ์ มาพูดภาษาไทยกันดีกว่า สำนักพิมพ์เคล็ดไทย 2521, 435 หน้า

สฤณี ธนะรัชต์, จอมพล ประมวลสุนทรพจน์ของจอมพลสฤณี ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี ในปี 2505
หน้า 280-283 โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2506

เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, สำนักงาน สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รายงานผลการสัมมนา
ภาษาไทยกับสังคมไทย สำนักพิมพ์ประกายพรึก 2527, 376 หน้า

อมรรตุนารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช), จมื่น เสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์รัชสมัยของพระบาท
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอน 3 โรงพิมพ์คุรุสภา 2514, 185 หน้า

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ "ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม" ศาสตร์แห่งภาษาเอกสารวิชาการ

6 : 40 - 51 มิถุนายน 2529

อรอนงค์ สุวรรณกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นผู้
สัมภาษณ์ ที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2529

Anwar, Klaidir. INDONESIAN The Development and Use of a National Language,
Indonesia, Oadjah Mada University Press, 1980.

APEID Regional Planning Workshop on Teacher Education and Curriculum for
Development. Modules on the Construction of Modules for Curriculum
for Development. Quezon City, Philipines, 1975. 45 p.

Barnes, Dayle. "Language Planning in Mainland China : Standardization,"
in Advances in Language Planning. p. 457 - 477, The Hague,
Mouton, 1974.

Bernstein, B. "Elaborated and Restricted Codes : Their Social Origins and
Some Consequences," American Anthropologist. 66, Part II 55 - 69,
1964.

——— "Linguistic Codes, Hesitation Phenomena and Intelligence." Language
and Speech. 5 : 31 - 46, 1962.

Eastman, Carol M. Aspects of Language and Culture. San Francisco,
Chandler & Sharp Publishers, 1978. 153 p.

Edelman, Murray. The Symbolic Uses of Politics. Chicago, University of
Illinois Press, 1970. (Various paging)

Fishman, Joshua A. ed. Advances in Language Planning. The Hague, Mouton,
1974. 590 p.

Goodenough, Ward H. Cultural Anthropology and Linguistics. Washington
D.C., Georgetown University Press, 1957. (Various paging)

- Grimshaw, Allen D. Language as Social Resource. California, Standford University Press, 1981. 373 p.
- Gumperz, J.J. and Dell Hymes, ed. Directions in Sociolinguistics : the Ethnography of Communication. New York, Holt, Rinehart & Winston, 1972. (Various paging)
- Hymes, Dell. Language in Culture and Society. New York, Harper & Row, 1964. (Various paging)
- John, V.P. and L.S. Goldstein. "The Social Context of Language Acquisition," Merrill-Palmer Quarterly. 10 : 265 - 276, 1964
- Kelman, Herbert C. "Language as an Aid and Barrier to Involvement in the National System," in Can Language Be Planned ? Sociolinguistic Theory and Practice for Developing Nations. p. 21 - 51, Honolulu, The University Press of Hawaii, 1971.
- Lawrence, Gordon. Florida Modules on Generic Teaching Competencies : Module on Modules. University of Florida, 1973. 27 p.
- Lawton, D. "Social Class Language Differences in Group - Discussion," Language & Speech. 7 : 182 - 204, 1964.
- Lenneberg, E.H. "On Explaining Language," Science. 164, 635 - 643, 1969.
- Robinson, William Peter. Language and Social Behavior. Harmondsworth, Penguin, 1972. 223 p.
- Rubin, Joan and Bjorn H. Jernudd, ed. Can Language Be Planned ? Sociolinguistic Theory and Practice for Developing Nations. Honolulu, The University Press of Hawaii, 1971. 343 p.
- Schatzman, L. and A.L. Strauss. "Social Class and Modes of Communication," American Journal of Sociology. 60 : 329 - 338, 1955.

Tauli, Valter. "The Theory of Language Planning," in Advances in Language Planning. p. 49 - 67, The Hague, Mouton, 1974.

UNESCO. A Self - Instructional Guide to Authors and Users of Self - Study Materials : Introduction and Study Guide with Completed 4 Modules.
Paris, Division of Educational Policy and Planning, 1982.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สรุปผลการประชุมพิจารณาแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สรุปผลการประชุมพิจารณาปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 1 ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
จำแนกตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

จุดประสงค์	ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ จุดประสงค์	การแก้ไข
1. ความสามารถในการ ฟังและเข้าใจสิ่งที่ฟัง	- นักเรียนไม่สามารถจับประเด็น และวิเคราะห์เรื่องที่ฟังได้ดี เท่าที่ควร	- ฝึกการฟังโดยจัดรายการเสียง ตามสายในโรงเรียน - ให้นักเรียนเข้าฝึกฟังสารในห้อง โสตฯ - ให้ติดตามฟังรายการภาษาไทยวัน ละคร
2. ความสามารถในการ พูดและเข้าใจสิ่งที่พูด	- นักเรียนพูดไม่ชัด เช่น คำควบ กล้ำ ตัว ร-ล - ปัญหาเกี่ยวกับลีลาการพูด การ แบ่งจังหวะ วรรคตอน น้ำหนัก เสียง และการกำหนดขอบเขต เนื้อหาของเรื่องที่จะพูด - ปัญหาเกี่ยวกับภาษาถิ่น	- สอนหัวข้อการพูดเป็นเรื่องแรก ๆ และฝึกให้พูดบ่อย ๆ - ฝึกให้พูดเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียน มีโอกาสฝึกพูดทุกคน โดยชี้แนะให้ เลือกหัวข้อที่น่าสนใจ - หาตัวอย่างการพูดที่ดีให้นักเรียนฟัง - ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการพูด
3. ความสามารถในการ อ่านและเข้าใจสิ่งที่	- นักเรียนอ่านไม่ถูกต้องอักขรวิธี ของภาษาไทย - นักเรียนอ่านทำนองเสนาะไม่ ถูกต้องตามลักษณะฉันทลักษณ์	- ฝึกให้อ่านให้มากขึ้น - จัดกิจกรรมให้รักการอ่าน เช่น จัดมุมหนังสือ จัดให้อ่านข่าวราย วันหน้าชั้นเรียน

ตาราง 1 (ต่อ)

จุดประสงค์	ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ จุดประสงค์	การแก้ไข
	- นักเรียนไม่รักการอ่านหนังสือ	- ใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เช่น เทป ช่วยให้นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะ
4. ความสามารถในการ เขียนและเข้าใจสิ่งที่ เขียน	- เขียนลายมือไม่ดี เขียนหวัด สะกดผิด เขียนตัวอักษรผิด ลักษณะ การวางรูปสระและ วรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง - เขียนไม่มีใจความสำคัญ - หลักสูตรให้ความสำคัญกับการ เขียนน้อย	- ประกาศคัดลายมือ - ครูช่วยชี้แนะเป็นรายบุคคล - ส่งเสริมนักเรียนที่เขียนดี ส่งผลงาน เข้าประกวดเพื่อเป็นแบบอย่าง - ฝึกให้เขียนบ่อย ๆ
5. ความรู้เกี่ยวกับภาษา ไทย เช่น ประวัติของ ภาษาไทย เสียง ศัพท์ ไวยากรณ์ ความหมาย ฯลฯ	- นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยว กับวิชาภาษาไทยค่อนข้างอ่อน - นักเรียนไม่เห็นความสำคัญและ ไม่สนใจภาษาไทย	- จัดกิจกรรมประกวดแข่งขันต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนวิชาภาษาไทย - ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้ ส่งเสริมนักเรียนให้สนใจภาษาไทย - ขอความร่วมมือจากอาจารย์วิชา อื่น ๆ ให้ช่วยส่งเสริมและเป็น แบบอย่างการใช้ภาษาที่ถูกต้อง
6. ความสามารถในการ ใช้ภาษาให้เหมาะสม กับกาลเทศะและบุคคล	- นักเรียนมาจากสภาพแวดล้อมที่ ต่างกัน มีพื้นฐานการฝึกใช้ภาษา แตกต่างกัน ยากที่จะแก้ไข - ภาษาสื่อมวลชนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี	- ครูควรให้ตัวอย่างที่ถูกต้องแก่นักเรียนและช่วยแก้ไขให้นักเรียน ที่บกพร่องเป็นรายบุคคล - ครูควรชี้แนะนักเรียนเกี่ยวกับการ นำภาษาสื่อมวลชนมาใช้

ตาราง 1 (ต่อ)

จุดประสงค์	ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ จุดประสงค์	การแก้ไข
	- ครูบางคนใช้ภาษาเป็นแบบ อย่างที่ไม่ดี	
7. ความสามารถในการ คิดและวิเคราะห์อย่าง มีเหตุผล	- นักเรียนมีความสามารถในการ คิดและวิเคราะห์ค่อนข้างต่ำ	- ให้อตัวอย่างแสดงการวิเคราะห์ - หาสถานการณ์ปัจจุบันให้ฝึกคิด วิเคราะห์
8. ความสามารถในการ คิดและมีวิจารณญาณ อย่างสมเหตุสมผล	- นักเรียนขาดพื้นฐานในเรื่อง วิจารณญาณ - การเรียนการสอนไม่เอื้อให้ นักเรียนคิดและมีวิจารณญาณ	- ให้อตัวอย่างและให้นักเรียนได้มี โอกาสฝึกฝนจริง
9. ความสามารถในการ จับใจความสำคัญของ ข้อความที่ฟังและพูด	- นักเรียนขาดทักษะการฟัง ไม่ สามารถสังเกตและจับใจความ สำคัญได้ - ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น การใช้ภาษาถิ่น	- ฝึกให้นักเรียนหัดฟังเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ ไปสู่เรื่องที่ซับซ้อนมากขึ้น - ฝึกให้สรุปประเด็นสำคัญที่ฟังโดย การให้พูดหรือเขียน
10. ความสามารถในการ สรุปประเด็นความ สำคัญจากข้อความที่ให้ อ่านและเขียน	- นักเรียนส่วนมากอ่อนในเรื่อง การทำความเข้าใจประเด็น สำคัญ	- ฝึกทักษะอ่านและเขียนให้มากขึ้น
11. ความรักและภาคภูมิใจใน วิชาภาษาไทย	- นักเรียนไม่สนใจภาษาไทย เท่าที่ควร เพราะค่านิยมของ สังคมโดยทั่วไปไม่ยกย่องและ	- ส่งเสริมและให้ความสำคัญแก่ กิจกรรมเกี่ยวกับวิชาภาษาไทยให้ มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

จุดประสงค์	ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ จุดประสงค์	การแก้ไข
	ส่งเสริมภาษาไทย	- เน้นให้เห็นว่าภาษาเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ - ครูต้องรักและภูมิใจในภาษาไทย - ทำตัวให้เป็นที่ศรัทธาของนักเรียน
12. ความชอบและเห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	- นักเรียนขาดความรู้พื้นฐานและไม่ค่อยสนใจวรรณคดี เห็นว่าเป็นเรื่องเก่าและล้าสมัย - การเรียนการสอนโดยทั่วไปรวมทั้งแบบเรียนไม่เอื้อให้นักเรียนสนใจ	- ต้องปรับปรุงวิธีสอน แบบเรียน และอุปกรณ์การสอน
13. ความสามารถใช้ภาษาไทยให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาและการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม	-	-

ตาราง 2 ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยทั่ว ๆ ไป ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประเด็นปัญหา	ลักษณะปัญหา
1. ปัญหาการบริหารวิชาการ	- ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญของภาษาไทยมากเท่าที่ควร - การจัดบุคลากรเข้าสอนไม่เหมาะสม เช่น ไม่ตรงกับความถนัด ชั่วโมงสอนมากเกินไป - ครูที่คำนึงถึงมาตรฐานออกข้อสอบยาก ทำให้นักเรียนสอบตกมาก ต้องสอบแก้ตัวมากมักจะถูกเพ่งเล็ง ทำให้เสียขวัญและกำลังใจ - การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนให้ความสำคัญแก่ภาษาไทยน้อยไป - ขาดการติดต่อทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือจากครูในหมวดวิชาอื่น ๆ
2. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร	- เนื้อหาวิชามาก ไม่สอดคล้องกับเวลาที่ได้กำหนดให้ จำนวนหน่วยการเรียนน้อย นักเรียนไม่เห็นความสำคัญ - ระเบียบการประเมินผล มีส่วนทำให้มาตรฐานวิชาภาษาไทยของนักเรียนต่ำ เพราะครูจำใจต้องให้นักเรียนสอบผ่าน
3. ปัญหาเกี่ยวกับแบบเรียน	- แบบเรียนบางเรื่องเนื้อหาหายไป เช่น หลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง บางเรื่องเนื้อหาเกินไป และศัพท์ยากไป เช่น เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย และบางเล่มใช้ภาษาผิด พิมพ์ผิดมาก เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี - หนังสืออ่านนอกเวลาบางเรื่องเก่าล้าสมัยเกินไป ควรจะบรรจุเนื้อหาสมัยใหม่ที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนมากขึ้น
4. ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน	- ครูสอนภาษาไทยมีจำนวนไม่เพียงพอ - ครูบางคนไม่รักภาษาไทย ไม่ชวนช่วยหาความรู้เพิ่มเติมขาดศิลปะการสอนที่จะเอื้อให้ภาษาไทยสนุกสนานน่าสนใจได้ - ครูหมวดวิชาอื่น ๆ ไม่ให้ความร่วมมือสนับสนุนการใช้ภาษาที่ดีและถูกต้อง

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ลักษณะปัญหา
5. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน	- จำนวนนักเรียนแต่ละห้องมากเกินไป ครูเอาใจใส่ดูแลไม่ทั่วถึง - พื้นฐานภาษาไทยในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนส่วนใหญ่ค่อนข้างไม่ดี - นักเรียนสนใจ และให้ความสำคัญแก่วิชาภาษาไทยน้อย - ความเคยชินกับภาษาถิ่นของนักเรียนเป็นอุปสรรคในการสื่อสาร
6. อื่น ๆ	- สังคมทั่วไปให้ความสำคัญแก่วิชาภาษาไทยน้อยกว่าวิชาอื่น ๆ อันเป็นผลต่อค่านิยมของนักเรียน - สภาพแวดล้อม สิ่งพิมพ์ และการใช้ภาษาที่ไม่ระมัดระวังโดยทั่วไปมีส่วนสำคัญที่ทำให้นักเรียนรู้ภาษาไทยผิดพลาด

ตาราง 3 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการเรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504

เมื่อเทียบกับก่อนเรียน จำแนกตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

จุดประสงค์	ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม		
	จำแนกตามกลุ่มย่อย		
1. ความสามารถในการฟังและเข้าใจในสิ่งที่ฟัง	กลุ่ม 1	ดีขึ้น	พอใจ
	กลุ่ม 2	ดีขึ้น	พอใจ
	กลุ่ม 3	ดีขึ้น	พอใจ
2. ความสามารถในการพูดและเข้าใจสิ่งที่พูด	กลุ่ม 1	ดีขึ้นมาก	พอใจ
	กลุ่ม 2	ดีขึ้นมาก	พอใจ
	กลุ่ม 3	ดีขึ้น	พอใจ
3. ความสามารถในการอ่านและเข้าใจสิ่งที่อ่าน	กลุ่ม 1	ดีขึ้นเล็กน้อย	พอใจ
	กลุ่ม 2	ดีขึ้น	พอใจ
	กลุ่ม 3	ดีขึ้น	พอใจ
4. ความสามารถในการเขียนและเข้าใจสิ่งที่เขียน	กลุ่ม 1	ไม่ดีขึ้น	ไม่พอใจ
	กลุ่ม 2	ไม่ดีขึ้น	ไม่พอใจ
	กลุ่ม 3	-	ไม่พอใจ
5. ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย เช่น ประวัติของ ภาษา เสียง ศัพท์ ไวยากรณ์ ความหมาย ฯลฯ	กลุ่ม 1	ดีขึ้นปานกลาง	-
	กลุ่ม 2	ดีขึ้น	ไม่พอใจ
	กลุ่ม 3	-	ไม่พอใจ
6. ความสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมกาลเทศะ และ บุคคล	กลุ่ม 1	ดีขึ้นปานกลาง	-
	กลุ่ม 2	ดีขึ้นปานกลาง	-
	กลุ่ม 3	-	ไม่พอใจ

ตาราง 3 (ต่อ)

จุดประสงค์	ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม จำแนกตามกลุ่มย่อย		
7. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	กลุ่ม 1	ดีขึ้นปานกลาง	-
	กลุ่ม 2	ดีขึ้นปานกลาง	-
	กลุ่ม 3	-	ไม่พอใจ
8. ความสามารถคิดและมีวิจารณญาณอย่างสมเหตุสมผล	กลุ่ม 1	ดีขึ้นปานกลาง	-
	กลุ่ม 2	ค่อนข้างดี	-
	กลุ่ม 3	-	ไม่พอใจ
9. ความสามารถในการจับใจความสำคัญของข้อความที่ฟังและพูด	กลุ่ม 1	ดีขึ้น	พอใจ
	กลุ่ม 2	ดีขึ้นพอสมควร	-
	กลุ่ม 3	-	ไม่พอใจ
10. ความสามารถสรุปประเด็นใจความสำคัญจากข้อความที่อ่านและเขียน	กลุ่ม 1	ดีขึ้น	พอใจ
	กลุ่ม 2	ดีขึ้นบ้าง	-
	กลุ่ม 3	-	-
11. ความรู้สึกรักและภาคภูมิใจในวิชาภาษาไทย	กลุ่ม 1	-	-
	กลุ่ม 2	เพิ่มขึ้นน้อย	-
	กลุ่ม 3	-	พอใจ
12. ความสามารถและเห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	กลุ่ม 1	-	พอใจ
	กลุ่ม 2	ดีขึ้นมาก	-
	กลุ่ม 3	-	พอใจ
13. ความสามารถใช้ภาษาไทยให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ	กลุ่ม 1	ดีขึ้นพอควร	-
	กลุ่ม 2	-	-
	กลุ่ม 3	-	พอใจ

ตาราง 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพนอกเหนือจากการสอนปกติ

1. จัดให้มีศูนย์ผลิตอุปกรณ์การสอนภาษาไทย และใช้สื่อทัศนศึกษาช่วยในการสอน เช่น การฉาย วิดีโอ สไลด์ เทป เป็นต้น
 2. การจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษา และห้องสมุดภาษาไทย
 3. จัดทำชุดการสอนเสริม
 4. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวิชาภาษาไทย
 5. จัดกิจกรรมนอกสถานที่
-

ภาคผนวก ข

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่วนรวม

ตาราง 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล (ผู้ตอบ 14 คน)

หลักการและเหตุผล	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- หลักการและเหตุผลโดยทั่วไปสะท้อนให้เห็น	เห็นด้วย	13	
ความสำคัญและความจำเป็นของการสร้าง	ไม่เห็นด้วย	1	-
นวัตกรรม			

ตาราง 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของนวัตกรรม (ผู้ตอบ 14 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. จุดมุ่งหมายทั่วไปที่ระบุไว้สอดคล้องกับ	เห็นด้วย	14	
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย	ไม่เห็นด้วย	-	
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย			
2. จุดมุ่งหมายทั่วไปครอบคลุมจุดมุ่งหมายใน	เห็นด้วย	14	
บทเรียนทุกบท	ไม่เห็นด้วย	-	
3. จุดมุ่งหมายทั่วไปที่ระบุไว้ทั้งหมดมีความ	เห็นด้วย	13	
ชัดเจนดี	ไม่เห็นด้วย	1	- จุดมุ่งหมายที่ให้วิจารณ์การระบุ ให้ชัดว่าจะให้วิจารณ์ในแง่ใด - ควรระบุจุดมุ่งหมายนำทางด้วย
4. จุดมุ่งหมายทั่วไปเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	เห็นด้วย	14	
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายดีแล้ว	ไม่เห็นด้วย	-	

ตาราง 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทประพันธ์ต่าง ๆ ที่ยกมาเป็นบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

บทประพันธ์	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. ตัวอย่างบทประพันธ์ที่ยกมาเป็นบทเรียนทั้ง 10 บทนั้น โดยส่วนรวมแล้วมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. ตัวอย่างบทประพันธ์ที่ยกมาเป็นบทเรียนทั้ง 10 บทนั้น โดยส่วนรวมแล้วมีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. บทประพันธ์ร้อยแก้วและร้อยกรองที่ยกมาเป็นบทเรียนมีสัดส่วนเหมาะสมกันดี	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	- ควรเพิ่มประเภทกลอนสดประเภทร้อยแก้ว
	ไม่ตอบ	1	
4. บทประพันธ์ที่ยกมาเป็นบทเรียนทั้งหมด โดยส่วนรวมแล้วครอบคลุมทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการใช้ภาษาครบถ้วน	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- ควรเพิ่มการฝึกทักษะด้านการฟังและการพูด
5. บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองที่ยกมาเป็นบทเรียนทั้งหมดครอบคลุมลักษณะของบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ตามหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- ควรเพิ่มประเภทฉันท์และร่ายสุภาพหรือร่ายยาว

ตาราง 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของนวัตกรรม (ผู้ตอบ 14 คน)

ลักษณะจิตใจ	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- การเรียนนวัตกรรมนี้จะทำให้นักเรียนอยากรู้ วิชาการต่าง ๆ เพิ่มเติม และรู้จักประสาน ความรู้หลายแขนงเข้าด้วยกันในลักษณะ สหวิทยาการ	เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย	13 1	- เสนอให้เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับแง่คิด ด้านการดำเนินชีวิตและอาชีพบาง

ตาราง 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

รูปแบบ	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- รูปแบบการนำเสนอบทเรียนในแต่ละบท เหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่ตอบ	11 2 1	- ควรจัดระเบียบหัวข้อต่าง ๆ ให้ ชัดเจนยิ่งขึ้น

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
บทเรียนที่ 1

ตาราง 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- จุดมุ่งหมายที่ให้วิจารณ์ ควร ระบุว่าจะให้วิจารณ์ในแง่ใด
2. มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	2	
3. บ่งชี้แนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนรู้	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
4. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
2. ลักษณะเนื้อหาน่าสนใจ สำหรับนักเรียน	เห็นด้วย	12	
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	2	
3. มีคุณค่าในด้านความรู้ ค่านิยม และความ	เห็นด้วย	11	
รู้สึกที่ดีงามแบบไทย	ไม่เห็นด้วย	3	-
4. มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
5. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทย	เห็นด้วย	13	
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. สื่อความหมายให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการให้	เห็นด้วย	14	
เรียนรู้ชัดเจน	ไม่เห็นด้วย	-	

ตาราง 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำถาม	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์มีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจ ความหมายของศัพท์ได้ดี	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. จำนวนศัพท์ที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้ เข้าใจบทเรียน	เห็นด้วย	7	
	ไม่เห็นด้วย	7	-

ตาราง 14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. กิจกรรมที่กำหนดเนื้อหาการเรียนของ นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- ควรเพิ่มกิจกรรมให้แต่งโคลงที่มีจินตนาการให้ความรู้สึกสอดคล้องกับอารมณ์ของนักเรียนวัยนี้
2. กิจกรรมที่กำหนดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของ บทเรียนได้ดีขึ้น	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
3. กิจกรรมที่กำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและ ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- กิจกรรมบางกิจกรรมต้องใช้เวลา นานมาก
4. ช่วยเราให้นักเรียนสนใจเรียนภาษาไทย มากขึ้น	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 14 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนรู้	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
5. ช่วยส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
6. การจัดลำดับชั้นของกิจกรรมเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- ควรจัดลำดับชั้นกิจกรรมดังนี้ 1. ฝึกอ่านทวนองเสนาะ 2. ศึกษาความหมายของศัพท์ 3. ถอดคำประพันธ์ 4. วิจารณ์ 5. แต่งโคลง

ตาราง 15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้ (ผู้ตอบ 14 คน)

การประเมินผลหลังการเรียนรู้	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	10	
	ไม่เห็นด้วย	4	- ควรมีคำถามให้แสดงความ สามารถในการวิเคราะห์และ วิจารณ์
2. มีความครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียนดี	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-

ตาราง 15 (ต่อ)

การประเมินผลหลังการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
3. สะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของบทเรียนนี้	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
	ไม่ตอบ	1	
4. มีความยากง่ายพอเหมาะกับผู้เรียน	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- คำถามท้ายบทบางข้อต้องใช้ เวลานาน

ตาราง 16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

เวลาที่กำหนด	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- เวลาที่กำหนดไว้สำหรับบทเรียนนี้เหมาะสม	เห็นด้วย	9	
ดีแล้ว	ไม่เห็นด้วย	5	-

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
บทเรียนที่ 2

ตาราง 17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	13	- การวิจารณ์ควรระบุว่าเป็นการวิจารณ์ในแง่ใด
	ไม่เห็นด้วย	1	
2. มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เห็นด้วย	13	- การแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์อาจสูงเกินไปสำหรับเด็กวัยนี้
	ไม่เห็นด้วย	1	
3. บ่งชี้แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน	เห็นด้วย	12	- ควรแยกจุดมุ่งหมายข้อ 1 วรรคหลังออกเป็นอีกข้อหนึ่ง โดยระบุให้ชัดเจน
	ไม่เห็นด้วย	2	
4. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	เห็นด้วย	12	-
	ไม่เห็นด้วย	1	
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 18 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	- ค่อนข้างยาก เด็กอาจจินตนาการไม่ถึง - เนื้อหาค่อนข้างสั้น
	ไม่ตอบ	1	
2. ลักษณะเนื้อหาน่าสนใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	- เนื้อหามีสาระสำคัญน้อย
	ไม่ตอบ	1	
3. มีคุณค่าในด้านความรู้ ค่านิยม และความรู้สึกที่ดีงามแบบไทย	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- พฤติกรรมของตัวละครไม่เอื้อที่จะส่งเสริม
4. มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- เนื้อหาไม่เอื้อต่อการวิจารณ์
5. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-

ตาราง 19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
2. สื่อความหมายให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ชัดเจน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำถาม	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์มีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์ได้ดี	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- เพิ่มรายละเอียดศัพท์ยาวบางคำ เช่น สัตตบริภัณฑ์ - ทะเลสีทันดรหรือแม่น้ำสีทันดร - คำอัคนิรุทธ และคำแปล (ฉิมพลีต้นจ้าว) หรือ (ฉิมพลี = ต้นจ้าว) - ทะเล 7 สาย "หรือชื่อทะเลชื่อ"
2. จำนวนศัพท์ที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 21 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ (ผู้ตอบ 14 คน)

กิจกรรมการเรียนรู้	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. กิจกรรมที่กำหนดเนื้อหาให้การเรียนรู้ของนักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- เพิ่มกิจกรรมเลือกให้นักเรียนอภิปรายแนวคิดและค่านิยมที่ได้จากเรื่อง วิเคราะห์การกระทำของบุคคลในเรื่อง รวมทั้งการใช้ถ้อยคำว่าเหมาะสมหรือไม่
2. กิจกรรมที่กำหนดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้ดีขึ้น	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
3. กิจกรรมที่กำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนปฏิบัติได้จริง	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
4. ช่วยรื้อฟื้นให้นักเรียนสนใจเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
5. ช่วยส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
6. การจัดลำดับขั้นของกิจกรรมเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- ลำดับกิจกรรมควรเป็นดังนี้ 1. ฝึกอ่าน 2. ศึกษาศัพท์ 3. ถอดความ 4. ตอบคำถาม 5. เต็มคำในบทกลอนที่เลือกมา 6. ฝึกแต่งกลอน 7. กิจกรรมเลือก

ตาราง 22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

การประเมินผลหลังการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
2. มีความครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียนดี	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
3. สะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของบทเรียนนี้	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
	ไม่ตอบ	1	
4. มีความยากง่ายพอเหมาะกับผู้เรียน	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-

ตาราง 23 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

เวลาที่กำหนด	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- เวลาที่กำหนดไว้สำหรับบทเรียนนี้เหมาะสม	เห็นด้วย	9	
ดีแล้ว	ไม่เห็นด้วย	5	-

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
บทเรียนที่ 3

ตาราง 24 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- ควรระบุว่าจะให้วิจารณ์ในแง่ใด
2. มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	
3. บ่งชี้แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
4. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 25 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. ลักษณะเนื้อหาน่าสนใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
3. มีคุณค่าในด้านความรู้ ค่านิยม และความรู้สึกที่ดีงามแบบไทย	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
4. มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	
5. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 26 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. สื่อความหมายให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ชัดเจน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	-

ตาราง 27 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำถาม	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์มีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจ ความหมายของศัพท์ได้ดี	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- ทบทวนคำอธิบายศัพท์บางคำ เช่น ตลแตนमारकोदुल्येख "ร้อยแปดประการ"
2. จำนวนศัพท์ที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้ เข้าใจบทเรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	

ตาราง 28 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. กิจกรรมที่กำหนดเนื้อหาการเรียนของ นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- แยกกิจกรรมวิจารณ์เป็นวิจารณ์ เชิงศิลป์และวิจารณ์เชิงสังคม - แยกกิจกรรม 1.4 เป็น 2 ตอน ตอนแรกศึกษาความหมายของ ศัพท์ในบทอ่าน ตอนหลังหาศัพท์ ที่มีความหมายเหมือนกัน - เพิ่มกิจกรรมวิเคราะห์และวิจารณ์สาร
2. กิจกรรมที่กำหนดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของ บทเรียนได้ดีขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	

ตาราง 28 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
3. กิจกรรมที่กำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนปฏิบัติได้จริง	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
4. ช่วยเราให้นักเรียนสนใจเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- ควรให้มีกิจกรรมการเล่นแข่งขันเกมบ้าง
5. ช่วยส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
6. การจัดลำดับชั้นของกิจกรรมเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- ลำดับชั้นของกิจกรรมควรเป็น 1. อ่านทำนองเสนาะ 2. ศึกษาศัพท์ 3. ถอดคำประพันธ์ 4. ตอบคำถาม 5. วิจารณ์เรื่อง 6. ฝึกแต่งกาพย์

ตาราง 29 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

การประเมินผลหลังการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- ควรให้นักเรียนมีอิสระในการ เลือกแตงนิตานสั้น ๆ เองบ้าง โดยไม่จำเป็นต้องเป็นนิตานพื้น เมือง
2. มีความครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียนดี	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	
3. สะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของบทเรียนนี้	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	2	
4. มีความยากง่ายพอเหมาะกับผู้เรียน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 30 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

เวลาที่กำหนด	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- เวลาที่กำหนดไว้สำหรับบทเรียนนี้เหมาะสม	เห็นด้วย	11	
ดีแล้ว	ไม่เห็นด้วย	3	-

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
บทเรียนที่ 4

ตาราง 31 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- ควรระบุว่าจะให้วิจารณ์เชิง ศิลป์หรือเชิงสังคม
2. มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. บ่งชี้แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
	ไม่ตอบ	1	
4. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 32 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. ลักษณะเนื้อหาน่าสนใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
3. มีคุณค่าในด้านความรู้ ค่านิยม และความรู้สึกที่ดีงามแบบไทย	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
4. มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	
5. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 33 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. สื่อความหมายให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ชัดเจน	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- ควรเพิ่มตัวอย่างคำอธิบายหลักภาษาและศัพท์ภาษาบาลีและสันสกฤต

ตาราง 34 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำถาม	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์มีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์ได้ดี	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
2. จำนวนศัพท์ที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- ควรอธิบายความหมายของศัพท์ที่ให้ เช่น บุญ บาป พุทธ ธรรม กรรม ตรัสรู้

ตาราง 35 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ (ผู้ตอบ 14 คน)

กิจกรรมการเรียนรู้	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. กิจกรรมที่กำหนดเนื้อหาให้การเรียนรู้ของนักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- กิจกรรม 1.3 อาจไม่สอดคล้องกับหลักสูตร
2. กิจกรรมที่กำหนดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้ดีขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. กิจกรรมที่กำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนปฏิบัติได้จริง	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- กิจกรรม 2.3 อาจจะไม่เหมาะสมสำหรับผู้หญิง
			- ใช้แทนภาพการพานักเรียนไปฟังพระเทศน์
4. ช่วยให้เราให้นักเรียนสนใจเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- ควรให้มีกิจกรรมประเภทแข่งขันเพื่อเสริมให้เด็กสนใจเรียน
5. ช่วยส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	

ตาราง 35 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
6. การจัดลำดับขั้นของกิจกรรมเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	

ตาราง 36 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

การประเมินผลหลังการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. มีความครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียนดี	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. สะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของบทเรียนนี้	เห็นด้วย	1-3	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	
4. มีความง่ายพอเหมาะกับผู้เรียน	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	- ข้อ 4 ยากไป ควรเปลี่ยนเป็นวัดความเข้าใจเนื้อหา

ตาราง 37 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

เวลาที่กำหนด	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- เวลาที่กำหนดไว้สำหรับบทเรียนนี้เหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
	ไม่ตอบ	1	

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
บทเรียนที่ 5

ตาราง 38 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
2. มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- อาจสูงเกินวัยนักเรียน
3. บ่งชี้แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
4. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	2	- เพิ่มวัตถุประสงค์ให้นักเรียน เข้าใจสาระสำคัญของคำนำ และขั้นตอนการเขียน

ตาราง 39 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

ลักษณะ เนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. ลักษณะ เนื้อหาน่าสนใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- ค่อนข้างเป็นอดีตอาจจะไม่น่าสนใจ
3. มีคุณค่าในด้านความรู้ ค่านิยม และความรู้สึกที่ดีงามแบบไทย	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
4. มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
5. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	- มีสาระน้อยไป
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 40 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. สื่อความหมายให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ชัดเจน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 41 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำถาม	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์มีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจ	เห็นด้วย	11	
ความหมายของศัพท์ได้ดี	ไม่เห็นด้วย	3	-
2. จำนวนศัพท์ที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้	เห็นด้วย	11	
เข้าใจบทเรียน	ไม่เห็นด้วย	3	- ควรอธิบายคำเพิ่มอีก เช่น อัสวเมธ อุตตรกัณฑ์ รามายณะ

ตาราง 42 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. กิจกรรมที่กำหนดเนื้อหาการเรียนของ	เห็นด้วย	12	
นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย	ไม่เห็นด้วย	2	- กิจกรรม 1.2 น่าจะเป็นฝึก เขียนคำนำมากกว่าอภิปราย
2. กิจกรรมที่กำหนดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของ	เห็นด้วย	13	
บทเรียนได้ดีขึ้น	ไม่เห็นด้วย	1	- กิจกรรม 1.2 ยากและไกลตัว นักเรียน
3. กิจกรรมที่กำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและ	เห็นด้วย	13	
ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง	ไม่เห็นด้วย	1	- กิจกรรม 1.3 ยากเกินไป
4. ช่วยเร้าให้นักเรียนสนใจเรียนภาษาไทย	เห็นด้วย	12	
มากขึ้น	ไม่เห็นด้วย	2	

ตาราง 42 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนรู้	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
5. ช่วยส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
6. การจัดลำดับชั้นของกิจกรรมเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- ลำดับชั้นของกิจกรรมควรเป็น 1. ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหา 2. ครูและนักเรียนร่วมกัน พิจารณาการเขียนคำนำ 3. แบ่งกลุ่มเข้าห้องสมุดค้นหา ตัวอย่างคำนำ 4. ฝึกเขียนโครงร่างคำนำ 5. กิจกรรมเนื้อหา 6. ประเมินผล

ตาราง 43 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

การประเมินผลหลังการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
2. มีความครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียนดี	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. สะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของบทเรียนนี้	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	
4. มีความยากง่ายพอเหมาะกับผู้เรียน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- วิธีการต่าง ๆ ค่อนข้างยาก

ตาราง 44 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

เวลาที่กำหนด	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- เวลาที่กำหนดไว้สำหรับบทเรียนนี้เหมาะสม	เห็นด้วย	14	
ดีแล้ว	ไม่เห็นด้วย	-	

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสนทนาภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทเรียนที่ 6

ตาราง 45 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- จุดมุ่งหมายข้อ 2 ปรับเป็น สามารถเขียนจดหมายเชิง สร้างสรรค์ โดยใช้โวหารให้ เกิดภาพพจน์ได้ - จุดมุ่งหมายข้อ 3 ให้ใช้คำที่ บ่งบอกพฤติกรรม
2. มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. บ่งชี้แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
4. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	เห็นด้วย	10	
	ไม่เห็นด้วย	4	- เพิ่มวัตถุประสงค์อีกหนึ่งข้อคือ เพื่อให้จับสาระสำคัญในพระ ราชหัตถเลขาได้

ตาราง 46 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	10	
	ไม่เห็นด้วย	4	- ยากไป เป็นเรื่องไกลตัวเด็ก
2. ลักษณะเนื้อหาน่าสนใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	9	
	ไม่เห็นด้วย	5	-
3. มีคุณค่าในด้านความรู้ ค่านิยม และความรู้สึกที่ดีงามแบบไทย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
4. มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
5. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 47 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- ปรับปรุงคำอธิบายและให้ตัวอย่างมากกว่านี้ เช่น ในข้อ 3 ควรอธิบายถึงการฟังก์ชันภาษาอังกฤษว่ามีความเป็นมาอย่างไร

ตาราง 47 (ต่อ)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
2. สื่อความหมายให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ชัดเจน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	- เพิ่มคำอธิบายรูปแบบการเขียนจดหมาย และรายงาน

ตาราง 48 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำถาม	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์มีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์ได้ดี	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. จำนวนศัพท์ที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-

ตาราง 49 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. กิจกรรมที่กำหนดเอื้อให้การเรียนของนักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- ขาดกิจกรรมสำหรับจุดมุ่งหมายข้อ 3

ตาราง 49 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
			- กิจกรรม 1.2 ควรเพิ่มต่าง จังหวัด
			- ครูควรเน้นพื้นฐานความรู้ทาง พระราชหัตถเลขาอย่างกว้าง ขวาง และชี้ให้เห็นว่าพระราช หัตถเลขามีหลายแบบ
2. กิจกรรมที่กำหนดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของ บทเรียนได้ดีขึ้น	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- เพิ่มกิจกรรมให้นักเรียนบอกข้อ สังเกตของตนเกี่ยวกับพระ ราชหัตถเลขาในด้านต่าง ๆ เช่น ขนบธรรมเนียม - เพิ่มกิจกรรมให้นักเรียนเปรียบเทียบ ศัพท์ ภาษา และสำนวน ในสมัยรัชกาลที่ 5 กับปัจจุบัน
3. กิจกรรมที่กำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและ ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- กิจกรรมเลือก 2.1, 2.2 อาจทำไม่ได้
4. ช่วยเราให้นักเรียนสนใจเรียนภาษาไทย มากขึ้น	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	
5. ช่วยส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการเรียนภาษา ไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
6. การจัดลำดับชั้นของกิจกรรมเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	-

ตาราง 50 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

การประเมินผลหลังการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- ขาดการประเมินผลตามจุดมุ่งหมายข้อ 3
2. มีความครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียนดี	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- เพิ่มวิธีการประเมินนอกจากการเขียนจดหมายและรายงาน
3. สะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของบทเรียนนี้	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
4. มีความยากง่ายพอเหมาะกับผู้เรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	-

ตาราง 51 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

เวลาที่กำหนด	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- เวลาที่กำหนดไว้สำหรับบทเรียนนี้เหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	9	
	ไม่เห็นด้วย	5	-

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทเรียนที่ 7

ตาราง 52 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- ปรับข้อ 1 เป็น 1. อ่านสุนทรพจน์ให้เหมือนเสียงพูด 2. พุดสรุปข้อความของสุนทรพจน์ได้
2. มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
3. บ่งชี้แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
4. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	- เพิ่มจุดมุ่งหมายต่อไปนี้ 1. ให้เปรียบเทียบกับสุนทรพจน์ฉบับอื่น ๆ 2. ให้วิจารณ์คำเชิงวรรณศิลป์และเชิงสังคมของบทเรียนนี้ 3. ให้สามารถเขียนสุนทรพจน์ได้

ตาราง 53 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. ลักษณะเนื้อหาน่าสนใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. มีคุณค่าในด้านความรู้ ค่านิยม และความรู้สึกที่ดีงามแบบไทย	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
4. มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
5. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 54 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
2. สื่อความหมายให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ชัดเจน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	

ตาราง 55 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. กิจกรรมที่กำหนดเนื้อหาให้การเรียนของนักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- เพิ่มกิจกรรมให้อ่านวิเคราะห์เปรียบเทียบสุนทรพจน์ประเภทเดียวกัน - ให้นักเรียนอ่านบท 9 ในหนังสือชุดทักษะพัฒนา 2 ก่อนเรียนบทเรียนนี้
2. กิจกรรมที่กำหนดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้ดีขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. กิจกรรมที่กำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนปฏิบัติได้จริง	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- กิจกรรมเขียนสุนทรพจน์ยากเกินไปและไม่มีในหลักสูตร
4. ช่วยเราให้นักเรียนสนใจเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
5. ช่วยส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
6. การจัดลำดับชั้นของกิจกรรมเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 56 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

การประเมินผลหลังการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- เพิ่มการประเมินความสามารถ เชิงวิจารณ์ - ประเมินด้านการพูดด้วย
2. มีความครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียนดี	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
3. สะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของบทเรียนนี้	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
	ไม่ตอบ	1	
4. มีความยากง่ายพอเหมาะกับผู้เรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	-

ตาราง 57 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

เวลาที่กำหนด	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- เวลาที่กำหนดไว้สำหรับบทเรียนนี้เหมาะสม ดีแล้ว	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
	ไม่ตอบ	1	

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทเรียนที่ 8

ตาราง 58 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- ปรับปรุง 2. เป็น "อ่านทำนอง เสนาะและบอกลักษณะอันหลัก ได้ถูกต้อง" ระบุให้ชัดว่าจะให้ วิจารณ์ในแง่ใด เช่น เชิง วรรณศิลป์ เชิงสังคม ประเด็น สำคัญของเรื่อง
2. มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. บ่งชี้แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
4. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 59 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. ลักษณะเนื้อหาน่าสนใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
3. มีคุณค่าในด้านความรู้ ค่านิยม และความรู้สึกที่ดีงามแบบไทย	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
4. มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
	ไม่ตอบ	2	
5. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทย	เห็นด้วย	13	
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 60 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
2. สื่อความหมายให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ชัดเจน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- คำอธิบายเน้นการแต่งฉันทมากไปและค่อนข้างยาก ส่วนเนื้อหาของเรื่องเน้นน้อยไป - เพิ่มคำอธิบายเกี่ยวกับการเขียนรายงาน และเหตุใดจึงใช้ทศสมันต์นี้สำหรับเสือป่าและลูกเสือ

ตาราง 61 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำถาม	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์มีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์ได้ดี	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. จำนวนศัพท์ที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	

ตาราง 62 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. กิจกรรมที่กำหนดเนื้อหาให้การเรียนของนักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	11	- เพิ่มกิจกรรมให้วิเคราะห์และวิจารณ์สาร
	ไม่เห็นด้วย	3	
2. กิจกรรมที่กำหนดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้ดีขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. กิจกรรมที่กำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนปฏิบัติได้จริง	เห็นด้วย	11	-
	ไม่เห็นด้วย	3	
4. ช่วยเราให้นักเรียนสนใจเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	13	-
	ไม่เห็นด้วย	1	
5. ช่วยส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
6. การจัดลำดับชั้นของกิจกรรมเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	12	- ลำดับชั้นของกิจกรรมควรเป็น
	ไม่เห็นด้วย	1	
			1. ฝึกอ่านและสวด
			2. ถอดความ
			3. วิจารณ์
			4. แนะนำวิธีการเขียนรายงาน
			5. กิจกรรมเลือก

ตาราง 63 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

การประเมินผลหลังการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
2. มีความครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียนดี	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
3. สะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของบทเรียนนี้	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	
4. มีความยากง่ายพอเหมาะกับผู้เรียน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 64 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

เวลาที่กำหนด	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- เวลาที่กำหนดไว้สำหรับบทเรียนนี้เหมาะสม	เห็นด้วย	11	
ดีแล้ว	ไม่เห็นด้วย	3	

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
บทเรียนที่ 9

ตาราง 65 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	12	- ต้องให้แสดงความคิดเห็นในแง่ ใดบ้าง ระบุให้ชัด
	ไม่เห็นด้วย	2	
2. มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. บ่งชี้แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน	เห็นด้วย	13	- เพิ่มจุดมุ่งหมาย "บอกความ สำคัญของเมืองไชยา และ สวนโมกขพลารามได้"
	ไม่เห็นด้วย	1	
4. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	เห็นด้วย	11	-
	ไม่เห็นด้วย	2	
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 66 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. ลักษณะเนื้อหาน่าสนใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- น่าจะหาบทละครวิทยุเรื่องอื่นที่น่าสนใจ และให้ความรู้ได้
3. มีคุณค่าในด้านความรู้ ค่านิยม และความรู้สึกที่ดีงามแบบไทย	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
4. มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
5. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 67 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	-
2. สื่อความหมายให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ชัดเจน	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	2	- เพิ่มรายละเอียดหลักการแต่งบทละครวิทยุ ตลอดจนแนวทางการเขียนบทละครและบทวิทยุ

ตาราง 68 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำถาม	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์มีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจ	เห็นด้วย	12	
ความหมายของศัพท์ได้ดี	ไม่เห็นด้วย	2	-
2. จำนวนศัพท์ที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้	เห็นด้วย	12	
เข้าใจบทเรียน	ไม่เห็นด้วย	2	- เพิ่มคำอธิบายศัพท์ เช่น ศ.เชเดซี หินยาน มหายาน ปูนสอ พระธาตุ พุทธศาสนิกชน

ตาราง 69 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. กิจกรรมที่กำหนดเอื้อให้การเรียนรู้ของ	เห็นด้วย	11	
นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย	ไม่เห็นด้วย	3	- ควรมีกิจกรรมกลุ่มให้วิเคราะห์ เนื้อหาสาระบทสนทนา บันทึก ไว้แล้วเสนอรายงานในชั้น
2. กิจกรรมที่กำหนดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของ	เห็นด้วย	13	
บทเรียนได้ดีขึ้น	ไม่เห็นด้วย	1	- มอบหมายให้นักเรียนอ่านบท 12 ในหนังสือเรียนชุดทักษะ พัฒนาเล่ม 2 ก่อนเรียน
3. กิจกรรมที่กำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและ	เห็นด้วย	12	
ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง	ไม่เห็นด้วย	2	- กิจกรรม2.1และ2.2 ปฏิบัติได้ยาก

ตาราง 69 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนรู้	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
4. ช่วยเราให้นักเรียนสนใจเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	12	- นักไปทางวรรณคดีมากไปทำให้ไม่น่าสนใจ
	ไม่เห็นด้วย	2	
5. ช่วยส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	12	-
	ไม่เห็นด้วย	2	
6. การจัดลำดับชั้นของกิจกรรมเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	11	- ลำดับชั้นของกิจกรรมควรเป็น 1. อ่านแล้วตอบคำถาม 2. เรียงความ 3. แนะนำแต่งบทละครวิทยุ 4. กิจกรรมเลือก
	ไม่เห็นด้วย	3	

ตาราง 70 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียนรู้ (ผู้ตอบ 14 คน)

การประเมินผลหลังการเรียนรู้	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	13	-
	ไม่เห็นด้วย	1	
2. มีความครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียนดี	เห็นด้วย	13	-
	ไม่เห็นด้วย	1	

ตาราง 70 (ต่อ)

การประเมินผลหลังการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
3. สะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของบทเรียนนี้	เห็นด้วย	12	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
	ไม่ตอบ	1	
4. มีความยากง่ายพอเหมาะกับผู้เรียน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-

ตาราง 71 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

เวลาที่กำหนด	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- เวลาที่กำหนดไว้สำหรับบทเรียนนี้เหมาะสม ดีแล้ว	เห็นด้วย	10	
	ไม่เห็นด้วย	4	-

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
บทเรียนที่ 10

ตาราง 72 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	12	- ระบุให้ชัดเจนว่าต้องการให้ แสดงความคิดเห็นในแง่ใดบ้าง
	ไม่เห็นด้วย	2	
2. มีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. บ่งชี้แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
4. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	

ตาราง 73 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. ลักษณะเนื้อหาน่าสนใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	-
3. มีคุณค่าในด้านความรู้ ค่านิยม และความรู้สึกที่ดีงามแบบไทย	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
4. มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	
5. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 74 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายโครงสร้างของบทอ่าน (ผู้ตอบ 14 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความชัดเจนดี	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
2. สื่อความหมายให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ชัดเจน	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	

ตาราง 75 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ (ผู้ตอบ 14 คน)

กิจกรรมการเรียนรู้	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. กิจกรรมที่กำหนดเนื้อหาให้การเรียนรู้ของนักเรียนบรรลุจุดหมาย	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	-	
	ไม่ตอบ	1	
2. กิจกรรมที่กำหนดช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้ดีขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
3. กิจกรรมที่กำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนปฏิบัติได้จริง	เห็นด้วย	13	
	ไม่เห็นด้วย	1	- กิจกรรม 2.1 และ 2.3 ปฏิบัติได้ยาก
4. ช่วยรื้อให้นักเรียนสนใจเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
5. ช่วยส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยมากขึ้น	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	
6. การจัดลำดับขั้นของกิจกรรมเหมาะสมดีแล้ว	เห็นด้วย	11	
	ไม่เห็นด้วย	3	- กิจกรรมบังคับควรเป็น 1,3,2 หรือ 3,1,2

ตาราง 76 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลังการเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

การประเมินผลหลังการเรียน	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	เห็นด้วย	12	- รวมการประเมินข้อ 3 และ 4 เข้าด้วยกัน
	ไม่เห็นด้วย	2	
2. มีความครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียนดี	เห็นด้วย	13	-
	ไม่เห็นด้วย	1	
3. สะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของบทเรียนนี้	เห็นด้วย	13	- กำหนดเกณฑ์การประเมินผล การเขียนบทความ
	ไม่เห็นด้วย	1	
4. มีความยากง่ายพอเหมาะกับผู้เรียน	เห็นด้วย	14	
	ไม่เห็นด้วย	-	

ตาราง 77 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดสำหรับบทเรียน (ผู้ตอบ 14 คน)

เวลาที่กำหนด	คำตอบ	ความถี่	แนวทางปรับปรุงโดยสรุป
- เวลาที่กำหนดไว้สำหรับบทเรียนนี้เหมาะสม	เห็นด้วย	7	-
ดีแล้ว	ไม่เห็นด้วย	7	

ภาคผนวก ค

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาไทย ในการประชุมพิจารณา
ปรับปรุงนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในการประชุมพิจารณาปรับปรุงนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 78 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงความน่าใช้ของนวัตกรรม

รายการที่ควรปรับปรุง		ความเดิม	ปรับเปลี่ยน
1. หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันนี้มีผู้แต่งหนังสือมากขึ้น และมีการศึกษาต่าง ๆ	ปัจจุบันนี้มีผู้แต่งหนังสือมากขึ้น และมีการศึกษาต่าง ๆ	ปัจจุบันนี้มีผู้แต่งหนังสือมากขึ้น และมีการศึกษาต่าง ๆ
ปรับข้อความในย่อหน้าต่าง ๆ	เพิ่มเติมว่าแต่ก่อน ผู้ใฝ่ใจในการศึกษาภาษาไทย	เพิ่มเติมว่าแต่ก่อน ผู้ใฝ่ใจในการศึกษาภาษาไทย	เพิ่มเติมว่าแต่ก่อน ผู้ใฝ่ใจในการศึกษาภาษาไทย
สุดท้ายทั้งหมด	ทั้งที่เป็นนักเรียนและมีนักเรียน บางคนอาจจะมีเวลาว่างที่จะอ่านหนังสือทุกเล่มได้จนครบถ้วน การอ่านหนังสือน้อยเล่ม หรืออ่านเพียงเล่มเดียวจะไม่ทำให้ความรู้แตกฉานกว้างขวาง การอ่านหนังสือที่จะให้ได้ประโยชน์ถึงอาจนำความรู้และสำนวนโวหารที่ดีจากหนังสือที่อ่านไปเป็นแบบ เพื่อให้เขียนได้ดีขึ้นนั้น จำเป็นที่ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างเข้าใจก่อน	ทั้งที่เป็นนักเรียนและมีนักเรียน บางคนอาจจะมีเวลาว่างที่จะอ่านหนังสือทุกเล่มได้จนครบถ้วน การอ่านหนังสือน้อยเล่ม หรืออ่านเพียงเล่มเดียวจะไม่ทำให้ความรู้แตกฉานกว้างขวาง การอ่านหนังสือที่จะให้ได้ประโยชน์ถึงอาจนำความรู้และสำนวนโวหารที่ดีจากหนังสือที่อ่านไปเป็นแบบ เพื่อให้เขียนได้ดีขึ้นนั้น จำเป็นที่ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างเข้าใจก่อน	ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างเข้าใจก่อน
	ความเข้าใจทั้งถ้อยคำ	ความเข้าใจทั้งถ้อยคำ	ความเข้าใจทั้งถ้อยคำ
	สำนวนที่เขียนไว้อย่างทะลุปรุโปร่ง	สำนวนที่เขียนไว้อย่างทะลุปรุโปร่ง	สำนวนที่เขียนไว้อย่างทะลุปรุโปร่ง
	และจะต้องเข้าใจเนื้อหาของเรื่องอย่างลึกซึ้ง	และจะต้องเข้าใจเนื้อหาของเรื่องอย่างลึกซึ้ง	และจะต้องเข้าใจเนื้อหาของเรื่องอย่างลึกซึ้ง
	รวมทั้งต้องรู้จักสังเกตรูปแบบ	รวมทั้งต้องรู้จักสังเกตรูปแบบ	รวมทั้งต้องรู้จักสังเกตรูปแบบ
	วิธีการเขียนเพื่อนำมาเป็นแบบอย่างได้	วิธีการเขียนเพื่อนำมาเป็นแบบอย่างได้	วิธีการเขียนเพื่อนำมาเป็นแบบอย่างได้

รายการที่ควรปรับปรุง	ความเดิม	ปรับเปลี่ยน
	ประพันธ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนควรจะอ่านมา อนึ่งพึงกำหนดว่าแบบฝึกหัดที่ยกมานี้เป็นแต่เพียงจำนวนน้อย เพื่อเป็นแนวทางเท่านั้น นักเรียนควรหมั่นอ่านเพิ่มเติม โดยค้นหาหนังสือตามที่มาของเรื่องให้ไว้ หรือจะหาจากหนังสืออื่น ๆ ประกอบอีกตามทัศนะของตนก็ย่อมทำได้	ด้วย ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงทดลองสร้างนวัตกรรมเป็นคู่มือการศึกษาของผู้สนใจภาษาไทย ให้ได้ผลิตผลงานในการอ่านเรื่องหลายประเภท โดยจะคัดเลือกตัวอย่างบทประพันธ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนควรจะอ่านมาประกอบและทดลองทำแบบฝึกหัดท้ายบท อนึ่งพึงกำหนดว่าแบบฝึกหัดที่ยกมานี้ เป็นแต่เพียงจำนวนน้อย เพื่อเป็นแนวทางเท่านั้น นักเรียนควรหมั่นอ่านเพิ่มเติม โดยค้นหาหนังสือตามรายชื่อเรื่องที่ให้ไว้ หรือจะหาจากหนังสืออื่น ๆ ประกอบอีกตามทัศนะของตนก็ย่อมทำได้ การอ่านบทความในนวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยนั้น นอกจากจะทำให้ได้ความรู้จากเนื้อหาของเรื่องแล้ว ยังจะทำให้เกิดความรู้เพิ่มเติมนอกจากเรื่องต่าง ๆ ทำให้รู้จักประสบการณ์ความรู้หลายแขนง เข้าด้วยกันในลักษณะการศึกษารูปแบบสหวิทยาการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

รายการที่ควรปรับปรุง	เพิ่มเติม	ปรับเปลี่ยน
2. จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนสามารถ	เพื่อให้นักเรียนสามารถ
ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. อธิบายบทประพันธ์ทั้งความเรียงและร้อยกรองให้	1. อธิบายบทประพันธ์ทั้งความเรียงและร้อยกรองให้เป็นทีเข้าใจ
หมายชัดเจนยิ่งขึ้น	เป็นทีเข้าใจง่าย ๆ	ใจง่าย ๆ
และจัดเรียงลำดับข้อ	2. แต่งบทประพันธ์นั้น ๆ ได้	2. อธิบายเนื้อเรื่องของบทประพันธ์ และศัพท์ที่ใช้อย่างถูกต้อง
เสียใหม่ ส่วนข้อความ	3. อธิบายเนื้อเรื่องของบทประพันธ์ และศัพท์ที่ใช้อย่าง	เป็นการฝึกให้อ่านมาก ฟังมาก มีประสบการณ์ มีความสังเกต
ตอนท้ายตัดออกได้	ถูกต้อง เป็นการฝึกให้อ่านมาก ฟังมาก มีประสบการณ์	จดจำก็แล้ว เพื่อนำออกใช้เมื่อจำเป็น
เพราะมีอยู่ในหลักการ	มีความสังเกตจดจำก็แล้ว เพื่อนำออกใช้เมื่อจำเป็น	3. แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์บทประพันธ์นั้น ๆ ได้ โดย
และเหตุผลแล้ว	4. แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์บทประพันธ์นั้น ๆ ได้	เขียนแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างมีขั้นตอน ใช้ภาษาถูกต้อง
	โดยเขียนแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างมีขั้นตอน	ต้อง และมีความหมายตรงกับจุดมุ่งหมายตามกาลเทศะ ใน
	ใช้ภาษาถูกต้องและมีความหมายตรงกับจุดมุ่งหมาย	กรณีจะต้องรู้ว่าคุณภาพต่างกัน เหมือนกัน หรือคล้าย
	กาลเทศะ ในกรณีจะต้องรู้ว่าคุณภาพต่างกัน	คล้ายกันอย่างไร
	เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันอย่างไร	4. อ่านบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองได้
	5. อ่านบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อย	ชัดเจน ถูกจังหวะและทำนอง

รายการที่ควรปรับปรุง	ความเดิม	ปรับเป็น
กรองได้ถูกต้อง		
6. พังและสามารถพูดแสดงความคิดเห็นประเด็นสำคัญในเรื่องที่เรียนได้		5. แต่งบทประพันธ์ เขียนความเรียง หรือบทความตามแบบเรียนได้ 6. พูดแสดงความคิดเห็นประเด็นสำคัญในเรื่องที่เรียนได้ 7. เขียนหนังสือให้สวยงาม สะอาด ชัดเจน อ่านง่าย รู้จักแยก
7. เขียนหนังสือให้สวยงาม สะอาด ชัดเจน อ่านง่าย รู้จักแยกหัวข้อย่อหน้า เว้นวรรค จัดรูปให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	7. เขียนหนังสือให้สวยงาม สะอาด ชัดเจน อ่านง่าย รู้จักแยกหัวข้อย่อหน้า เว้นวรรค จัดรูปให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	หัวข้อย่อหน้า เว้นวรรค จัดรูปให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
อนึ่งพึงระลึกว่าการอ่านบทความในหน่วยการเรียนรู้ การสอนนี้ หรือหนังสือเล่มหนึ่งเล่มใด นอกจากจะบรรลุจุดมุ่งหมายในการศึกษาภาษาไทย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น นักเรียน (หรือผู้ศึกษาดด้วยตนเอง) ยังจะได้ความรู้จากเนื้อหาของเรื่อง นำให้เกิดความอยากรู้เพิ่มเติมในวิชาการต่าง ๆ รู้จักประสานความรู้หลายแขนงเข้าด้วยกันในลักษณะการศึกษาระบบสหวิทยาการ		

รายการที่ควรปรับ		ความเดิม	ปรับเป็น
3. กิจกรรมการเรียนรู้	1. กิจกรรมบังคับ	1. กิจกรรมบังคับ	1. กิจกรรมบังคับ
	แยกกิจกรรมบังคับ	1.1 ให้อรรถความจากโคลงบทนี้เป็นร้อยแก้ว พร้อม	1.1 ให้อรรถความจากโคลงบทนี้เป็นร้อยแก้ว
	ข้อ 1.1 ออกเป็น	ทั้งแสดงความคิดเห็นวิจารณ์เกี่ยวกับโคลงบทนี้	1.2 แสดงความคิดเห็นวิจารณ์เกี่ยวกับโคลงบทนี้ เช่น เนื้อเรื่อง ตัวละคร ลักษณะคำประพันธ์ รูปแบบ คำศัพท์ แนวคิดในเรื่อง
	2 ข้อ และยก	1.2 ฝึกอ่านท่อนเองเสนาะ	1.3 ฝึกอ่านท่อนเองเสนาะบทประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ
	กิจกรรมเลือกข้อ	1.3 ฝึกแต่งโคลงสี่สุภาพ	1.4 ให้อรรถความรู้ความเข้าใจในลักษณะการแต่งโคลง
	2.3 มาเป็น	กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง	1.4.1 ให้เลือกคำที่กำหนดไว้เติมในช่องว่างในโคลงข้างล่างนี้ ตามที่เป็นจริงในต้นฉบับเดิม
	กิจกรรมบังคับ	1.4 ส่วนกิจกรรม	กิจกรรมบังคับ(1)ได้ ฉัน(2)พระเอย
	บังคับ 1.3 ยกไป	2.3 เพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจในลักษณะการแต่งโคลง ให้เติมคำในช่องว่างในโคลงข้างล่างนี้ ตามที่เป็นจริงในต้นฉบับเดิม	กรรมบมีมี(3) ข้า(4)
	เป็นกิจกรรมบังคับ	2.3.1 ถึงกรรมจัก(1)ได้ ฉัน(2)พระเอย	กุศลส่งสนองไป ถึง(5)สุชนา
	1.5	กรรมบมีมี(3) ข้า (4) ถึง(5)สุชนา	บาปส่งจำตกข้า ช่วย(6)ฉันใด (ลิลิตพระลอ)

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเปลี่ยน
	เลือกจากคำต่อไปนี้	คำที่กำหนดให้
(1) ยั้ง, ยอม, อยู่	(1) ยั้ง, ยอม, อยู่	(1) ยั้ง, ยอม, อยู่
(2) ใด, นั่น, กรรม	(2) ใด, นั่น, กรรม	(2) ใด, นั่น, กรรม
(3) คน, ใคร, ผู้	(3) คน, ใคร, ผู้	(3) คน, ใคร, ผู้
(4) ข้า, เจ้า, ท่าน	(4) ข้า, เจ้า, ท่าน	(4) ข้า, เจ้า, ท่าน
(5) สถาน, ที่, ได้	(5) สถาน, ที่, ได้	(5) สถาน, ที่, ได้
(6) หยด, ท่าน, ได้	(6) หยด, ท่าน, ได้	(6) หยด, ท่าน, ได้
2.3.2 เสียสินสวณศักดิ์ไว้ วงศ์(1)	เสียศักดิ์(2)	1.4.2 เติมคำลงในช่องว่างในโคลงข้างล่างนี้ ตามที่ เป็นจริงในต้นฉบับเดิม
เสียรู้เร่งดำรง	เสียรู้เร่งดำรง	เสียสินสวณศักดิ์ไว้ วงศ์_____
เสียสัตย์อย่าเสียสุ	เสียสัตย์อย่าเสียสุ	สิ่ง_____
_____	(โลกนิติ)	ความรู้เร่งดำรง _____ ความ _____ ใวนา
หมายเหตุ		เสียสัตย์อย่าเสียสุ _____ จีพ _____ มรณา
ครูอาจเลือกโคลงอื่น ๆ ที่เห็นว่ามคติดี	ครูอาจเลือกโคลงอื่น ๆ ที่เห็นว่ามคติดี	(โลกนิติ)
โคลงที่ดีเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย	โคลงที่ดีเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย	

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเปลี่ยน
	หรือได้อ่านมาไว้ในกิจกรรมได้อีก คำที่วันไวควรเลือก เว้นเฉพาะคำที่ใช้ทดสอบความรู้ของนักเรียนได้เช่น ถ้า หลังคำว่า "วงศ์" นักเรียนเลือกคำที่ไม่ได้ผสมสระโอะ สะกดด้วยแม่ก่งแล้ว ก็แสดงว่ายังไม่เข้าใจแผนของ โคลง(คำที่ให้เลือกในแบบ 2.3.1 ควรมีลักษณะที่บอก ได้ชัดว่าเลือกผิดหรือถูกต้องตามแบบแผนของโคลง)	หมายเหตุ ครูอาจเลือกโคลงอื่น ๆ ที่เห็นว่ามิตติ เป็นโคลงที่ดีเป็น ที่รู้จักกันแพร่หลาย ซึ่งนักเรียนควรจะรู้หรือได้อ่านมาไว้ใน กิจกรรมได้อีก คำที่วันไวควรเลือกเว้นเฉพาะคำที่ใช้ทดสอบ ความรู้ของนักเรียนได้ เช่น ถ้าหลังคำว่า "วงศ์" นักเรียน เลือกคำที่ไม่ได้ผสมสระโอะสะกดด้วยแม่ก่งแล้ว ก็แสดงว่ายังไม่ เข้าใจแผนของโคลง(คำที่ให้เลือกในแบบ 1.4.1 ควรมีลักษณะ ที่บอกได้ชัดว่าเลือกผิดหรือถูกต้องตามแบบแผนของโคลง)
	ถูกต้องตามแบบแผนลงในช่องว่าง และให้ได้ใจความ	1.4.3 ทดลองแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยเติมคำที่ถูกต้อง ตามแบบแผนลงในช่องว่าง และให้ได้ใจความ
	อายุ ยืน _____ ร้อย พรรษา วาระ ผ่อง _____ เปร็ดแพรว สุขะ _____ เรือง _____ พละ กำลัง _____ กว้าใคร	อายุ ยืน _____ ร้อย พรรษา วาระ ผ่อง _____ เปร็ดแพรว สุขะ _____ เรือง _____ พละ กำลัง _____ กว้าใคร
		1.5 ผูกแต่งโคลงสี่สุภาพ

รายการที่ควรปรับ		ความเดิม	ปรับเป็น
1. จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนสามารถ	เพื่อให้นักเรียนสามารถ	
แยกจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 เป็น 2 ข้อ และ ปรับจุดมุ่งหมายข้อที่ 3 ให้ชัดเจน	1. ถอดความเป็นร้อยแก้วและเรียงเป็นภาษาที่ สละสลวยได้ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นวิจารณ์ได้ อย่างกว้างขวาง 2. อ่านทำนองเสนาะได้ 3. แต่งกลอนได้ตามแบบแผน 4. อธิบายเนื้อเรื่องของบทประพันธ์ที่ยกมาได้	1. อธิบายเนื้อเรื่องของบทประพันธ์ที่ยกมาได้ 2. ถอดความบทอ่านในบทเรียนนี้เป็นร้อยแก้วและเรียบเรียง เป็นภาษาที่สละสลวยได้ 3. แสดงความคิดเห็นและวิจารณ์ได้อย่างกว้างขวาง 4. อ่านทำนองเสนาะบทประพันธ์ประเภทคำกลอนได้ 5. แต่งกลอนได้ตามแบบแผน	
2. คำอธิบาย	คำที่สรุปปลายวรรคที่สองควรเป็นเสียงจั่วหรือโพลายวรรคที่ 3 ควรเป็นเสียงสามัญจึงจะไพเราะ และ เหตุข้อ 5 ในคำอธิบายข้อที่ 2 เป็นเสียงอื่น	คำที่สรุปปลายวรรคที่สองควรเป็นเสียงจั่วหรือโพลายวรรคที่ 3 ควรเป็นเสียงสามัญจึงจะไพเราะ และ ปลายวรรคที่ 4 ควรเป็นเสียงสามัญ คำตายอาจจะ	คำที่สรุปปลายวรรคที่สองไม่ควรเป็นเสียงสามัญหรือรีวรรคที่ 3 ควรเป็นเสียงสามัญจึงจะไพเราะ และปลายสุวรรคที่ 4 ควรเป็นเสียงสามัญหรือคำตายเสียงตรี
3. กิจกรรมการเรียนรู้	1. กิจกรรมบังคับ	1. กิจกรรมบังคับ	1. กิจกรรมบังคับ
ปรับข้อความกิจกรรม	1.3 ผูกแต่งกลอนแล้วเรื่องหรือบรรยายภูมิภาพ	1.3 ผูกแต่งกลอน	1.3 ผูกแต่งกลอน
บังคับข้อ 1.3 และ ยกกิจกรรมบังคับ 1.4	1.4	1.4	1.4

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเป็น
มาเป็น 1.1 กิจกรรม	2. กิจกรรมเลือก	1.3.1 ให้เลือกคำที่กำหนดไว้เติมในช่องว่างในกลอนข้างล่างนี้
เลือก 2.1 มาเป็น	2.1 เติมคำในช่องว่าง	อันความคิดวิทยาเหมือน(1) ประเสริฐสุดซ่อนใส่เสียใน(2)
กิจกรรมบังคับ 1.3.1	อันความคิดวิทยาเหมือน(1) ประเสริฐสุดซ่อนใส่เสียใน(2) สงวนคมสมนึกใคร(3)	จึงค่อยชักเชื่อดพันให้(4)
ส่วนข้อความเดิมของ	สงวนคมสมนึกใคร(3)	ช่วยให้รอรักให้จิต(6)
1.3 ยกไปเป็น	จับให้มันค้นหมายให้วาย(5)	เพียรจงได้ดังประสงค์คงจะ(8)
กิจกรรมบังคับ	ตัดให้ขาดปรารถนาหาลิง(7)	(สุนทรภู่ - เพลงยาวถวายโอวาท)
1.4.2	(สุนทรภู่ - เพลงยาวถวายโอวาท)	คำที่กำหนดให้
	(1) พระขรรค์, มีดดาบ, อาวุธ	(1) พระขรรค์, มีดดาบ, อาวุธ
	(2) หีบ, ห่อง, ผัก	(2) หีบ, ห่อง, ผัก
	(3) อีกอัก, มุ่งร้าย, มารบ	(3) อีกอัก, มุ่งร้าย, มารบ
	(4) วายวาย, บรรลีย์, ม้วยมรณ์	(4) วายวาย, บรรลีย์, ม้วยมรณ์
	(5) วอด, ปราน, วาง	(5) วอด, ปราน, วาง
	(6) สนิทสนม, พิสมัย, อยู่ด้วยกัน	(6) สนิทสนม, พิสมัย, อยู่ด้วยกัน
	(7) นั้น, ไต, โหน	(7) นั้น, ไต, โหน
	(8) ดี, อยู่, ได้	(8) ดี, อยู่, ได้

รายการที่ควรปรับ		ความเดิม	ปรับเป็น
1. จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้ นักเรียนสามารถ		
แยกจุดมุ่งหมายข้อที่	1. ถอดความบทประพันธ์เป็นร้อยแก้วพร้อมทั้งเขียน		1. ถอดความบทประพันธ์เป็นร้อยแก้วได้
1 ออกเป็น 2 ข้อ	แสดงความคิดเห็นวิจารณ์ได้		2. แสดงความคิดเห็นวิจารณ์บทประพันธ์ได้
	2. อ่านทำนองเสนาะได้		3. อ่านทำนองเสนาะประเภทกาพย์ฉันท์ได้
	3. แต่งกาพย์เล่าเรื่องนิทานพื้นบ้านได้		4. แต่งกาพย์เล่าเรื่องนิทานพื้นบ้านได้
2. คำอธิบาย	คาบศ (ที่ถูกเขียน คาบส) ฤๅ นักบวช		คาบศ (ปัจจุบันเขียน คาบส) ฤๅ นักบวช
ปรับคำอธิบายศัพท์	บุษบก เรือนยอด		บุษบก เรือนยอดขนาดเล็กที่อาจเคลื่อนย้ายได้
บางคำ			

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเป็น
1. จุดมุ่งหมาย ปรับปรุงจุดมุ่งหมาย ข้อ 4	แสดงความรู้สึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับคุณธรรมที่คู่กันในเรื่อง ศรัทธาและปสาทะ	แสดงความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคุณธรรมในเรื่องศรัทธาอันนำ มาซึ่งปสาทะ

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเปลี่ยน
1. จุดมุ่งหมาย เพิ่มจุดมุ่งหมายอีก 1 ข้อ	เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนคำนำหนังสือได้	เพื่อให้นักเรียนสามารถ 1. อธิบายลักษณะเนื้อหาของสารของคำนำนี้ 2. เขียนคำนำหนังสือได้
2. คำอธิบาย ปรับปรุงคำอธิบาย ศัพท์บางคำให้ ชัดเจนขึ้น	มีผิดพลาด มีความสามารถ ชุกชุม มีอยู่มาก ภาษปัจจุบันใช้เฉพาะกับศัพท์ เช่น มีหนูชุกชุม สัตว์ป่าชุกชุม	มีผิดพลาด มีความสามารถในการพูดและการเขียน ชุกชุม มีอยู่มาก ภาษปัจจุบันใช้เฉพาะกับศัพท์หรือสิ่งที่ไม่ได้ เช่น มีหนูชุกชุม สัตว์ป่าชุกชุม ใจรผู้ร้ายชุกชุม
3. กิจกรรมการเรียนรู้ เปลี่ยนกิจกรรมบังคับ 1.2 เป็นกิจกรรม เลือก 2.2 ส่วน กิจกรรมเลือก 2.2 ยกมาเป็นกิจกรรม บังคับ 1.2		

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเปลี่ยน
1. จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนสามารถ	เพื่อให้นักเรียนสามารถ
ปรับจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนและรัดกุมยิ่งขึ้น	1. เขียนจดหมายส่วนตัวถึงพ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง หรือเพื่อนสนิท เล่าถึงการไปเที่ยวในสถานที่น่าสนใจ และสิ่งที่ได้กระทำในสถานที่นั้น ๆ 2. เขียนจดหมายเล่าถึงตนเอง ชีวิต สิ่งแวดล้อมให้เพื่อน หรือญาติพี่น้องที่อยู่ต่างประเทศฟัง 3. เข้าใจและเปรียบเทียบภาษา ศัพท์สำนวนที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ห้ากับสมัยปัจจุบันได้	1. จัปสาระสำคัญของพระราชหัตถเลขาได้ 2. เขียนจดหมายเล่าเรื่องได้ 3. ให้ข้อสังเกตเชิงเปรียบเทียบภาษา ศัพท์ และสำนวนที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ห้ากับสมัยปัจจุบันได้
2. กิจกรรมการเรียนรู้	1. กิจกรรมบังคับ	1. กิจกรรมบังคับ
เพิ่มการเขียนสรุปสาระสำคัญของพระราชหัตถเลขาเป็น	1.2 เขียนจดหมายเล่าถึงตัวท่าน การดำเนินชีวิต และสิ่งแวดล้อมให้เพื่อน หรือพี่น้องที่อยู่ต่างประเทศฟัง	1.1 เขียนสรุปสาระสำคัญของพระราชหัตถเลขา
กิจกรรมบังคับ 1.1		1.3 เขียนจดหมายถึงเพื่อนหรือพี่น้องที่อยู่ต่างจังหวัดหรือต่างประเทศเล่าถึงตัวท่าน การดำเนินชีวิต และสิ่งแวดล้อม โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

รายการที่ควรปรับ		ความเดิม	ปรับเป็น
เปลี่ยนกิจกรรมบังคับ	1.2 เป็น 1.3 และ	1.2.1 ใช้รูปแบบของการเขียนจดหมาย	1.3.1 ใช้รูปแบบของการเขียนจดหมายส่วนตัวถูกต้อง
	ปรับข้อความเพิ่มการ	ส่วนตัวถูกต้อง	1.3.2 ใช้ถ้อยคำ เช่น สรรพนาม คัพท์ ส่วนวน
	เปรียบเทียบภาษาเป็น	1.2.2 ใช้ถ้อยคำ เช่น สรรพนาม คัพท์	สุภาพไมหยาบโกลน แม้จะเป็นจดหมายส่วนตัว
	กิจกรรมบังคับ 1.4	จำนวน สุภาพไมหยาบโกลน แม้จะเป็น	1.3.3 การเขียนตัวหนังสือสะอาด ชัดเจน สวยงาม
3. การประเมินผลหลัง	การเรียน	จดหมายส่วนตัว	เป็นระเบียบ ไม่ร่อยชูด ชิดฆ่า หรือหวัดจน
		1.2.3 การเขียนตัวหนังสือสะอาด ชัดเจน	อ่านไม่ออก เว้นวรรคตอนและย่อหน้าถูกต้อง
		สวยงาม เป็นระเบียบ ไม่ร่อยชูด	เหมาะสม
		ชิดฆ่า หรือหวัดจนอ่านไม่ออก เว้น	1.4 เปรียบเทียบภาษาที่ใช้ในพระราชหัตถเลขากับภาษา
การประเมินผลหลัง	1. การเขียนจดหมาย	วรรคตอนและย่อหน้าถูกต้องเหมาะสม	ปัจจุบัน
		ประเมินผลจาก	ประเมินผลจาก
		1. การเขียนจดหมาย มีเกณฑ์ประเมินดังต่อไปนี้	1. การเขียนสรุปสาระสำคัญของพระราชหัตถเลขา
		1.1 ใช้รูปแบบของการเขียนจดหมายส่วนตัวถูกต้อง	1.1 สรุปใจความสำคัญได้ถูกต้อง
		ตามแบบนิยม	1.2 เรียบเรียงได้เป็นลำดับขั้นตอนถูกต้อง
		1.2 ใช้สรรพนาม ถ้อยคำ คัพท์ ส่วนวน สุภาพไม	1.3 ใช้ภาษาถูกต้องและสละสลวย
		หยาบโกลน แม้จะเป็นจดหมายส่วนตัว ความ	2. การเขียนจดหมาย มีเกณฑ์ประเมินดังต่อไปนี้

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเป็น
	เหมาะสมด้วยกาลเทศะ และความสัมพันธ์ของผู้เขียน และผู้รับจดหมาย	2.1 ใช้รูปแบบของการเขียนจดหมายส่วนตัวถูกต้องตามแบบนิยม
1.3 การเรียบเรียงความคิดในเนื้อหา		2.2 ใช้สรรพนาม ถ้อยคำ ศัพท์ สำนวน สุภาพไม่หยาบโลน
2. การเขียนจดหมาย และการเขียนรายงานมีเกณฑ์ประเมินเพิ่มเติมดังต่อไปนี้		แม้จะเป็นจดหมายส่วนตัว ความเหมาะสมด้วยกาลเทศะและความสัมพันธ์ของผู้เขียน และผู้รับจดหมาย
เขียนตัวหนังสือสะอาด ชัดเจน สวยงาม เป็นระเบียบ ไม่มีรอยขีดข่วน หรือหวัดจนอ่านไม่ออก เว้นวรรคตอน และย่อหน้าถูกต้องเหมาะสม		2.3 การเรียบเรียงความคิดในเนื้อหา
		3. การเขียนจดหมาย และการเขียนรายงานมีเกณฑ์ประเมินเพิ่มเติมดังต่อไปนี้
		เขียนตัวหนังสือสะอาด ชัดเจน สวยงาม เป็นระเบียบ ไม่มีรอยขีดข่วน หรือหวัดจนอ่านไม่ออก เว้นวรรคตอน และย่อหน้าถูกต้องเหมาะสม

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเป็น
1. จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้เด็กเรียนสามารถ	เพื่อให้เด็กเรียนสามารถ
แยกจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 ออกเป็น 2 ข้อ	1. อ่านและสรุปใจความสุนทรพจน์ได้ 2. เขียนสุนทรพจน์ได้	1. อ่านสุนทรพจน์ได้เหมือนเสียงพูด 2. สรุปใจความสุนทรพจน์ได้ 3. เขียนสุนทรพจน์ได้
2. กิจกรรมการเรียนรู้	1. กิจกรรมบังคับ	1. กิจกรรมบังคับ
เพิ่มการฝึกอ่าน ให้เหมือนเสียงพูด เป็นกิจกรรมบังคับ 1.1	1.1 ตอบคำถามต่อไปนี้ เช่น 1.1.1 วันเด็กแห่งชาติมีความสำคัญอย่างไร สำหรับประเทศไทย	1.1 ฝึกอ่านให้เหมือนเสียงพูด 1.2 ตอบคำถามต่อไปนี้ เช่น 1.2.1 วันเด็กแห่งชาติมีความสำคัญอย่างไรสำหรับประเทศไทย
และตัดกิจกรรม 1.2 เดิมออกไปใช้กิจกรรม 1.1 เดิมแทน	1.1.2 เท่าที่แล้วมารวมถึงในปี 2505 จอมพล สฤษดิ์ ได้ขอให้เยาวชนของชาติ คุณธรรมอย่างไรบ้าง 1.1.3 ในทัศนะของจอมพลสฤษดิ์ การประหยัด หมายความว่าอะไร 1.1.4 ในฐานะที่เป็นเด็ก จะมีวิธีประหยัด อย่างไร	1.2.2 เท่าที่แล้วมารวมถึงในปี 2505 จอมพล สฤษดิ์ ได้ขอให้เยาวชนของชาติมีคุณธรรมอย่างไรบ้าง 1.2.3 ในทัศนะของจอมพลสฤษดิ์ การประหยัดหมายถึง ความว่าอะไร 1.2.4 ในฐานะที่เป็นเด็ก จะมีวิธีประหยัดอย่างไร 1.3 สมมุติว่าท่านเป็นนายกรัฐมนตรี ให้ท่านเขียนสารแสดง

รายการที่ควรปรับ		ความเดิม	ปรับเป็น
1.2 ตรวจสอบการตอบคำถามจากแบบฝึกหัดในกิจกรรมบังคับ ว่านักเรียนแสดงความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้ดี ลึกซึ้งมากน้อยเพียงใด หรือยังต้องการปรับปรุงแก้ไขในรายละเอียดตอนใด			สุนทรพจน์เนื่องในวันเด็กแห่งชาติตามรูปแบบที่ยกมาข้างต้น
1.3 สมมุติว่าท่านเป็นนายกรัฐมนตรี ให้ท่านเขียนสารแสดงสุนทรพจน์เนื่องในวันเด็กแห่งชาติตามรูปแบบที่ยกมาข้างต้น			
3. การประเมินผลหลังการเรียน		ประเมินผลจาก	ประเมินผลจาก
1. นักเรียนสามารถสรุปประเด็นสำคัญจากสุนทรพจน์ของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ มาอย่างน้อย 3 ประเด็น		1. นักเรียนสามารถสรุปประเด็นสำคัญจากสุนทรพจน์ของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ มาอย่างน้อย 3 ประเด็น	1. การอ่านให้เหมือนเสียงพูด อ่านได้ชัดเจน ถูกต้อง
2. การเขียนสุนทรพจน์โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้		2.1 ข้อความเป็นขั้นตอนเหมาะสมได้ตรง	2. นักเรียนรู้จักมาอย่างน้อย 3 ประเด็น
3.1 ข้อความเป็นขั้นตอนเหมาะสมได้ตรงวัตถุประสงค์			3. การเขียนสุนทรพจน์โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเป็น
	วัตถุประสงค์	3.2 การใช้ภาษาชัดเจน สื่อความหมายได้ถูกต้อง
	2.2 การใช้ภาษาชัดเจน สื่อความหมายได้ถูกต้อง	3.3 เขียนหนังสือสวยงาม สะอาด ชัดเจน รู้จักแยกหัวข้อ
	2.3 เขียนหนังสือสวยงาม สะอาด ชัดเจน รู้จักแยกหัวข้อ ย่อหน้า เว้นวรรค จัดรูปให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	ย่อหน้า เว้นวรรค จัดรูปให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
	ระเบียบเรียบร้อย	

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเปลี่ยน
1. จุดมุ่งหมาย	เพื่อให้นักเรียนสามารถ	เพื่อให้นักเรียนสามารถ
แยกจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 ออกเป็น 2 ข้อ	1. ถอดบทสวดมนต์เป็นร้อยแก้ว พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นวิจารณ์ได้ 2. อ่านตนเองเสนอแนะได้ถูกต้อง 3. เขียนรายงานเรื่องที่ค้นคว้าเกี่ยวกับพุทธประวัติได้	1. ถอดบทสวดมนต์เป็นร้อยแก้ว 2. แสดงความคิดเห็นวิจารณ์ได้ 3. อ่านตนเองเสนอแนะได้ถูกต้อง 4. เขียนรายงานเรื่องที่ค้นคว้าเกี่ยวกับพุทธประวัติได้
2. กิจกรรมการเรียนรู้	1. กิจกรรมบังคับ	1. กิจกรรมบังคับ
ปรับข้อความในกิจกรรม 1.3	๑๓	๑๓
	1.3 ค้นคว้าเรื่องพระพุทธเจ้าผจญมารจากพระปฐมสมโพธิภาคอนามาวชิขัย ปรีวรรค(ปริจเฉทที่ 9)	1.3 ค้นคว้าและเขียนรายงานเรื่องพระพุทธเจ้าผจญมารเพิ่มเติมจากพุทธประวัติสำหรับยูวชน (พุทธประวัติทัศนศึกษา)
3. การประเมินผลหลังการเรียนรู้	2. ความสามารถในการออกความเห็นวิจารณ์ผลสวดมนต์นี้โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้ 2.1 สรุปประเด็นสำคัญได้ 2.2 แสดงความคิดเห็น วิจารณ์ และให้เหตุผลต่อประเด็นสำคัญได้	2. ความสามารถในการสรุปประเด็นสำคัญและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ และให้เหตุผลต่อประเด็นสำคัญได้

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเปลี่ยน
1. กิจกรรมการเรียน	1. กิจกรรมบังคับ	1. กิจกรรมบังคับ
จัดลำดับของกิจกรรม	1.1 เรียงความเรื่องเมืองไชยา (อำเภอไชยา	1.1 ตอบคำถามหรือสนทนาในเรื่องต่อไปนี้ เช่น
บังคับใหม่ ให้กิจกรรม	จังหวัดสุราษฎร์ธานี) โดยอาศัยข้อมูลจากบท	1.1.1 ศิษย์มาพิพิธภัณฑสถาน
1.3เป็น1.1 กิจกรรม	ละครวิทยุเรื่องเมืองไชยา หรือจะไปหาข้อมูล	1.1.2 อาจารย์มาพิพิธภัณฑสถาน
1.1 เดิมให้ปรับข้อ	จากที่ไหนมาเพิ่มเติมก็ได้	1.1.3 ทำไมพระพุทธรูปขนาดปรกในห้องสำริดที่ได้จาก
ความแล้วเป็นกิจกรรม	1.2 นำเรื่องสั้นที่ท่านชอบสักเรื่องหนึ่งมาแต่งแปลง	ไชยาจึงดูแปลกกว่าพระพุทธรูปขนาดปรกทั่ว ๆ ไป
1.2 กิจกรรม 1.2	เป็นบทละครวิทยุ	1.1.4 นั่งรถขึ้น 3 ตัวอย่างไร
เดิมเป็น 1.3 ส่วน	1.3 ตอบคำถามหรือสนทนาในเรื่องต่อไปนี้ เช่น	1.1.5 จินเรยกอาณาจักรศรีวิชัยว่าอย่างไร
กิจกรรมเลือกให้	1.3.1 ศิษย์มาพิพิธภัณฑสถาน	1.1.6 เมื่อไปถึงไชยาสุภศึกษาและอาจารย์ไปไหนกันบ้าง
เพิ่มการแสดงผลละคร	1.3.2 อาจารย์มาพิพิธภัณฑสถาน	1.1.7 วิธีซ่อมของเก่าที่ถูกต้องควรทำอย่างไร
เป็นกิจกรรมที่ 2.5	1.3.3 ทำไมพระพุทธรูปขนาดปรกในห้องสำริด	ฯลฯ
	ที่ได้จากไชยาจึงดูแปลกกว่าพระพุทธรูป	
	ขนาดปรกทั่ว ๆ ไป	
	1.3.4 นั่งรถขึ้น 3 ตัวอย่างไร	1.2 เขียนบันทึกสรุปและแสดงความคิดเห็นเรื่องเมืองไชยา
	1.3.5 จินเรยกอาณาจักรศรีวิชัยว่าอย่างไร	(อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี) โดยอาศัยข้อมูล
		จากบทละครวิทยุเรื่องเมืองไชยา หรือจะไปหาข้อมูล
		จากที่ไหนมาเพิ่มเติมก็ได้

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเป็น
	1.3.6 เมื่อไปถึงวิทยาลัยและอาจารย์ไปที่ไหนกันบ้าง	1.3 นำเรื่องสั้นที่ท่านชอบสักเรื่องหนึ่งมาแต่งลงเป็นบทละครวิทยุ
	1.3.7 วิธีซ่อมของเก่าที่ถูกต้องควรทำอย่างไร	2. กิจกรรมเลือกให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปอย่างน้อย 1 อย่าง
	2. กิจกรรมเลือกให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่าง	1 อย่าง ฯลฯ
	ฯลฯ	2.5 ให้นักเรียนกระทำกิจกรรมกลุ่ม โดยแสดงบทละครวิทยุจากเนื้อหานี้

รายการที่ควรปรับ		ความเดิม	ปรับเปลี่ยน
1. กิจกรรมการเรียนรู้			
1. กิจกรรมการเรียนรู้		1. กิจกรรมบังคับ	1. กิจกรรมบังคับ
จัดลำดับเสียใหม่ให้กิจกรรมบังคับข้อ 1.3 เป็น 1.1 และ ส่วนข้อ 1.1 และ 1.2 เดิมให้เป็นข้อ 1.2 และ 1.3 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมเลือกให้ยกข้อ 2.3 ขึ้นเป็น 2.1 ข้อ 2.1 และ 2.2 เดิมเปลี่ยนเป็น 2.2 และ 2.3 ตามลำดับ	1.1 ให้นักเรียนย่อความบทนี้ จีบแต่ใจความสำคัญ		
	1.2 เขียนบทความสารคดีวิชาการในลักษณะนี้		
	เรื่องใดก็ได้ที่ท่านถนัด เช่น การตอนต้นไม้		
	ประโยชน์ของอาหารที่มีโปรตีน		
1.3 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความเพื่อทดสอบความเข้าใจในแก่น		1.2 ให้นักเรียนย่อความบทนี้ จีบแต่ใจความสำคัญ	
1.2 และ 1.3 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมเลือกให้ยกข้อ 2.3 ขึ้นเป็น 2.1 ข้อ 2.1 และ 2.2 เดิมเปลี่ยนเป็น 2.2 และ 2.3 ตามลำดับ		1.3 เขียนบทความสารคดีวิชาการในลักษณะนี้ เรื่องใดก็ได้ที่ท่านถนัด เช่น การตอนต้นไม้ ประโยชน์ของอาหารที่มีโปรตีน ฯลฯ	
2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้ อย่างน้อย 1 อย่าง		2. กิจกรรมเลือก ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมต่อไปนี้ อย่างน้อย 1 อย่าง	
2.1 ไปขอข้อมูลหรือแมวที่เป็นสัตว์เลี้ยงที่บ้าน		2.1 ขมภาพสไลด์หรือภาพยนต์สอนเรื่องโรคกลัวน้ำหรือพิษสุนัขบ้า แล้วเขียนสรุป	
2.2 ไปขอข้อมูลหรือแมวที่เป็นสัตว์เลี้ยงที่บ้าน		2.2 ไปขอข้อมูลหรือแมวที่เป็นสัตว์เลี้ยงที่บ้านร่วมกัน	
2.3 ร้อยแก้วหรือร้อยกรรองพรรณนาภาพสุนัขบ้า		พิษสุนัขบ้า แล้วเขียนบทความ "ข้าพเจ้าไปดูสุนัขหรือ	

รายการที่ควรปรับ	ความเดิม	ปรับเป็น
2. การประเมินผลหลัง การเรียนรู้ เพิ่มการประเมินผล อีก 1 ข้อ	2.2 พาสุนัขที่เลี้ยงไว้และยังไม่ได้อัดยักกันโรคคิ้ว น้ำไปฉีดยา แล้วเขียนบรรยายเรื่องการป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า	แมวป่า" หรือ เขียนร้อยแก้วหรือร้อยกรองพรรณนา ภาพสุนัขบ้า
	2.3 ชมภาพสไลด์หรือภาพยนตร์สอนเรื่องโรคคิ้ว หรือพิษสุนัขบ้า แล้วเขียนสรุป	2.3 พาสุนัขที่เลี้ยงไว้และยังไม่ได้อัดยักกันโรคคิ้วสุนัขบ้า ยา แล้วเขียนบรรยายเรื่องการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
	2.4 ให้สรุปอาการของสุนัขหรือแมวที่เป็นบ้า และ อาการของคนที่เป็นโรคคิ้วน้ำ ตรวจสอบการ ใช้ภาษาให้รัดกุมถูกต้อง	2.4 ให้สรุปอาการของสุนัขหรือแมวที่เป็นบ้า และอาการ ของคนที่เป็นโรคคิ้วน้ำ ตรวจสอบการใช้ภาษาให้ รัดกุมถูกต้อง
	ประเมินจาก	ประเมินจาก
	ฯลฯ	ฯลฯ
5. พิจารณาทบทวนทางวิชาการที่นักเรียนเขียนมาโดยพิจารณา ในแง่การเสนอข้อมูล การใช้สำนวน ภาษา และโครงสร้างเรื่อง		

ภาคผนวก ง

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 1

ตาราง 89 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการถอดความ โคลงสี่สุภาพออกเป็นร้อยแก้ว	ดีขึ้น	31	- มีคำอธิบายศัพท์ประกอบช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้น - ได้มีโอกาสฝึกหัดทำมากขึ้น
	ไม่ดีขึ้น	-	
2. ความสามารถในการอ่านโคลงสี่ สุภาพเป็นทำนองเสนาะ	ดีขึ้น	29	- ได้ฝึกหัดอ่านเป็นรายบุคคล - ได้เรียนรู้หลักและวิธีอ่าน - บทเรียนไม่ยาก
	ไม่ดีขึ้น	2	- มีเวลาฝึกน้อย - ไม่ถนัด
3. ความสามารถในการแต่งโคลงสี่ สุภาพ	ดีขึ้น	26	- บทเรียนมีคำอธิบายแผนผังโคลงไว้ชัดเจน - ได้ฝึกหัดแต่ง - บทเรียนเป็นตัวอย่าง
	ไม่ดีขึ้น	5	- มีเวลาฝึกฝนน้อย - ไม่ชอบแต่งโคลง

ตาราง 90 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะ เนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	15	- ศัพท์ส่วนมากไม่ยากเกินไป ศัพท์ที่ยากมีคำอธิบายให้
	ไม่เหมาะสม	6	- บางตอนยาก บางตอนง่าย
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	28	- บทเรียนให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ - บทเรียนมีความไพเราะ อ่านแล้วเกิดภาพพจน์
	เฉย ๆ	3	- เนื้อเรื่องสั้น ไม่น่าสนใจ - เคยเรียนจากประวัติศาสตร์
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการถอดความเป็นร้อยแก้ว	เหมาะสม	30	- บทเรียนไม่ยากเกินไป และมีคำอธิบายอ่านแล้วเข้าใจเนื้อเรื่องดี ช่วยให้ถอดความได้
	ไม่เหมาะสม	1	- ไม่เข้าใจความหมาย
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการหัดอ่านทำนองเสนาะ	เหมาะสม	30	- บทเรียนมีความไพเราะ น่าอ่านอ่านง่าย
	ไม่เหมาะสม	1	- ออกเสียงยาก
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ	เหมาะสม	27	- บทเรียนมีคำอธิบายโครงสร้างของโคลงสี่สุภาพ
	ไม่เหมาะสม	4	- คำและวรรณยุกต์ที่ใช้บางตอนไม่ตรงแผนผัง

ตาราง 91 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของโคลงสี่สุภาพ (ผู้ตอบ 31 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของโคลงสี่สุภาพ ช่วยให้เข้าใจวิธีแต่งโคลง	ช่วยให้เข้าใจ	29	- คำอธิบายละเอียดชัดเจน และมี ผังแต่งโคลงประกอบ
	ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	2	- มีพื้นความรู้เดิมอยู่แล้ว

ตาราง 92 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ศัพท์และสำนวน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความ ชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมาย ของศัพท์และสำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ	31	- คำอธิบายละเอียดและชัดเจนดี
	ช่วยน้อยหรือ	-	-
	ไม่ช่วย	-	-
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบาย เพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ	31	-
	ไม่เพียงพอ	-	-

ตาราง 93 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจ	ช่วยทุกกิจกรรม	29	-

ตาราง 93 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนรู้	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
บทเรียนดีขึ้น	ช่วยบางกิจกรรม	2	- กิจกรรม 1.4.1 ไม่เกี่ยวกับบทเรียน - กิจกรรม 1.4.2 ง่ายเคยรู้แล้ว
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติ ได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	30	-
	ปฏิบัติได้จริง บางกิจกรรม	1	- กิจกรรม 1.2 ค่อนข้างยากต้อง พิจารณาหลายอย่าง
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจ บทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	26	-
	ช่วยบางกิจกรรม	5	- กิจกรรม 2.3 ต้องอาศัยพื้น ความรู้ ทางประวัติศาสตร์ - กิจกรรม 2.4, 2.5 และ 2.6 ช่วยได้น้อย
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติ ได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	27	-
	ปฏิบัติได้จริง บางกิจกรรม	4	- กิจกรรม 2.4 ยาก ต้องใช้ เวลานาน - กิจกรรม 2.6 ต้องใช้เวลานาน ต้องเตรียมตัวมาก
5. กิจกรรมที่เลือกทำ	กิจกรรม 2.1	6	- มีพื้นความรู้เดิมอยู่บ้างแล้ว - น่าสนใจและใช้ในชีวิตประจำวันได้
	กิจกรรม 2.2	21	- ค่อนข้างได้ง่าย - ชอบและสนใจประวัติศาสตร์ตอนนี้ - ใช้เวลาน้อย

ตาราง 93 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
	กิจกรรม 2.3	1	-
	กิจกรรม 2.4	1	- ได้ฝึกแต่งบทละคร ได้เสนอความเห็นส่วนตัว
	กิจกรรม 2.7	1	- ชอบวิจารณ์
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	น่าสนใจทุกกิจกรรม	23	- ช่วยให้เข้าใจบทเรียน - ให้ความรู้ทั่วไป - ได้ฝึกทักษะ
	น่าสนใจบางกิจกรรม	8	- กิจกรรม 1.3 ยาก น่าเบื่อ - กิจกรรม 2.1, 2.3, 2.6 และ 2.7 ต้องอภิปรายเป็นเรื่องยาก น่าเบื่อ - กิจกรรม 2.4 และ 2.5 ต้องใช้เวลามาก และสิ้นเปลือง

ตาราง 94 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะของใจ	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้วอยากเรียนบทเรียนอื่น ๆ อีก	อยากเรียน	22	- บทเรียนมีความไพเราะ - เรียนแล้วให้ความรู้เพิ่มขึ้น และสามารถแต่งคำประพันธ์ดีขึ้น

ตาราง 94 (ต่อ)

ลักษณะรูปร่าง	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
	เฉย ๆ	7	- ได้ฝึกฝนการคันคว้า - บทเรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้มาก - บทเรียนไม่น่าสนใจเท่าที่ควร - ขึ้นอยู่กับบทเรียนใหม่
	ไม่ยากเรียน	2	- เรียนมากอยู่แล้ว

ตาราง 95 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ปัจจัย	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
1.1 คำอธิบาย	17	- ช่วยให้เข้าใจวิธีการแต่งโคลง - ช่วยให้เข้าใจบทเรียน
1.2 คำอธิบายและศัพท์และส่วนรวม ร่วมกัน	7	- ช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น - ช่วยให้ถอดความและแต่งโคลงได้ดียิ่งขึ้น
1.3 ศัพท์และส่วนรวม	4	- ช่วยให้เข้าใจบทเรียน
1.4 บทอ่าน	1	- มีความชัดเจนดีอยู่แล้ว
2. ปัจจัยที่ไม่สู้จะช่วยให้เข้าใจ บทเรียน		
2.1 จุดมุ่งหมาย	1	- ใช้เวลามาก ปฏิบัติยาก
2.2 กิจกรรมเลือกบางกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรม 2.6	1	

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวัตรกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 2

ตาราง 96 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการถอดความ คำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ ออกเป็นร้อยแก้ว	ดีขึ้น	27	- ได้ฝึกหัดทำจากบทเรียน - ได้รู้และเข้าใจศัพท์มากขึ้น
	ไม่ดีขึ้น	4	-
2. ความสามารถในการอ่านกลอน สุภาพเป็นทำนองเสนาะ	ดีขึ้น	31	- ได้ฝึกอ่านมากขึ้นทั้งในเวลาและ นอกเวลา
	ไม่ดีขึ้น	-	-
3. ความสามารถในการแต่งกลอน สุภาพได้ตามแบบแผน	ดีขึ้น	20	- เข้าใจโครงสร้างของกลอนและ สัมผัสดีขึ้น - รู้และเข้าใจศัพท์มากขึ้น - ได้ตัวอย่างจากบทเรียนและได้ ฝึกหัดแต่ง
	ไม่ดีขึ้น	11	- ไม่ชอบแต่งกลอน ไม่ถนัด - ไม่ค่อยได้ฝึก - จากกฎเกณฑ์ไม่ได้

ตาราง 97 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	18	- ศัพท์ไม่ยากและไม่มาก - มีคำอธิบายศัพท์ให้
	ไม่เหมาะสม	13	- ศัพท์บางคำยากไป - คำบางคำอ่านยาก และแบ่งคำอ่านไม่ถูก - ง่ายไป
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	29	- เนื้อเรื่องสนุกตื่นเต้น - สำนวนดี สัมผัสดี มีความไพเราะ - อ่านแล้วเกิดอารมณ์และจินตนาการ
	เฉย ๆ	2	-
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการถอดความ เป็นร้อยแก้ว	เหมาะสม	28	- เนื้อหาไม่ยากเกินไป ช่วยให้ฝึกหัดถอดความได้ - มีศัพท์และคำอธิบายช่วยให้เข้าใจเรื่องดีขึ้น - การลำดับเนื้อเรื่องไม่อ้อมค้อม - อ่านแล้วเห็นภาพพจน์ และจับสาระสำคัญได้
	ไม่เหมาะสม	3	- มีศัพท์มากและบางสำนวนเข้าใจยาก
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการหัดอ่านทำนองเสนาะ	เหมาะสม	30	- บทเรียนเป็นแบบอย่างดี มีสัมผัสดี มีความไพเราะ อ่านแล้วเกิดอารมณ์ ช่วยทำให้อยากฝึกหัดอ่านมากขึ้น
	ไม่เหมาะสม	1	- เนื้อเรื่องเข้มข้นไม่อ่อนหวาน

ตาราง 97 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ	เหมาะสม	23	- บทเรียนแสดงแบบแผนการแต่ง - เนื้อหาจริงใจให้อยากฝึกหัดแต่ง
	ไม่เหมาะสม	8	- เวลาฝึกแต่งให้ฟังแสดงสัมผัส บังคับเป็นแบบมากกว่าใช้ ตัวอย่างคำกลอน - เวลาฝึกแต่งใช้โวหารการแต่งคน ละประเภทกับกลอนที่ยกมาให้เรียน

ตาราง 98 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของกลอนสุภาพ (ผู้ตอบ 31 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของกลอนสุภาพ ช่วยให้เข้าใจวิธีแต่งกลอน	ช่วยให้เข้าใจ	30	- มีรายละเอียดชัดเจนในเรื่องหลัก การ ข้อยกเว้น และสัมผัสต่าง ๆ
	ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	1	- มีพื้นฐานความรู้เดิมอยู่แล้ว

ตาราง 99 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ศัพท์และสำนวน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และสำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ	31	- คำอธิบายละเอียดและชัดเจนดี - มีการอธิบายคำยากทั้งประโยค ทำให้เข้าใจความหมายชัดเจนและถูกต้อง
	ช่วยน้อยหรือไม่ช่วย	-	-
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ	25	-
	ไม่เพียงพอ	6	- ศัพท์บางคำไม่เข้าใจ เช่น กลอน หัวด้าน คำกริยา ๑ - ต้องการให้อธิบายศัพท์ที่มีลักษณะรวมคำ

ตาราง 100 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	26	-
	ช่วยบางกิจกรรม	5	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริงทุกกิจกรรม	31	-

ตาราง 100 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
	ปฏิบัติได้จริง	-	-
	บางกิจกรรม		
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจ บทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	18	- ได้ค้นคว้าเพิ่มเติม
	ช่วยบางกิจกรรม	13	- กิจกรรม 2.1 ไม่ตรงกับบทเรียน
			- กิจกรรม 2.2 , 2.3 ขาดหนังสือ สำหรับค้นคว้าเพิ่มเติม
			- กิจกรรม 2.4 ไม่เกี่ยวกับบทเรียน
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติ ได้จริง	ปฏิบัติได้จริง	17	-
	ทุกกิจกรรม		
	ปฏิบัติได้จริง	14	- กิจกรรม 2.4 ร้องเพลงไทยเดิมยาก
	บางกิจกรรม		ทำนองไม่คุ้นเคย และน่าเบื่อ
5. กิจกรรมที่เลือกทำ	กิจกรรม 2.1	15	- หาได้ง่าย ชอบการอ่านมากกว่า การแต่ง
			- การวิจารณ์น่าสนใจ และช่วยฝึก ความชำนาญ
	กิจกรรม 2.2	13	- อยากทราบรายละเอียดของครูทั้ง ประวัติและอิทธิพลที่มีต่อสังคมไทย
	กิจกรรม 2.3	1	- อยากทราบรายละเอียดมากขึ้น
			- ค้นคว้าได้ง่าย
	กิจกรรม 2.4	1	- ทำในชั้นเรียนได้
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมการ เรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม	12	- ทำให้ได้ความรู้เพิ่มขึ้นทุกกิจกรรม

ตาราง 100 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
	น่าสนใจบางกิจกรรม	19	- กิจกรรม 2.2 ไม่จำเป็นต้องทราบประวัติ - กิจกรรม 2.3 ต้องใช้เวลามาก - กิจกรรม 2.4 ไม่เกี่ยวกับบทเรียน ไม่ชอบร้องเพลง และทำนองเพลงบางเพลงยากไป

ตาราง 101 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะจิตใจ	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้วอยากเรียนบทเรียนอื่น ๆ อีก	อยากเรียน	23	- บทเรียนสนุก น่าสนใจ เนื้อหาและวิธีการแปลกไปจากที่เคยเรียน - ช่วยเพิ่มพูนความรู้และเสริมความรู้ในชั้นเรียน
	เฉย ๆ	5	- กลับบทเรียนใหม่จะยาก - ขึ้นอยู่กับบทเรียนใหม่น่าสนใจหรือไม่
	ไม่อยากเรียน	3	- กิจกรรมใช้เวลาทำไม่ทัน

ตาราง 102 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ปัจจัย	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
1.1 ศัพท์และสำนวน	20	- ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่อง
1.2 คำอธิบาย	5	- ช่วยขยายบทเรียนให้ชัดเจน
1.3 คำอธิบายและศัพท์และสำนวน ร่วมกัน	3	- ทำให้เข้าใจเรื่อง
1.4 กิจกรรมบังคับ	2	- ช่วยเสริมความเข้าใจ
1.5 บทอ่าน	1	-
2. ปัจจัยที่ไม่สู้จะช่วยให้เข้าใจ บทเรียน		
2.1 จุดมุ่งหมาย	2	- ระบุในคำอธิบายและกิจกรรมอยู่แล้ว
2.2 กิจกรรมเลือกบางกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรม 2.1	1	- ไม่เข้าใจคำสั่งให้ทำกิจกรรม
กิจกรรม 2.2	1	- ยากและไม่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง
2.3 การประเมินผล	1	-

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 3

ตาราง 103 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการถอดความ บทประพันธ์เป็นร้อยแก้ว	ดีขึ้น	27	- เข้าใจหลักเกณฑ์และโครงสร้างของกาพย์ - รู้และเข้าใจศัพท์มากขึ้น - ได้ฝึกหัดทำมากขึ้น
	ไม่ดีขึ้น	3	- มีความสามารถในการเขียนไม่ดี
2. ความสามารถในการอ่านกาพย์ ฉบับเป็นทำนองเสนาะ	ดีขึ้น	27	- ได้ฝึกหัดอ่านมากขึ้น - ได้เรียนรู้หลักเกณฑ์และวิธีอ่าน - ชอบ
	ไม่ดีขึ้น	2	- ไม่ค่อยได้ฝึกอ่าน - ออกเสียงยาก
3. ความสามารถในการแต่งกาพย์ เล่าเรื่องนิทานพื้นบ้าน	ดีขึ้น	20	- เข้าใจแผนผังของกาพย์ - เข้าใจหลักเกณฑ์และวิธีแต่ง - มีต้นแบบที่ดี - ได้ฝึกหัดแต่ง
	ไม่ดีขึ้น	10	- ฝึกฝนน้อย - ค่อนข้างยาก - ไม่ถนัด

ตาราง 104 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	17	- เนื้อหาไม่ยากเกินไป มีคำอธิบายประกอบ ช่วยให้อ่านเข้าใจเรื่องได้ดี
	ไม่เหมาะสม	13	- มีศัพท์มากและยาก - เนื้อหายาวต้องใช้เวลามาก - บทเรียนค่อนข้างยาก
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	25	- เนื้อเรื่องสนุก - มีความไพเราะ - ได้ความรู้อื่นเพิ่มเติม เช่น สถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา
	ไม่น่าสนใจ	5	- ไม่ค่อยเข้าใจบทเรียน - ไม่สนุก
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการถอดความเป็นร้อยแก้ว	เหมาะสม	27	- เนื้อหาไม่ยากนัก - มีศัพท์และคำอธิบายศัพท์ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดีขึ้น และจับใจความได้
	ไม่เหมาะสม	3	- ยากไป
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการหัดอ่านตนเอง	เหมาะสม	28	- มีแบบแผนที่ชัดเจนอ่านง่าย - ได้ฝึกหัดอ่าน - บทเรียนมีความไพเราะ - บทเรียนใช้คำเหมาะสม สัมผัสดี
เสนอแนะ	ไม่เหมาะสม	2	- ศัพท์บางคำอ่านยาก

ตาราง 104 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแต่งภาพแล้วเรื่องนิทานพื้นบ้าน	เหมาะสม	27	- เนื้อเรื่องมีลักษณะเป็นแบบอย่างที่ดี - การเรียงลำดับเนื้อเรื่องดี - สัมผัสดีตรงตามหลักเกณฑ์
	ไม่เหมาะสม	3	- เนื้อเรื่องไม่เกี่ยวกับการฝึกแต่ง - ยากไป ยาวไป

ตาราง 105 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของภาพยนต์บั๊ง (ผู้ตอบ 30 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของภาพยนต์บั๊งช่วยให้เข้าใจวิธีแต่งภาพยนต์บั๊ง	ช่วยให้เข้าใจ	30	- มีคำอธิบายละเอียดและชัดเจนดี - มีตัวอย่างชี้แจงประกอบ
	ช่วยน้อยหรือ	1	-
	ไม่ช่วย		-

ตาราง 106 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

ศัพท์และสำนวน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และสำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	30 - -	- อธิบายได้ชัดเจนเข้าใจง่าย -
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ ไม่เพียงพอ	27 3	- - คำที่ควรอธิบายเพิ่มคือ ชัยมารค สิวลัย พุทธ พงนา ห่อน

ตาราง 107 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม ช่วยบางกิจกรรม	30 -	- ช่วยฝึกทักษะครบทุกทักษะ - ช่วยให้ความชำนาญมากขึ้น - ช่วยเสริมความเข้าใจ -
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม ปฏิบัติได้จริง บางกิจกรรม	26 4	- ไม่ยากเกินไป - ส่วนใหญ่ปฏิบัติได้จริง มีเพียง กิจกรรม 1.4 ยากเกินไป
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม ช่วยบางกิจกรรม	25 5	- ช่วยเสริมความรู้ให้ละเอียดยิ่งขึ้น - กิจกรรม 2.1 ไม่เกี่ยวกับบทเรียน

ตาราง 107 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง	19	- กิจกรรม 2.3 ปฏิบัติยาก - ไม่ยากเกินไป
	ทุกกิจกรรม		
	ปฏิบัติได้จริง	11	- กิจกรรม 2.3 ไม่สะดวก ใช้เวลา มาก ปฏิบัติได้ยาก
5. กิจกรรมที่เลือกทำ	บางกิจกรรม		
	กิจกรรม 2.1	18	- อยากศึกษาส่วนงานการแต่งและ ความคิดของผู้แต่ง - น่าสนใจ ง่าย สะดวกในการค้นคว้า
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	กิจกรรม 2.2	16	- ค้นคว้าได้ง่ายและสะดวก - ต้องการเพิ่มพูนความรู้
	น่าสนใจ	23	- ช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น - เป็นกิจกรรมน่าสนใจ
	ทุกกิจกรรม		- ได้ความรู้เพิ่มขึ้น
	น่าสนใจบาง กิจกรรม	7	- กิจกรรม 1.2 ไม่น่าสนใจ ไม่ ชอบ - กิจกรรม 1.4 ยากไป ไม่ชอบ - กิจกรรม 2.1 ไม่เกี่ยวกับความ มุ่งหมาย

ตาราง 108 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของบทเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

ลักษณะจิตใจ	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้วอยากเรียนบทเรียนอื่น ๆ อีก	อยากเรียน	17	- บทเรียนสนุกและให้ความรู้ใหม่ - อยากรู้เรื่องในบทต่อไป - นำความรู้ที่เรียนไปใช้ได้
	เฉย ๆ	10	- มีกิจกรรม และมีงานมาก - ต้องใช้เวลามาก - บทเรียนค่อนข้างยาก
	ไม่อยากเรียน	3	- บทเรียนยาก - วิธีเรียนแบบนี้ต้องใช้เวลามาก

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 4

ตาราง 109 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการแสดง ความคิดเห็นวิจารณ์ เรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	29	- มีความเข้าใจเรื่องที่อ่าน - ได้ฝึกแสดงความคิดเห็นร่วมกัน - ได้ฝึกหัดทำกิจกรรม
	ไม่ดีขึ้น	2	- ไม่เข้าใจเนื้อหา
	ไม่ตอบ	1	-
2. ความสามารถในการย่อความจาก เรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	26	- ได้ฝึกเพิ่มขึ้น - เข้าใจเนื้อหาและจับประเด็น สำคัญได้ - เข้าใจหลักเกณฑ์การย่อความ
	ไม่ดีขึ้น	5	- ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์การย่อความ - เนื้อหามากไป - มีพื้นติดอยู่แล้ว
3. ความสามารถในการแต่งเรียง ความแบบเทศนาโวหาร	ดีขึ้น	30	- บทเรียนเป็นตัวอย่างที่ดี - ได้ฝึกฝนเพิ่มขึ้น - ได้เรียนรู้หลักการเขียน
	ไม่ดีขึ้น	1	- ไม่ค่อยได้ฝึกเขียน

ตาราง 110 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	21	- เนื้อหาไม่ยากเกินไป - มีอธิบายศัพท์ประกอบ ช่วยให้ - อ่านเข้าใจง่าย - มีตัวอย่างประกอบ ทำให้เข้าใจ - ง่ายขึ้น
	ไม่เหมาะสม	9	- เนื้อหาค่อนข้างยาก เพราะเป็น - เรื่องศาสนา - คำบางคำยากต่อการเข้าใจ - มีใจความสำคัญมากเกินไป
	ไม่ตอบ	1	-
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	24	- อ่านสนุกและได้ความรู้เกี่ยวกับ - พุทธศาสนา - เป็นเรื่องใกล้ตัวนำไปใช้ได้
	ไม่น่าสนใจ	6	- ไม่ชอบเรื่องลักษณะนี้ - ยากทำให้เบื่อ - มีความรู้เกี่ยวกับบุญ บาปอยู่แล้ว
	ไม่ตอบ	1	-
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน	เหมาะสม	26	- เนื้อหาและวิธีเรียบเรียงเป็นแบบ - อย่างที่ดีช่วยให้ฝึกวิจารณ์ได้ - ได้เรียนรู้หลักเกณฑ์การแสดง - ความคิดเห็น - มีตัวอย่างประกอบด้วย

ตาราง 110 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการย่อความ	ไม่เหมาะสม	4	- เนื้อหายากไป วิจารณ์ยาก
	ไม่ตอบ	1	- ไม่ชอบเรื่องลักษณะนี้
	เหมาะสม	28	- เนื้อหามีลำดับขั้นตอนการแต่งดี อ่านเข้าใจ และจับใจความสำคัญ ได้ง่าย
			- ได้ฝึกฝนจากบทเรียน
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแต่งเรียงความแบบ เทศนาโวหาร	ไม่เหมาะสม	2	- บทเรียนยาว และยาก จับใจ ความยาก
	ไม่ตอบ	1	-
	เหมาะสม	23	- บทเรียนเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่อง วิธีเขียน การลำดับขั้นตอน และ การใช้คำ ตลอดจนสำนวนภาษา
	ไม่เหมาะสม	3	- ยาวและยากไป
	ไม่ตอบ	1	-

ตาราง 111 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของบทความ (ผู้ตอบ 31 คน)

คำอธิบาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของบทความ	ช่วยให้เข้าใจ	27	- อธิบายหลักเกณฑ์และลำดับขั้นตอน การเขียนไว้ละเอียดชัดเจน
ช่วยให้เข้าใจวิธีแต่งเรียงความ แบบเทศนาโวหาร	ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	3	- อธิบายน้อยไป

ตาราง 112 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ศัพท์และสำนวน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และสำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	30 1	- อธิบายได้ละเอียดและชัดเจน -
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ ไม่เพียงพอ	29 2	- - ควรอธิบายคำว่าสดับ และกรับเพิ่มเติม

ตาราง 113 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม ช่วยบางกิจกรรม	26 5	- - กิจกรรม 1.3 ค่อนข้างยาก
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม ปฏิบัติได้จริง บางกิจกรรม	28 3	- - กิจกรรม 1.1 ไม่น่าสนใจ
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม ช่วยบางกิจกรรม	20 11	- - กิจกรรม 2.1 หาหนังสืออ่านยาก - กิจกรรม 2.2 ปฏิบัติยาก - กิจกรรม 2.4 ไม่ค่อยเกี่ยวกับบทเรียน

ตาราง 113 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติ ได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	11	-
	ปฏิบัติได้จริง บางกิจกรรม	20	- กิจกรรม 2.2 ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติ - กิจกรรม 2.3 ปฏิบัติยาก
5. กิจกรรมที่เลือกทำ	กิจกรรม 2.5	28	- ปฏิบัติได้ง่าย - สนใจอยากรู้เพิ่มเติม
	กิจกรรม 2.1	2	- ค่อนข้างง่าย - ต้องการตัวอย่างเพื่อให้มี ประสบการณ์มากขึ้น
	กิจกรรม 2.3	1	- อยากฝึกอ่านทำนอง
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมการ เรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม	17	-
	น่าสนใจบาง กิจกรรม	14	- กิจกรรม 1.3 ยาก - กิจกรรม 2.2 ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติ - กิจกรรม 2.3 ปฏิบัติยากและไม่ เหมาะสมกับผู้หญิง

ตาราง 114 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะจิตใจ	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้วอยาก เรียนบทเรียนอื่น ๆ อีก	อยากเรียน	17	- อยากมีความรู้เพิ่มขึ้น - เรียนสนุกไม่น่าเบื่ออย่างที่เคียดคิด
	เฉย ๆ	7	- ไม่สนุก - ใช้เวลามาก งานมาก
	ไม่อยากเรียน	7	- เนื้อหามาก และยาก - กิจกรรมมากทำงานไม่ทัน ทำให้เบื่อ

ตาราง 115 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ปัจจัย	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
1.1 คำอธิบาย	18	- ช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องและวิธีต่าง
1.2 ศัพท์และสำนวน	7	- ช่วยให้เข้าใจบทอ่านได้ดี
1.3 ปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน	5	-
1.4 กิจกรรมการเรียนโดยทั่วไป	1	- ช่วยให้ได้ฝึกฝนเพิ่มเติม
2. ปัจจัยที่ไม่สู้จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
2.1 ตัวอย่างชาตก	1	- ยาวเกินไป
2.2 กิจกรรม 2.2 และ 2.3	1	- ปฏิบัติยาก
2.3 การประเมินผล	1	-

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 5

ตาราง 116 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการอธิบาย ลักษณะเนื้อหาของคำนำ	ดีขึ้น	30	- บทเรียนมีคำอธิบายชัดเจนช่วยให้เข้าใจเนื้อหา - ได้ฝึกหัดทำ - ได้เห็นตัวอย่างและได้ค้นคว้าเพิ่มเติม
	ไม่ดีขึ้น	1	-
2. ความสามารถในการเขียนคำนำ หนังสือ	ดีขึ้น	24	- ได้เห็นรูปแบบของการเขียนจากบทเรียน - ได้ฝึกหัดเขียน - ได้ศึกษาการเขียนคำนำจากหนังสือหลายเล่ม
	ไม่ดีขึ้น	6	- ไม่ค่อยได้ฝึกเขียน - เขียนยาก
	ไม่ตอบ	1	-

ตาราง 117 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	15	- อ่านเข้าใจศัพท์ไม่ค่อยยาก ภาษา ไม่ซับซ้อน - คำอธิบายศัพท์ ช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี
	ไม่เหมาะสม	16	- เป็นเรื่องคนละสมัย - ไม่คุ้นกับการเขียนลักษณะนี้ - ศัพท์บางคำเข้าใจยาก - เนื้อเรื่องค่อนข้างยาก
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	16	- เป็นพระราชนิพนธ์ แปลกกว่าคำนำทั่ว ๆ ไป - ได้เรียนรู้ถ้อยคำและสำนวนที่ใช้ในสมัยนั้น - สนุกและได้ความรู้ด้วย - ครีธาผู้แต่ง
	เฉย ๆ	4	-
	ไม่น่าสนใจ	1	- ไม่สนใจคำนำ
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการอธิบายลักษณะเนื้อหา	เหมาะสม	28	- เนื้อหามีความต่อเนื่องด้วย เข้าใจ
	ไม่เหมาะสม	3	- จุดมุ่งหมายไม่ชัดเจน - ยาวไป ศัพท์มาก
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการเขียนคำนำหนังสือ	เหมาะสม	27	- ได้เรียนรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเขียนคำนำ

ตาราง 117 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
			- บทเรียนเป็นแบบอย่างการเขียน คำนำที่ดี
			- ได้เรียนรู้เนื้อหาสาระที่ควรเขียน คำนำ
			- คำอธิบายชัดเจน
	ไม่เหมาะสม	4	- ไม่เหมาะที่จะใช้เป็นแบบอย่าง การเขียนสำหรับนักเรียน
			- ค่อนข้างยาก

ตาราง 118 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของพระราชบัญญัติคำนำ (ผู้ตอบ 31 คน)

คำอธิบายโครงสร้าง	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของพระราช บัญญัติคำนำช่วยให้เข้าใจวิธีเขียน คำนำหนังสือ	ช่วยให้เข้าใจ	31	- คำอธิบาย อธิบายชัดเจนช่วยให้ เข้าใจลำดับขั้นตอนและแนวทาง การเขียน
	ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	-	-

ตาราง 119 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ศัพท์และสำนวน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และสำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	31 - -	- อธิบายได้ชัดเจนดีแล้ว -
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ ไม่เพียงพอ	26 5	- - ควรอธิบายศัพท์เหล่านี้เพิ่มเติม อิสรราช, พิธีอัสวเมธ, อนุ อุตตรกัณฑ์, ภูมิเก่า

ตาราง 120 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม ช่วยบางกิจกรรม	27 4	- - กิจกรรม 1.3 ยากไป - กิจกรรม 1.2 ไม่เกี่ยวกับบทเรียน
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม ปฏิบัติได้จริง บางกิจกรรม	25 - 6 -	- - กิจกรรม 1.3 ไม่เหมาะกับ นักเรียน และค่อนข้างยาก
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม ช่วยบางกิจกรรม	26 5	- - กิจกรรม 2.2 ต้องใช้เวลาามาก

ตาราง 120 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
			และค่อนข้างยาก และไม่ค่อย เกี่ยวกับการเขียนคำนำ
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติ ได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	26	-
	ปฏิบัติได้จริง บางกิจกรรม	5	- กิจกรรม 2.2 ยากไป และต้องใช้ เวลานาน
5. กิจกรรมที่เลือกทำ	กิจกรรม 2.1	18	- ง่าย และ สนุก - มีหนังสือให้ค้นคว้า
	กิจกรรม 2.2	13	- ง่าย และ ชอบ - ได้ทำตามแนวคิดของตนเอง - เป็นงานกลุ่มได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน ความเห็น
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมการ เรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม	20	-
	น่าสนใจบาง กิจกรรม	11	- กิจกรรม 1.2 ต้องอ่านหนังสือมาก (5 เล่ม) เสียเวลามากไป - กิจกรรม 1.3 ยากไป - กิจกรรม 2.2 ได้ประโยชน์น้อยกว่า กิจกรรมอื่น ๆ - กิจกรรม 2.1 และ 2.2 ไม่ ค่อยชัดเจน

ตาราง 121 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะจิตใจ	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้วอยากเรียนบทเรียนอื่น ๆ อีก	อยากเรียน	20	- สนุกมากกว่าการเรียนปกติ - อยากมีความรู้เพิ่มขึ้น
	เฉย ๆ	8	- เรียนเร็วไป ทำงานไม่ทัน - ไม่ชอบทำกิจกรรม - ไม่ทราบว่าเรียนอะไรต่อไป
	ไม่อยากเรียน	3	- เรียนตามปกติมากอยู่แล้ว - มีงานมาก เวลาน้อย - ใกล้เคียง

ตาราง 122 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ปัจจัย	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
1.1 คำอธิบาย	18	-
1.2 ศัพท์และสำนวน	6	-
1.3 เนื้อหา	3	-
1.4 จุดมุ่งหมาย	2	-
1.5 กิจกรรม	2	-
2. ปัจจัยที่ไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
2.1 กิจกรรมเลือก 2.2	2	-
2.2 จุดมุ่งหมายของบทเรียน	1	-
2.3 กิจกรรมบังคับ 1.2 และ 1.3	1	- ยากไป
2.4 การประเมินผลหลังการเรียน	1	-

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 6

ตาราง 123 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 29 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการสรุปสาระสำคัญของพระราชหัตถเลขา	ดีขึ้น	24	- บทเรียนมีหลักเกณฑ์การสรุป - เข้าใจเรื่องที่อ่าน และจับประเด็นสำคัญได้ - ได้ฝึกหัดทำ
	ไม่ดีขึ้น	5	- อ่านไม่เข้าใจภาษาสมัยเก่า จับใจความยาก ตีความไม่ออก
2. ความสามารถในการเขียนจดหมายเล่าเรื่อง	ดีขึ้น	27	- บทเรียนเป็นตัวอย่างที่ดี - ได้เรียนรู้แนวทางการเขียน - ได้ฝึกหัดเขียน
	ไม่ดีขึ้น	2	- บทเรียนยาว และยาก - ไม่ค่อยได้ฝึกเขียน
3. ความสามารถในการให้ข้อสังเกตเชิงเปรียบเทียบภาษา ศัพท์ และสำนวนที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ห้ากับสมัยปัจจุบัน	ดีขึ้น	28	- มีศัพท์สำนวนที่ใช้แตกต่างกันอย่างชัดเจน ทำให้เปรียบเทียบง่าย - คำอธิบายศัพท์ช่วยให้เปรียบเทียบได้ดีขึ้น - ความไม่คุ้นเคยกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในสมัยก่อนทำให้เห็นความแตกต่างกับสมัยปัจจุบันได้
	ไม่ดีขึ้น	1	-

ตาราง 124 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 28 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	14	- มีคำอธิบายช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น
	ไม่เหมาะสม	14	- ศัพท์ยาก และมาก - มีศัพท์ภาษาอังกฤษมาก - ไม่คุ้นกับศัพท์และสำนวนที่ใช้
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	25	- เป็นเรื่องราวที่แปลก ได้เรียนรู้ สิ่งแปลกที่แตกต่างกับปัจจุบัน เช่น วัฒนธรรม ประเพณี - ได้เรียนรู้ศัพท์และสำนวนที่ใช้ใน สมัยรัชกาลที่ 5 - สนใจจุดมุ่งหมายและแนวเขียน ของรัชกาลที่ 5
	ไม่น่าสนใจ	3	- มีรายละเอียดปลีกย่อยมากเกินไป
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการสรุปสาระสำคัญของพระราชหัตถเลขา	เหมาะสม	22	- แนวการเขียนดี มีขั้นตอนและ การเรียงลำดับเรื่องที่ดี - อ่านแล้วเข้าใจว่าต้องการให้ ทราบอะไร จับประเด็นสำคัญได้ - การใช้ภาษาคล้ายกับภาษาพูด ทำให้เข้าใจและสรุปสาระสำคัญ ได้ง่าย
	ไม่เหมาะสม	6	- ยากไป เป็นวิชาการมากเกินไป และ มีรายละเอียดมากเกินไป

ตาราง 124 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการเขียนจดหมายเล่าเรื่อง	เหมาะสม	28	- บทอ่านเป็นตัวอย่างแนวทางการเขียนที่ดี แฝงหลักเกณฑ์การเขียนและสะท้อนปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการเขียนเล่าเรื่อง เช่น ความช่างสังเกตและความละเอียดถี่ถ้วน
	ไม่เหมาะสม	-	-
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการให้ข้อสังเกตเชิงเปรียบเทียบภาษาศัพท์ และสำนวนที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ห้ากับสมัยปัจจุบัน	เหมาะสม	28	- ศัพท์ สำนวน ส่วนใหญ่แตกต่างกับปัจจุบัน ทำให้เปรียบเทียบได้ชัด - มีศัพท์ และสำนวนให้เปรียบเทียบมาก
	ไม่เหมาะสม	-	

ตาราง 125 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของพระราชหัตถเลขา (ผู้ตอบ 29 คน)

คำอธิบายโครงสร้าง	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของพระราชหัตถเลขาช่วยให้เข้าใจวิธีเขียนจดหมายเล่าเรื่อง	ช่วยให้เข้าใจ	25	- คำอธิบายบอกรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการเขียนไว้ชัดเจน
	ช่วยน้อยหรือไม่ช่วย	4	- เป็นคำอธิบายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องมากกว่าวิธีเขียน

ตาราง 126 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 29 คน)

ศัพท์และสำนวน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และสำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	29 - -	- อธิบายได้ชัดเจนดีแล้ว - -
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ ไม่เพียงพอ	20 9	- - ควรอธิบายศัพท์เพิ่มเติม

ตาราง 127 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 29 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม ช่วยบางกิจกรรม	26 3	- - กิจกรรม 1.2 ยากและต้องเขียนมากเกินไป มีเนื้อหาไม่พอเขียน
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม ปฏิบัติได้จริง บางกิจกรรม	29 - -	- - -
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม ช่วยบางกิจกรรม	27 2	- - กิจกรรม 2.2 และ 2.3 ไม่เหมาะสม

ตาราง 127 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติ ได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	27	-
	ปฏิบัติได้จริง บางกิจกรรม	2	- กิจกรรม 2.2 หาข้อมูลยาก - กิจกรรม 2.3 ต้องใช้เวลานาน เกินไป
5. กิจกรรมที่เลือกทำ	กิจกรรม 2.1	17	- ง่าย ประหยัดเวลา หาข้อมูลได้ง่าย
	กิจกรรม 2.2	5	- ต้องการศึกษาศัพท์สำนวน - สนุก น่าสนใจ
	กิจกรรม 2.3	2	- ได้แสดงความคิดเห็น - สนใจเปรียบเทียบ ไทย-ลังกา
	ไม่ตอบ	5	-
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมการ เรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม	22	- ทุกกิจกรรมช่วยฝึกทักษะและความรู้
	น่าสนใจบาง กิจกรรม	7	- กิจกรรม 2.3 ไม่จำเป็นและใช้ เวลานาน - กิจกรรม 2.2 หาข้อมูลได้ยาก

ตาราง 128 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของบทเรียน (ผู้ตอบ 29 คน)

ลักษณะจิตใจ	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้วอยาก เรียนบทเรียนอื่น ๆ อีก	อยากเรียน	21	- เรียนแล้วได้ความรู้เพิ่ม อยากได้ ความรู้ใหม่ ๆ อีก
	เฉย ๆ	6	-
	ไม่อยากเรียน	2	- เรียนติดต่อกะชั้นมาก ทำให้เครียด - บทเรียนยาก

ตาราง 129 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน (ผู้ตอบ 29 คน)

ปัจจัย	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
1.1 ศัพท์และสำนวน	11	- ช่วยให้เข้าใจเรื่องดีขึ้น
1.2 คำอธิบาย	7	- ช่วยให้เข้าใจเรื่องและวิธีเขียนจดหมาย
1.3 คำอธิบายและศัพท์และสำนวน	7	-
1.4 กิจกรรมการเรียน	2	- ได้ค้นคว้าเพิ่มเติม
2. ปัจจัยที่ไม่สู้จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
2.1 บทอ่าน	1	- อ่านไม่ค่อยเข้าใจ

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 7

ตาราง 130 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการอ่านสุนทรพจน์ ให้เหมือนเสียงพูด	ดีขึ้น	26	- ได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีอ่าน - ได้ฝึกหัดอ่าน - ได้ปรับปรุงข้อบกพร่องกับอาจารย์ เป็นรายบุคคล
	ไม่ดีขึ้น	5	- ฝึกอ่านน้อย
2. ความสามารถในการสรุปใจความ สุนทรพจน์	ดีขึ้น	28	- คำอธิบายช่วยให้เข้าใจเรื่องและ เห็นแนวทางอ่านจับใจความสำคัญ - ทราบจุดประสงค์ของเนื้อหาของ บทเรียน
	ไม่ดีขึ้น	3	-
3. ความสามารถในการเขียนสุนทรพจน์	ดีขึ้น	26	- ได้หลักการ และวิธีเขียนจากบทเรียน - ได้ฝึกเขียน
	ไม่ดีขึ้น	5	- ประสพการณ์ยังไม่เพียงพอ - หลักการที่บทเรียนให้ไม่ละเอียด เพียงพอ

ตาราง 131 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	15	- ภาษาไม่ยาก - ประเด็นของเรื่องไม่ซับซ้อน
	ไม่เหมาะสม	16	- เหมือนคำสอนทั่ว ๆ ไป - ภาษาง่ายธรรมดา - ยาวเกินไป
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	25	- เนื้อหาเป็นเรื่องที่ควรรู้และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน - เป็นยุคสมัยที่แตกต่างจากปัจจุบัน - ส่วนวนการเขียนดี โฉมหน้าจิตใจให้ยอมรับ
	เฉย ๆ	3	- เป็นเรื่องที่เคยเรียนมาแล้ว
	ไม่น่าสนใจ	3	- เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปที่รู้อยู่แล้ว - ไม่สนุก
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการอ่านสุนทรพจน์ให้เหมือนเสียงพูด	เหมาะสม	29	- ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพูด - แบ่งวรรคตอนการอ่านได้ง่าย - ไม่ยาวมาก
	ไม่เหมาะสม	2	- อ่านไม่เป็น ไม่มีความกดดัน
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการสรุปใจความสุนทรพจน์	เหมาะสม	29	- มีใจความสำคัญเพียงเรื่องเดียว - ภาษาง่าย มีความหมายที่ชัดเจน
	ไม่เหมาะสม	2	- ยกตัวอย่างมากเกินไป - ยาวเกินไป

ตาราง 131 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึก ความสามารถในการเขียน สุนทรพจน์	เหมาะสม	30	- เป็นส่วนวนที่ดี การลำดับเรื่องราว และเนื้อหาสอดคล้องสัมพันธ์กัน ตลอดจนการเน้นจุดสำคัญของเรื่อง ชัดเจน เป็นแบบอย่างการเขียนได้
	ไม่เหมาะสม	1	-

ตาราง 132 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของสุนทรพจน์ (ผู้ตอบ 31 คน)

คำอธิบายโครงสร้าง	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของสุนทรพจน์ ช่วยให้เข้าใจวิธีเขียนสุนทรพจน์	ช่วยให้เข้าใจ	31	- บอกหัวข้อและขั้นตอนการเขียน ละเอียดชัดเจน
	ช่วยน้อยหรือ	-	
	ไม่ช่วย		

ตาราง 133 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจ บทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม 21 ช่วยบางกิจกรรม 10		- - กิจกรรม 1.1 ไม่จำเป็น - กิจกรรม 1.3 ค่อนข้างยาก คำสั่งไม่ชัดเจน และไม่ค่อย เกี่ยวกับบทเรียน
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติ ได้จริง	ปฏิบัติได้จริง 26 ทุกกิจกรรม ปฏิบัติได้จริง 5 บางกิจกรรม		- - กิจกรรม 1.1 อ่านเหมือนเสียง พูดไม่ได้ - กิจกรรม 1.3 ค่อนข้างยาก เวลามีน้อย
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจ บทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม 8 ช่วยบางกิจกรรม 23		- - กิจกรรม 2.1 ยากเกินไป ไม่มี ตัวอย่าง - กิจกรรม 2.4 ยากเกินไป เวลา ไม่พอและไม่เกี่ยวกับบทเรียน
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติ ได้จริง	ปฏิบัติได้จริง 13 ทุกกิจกรรม ปฏิบัติได้จริง 18 บางกิจกรรม		- - กิจกรรม 2.1 ไม่มีตัวอย่าง - การแต่งสุนทรพจน์ไม่เหมาะสม กับนักเรียน และขาดความชำนาญ ในการเขียน

ตาราง 133 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนรู้	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
5. กิจกรรมที่เลือกทำ	กิจกรรม 2.2	25	- กิจกรรม 2.4 ไม่มีเวลา การรวมกลุ่ม ตั้งชมรมต้องอาศัยความร่วมมือจึงเป็นไปได้ยาก
			- ง่ายกว่ากิจกรรมอื่น เหมาะสำหรับผู้สภานักเรียน ได้ค้นคว้าและฝึกหัดเพิ่มเติม
	กิจกรรม 2.1	7	- อยากรู้อยากเห็น และอยากรู้เพิ่มเติม
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียนรู้	น่าสนใจทุกกิจกรรม	12	- ต้องการประเมินผลงานเอง
			- ช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของบทเรียน
	น่าสนใจบางกิจกรรม	19	- กิจกรรม 1.3 และ 2.1 คล้ายกัน
	กิจกรรม		- กิจกรรม 2.4 ทำได้ยาก

ตาราง 134 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะรูปร่างของบทเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

ลักษณะรูปร่าง	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้วอยากเรียนบทเรียนอื่น ๆ อีก	อยากเรียน	20	- เรียนแล้วสนุก และได้ประโยชน์
			- บทเรียนน่าสนใจจึงคิดว่าบทเรียนใหม่คงมีสิ่งที่น่าสนใจมากขึ้น
	เฉย ๆ	7	- กลัวบทเรียนใหม่ยาก

ตาราง 134 (ต่อ)

ลักษณะจิตใจ	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
			- บทเรียนเดิมไม่น่าสนใจ - ขอพิจารณาบทเรียนใหม่ก่อน
	ไม่อยากเรียน	3	-

ตาราง 135 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

ปัจจัย	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
1.1 คำอธิบาย	19	- มีรายละเอียดทำให้เข้าใจความหมายและรูปแบบการเขียน
1.2 บทอ่าน	6	- มีความชัดเจนเข้าใจง่าย
1.3 กิจกรรม	4	- ได้ฝึกฝน และนำไปใช้ได้
1.4 จุดมุ่งหมาย	1	-
2. ปัจจัยที่ไม่ส่วจะช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
2.1 กิจกรรมเลือกบางกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรม 2.3	3	- ไม่เกี่ยวกับบทเรียน
2.2 คำอธิบาย	2	- บทอ่านชัดเจนอยู่แล้ว - หลักเกณฑ์การเขียนสุนทรพจน์ยังไม่เพียงพอ
2.3 จุดมุ่งหมาย	1	- มีอยู่แล้วในกิจกรรม
2.4 การประเมินผล	1	

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 8

ตาราง 136 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการถอดบท สวดมนต์เป็นร้อยแก้ว	ดีขึ้น	28	- คำอธิบายช่วยให้เข้าใจวิธีถอดความ - ศัพท์ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของบทเรียน - ได้ฝึกหัดถอดความขณะเรียน
	ไม่ดีขึ้น	3	-
2. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	24	- ได้แนวทางการวิจารณ์ - ได้ฝึกหัดแสดงความคิดเห็น - ความเข้าใจเนื้อหาและศัพท์ ช่วยให้แสดงความคิดเห็นได้
	ไม่ดีขึ้น	6	- บทเรียนไม่บอกหลักการวิจารณ์ ไว้ชัดเจนพอ - ไม่ค่อยได้ฝึกแสดงความคิดเห็น - ศัพท์มาก และยาก
3. ความสามารถในการอ่านบท สวดมนต์ เป็นทำนองเสนาะ	ดีขึ้น	31	- ได้เรียนรู้วิธีอ่านจากบทเรียน - ได้ฝึกอ่านมากขึ้น โดยเฉพาะได้ มีโอกาสดูฝึกอ่านเป็นรายคน
	ไม่ดีขึ้น	-	-

ตาราง 137 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	13	- ไม่ยากไม่ง่ายเกินไป - คู่กันเคยกับบทสวดมนต์
	ไม่เหมาะสม	18	- ง่ายไป มีศัพท์บางคำที่ค่อนข้างยาก
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	29	- เข้าใจความหมายได้ง่าย - มีเนื้อหาสาระดี - ท่านองโพเราะ
	เฉย ๆ	2	-
	ไม่น่าสนใจ	-	-
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการถอดบทสวดมนต์เป็นร้อยแก้ว	เหมาะสม	30	- เนื้อหาไม่ยากไม่ง่ายเกินไป ช่วยให้ออกความได้ง่าย - มีศัพท์และคำอธิบายประกอบช่วยให้ถอดความได้ดี
	ไม่เหมาะสม	1	- ศัพท์บางคำยากไป
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแสดงความคิดเห็นวิจารณ์ เรื่องที่อ่าน	เหมาะสม	23	- เนื้อหาไม่ยากเกินไป ทำความเข้าใจได้ง่าย ช่วยให้แสดงความคิดเห็นได้ - มีประเด็นที่จะแสดงความคิดเห็น เช่น ธรรม - ได้ฝึกหัดวิจารณ์
	ไม่เหมาะสม	8	- ลักษณะเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ไม่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น

ตาราง 137 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึก ความสามารถในการอ่าน ทำนองเสนาะ	เหมาะสม	30	- บทเรียนดีมีสัมผัสคล้องจองดี และ มีความไพเราะ - ได้ฝึกอ่านมากขึ้น
	ไม่เหมาะสม	1	-

ตาราง 138 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของวสันตดิลกฉันท์ (ผู้ตอบ 31 คน)

คำอธิบายโครงสร้าง	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของวสันตดิลก ฉันท์ ช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ และวิธีแต่งฉันท์	ช่วยให้เข้าใจ	28	- คำอธิบายชัดเจน ทำให้ทราบ โครงสร้าง สัมผัส และรูปแบบที่ ถูกต้อง
	ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	3	- มีความรู้มาก่อนแล้ว

ตาราง 139 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ศัพท์และสำนวน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และสำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ	31	- อธิบายได้ชัดเจนและละเอียดเข้าใจง่าย
	ช่วยน้อยหรือไม่ช่วย	-	-
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ	26	-
	ไม่เพียงพอ	5	- คำที่ควรอธิบายเพิ่มเติม เช่น พระสมุทระคนองมา สัจจาวนา มุนินทร

ตาราง 140 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	29	- สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน
	ช่วยบางกิจกรรม	3	- ได้ฝึกหัดเพิ่มเติม
			- กิจกรรม 1.2 และ 1.3 ไม่สู้จำเป็น
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง	30	-
	ทุกกิจกรรม		
	ปฏิบัติได้จริง	1	- กิจกรรม 1.1 ปฏิบัติยาก
	บางกิจกรรม		

ตาราง 140 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจ บทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม 24 ช่วยบางกิจกรรม 7		- - กิจกรรม 2.1, 2.2 และ 2.3 ไม่เกี่ยวกับบทเรียน - กิจกรรม 2.3 มีจุดมุ่งหมายไม่ ชัดเจน และไม่ค่อยจำเป็น
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติ ได้จริง	ปฏิบัติได้จริง 29 ทุกกิจกรรม ปฏิบัติได้จริง 2 บางกิจกรรม		- - กิจกรรม 2.1 ต้องใช้เวลามาก - กิจกรรม 2.3 งานมากเกินไป
5. กิจกรรมที่เลือกทำ	กิจกรรม 2.1 12 กิจกรรม 2.2 11 กิจกรรม 2.3 8		- ง่าย น่าสนใจ และมีหนังสืออื่น ๆ ประกอบ - ง่าย มีประโยชน์ ใช้เวลาน้อย - ง่าย ได้ศัพท์เพิ่มเติม
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมการ เรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม 18 น่าสนใจบาง กิจกรรม 13		- มีประโยชน์ช่วยเสริมการเรียน - กิจกรรม 1.2 ไม่ชอบ - กิจกรรม 1.3 ต้องเขียนมาก - กิจกรรม 2.2 ยากไป - กิจกรรม 2.3 งานมากเกินไป จุดมุ่งหมายไม่ชัดเจน

ตาราง 141 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะจิตใจ	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้วอยากเรียนบทเรียนอื่น ๆ อีก	อยากเรียน	22	- บทเรียนน่าสนใจ สนุก และให้ความรู้เพิ่ม - คาดว่าจะมีประโยชน์ต่อการสอบ
	เฉย ๆ	6	-
	ไม่อยากเรียน	2	- บทเรียนยาก - อยากเรียนบทเรียนประเภทอื่น ๆ บ้าง ที่ไม่ใช่ทอดความ และทำนองเสนาะ

ตาราง 142 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ปัจจัย	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
1.1 คำอธิบาย	11	-
1.2 ศัพท์และสำนวน	8	-
1.3 คำอธิบายและศัพท์และสำนวนร่วมกัน	7	-
1.4 ปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน	3	-
1.5 กิจกรรม	2	-
2. ปัจจัยที่ไม่ผู้จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	-	-

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 9

ตาราง 143 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการสรุปใจความ ของเรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	27	- ได้หลักเกณฑ์การสรุป - ภาษาที่ใช้อย่างช่วยให้สรุปง่าย - เนื้อเรื่องมีประเด็นสำคัญเด่นชัด จับใจความง่าย
	ไม่ดีขึ้น	3	- ยาวเกินไป - เป็นสำนวนพูดคุย สรุปยาก
2. ความสามารถในการแสดงความ เห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	24	- อ่านแล้วจับประเด็นสำคัญได้ - เนื้อเรื่องสนุก น่าสนใจ จึงอ่าน บ่อย ทำให้แสดงความคิดเห็นได้ กว้างขวาง - ได้ฝึกหัดวิจารณ์
	ไม่ดีขึ้น	6	- แสดงความเห็นยาก เพราะ เนื้อหาเป็นบทสนทนา
3. ความสามารถในการดัดแปลง เรื่องสั้นเป็นบทละครวิทยุ	ดีขึ้น	21	- บทเรียนเป็นตัวอย่างที่ดี - ได้หลักเกณฑ์การเขียน แนวทาง การใช้สำนวนภาษา และการจัด ลำดับเรื่องให้เป็นบทละคร
	ไม่ดีขึ้น	9	- ยาว - ไม่ค่อยได้ฝึกหัด - ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์การเขียน

ตาราง 144 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 29 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	15	- ไม่ยากไม่ง่ายเกินไป อ่านแล้วเข้าใจ
	ไม่เหมาะสม	14	- บทเรียนง่ายไป
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	28	- เนื้อหาสนุกไม่น่าเบื่อ
			- เป็นบทละคร
			- อ่านแล้วเห็นภาพพจน์
			- ได้ความรู้รอบตัว
	เฉย ๆ	1	-
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการสรุปใจความของเรื่องที่อ่าน	เหมาะสม	26	- เนื้อหาไม่ยาก อ่านเข้าใจได้ง่าย ช่วยให้สรุปความได้ดี
			- วิธีการเขียนดี เป็นขั้นตอน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน
	ไม่เหมาะสม	3	- เป็นบทสนทนายากต่อการสรุป
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	เหมาะสม	28	- มีข้อเปรียบเทียบกับสมัยปัจจุบัน
			- เนื้อหาสะท้อนบุคลิกของตัวละครได้ชัดเจน
			- ได้ฝึกการคิดและแสดงความคิดเห็น
	ไม่เหมาะสม	1	-
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการดัดแปลงเรื่องสั้นเป็นบทละครวิทยุ	เหมาะสม	29	- บทเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี ได้เรียนรู้หลักเกณฑ์การเขียนบทละคร ได้เห็นวิธีจัดลำดับเรื่อง การดำเนินเรื่อง และวิธีการใช้

ตาราง 144 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
			ภาษา ถ้อยคำ สำนวนที่ เหมาะสมกับบทละคร
	ไม่เหมาะสม	-	

ตาราง 145 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของบทละครวิทยุ (ผู้ตอบ 30 คน)

คำอธิบายโครงสร้าง	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของบทละคร วิทยุช่วยให้เข้าใจวิธีเขียนบทละคร วิทยุ	ช่วยให้เข้าใจ	29	- คำอธิบายละเอียดแสดงวัตถุประสงค์ และวิธีการเขียนบทละครชัดเจน
			- คำอธิบายบอกความแตกต่าง ระหว่างบทละครวิทยุ โทรทัศน์ และนิยาย
	ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	1	- อธิบายวิธีและขั้นตอนการเขียนไม่ ชัดเจน

ตาราง 146 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

ศัพท์และสำนวน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจนช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และสำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ	30	- อธิบายได้ละเอียดและชัดเจน
	ช่วยน้อยหรือ	-	-
	ไม่ช่วย		
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ	29	-
	ไม่เพียงพอ	1	- ศัพท์ที่ควรอธิบายเพิ่มเติม เช่น ตะเกียงเจ้าพายุ หาท่ายายาก

ตาราง 147 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	30	-
	ช่วยบางกิจกรรม	-	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง	30	-
	ทุกกิจกรรม		
	ปฏิบัติได้จริง	-	-
	บางกิจกรรม		
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	24	-
	ช่วยบางกิจกรรม	6	- กิจกรรม 2.2 ไม่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน
			- กิจกรรม 2.3 ยาก ไม่ชอบ

ตาราง 147 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
			- กิจกรรม 2.5 ไม่เกี่ยวกับการฝึกการแสดง
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	19	-
	ปฏิบัติได้จริง บางกิจกรรม	11	- กิจกรรม 2.1 ใช้เวลามากไม่สะดวก เป็นไปได้ยาก
5. กิจกรรมที่เลือกทำ	กิจกรรม 2.4	20	- สะดวกในการค้นคว้า สนใจ ศึกษาลักษณะพระพุทธรูป
	กิจกรรม 2.5	4	- ชอบแสดงละคร
	กิจกรรม 2.2	3	- ง่าย มีหนังสือค้นคว้า
	กิจกรรม 2.3	3	- ได้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาเพิ่มเติม มีหนังสือค้นคว้า
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม	21	- สนุก โดยเฉพาะกิจกรรม 2.1
	น่าสนใจบาง กิจกรรม	9	- กิจกรรม 1.2 และ 1.3 ไม่จำเป็น - กิจกรรม 2.1 ยาก - กิจกรรม 2.3 ไม่น่าอ่าน - กิจกรรม 2.5 ยาก ไม่ชอบการแสดง

ตาราง 148 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของบทเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

ลักษณะจิตใจ	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้วอยากเรียนบทเรียนอื่น ๆ อีก	อยากเรียน	23	- บทเรียนน่าสนใจ สนุก - ได้ความรู้ใหม่ ๆ เพิ่ม
	เฉย ๆ	4	-
	ไม่อยากเรียน	3	- มีกิจกรรมมาก - ไม่ชอบบทเรียนยาว

ตาราง 149 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน (ผู้ตอบ 30 คน)

ปัจจัย	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
1.1 ศัพท์และสำนวน	9	-
1.2 เนื้อหา	7	-
1.3 คำอธิบาย	7	-
1.4 ปัจจัยหลายอย่างร่วมกัน	4	-
1.5 กิจกรรม	3	-
2. ปัจจัยที่ไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
2.1 คำอธิบาย	1	-

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 10

ตาราง 150 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

จุดมุ่งหมาย	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการสรุปใจความ ของเรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	29	- บทเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจน เนื้อ หาไม่ยาก ช่วยให้สรุปความได้ - ได้ฝึกฝนมากขึ้น - การจัดลำดับเรื่องเป็นตอน ๆ ทำให้สรุปได้ง่าย
	ไม่ดีขึ้น	2	-
2. ความสามารถในการแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	26	- เป็นเรื่องที่น่าสนใจ น่ารู้ และ เข้าใจได้ง่าย - มีหัวข้อสำหรับวิจารณ์มาก - มีโอกาสได้ฝึกแสดงความคิดเห็น
	ไม่ดีขึ้น	5	- มีพื้นฐานดีอยู่แล้ว - เรื่องไม่เหมาะสม (ยากไปหรือ ง่ายไป)
3. ความสามารถในการเขียน บทความสารคดีทางวิชาการ	ดีขึ้น	25	- ได้เรียนรู้เข้าใจโครงสร้างของ การเขียน - บทเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี มี ลำดับขั้นตอนการเขียน การใช้ ถ้อยคำ และการตั้งหัวข้อดี
	ไม่ดีขึ้น	6	- บทเรียนไม่แนะแนวทางการ เขียนไว้ชัดเจนพอ

ตาราง 151 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	10	- เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย ใช้ศัพท์ ธรรมดา และเป็นประโยชน์ต่อ ชีวิตประจำวัน
	ไม่เหมาะสม	21	- บทเรียนง่ายไป
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	28	- เป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำ วันที่ควรจะต้องรู้ - มีอุปกรณ์การเรียนประกอบ ช่วยให้ที่น่าสนใจ
	เฉย ๆ	3	- เคยพบเห็นมามากแล้ว
	ไม่น่าสนใจ	-	
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความ สามารถในการสรุปใจความของ เรื่องที่อ่าน	เหมาะสม	29	- บทเรียนมีจุดมุ่งหมายชัดเจน - วิธีเขียน และการใช้ภาษาช่วยให้ จับประเด็นสำคัญได้ดี
	ไม่เหมาะสม	2	- เนื้อหามาก และยืดเยื้อ
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความ สามารถในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	เหมาะสม	25	- เป็นเรื่องที่แสดงความเห็น และ วิจารณ์ได้หลายแง่มุม - เป็นเรื่องที่อ่านเข้าใจง่าย เอื้อ ต่อการแสดงความคิดเห็น
	ไม่เหมาะสม	4	-

ตาราง 151 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึก ความสามารถในการเขียนบท ความสารคดีทางวิชาการ	เหมาะสม	31	- บทเรียนเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการ เขียนบทความทางวิชาการ - แสดงให้เห็นแนวทางการเขียน การลำดับขั้นตอน และรายละเอียด ข้อมูลที่ควรกล่าวถึง
	ไม่เหมาะสม	-	-

ตาราง 152 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของการเขียนบทความ (ผู้ตอบ 31 คน)

คำอธิบายโครงสร้าง	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของการเขียน บทความช่วยให้เข้าใจวิธีเขียนบท ความทางวิชาการ	ช่วยให้เข้าใจ	31	- อธิบายละเอียด และชัดเจน - มีตัวอย่างประกอบพร้อมคำแนะนำ - แสดงลำดับหัวข้อการเขียนดี
	ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	-	-

ตาราง 153 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ (ผู้ตอบ 31 คน)

กิจกรรมการเรียนรู้	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	29	- เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนทั้งหมด
	ช่วยบางกิจกรรม	2	- กิจกรรม 1.3 ไม่เกี่ยวกับบทเรียน ไม่ชอบ
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริงทุกกิจกรรม	31	-
	ปฏิบัติได้จริงบางกิจกรรม	-	-
	ช่วยทุกกิจกรรม	27	-
	ช่วยบางกิจกรรม	4	- กิจกรรม 2.2 มีประโยชน์น้อย
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ปฏิบัติได้จริงทุกกิจกรรม	13	-
	ปฏิบัติได้จริงบางกิจกรรม	18	- กิจกรรม 2.2 ปฏิบัติยาก ต้องใช้เวลา ต้องมีคนพาไป
	กิจกรรม 2.1	28	- ปฏิบัติง่าย น่าสนใจ
	กิจกรรม 2.3	2	- มีความสำคัญและให้ความรู้
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	กิจกรรม 2.4	1	- ได้ความรู้เกี่ยวกับอาการของโรคกลัวน้ำ
	น่าสนใจทุกกิจกรรม	24	-
	น่าสนใจบางกิจกรรม	7	- กิจกรรมบางกิจกรรมมีลักษณะซ้ำซ้อนกัน
5. กิจกรรมที่เลือกทำ			- กิจกรรม 1.3 ยาก น่าเบื่อ
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียนรู้			

ตาราง 154 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะจิตใจของบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ลักษณะจิตใจ	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้วอยากเรียนบทเรียนอื่น ๆ อีก	อยากเรียน	23	- บทเรียนง่าย สนุก ทำให้อยากเรียนอีก - อยากได้ความรู้เพิ่มขึ้น
	เฉย ๆ	7	- มีกิจกรรมมาก ใช้เวลาน้อย
	ไม่อยากเรียน	1	-

ตาราง 155 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยและไม่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน (ผู้ตอบ 31 คน)

ปัจจัย	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
1.1 คำอธิบาย	13	-
1.2 บทอ่าน	9	-
1.3 ปัจจัยหลายอย่าง	5	-
1.4 กิจกรรมที่มีสไลด์	3	-
2. ปัจจัยที่ไม่สู้จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน		
2.1 คำอธิบาย	3	-
2.2 ตารางข้อมูล	2	- เข้าใจยาก ควรเขียนเป็นคำอธิบายเนื้อหาชัดเจนอยู่แล้ว
2.3 การประเมินผล	2	-

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่วนรวม

ตาราง 156 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้นวัตกรรมครบทั้ง 10 บท จำแนกตามจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการอธิบายบท ประพันธ์ ทั้งความเรียง และ ร้อยกรองให้เป็นที่เข้าใจ ง่าย ๆ	ดีขึ้น	31	- มีประสบการณ์จากการฝึกฝนเพิ่ม ขึ้น มีความชำนาญมากขึ้น - ได้เรียนบทประพันธ์หลายรูปแบบ ได้ทราบกฎเกณฑ์ของบทประพันธ์ แบบต่าง ๆ
	ไม่ดีขึ้น	-	-
2. ความรู้ความเข้าใจศัพท์และ สำนวนต่าง ๆ	เพิ่มขึ้น	31	- ได้เรียนรู้ศัพท์ใหม่ ๆ มากมาย - ทุกบทมีศัพท์น่าสนใจ และมีคำ อธิบายศัพท์โดยละเอียด - ได้ฝึกสังเกต ทำความเข้าใจ ความหมายของศัพท์ (โดยไม่ ต้องเปิดพจนานุกรม)
3. การนำศัพท์และสำนวนที่เรียนรู้ จากบทเรียนไปใช้ประโยชน์	ใช้ได้ทั่วไป	21	- มีศัพท์ที่ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน - ศัพท์บางคำใช้ในบทเรียนทั่ว ๆ ไปได้ และบางคำก็เกี่ยว ข้องกับวิชาอื่น ๆ ด้วย
	ใช้ได้เฉพาะวิชา ภาษาไทย	5	- เป็นศัพท์เฉพาะที่ใช้แต่งคำ ประพันธ์
	ใช้ได้น้อย	5	- เกี่ยวกับชีวิตประจำวันน้อย ศัพท์บาง คำไม่มีที่ใช้ หรือไม่มีโอกาสได้ใช้

ตาราง 156 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
4. ความสามารถในการเขียน แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ บทประพันธ์อย่างมีขั้นตอน	ดีขึ้น	30	- ได้ทราบหลักเกณฑ์การเขียนจาก บทเรียน - บทเรียนเป็นตัวอย่างที่ดี - ได้ฝึกหัดเขียนแสดงความคิดเห็น มากขึ้น และได้ฝึกวิจารณ์หลายแบบ
	ไม่ดีขึ้น	1	-
5. ความสามารถในการเขียนโดย ใช้ภาษาที่ถูกต้อง	ดีขึ้น	30	- ได้เรียนรู้หลักเกณฑ์การเขียนที่ ถูกต้อง - ได้ฝึกหัดเขียนเพิ่มขึ้น
	ไม่ดีขึ้น	1	-
6. ความสามารถในการเขียนสื่อ ความหมาย	ดีขึ้น	29	- ได้ฝึกเขียนมากขึ้น - ได้ฝึกหัดสรุปใจความจากบทเรียน - เรียนรู้วิธีเขียนดีขึ้น - บทเรียนเป็นแบบอย่าง
	ไม่ดีขึ้น	2	- ฝึกฝนน้อย
7. ความสามารถในการเขียน หนังสือให้สะอาด ชัดเจน อ่าน ง่าย รู้จักแยกหัวข้อ ย่อหน้า เว้นวรรค และจัดรูปให้เป็น ระเบียบ	ดีขึ้น	27	- บทเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี - ได้ฝึกหัดเขียนมากขึ้น รวมทั้งได้ ฝึกนิสัยการเขียนที่ดี
	ไม่ดีขึ้น	4	- บทเรียนไม่ได้เน้นเรื่องนี้

ตาราง 156 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
8. ความสามารถในการอ่านบท ประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ได้ ชัดเจน	ดีขึ้น	30	- ได้ฝึกหัดอ่านมากขึ้น และได้อ่าน บทประพันธ์หลายลักษณะ - ได้ทราบท่านอง และจังหวะการ อ่าน
	ไม่ดีขึ้น	1	- ไม่ค่อยได้ฝึก
9. ความสามารถในการอ่านบท ประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ได้ถูก จังหวะ และท่านอง	ดีขึ้น	30	- ได้ฝึกหัดมากขึ้น - ได้ทราบจังหวะและท่านองที่ถูกต้อง
	ไม่ดีขึ้น	1	-
10. ความสามารถในการพูด แสดง ความคิดเห็นประเด็นสำคัญใน เรื่องที่เรียน	ดีขึ้น	30	- บทเรียนไม่ยากที่จะทำความเข้าใจ และจับประเด็นสำคัญในเรื่องได้ - ได้ฝึกและมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มากขึ้น
	ไม่ดีขึ้น	1	-
11. ความสามารถในการแต่งบท ประพันธ์ เขียนความเรียง หรือบทความ	ดีขึ้น	29	- ได้เรียนรู้รูปแบบและกฎเกณฑ์การ เขียนบทประพันธ์หลายลักษณะ - บทเรียนเป็นแบบอย่าง - ได้ฝึกฝนการแต่ง และเขียนมากขึ้น
	ไม่ดีขึ้น	2	-
12. ได้ความรู้วิชาการสาขาอื่น ๆ นอกเหนือจากความรู้ภาษาไทย	ได้	30	- บทเรียนแทรกวิชาการอื่นไว้ด้วย เช่น ภาษาอังกฤษ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สุขศึกษา เป็นต้น

ตาราง 156 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
			- กิจกรรมที่ทำให้ท่ามีความเกี่ยวข้องกับวิชาการอื่น ๆ ด้วย
	ไม่ได้	1	-
13. ความอยากรู้เพิ่มเติมในวิชาการต่าง ๆ นอกเหนือจากวิชาภาษาไทย	อยากรู้เพิ่ม	27	- บทเรียนแทรกวิชาการอื่น ๆ ทำให้อยากรู้สิ่งที่เกี่ยวข้อง - อยากรู้ให้ลึกซึ้ง กว้างขวางมากกว่าที่มีในบทเรียน - บทเรียนน่าสนใจ ชวนติดตาม - อยากมีความรู้เพิ่มขึ้น
	เคย ๆ	4	- กิจกรรมการเรียนมีมากอยู่แล้ว
14. ความรู้สึกชอบการเรียนภาษาไทย	ชอบเพิ่มขึ้น	26	- บทเรียนช่วยให้เข้าใจวิธีเขียนแต่ง และอ่านคำประพันธ์หลายรูปแบบ - บทประพันธ์มีความไพเราะ ทำให้ซาบซึ้ง และสนใจ - มีกิจกรรมใหม่ ๆ ให้ทำ - ได้เรียนรู้เรื่องแปลก ๆ ใหม่ ๆ - ความรู้ที่ได้มีประโยชน์และนำไปใช้ได้
	เคย ๆ	5	- กิจกรรมการเรียนมากเกินไป ทำให้เบื่อ - ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของบทเรียน - ภาษาไทยเป็นเรื่องยาก

ตาราง 156 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
15. เห็นประโยชน์ของวิชาภาษาไทย	เพิ่มขึ้น	31	- ช่วยให้สามารถเขียน แต่ง อ่าน แสดงความคิดเห็นได้ดีขึ้น - รู้ศัพท์มากขึ้น นำไปใช้ประโยชน์ได้ - เรียนแล้วมีความรู้ในวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้น - ภาษาไทยเป็นสิ่งจำเป็น เป็น ภาษาของตนเอง ควรจะเรียนรู้ให้มากขึ้น
	ไม่เพิ่ม	-	-
16. ความรู้และประสบการณ์จากการเรียนนวัตกรรมนี้ ช่วยให้สามารถเรียนวิชาภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	ช่วย	31	- เป็นการปูพื้นภาษาไทยหลายรูปแบบ ช่วยให้มีความรู้ที่จำเป็นเพิ่มขึ้น เช่น รู้ศัพท์ สำนวน และ โครงสร้างของบทประพันธ์ ประเภทต่าง ๆ มากขึ้น และนำไปใช้ได้ - บทเรียนมีความเกี่ยวข้องกับ หลักสูตรวิชาภาษาไทย ม.5
	ช่วยน้อยหรือไม่ช่วย	-	-
17. ความรู้และประสบการณ์จากนวัตกรรมช่วยให้มีความรู้และความเข้าใจในวิชาภาษาไทย	ช่วย	29	- ได้เรียนรู้บทประพันธ์หลายลักษณะ และได้ตามหลักเกณฑ์ โครงสร้างของแต่ละลักษณะ

ตาราง 156 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	คำตอบ	ความถี่	เหตุผลโดยสรุป
โดยทั่ว ๆ ไป			- ได้ความรู้แปลกใหม่เพิ่มขึ้น เช่น สุนทรพจน์ - ได้รู้และเข้าใจศัพท์มากขึ้น
	ช่วยน้อยหรือ ไม่ช่วย	2	-

ภาคผนวก จ

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 1

ตาราง 157 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน

จุดมุ่งหมาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการถอดความโคลงสี่สุภาพออกเป็นร้อยแก้ว	ดีขึ้น	-
2. ความสามารถในการอ่านโคลงสี่สุภาพเป็นทำนองเสนาะ	ดีขึ้น	- นักเรียนมีพื้นเดิมอยู่บ้างแล้ว และได้รับการฝึก ชี้แจง แนะนำเพิ่มเติม
3. ความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ	ดีขึ้น	-

ตาราง 158 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	-
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	-
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการถอดความเป็นร้อยแก้ว	เหมาะสม	-
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ	เหมาะสม	- เนื้อหาดี เต็ม
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพ	เหมาะสม	-

ตาราง 159 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของโคลงสี่สุภาพ

คำอธิบาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของโคลงสี่สุภาพ ช่วยให้เข้าใจวิธีแต่งโคลง	ช่วยให้เข้าใจ	- เป็นคู่มือประกอบความเข้าใจได้ดี

ตาราง 160 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน

ศัพท์และสำนวน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจน ช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และ สำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ	-
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่ จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ	-

ตาราง 161 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน

กิจกรรมการเรียน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	-

ตาราง 161 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	-
5. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม	-

ตาราง 162 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง

ปัจจัยและข้อควรปรับปรุง	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	
1.1 ศัพท์และสำนวน	- เป็นพื้นฐานแห่งความเข้าใจ
2. ข้อควรปรับปรุง	
2.1 คำอธิบายศัพท์ "พระโศทร เชษฐภคินี"	

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวัตรกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 2

ตาราง 163 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน

จุดมุ่งหมาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการถอดคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพออกเป็นร้อยแก้ว	ดีขึ้น	-
2. ความสามารถในการอ่านกลอนสุภาพเป็นทำนองเสนาะ	ดีขึ้น	- นักเรียนได้มีโอกาสฝึกเป็นรายบุคคล - เนื้อหา ถ้อยคำ สำนวน น่าสนใจชวนให้ฝึกอ่าน - นักเรียนตั้งใจอ่านดี
3. ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ	ดีขึ้น	-

ตาราง 164 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	- ถ้อยคำที่ใช้มีความยากง่ายเหมาะสมกับเด็กวัยนี้ - การอ่านโดยคำนึงถึงความหมาย ลีลา น้ำเสียง จังหวะ และสอ ดแทรกอารมณ์ชวนให้สื่อความหมายเหมาะสมแก่เด็กวัยนี้

ตาราง 164 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	- เหตุผลที่ระบุแล้วในข้อ 1 - สังเกตได้จากพฤติกรรมของเด็ก
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการถอดความเป็นร้อยแก้ว	เหมาะสม	- นักเรียนเข้าใจความหมายของกลอนบทนี้ และนำความเข้าใจมาเป็นพื้นฐานในการเรียบเรียงถ้อยคำประโยคให้สละสลวย
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ	เหมาะสม	- นักเรียนรู้หลักเกณฑ์การอ่าน และนำหลักเกณฑ์นั้นมาใช้ในการฝึกอ่าน
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ	เหมาะสม	- บทเรียนใช้ถ้อยคำเหมาะกับตัวละครอ่านแล้วเกิดจินตภาพแจ่มชัด เกิดอารมณ์คล้อยตามโวหารที่พรรณนามีรูปแบบตรงตามฉันทลักษณ์ มีสัมผัสนอก สัมผัสใน

ตาราง 165 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของกลอนสุภาพ

คำอธิบาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของกลอนสุภาพ ช่วยให้เข้าใจวิธีแต่งกลอน	ช่วยให้เข้าใจ	-

ตาราง 166 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน

ศัพท์และสำนวน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจน ช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และ สำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ	-
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่ จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ	-

ตาราง 167 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน

กิจกรรมการเรียน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	- กิจกรรม 1.3.2 ต้องใช้เวลามาก
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง บางกิจกรรม	- กิจกรรม 2.4 ยากสำหรับครูบางคน เพราะครูภาษาไทยบางคนร้องเพลง ไทยเดิมไม่ได้ - นักเรียนไม่ชอบ
5. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม	- กิจกรรม 2.4 นักเรียนสนใจฟัง แต่ ไม่ชอบร้อง

ตาราง 168 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง

ปัจจัยและข้อควรปรับปรุง	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	
1.1 ศัพท์และสำนวน	- ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากที่สุด
1.2 คำอธิบายเนื้อเรื่อง	
1.3 กิจกรรมการเรียนรู้	
2. ข้อควรปรับปรุง	
2.1 คำอธิบาย ควรเพิ่มคำอธิบายกลอนหัวตัว และให้ตัวอย่างกลอนที่ใช้คำกริยา	
2.2 กิจกรรมบังคับ 1.2 ควรเพิ่มหลักการอ่านทั่วไปอีกเล็กน้อย และควรเน้นเรื่องการอ่านว่าการเว้นช่วงจังหวะนั้นจะต้องคำนึงถึงความหมายด้วย	
2.3 กิจกรรมเลือก 2.1 - 2.3 เป็นการเขียน ส่วน 2.4 เป็นการร้องเพลง ความยากง่ายไม่เท่ากัน	
2.4 การเพิ่มเวลาเรียนเป็น 3 ชั่วโมง	

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 3

ตาราง 169 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน

จุดมุ่งหมาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการถอดความบทประพันธ์ประเภทกาพย์บังออกเป็นร้อยแก้ว	ดีขึ้น	- ดูได้จากผลงาน
2. ความสามารถในการอ่านกาพย์บังเป็นบทอ่านองเสนาะ	ดีขึ้น	- ได้ฝึกฝนเป็นพิเศษ - บทเรียนใช้ถ้อยคำเสนาะ
3. ความสามารถในการแต่งกาพย์เล่าเรื่องนิทานพื้นบ้าน	ดีขึ้น	-

ตาราง 170 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	- เรื่องไม่ยาก เป็นที่รู้จักแพร่หลาย มีคำอธิบายศัพท์ให้
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	- มีรายละเอียดที่น่าสนใจปรากฏในภาพ
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการถอดความเป็นร้อยแก้ว	เหมาะสม	- นักเรียนสามารถเลือกใช้ถ้อยคำได้ง่าย ทำให้เกิดกำลังใจที่จะทำ

ตาราง 170 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการอ่านกาพย์ฉกเป็นทำนองเสนาะ	เหมาะสม	- ต้องตามฉันทลักษณ์ - นักเรียนได้ฝึกการอ่านอย่างมีศิลปะ มีใจอ่าน "ตรงเหิง" ให้เสียรสรวรรคดี
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแต่งกาพย์เล่าเรื่องนิทานพื้นบ้าน	เหมาะสม	- นักเรียนได้สังเกตเนื้อหาถ้อยคำที่เลือกใช้ การแบ่งวรรค การแบ่งพยางค์ให้ต้องตามฉันทลักษณ์ ให้สังเกตเสียง ลีลา และจังหวะ ฯลฯ

ตาราง 171 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของกาพย์ฉก

คำอธิบาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของกาพย์ฉกช่วยให้เข้าใจวิธีแต่งกาพย์ฉก	ช่วยให้เข้าใจ	- มีความเหมาะสม พอเหมาะแก่การเข้าใจ

ตาราง 172 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน

ศัพท์และสำนวน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจน ช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และ สำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ	-
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่ จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ	-

ตาราง 173 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน

กิจกรรมการเรียน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	-
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	-
5. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม	-

ตาราง 174 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง

ปัจจัยและข้อควรปรับปรุง	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	
1.1 คำอธิบาย	-
1.2 ศัพท์และสำนวน	-
2. ข้อควรปรับปรุง	
2.1 ศัพท์ "บุษบก" หากมีรูปประกอบจะช่วยให้เข้าใจดีขึ้น	-
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ประเภทให้ตอบคำถามควรถามให้มากที่สุดที่จะทำได้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สอน	-

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 4

ตาราง 175 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน

จุดมุ่งหมาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น วิจารณ์เรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	-
2. ความสามารถในการย่อความจากเรื่อง ที่อ่าน	ดีขึ้น	-
3. ความสามารถในการแต่งเรียงความ แบบเทศนาโวหาร	ดีขึ้น	-

ตาราง 176 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	- สังเกตจากพฤติกรรมการเรียนของ นักเรียน สรุปได้ว่าเนื้อหาของบท เรียนเหมาะสม นักเรียนสนใจตอบ คำถามด้วยความมั่นใจ แม้จะมีศัพท์ ยากบางคำ แต่ก็มีคำอธิบายให้แล้ว
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	- การลำดับขั้นตอนของเนื้อหานำผู้ อ่านให้เข้าใจตามไปด้วยความ สนใจและพอใจ

ตาราง 176 (ต่อ)

ลักษณะ เนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน	เหมาะสม	- เนื้อเรื่องเข้าใจง่าย สมเหตุสมผล - การลำดับความของเนื้อหามีความ เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันดี ช่วยให้ แสดงความคิดเห็นได้ง่ายขึ้น
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการย่อความ	เหมาะสม	- บทเรียนมีเนื้อหาสำคัญเด่นชัด จับ ประเด็นได้ง่ายขึ้น
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแต่งเรียงความแบบ เทศนาโวหาร	เหมาะสม	- บทเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี

ตาราง 177 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของบทความ

คำอธิบาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของบทความ ช่วยให้ เข้าใจวิธีแต่งเรียงความแบบเทศนาโวหาร	ช่วยให้เข้าใจ	- เนื้อหา คำอธิบายละเอียดเข้าใจง่าย

ตาราง 178 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน

ศัพท์และสำนวน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจน ช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และ สำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ	-
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่ จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ	-

ตาราง 179 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน

กิจกรรมการเรียน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	-
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	-
5. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม	-

ตาราง 180 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง

ปัจจัยและข้อควรปรับปรุง	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	
1.1 การตอบคำถามและการสรุปขั้นตอนการเขียน	-
ตามคำอธิบายข้อ 3	
2. ข้อควรปรับปรุง	
2.1 คำอธิบายข้อ 5 ควรทำเป็นตาราง ขณะเมื่อยกตัวอย่างศัพท์ เพื่อให้ดูง่าย และควรเทียบเคียงให้เห็นศัพท์ที่บัญญัติขึ้นใช้เฉพาะในวิทยาการต่าง ๆ บางครั้งใช้รูปสันสกฤต ไม่ใช่รูปบาลี แต่บางครั้งใช้ทั้งรูปศัพท์บาลี และสันสกฤต	-
2.2 คำอธิบายข้อ 5 ชื่อย่อย 5.1 สรรบาลีมี 8 ตัวคือ อ น่าจะเป็น อะ และคำสุดท้ายของบรรทัดนี้ ควรตัดคำว่า "ก็" ออกไป ส่วนข้อ 5.2 ในหน้าเดียวกันนี้ ควรเพิ่มคำอธิบายพยัญชนะในวงเล็บ และตั้งแต่ข้อ 5.4 เป็นต้นไป ควรบรรจุคำลงในตารางจะทำให้เข้าใจดีขึ้น	-
2.3 กิจกรรมเลือกข้อ 2.4 ควรระบุให้ชัดว่าความหมายอย่างเดียวกันในภาษาเดิมหรือในภาษาไทยเพราะคำบางคู่เมื่อไทยรับมาใช้ความหมายต่างกันก็มี และคำนั้นต้องการ 10 คู่ (= 20 คำ) หรือ 20 คู่ คำว่า "คู่" น่าจะใช้แทนคำว่า "คำ" เพราะจะเข้าใจชัดเจนตรงกัน	-

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 5

ตาราง 181 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน

จุดมุ่งหมาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการอธิบายลักษณะ เนื้อหาของของค่าน้ำ	ดีขึ้น	- ถ้อยคำสำนวนและเนื้อหาสาระช่วยให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็น และ วิจารณ์อย่างกว้างขวาง ทำให้เข้าใจ ประเด็นสำคัญ และสรุปได้ดี
2. ความสามารถในการเขียนคำนำหนังสือ	ดีขึ้น	- นักเรียนรู้จักจับประเด็นสำคัญของ เรื่อง และนำมาเรียบเรียงได้ดีขึ้น

ตาราง 182 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	- ยั่วให้นักเรียนรู้จักคิดพิจารณา เกิด ความแตกฉานทางปัญญา
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	- ไม่เหมือนกับคำนำหนังสือโดยทั่ว ๆ ไป
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความ สามารถในการอธิบายลักษณะเนื้อหา สาระของค่าน้ำ	เหมาะสม	- มีประเด็นเด่นชัด
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความ สามารถในการเขียนคำนำหนังสือ	ไม่เหมาะสม	- นักเรียนไม่สามารถยึดถือเนื้อหาเป็น แบบอย่างได้ เพราะผู้เขียนเป็นเจ้าของ ชีวิต การใช้ถ้อยคำ สำนวนเป็นคน ละแบบกับคนธรรมดาสามัญ

ตาราง 183 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของพระราชนิพนธ์ค่าน้ำ

คำอธิบาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของพระราชนิพนธ์ ช่วยให้เข้าใจวิธีเขียนค่าน้ำ	ช่วยให้เข้าใจ	- คำอธิบายกระชับ และชัดเจนดี

ตาราง 184 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน

ศัพท์และสำนวน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจน ช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และ สำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ	- ควรอธิบายคำ "ยุ่ง" เพิ่มเติม
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่ จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	เพียงพอ	-

ตาราง 185 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	-

ตาราง 185 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนรู้	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริงทุก กิจกรรม	-
5. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียนรู้	น่าสนใจทุก กิจกรรม	-

ตาราง 186 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง

ปัจจัยและข้อควรปรับปรุง	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	
1.1 ศัพท์และสำนวน และคำอธิบาย	
1.2 กิจกรรมบังคับ	- นักเรียนได้ค้นคว้าและสรุปสาระ สำคัญด้วยตนเอง
2. ข้อควรปรับปรุง	
2.1 จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 ควรแก้เป็น "สรุปเนื้อหา สาระของค่าน้ำนี้ได้"	-
2.2 ควรเพิ่มกิจกรรมการอภิปราย ให้นักเรียน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของการ เขียนค่าน้ำ เนื้อหาสาระของค่าน้ำ ขั้นตอน การเขียนค่าน้ำที่ดี	-

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 6

ตาราง 187 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน

จุดมุ่งหมาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการสรุปสาระสำคัญของพระราชหัตถเลขา	ดีขึ้น	- ศัพท์ ส่วนวน คำอธิบาย เป็นสื่อช่วยให้สรุปได้ดีขึ้นมาก
2. ความสามารถในการเขียนจดหมายเล่าเรื่อง	ดีขึ้น	-
3. ความสามารถในการให้ข้อสังเกตเชิงเปรียบเทียบภาษา ศัพท์และสำนวนที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ห้ากับสมัยปัจจุบัน	ดีขึ้น	- อาศัยการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มช่วย

ตาราง 188 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	- คำอธิบายเรื่อง คำศัพท์ที่ให้ไว้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ดี
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	- สนใจผู้แต่ง - เนื้อหาให้ความรู้เป็นเรื่อง ๆ ที่พอจะเห็นภาพเปรียบเทียบกับของไทยได้

ตาราง 188 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการสรุปสาระสำคัญของพระราชหัตถเลขา	เหมาะสม	- นักเรียนมีพื้นฐานความสามารถเดิมอยู่แล้วพอที่จะสานต่อกับเรื่องที่ใช้ภาษาในอดีตได้
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการเขียนจดหมายเล่าเรื่อง	เหมาะสม	- บทเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับวิธีการเขียนเล่าเรื่องตามขั้นตอน
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการให้ข้อสังเกตเชิงเปรียบเทียบภาษา ศัพท์และสำนวนที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ห้ากับสมัยปัจจุบัน	เหมาะสม	- ภาษามัยรัชกาลที่ห้า ไม่ยากที่จะทำความเข้าใจ

ตาราง 189 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของพระราชหัตถเลขา

คำอธิบาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของพระราชหัตถเลขาช่วยให้เข้าใจช่วยให้เข้าใจวิธีเขียนจดหมายเล่าเรื่อง	ช่วยให้เข้าใจ	-

ตาราง 190 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน

ศัพท์และสำนวน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจน	ช่วยให้เข้าใจ	-
ช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และ		
สำนวนได้ดี		
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่	ไม่เพียงพอ	- คำอธิบาย "พวกขอลานว่ายนํ้าติดกับ
จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน		สิงคโปร์" เพิ่มเติม

ตาราง 191 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน

กิจกรรมการเรียน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง	-
	ทุกกิจกรรม	
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริงทุก	-
	กิจกรรม	
5. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	น่าสนใจทุก	-
	กิจกรรม	

ตาราง 192 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง

ปัจจัยและข้อควรปรับปรุง	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	
1.1 คำอธิบายและศัพท์และสำนวน	- ถ้าไม่มีคำอธิบายและศัพท์และสำนวน ช่วย นักเรียนจะไม่เข้าใจบทเรียนนี้
2. ข้อควรปรับปรุง	
2.1 ควรเพิ่มเวลาเรียนเป็น 3 ชั่วโมง	-
2.2 เพิ่มรายละเอียดการเสด็จพระราชดำเนิน เยือนต่างประเทศ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจ ว่าเหตุใดจึงทรงเปรียบเทียบกับกษัตริย์ ในเรื่องต่าง ๆ	-
2.3 เพิ่มแผนที่การเดินทาง	-
2.4 ควรมีรูปในคำอธิบายศัพท์ (เท่าที่จำเป็น)	-

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 7

ตาราง 193 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน

จุดมุ่งหมาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการอ่านสุนทรพจน์ให้เหมือนเสียงพูด	ดีขึ้น	-
2. ความสามารถในการสรุปใจความสุนทรพจน์	ดีขึ้น	-
3. ความสามารถในการเขียนสุนทรพจน์	ดีขึ้น	- นักเรียนได้หลักเกณฑ์การเขียน

ตาราง 194 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	- เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย ที่ควรปฏิบัติตามเป็นจริงตลอดเวลา - เนื้อความกระชับ ตรงไปตรงมา มีเหตุผล
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	- การลำดับเรื่องดี มีจุดมุ่งหมายและสาระแจ่มชัด การใช้ภาษารัดกุม เหตุผลหนักแน่นแน่นอน

ตาราง 194 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการอ่านสุนทรพจน์ให้เหมือนเสียงพูด	เหมาะสม	- ใช้ถ้อยคำธรรมดา ง่าย พอเหมาะแก่นักเรียนที่จะฝึกพูด
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการสรุปใจความสุนทรพจน์	เหมาะสม	- เนื้อหาลำดับตามขั้นตอนอย่างชัดเจน
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการเขียนสุนทรพจน์	เหมาะสม	-

ตาราง 195 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของสุนทรพจน์

คำอธิบาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของสุนทรพจน์ ช่วยให้เข้าใจวิธีเขียนสุนทรพจน์	ช่วยให้เข้าใจ	- พิจารณาจากพฤติกรรมของนักเรียน

ตาราง 196 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน

กิจกรรมการเรียน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	-
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม - กิจกรรม 2.3 จะช่วยได้ดีที่สุด ถ้ามี เวลามากพอ	-
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริงทุก กิจกรรม	-
5. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม	-

ตาราง 197 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง

ปัจจัยและข้อควรปรับปรุง	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	
1.1 คำอธิบายเป็นสื่อความเข้าใจสุนทรพจน์นี้	-
2. ข้อควรปรับปรุง	
2.1 ควรมีเชิงอรรถคำว่า "เด็กในสมัยปฏิวัติ"	-
2.2 ควรแก้คำเขียนที่เขียนตามเสียงพูด ให้เป็นภาษาเขียน เช่น "เท่าไร" แก้เป็น "เท่าไร"	-
2.3 ควรเพิ่มกิจกรรมเลือก ให้ศึกษาเหตุการณ์ และสังคมในยุคที่จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ รับผิดชอบอยู่	-
2.4 อาจเพิ่มกิจกรรมให้นักเรียนบันทึกเสียง "อ่านสุนทรพจน์" ลงเทป เพื่อให้ครูฟัง และวิจารณ์	-

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 8

ตาราง 198 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน

จุดมุ่งหมาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการถอดบทสวดมนต์ เป็นร้อยแก้ว	ดีขึ้น	- นักเรียนมีประสบการณ์มากขึ้น
2. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น วิจารณ์เรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	- นักเรียนเข้าใจความหมายของเรื่องจึง มีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น
3. ความสามารถในการอ่านบทสวดมนต์ เป็นทำนองเสนาะ	ดีขึ้น	- นักเรียนได้ฝึกอ่านเต็มที่ ด้วยความสนใจ เพราะออกเสียง ครุ หลุ ได้ถูกต้อง และเข้าใจความหมายของบทสวด

ตาราง 199 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	- มีความยากง่ายพอเหมาะกับวัย
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	- นักเรียนสนใจตั้งแต่เห็นชื่อเรื่อง และเมื่อเรียนและเข้าใจความหมาย ก็ยิ่งสนใจมากขึ้น เพราะเคยสวดอยู่ เป็นประจำทุกวันศุกร์ แต่ไม่เข้าใจ ความหมาย

ตาราง 199 (ต่อ)

ลักษณะ เนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการถอดบทสวดมนต์เป็นร้อยแก้ว	เหมาะสม	- นักเรียนเข้าใจความหมายของเนื้อหาช่วยให้สามารถถอดความเป็นร้อยแก้วได้ดี
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการแสดงความคิดเห็นวิจารณ์ เรื่องที่อ่าน	เหมาะสม	- บทเรียนมีสาระที่ให้นักเรียนวิเคราะห์
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ	เหมาะสม	-

ตาราง 200 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของวสันตดิถีภณัท

คำอธิบาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของวสันตดิถีภณัทช่วยให้เข้าใจวิธีแต่งภณัท	ช่วยให้เข้าใจ	-

ตาราง 201 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์และสำนวนที่ใช้ในบทเรียน

ศัพท์และสำนวน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. คำอธิบายศัพท์และสำนวนมีความชัดเจน ช่วยให้เข้าใจความหมายของศัพท์และ สำนวนได้ดี	ช่วยให้เข้าใจ	- อธิบายชัดเจนดี
2. จำนวนศัพท์และสำนวนที่อธิบายเพียงพอที่ จะช่วยให้เข้าใจบทเรียน	ไม่เพียงพอ	- ควรอธิบายเพิ่มอีก 2 คำ คือ "พยุห" และ "วचना" - ควรมีเชิงอรรถคำว่า "โรมานติก"

ตาราง 202 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน

กิจกรรมการเรียน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง ทุกกิจกรรม	-
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริงทุก กิจกรรม	-
5. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	น่าสนใจทุก กิจกรรม	-

ตาราง 203 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง

ปัจจัยและข้อควรปรับปรุง	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	
1.1 คำอธิบายศัพท์	- ช่วยให้เข้าใจบทสวดมนต์นี้ได้มาก
2. ข้อควรปรับปรุง	
2.1 ควรมีเชิงอรรถคำว่า "โรมแนติก" และ "อุตตรกถา"	-
2.2 ควรอธิบายศัพท์เพิ่มอีก 2 คำ คือ "พยุห" และ "วจนา"	-
2.3 ควรเพิ่มจุดมุ่งหมายให้นักเรียนสามารถ "สวดเป็นทำนองสรภัญญะได้ถูกต้อง"	-

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวัตรกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 9

ตาราง 204 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน

จุดมุ่งหมาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการสรุปใจความของ เรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	- บทเรียนดีมาก นักเรียนสนใจใคร่เรียน อ่านเข้าใจง่าย ช่วยให้สรุปความได้ดี
2. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	- นักเรียนสนใจมาก และเนื้อหามีความ ยากง่ายพอเหมาะ จึงช่วยให้มีการ แสดงความคิดเห็นกันมาก
3. ความสามารถในการดัดแปลงเรื่องสั้น เป็นบทละครวิทยุ	ดีขึ้น	-

ตาราง 205 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	-
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	- เป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความ สามารถในการสรุปใจความของเรื่อง ที่อ่าน	เหมาะสม	-
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความ สามารถในการแสดงความคิดเห็น	เหมาะสม	- มีแง่มุมให้วิเคราะห์และวิจารณ์ดี

ตาราง 205 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน		
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการดัดแปลงเรื่องสั้นเป็นบทละครวิทยุ	เหมาะสม	- บทเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี

ตาราง 206 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของบทละครวิทยุ

คำอธิบาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของบทละครวิทยุช่วยให้เข้าใจวิธีเขียนบทละครวิทยุ	ช่วยให้เข้าใจ	- เป็นการช่วยทบทวนความรู้เดิม

ตาราง 207 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริงทุกกิจกรรม	-
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-

ตาราง 207 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริงทุกกิจกรรม	-
5. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	น่าสนใจทุกกิจกรรม	-

ตาราง 208 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง

ปัจจัยและข้อควรปรับปรุง	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	
1.1 ศัพท์และสำนวน	-
2. ข้อควรปรับปรุง	
2.1 ควรมีรายชื่อหนังสือของท่านพุทธทาสเป็นตัวอย่างบ้าง	-

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บทเรียนที่ 10

ตาราง 209 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน

จุดมุ่งหมาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถในการสรุปใจความของ เรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	- การนำเสนอเนื้อเรื่องลำดับขั้นตอนดี
2. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	ดีขึ้น	- นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อเรื่องดี
3. ความสามารถในการเขียนบทความ สารคดีทางวิชาการ	ดีขึ้น	-

ตาราง 210 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความยากง่ายของเนื้อหา	เหมาะสมดีแล้ว	-
2. ความน่าสนใจของเนื้อหา	น่าสนใจ	- มีข้อมูลที่เป็นสถิติ
3. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความ สามารถในการสรุปใจความของเรื่อง ที่อ่าน	เหมาะสม	-
4. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความ สามารถในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	เหมาะสม	- บทเรียนมีประเด็นที่จะแสดงความ คิดเห็นได้หลายแง่มุม

ตาราง 210 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหา	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
5. ความเหมาะสมที่จะช่วยให้ฝึกความสามารถในการเขียนบทความสารคดีทางวิชาการ	เหมาะสม	- บทเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี

ตาราง 211 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำอธิบายโครงสร้างของการเขียนบทความ

คำอธิบาย	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
คำอธิบายโครงสร้างของการเขียนบทความช่วยให้เข้าใจวิธีเขียนบทความ	ช่วยให้เข้าใจ	-

ตาราง 212 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน

กิจกรรมการเรียน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. กิจกรรมบังคับช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-
2. กิจกรรมบังคับเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริง	-
	ทุกกิจกรรม	
3. กิจกรรมเลือกช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	ช่วยทุกกิจกรรม	-

ตาราง 212 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียน	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
4. กิจกรรมเลือกเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง	ปฏิบัติได้จริงทุกกิจกรรม	-
5. ความน่าสนใจของกิจกรรมการเรียน	น่าสนใจทุกกิจกรรม	-

ตาราง 213 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนและข้อควรปรับปรุง

ปัจจัยและข้อควรปรับปรุง	เหตุผลโดยสรุป
1. ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน	
1.1 เนื้อเรื่องและคำอธิบาย	- มีความชัดเจน
2. ข้อควรปรับปรุง	-

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่วนรวม

ตาราง 214 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนหลังการเรียนรู้นวัตกรรมครบทั้ง 10 บท
จำแนกตามจุดมุ่งหมายทั่วไปของนวัตกรรม

จุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
1. ความสามารถอธิบายบทประพันธ์ทั้ง ความเรียงและร้อยกรองให้เป็นทีที่เข้าใจง่าย ๆ	ดีขึ้นพอควร	- ระยะเวลาเรียนบทเรียนกระชั้นมาก คือเรียน 2 บทเรียนต่อ 1 สัปดาห์ ไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริม
2. ความรู้ความเข้าใจศัพท์ต่าง ๆ	เพิ่มขึ้น	- บทเรียนต่าง ๆ น่าสนใจ มีหลายรูปแบบ ชวนให้นักเรียนเกิดความใคร่รู้ ใคร่เรียน
3. การนำศัพท์ที่เรียนรู้จากบทเรียนไปใช้ ประโยชน์	ใช้ได้ทั่วไป	- นวัตกรรมโดยส่วนรวมมีศัพท์ที่ใช้ ประโยชน์ได้ทั่ว ๆ ไปด้วย อาทิ ศัพท์เกี่ยวกับศาสนา วิทยาศาสตร์ เป็นต้น มิใช่จำกัดอยู่เฉพาะศัพท์ที่ใช้ ได้แต่เฉพาะภาษาไทยเท่านั้น
4. ความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์บทประพันธ์อย่างมีขั้นตอน	ดีขึ้นพอควร	- เวลาเรียนน้อยไป ขาดการสอน ซ่อมเสริม นักเรียนมีงานประจำ และกิจกรรมมาก
5. ความสามารถในการเขียน โดยใช้ ภาษาที่ถูกต้อง	ดีขึ้นพอควร	- ไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริม
6. ความสามารถในการเขียนสื่อความ หมาย	ดีขึ้นพอควร	- เวลาเรียนน้อยไป แต่นักเรียนมีพัฒนา ความสามารถในการเขียนสื่อความ หมายดีขึ้นเรื่อย ๆ

ตาราง 214 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
7. ความสามารถในการเขียนหนังสือให้ สะอาด ชัดเจน อ่านง่าย รู้จักแยกหัว ข้อ ย่อหน้า เว้นวรรค และจัดรูปได้ เป็นระเบียบ	ดีขึ้นมาก	- นักเรียนเพิ่มการเอาใจใส่ในการเขียน มากขึ้น ส่วนมากทำงานสะอาด เป็น ระเบียบ โดยทั่วไปการเขียนหนังสือดีขึ้น มาก เมื่อเทียบกับก่อนเรียน
8. ความสามารถในการอ่านบทประพันธ์ ประเภทต่าง ๆ ให้ชัดเจน	ดีขึ้นพอควร	- นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนน้อย
9. ความสามารถในการอ่านบทประพันธ์ ต่าง ๆ ได้ถูกจังหวะและทำนอง	ดีขึ้นพอควร	- นักเรียนมีเวลาฝึกฝนน้อย
10. ความสามารถในการพูดแสดงความคิด เห็นประเด็นสำคัญในเรื่องที่เรียน	ดีขึ้นพอควร	- นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเป็น รายบุคคลน้อย
11. ความสามารถในการแต่งบทประพันธ์ เขียนความเรียงหรือบทความ	ดีขึ้นมาก	- สิ่งที่ทำให้นักเรียนทำเหมาะสมแก่นักเรียน นักเรียนสามารถทำได้ เป็นผลได้ เกิดการพัฒนาในด้านความเชื่อมั่น และความภาคภูมิใจด้วย ถ้าได้มีการ เรียนซ่อมเสริม หรือครูได้มีโอกาสติ ชม แก่ใจ ผลงานของนักเรียนจะ พัฒนามากยิ่งขึ้น
12. ได้ความรู้วิชาการสาขาอื่น ๆ นอก เหนือจากความรู้ภาษาไทย	ได้มาก	- บทเรียนมีความหลากหลายดีในเนื้อหา สาระ
13. ความอยากรู้เพิ่มเติมในวิชาการต่าง ๆ นอกเหนือจากวิชาภาษาไทย	อยากรู้เพิ่มเติม	- บทเรียนมีลักษณะเร้าความสนใจ อยากให้อ่านเรื่องราวดำเนินไป อาทิ เรื่องสุนทรพจน์ โคลงประกอบภาพ

ตาราง 214 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
		พระราชพงศาวดาร เป็นต้น
14. ความรู้สึกชอบการเรียนรู้ภาษาไทย	ชอบเพิ่มขึ้น	- นักเรียนสนุกขณะเรียน นักเรียนจะชอบเพิ่มขึ้นมาก ถ้าหากการสอนเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ให้เหมาะสมแก่เวลาและโอกาส
15. การเห็นประโยชน์ของวิชาภาษาไทย	เพิ่มขึ้นพอควร	- นักเรียนเห็นประโยชน์ของวิชาภาษาไทยอยู่แล้ว การได้เรียนนวัตกรรมนี้เพิ่มขึ้น ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์เพิ่มขึ้นอีก เพราะได้เรียนเรื่องแปลกใหม่กว่าที่เคยเป็นมา และกิจกรรมต่าง ๆ เน้นความสามารถเฉพาะตัวดี
16. ความรู้และประสบการณ์จากการเรียนนวัตกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนวิชาภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	ช่วยมาก	- นักเรียนมีประสบการณ์ การฝึกหัดพูด อ่าน เขียน และฟัง อันเป็นประโยชน์ยิ่ง วิธีการนำเสนอเน้นเรื่องความสามารถเฉพาะตัวดีมาก
17. ความรู้และประสบการณ์ จากการเรียนนวัตกรรมช่วยให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจในวิชาภาษาไทยโดยทั่ว ๆ ไป	ช่วยมาก	- เพราะแต่ละคนได้มีโอกาสทำงานด้วยตนเอง ได้ทราบข้อบกพร่องเพื่อแก้ไข และฝึกฝนเพิ่มเติม จึงมีความรู้เป็นพื้นฐานที่ดีที่จะช่วยให้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจในวิชาภาษาไทยโดยทั่ว ๆ ไปได้เป็นอย่างดี

ตาราง 214 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
18. ความเห็นอื่น ๆ โดยทั่วไปเกี่ยวกับนวัตกรรม		1. นวัตกรรมนี้เน้นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ในรูปของทักษะการฟัง พูด อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเขียน เป็นรายบุคคลดีมาก 2. เนื้อหาสาระ รูปแบบ มีความหลากหลาย และน่าสนใจ ใคร่รู้ ใคร่เรียน และใคร่ติดตามหาความรู้เพิ่มเติม ก่อให้เกิดการประสานความรู้หลายแขนงเข้าด้วยกัน อันจะเกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตในสังคมด้วยดี 3. ทุกบทเรียนมีคุณค่าหลายหลากแขนง และก็มีภาษาไทยเป็นแกนอันอุดมคุณค่า ทั้งด้านความรู้ ด้านภาษา ด้านการจรรโลงใจ ขวนแก่การวิเคราะห์ วิเคราะห์ ซึ่งเป็นการเสริมให้นักเรียนช่างสังเกต คิดเป็น และแก้ปัญหาเป็น 4. ควรจะมีคู่มือการใช้งานนวัตกรรม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ซึ่งมีมาตรฐานความรู้ ความสามารถในการสอนแตกต่างกัน

ตาราง 214 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายของนวัตกรรม	ความเห็น	เหตุผลโดยสรุป
		5. ควรจะมีข้อเสนอหนังสือสำหรับคันคว่ำไว้ บ้างในทุกบทเรียน เพื่อให้การ เรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมนี้ สะดวกรวดเร็วขึ้น

ภาคผนวก ฉ

แบบสอบถามปัญหาการสอนภาษาไทย

แบบสอบถามปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง ขอให้ท่านร่วมกันพิจารณาประเด็นคำถามข้างล่างนี้อย่างละเอียด และวินิจฉัยพิจารณาโดยอาศัยประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย ท.503 และ ท.504 เป็นพื้นฐาน โปรดเขียนความคิดเห็นของท่านลงในที่ว่างที่ให้ไว้ ถ้าเนื้อที่ไม่พอให้ใช้กระดาษที่แนบมา

1. ก. หลังจากที่นักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนมีความสามารถในการฟัง และเข้าใจในสิ่งที่ฟังดีขึ้นกว่าเดิมเป็นที่น่าพอใจมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

.....

.....

ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้าง ในการสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการฟัง และเข้าใจสิ่งที่ฟัง

.....

.....

ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาที่ อย่างไร

.....

.....

2. ก. หลังจากที่นักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนมีความสามารถในการพูดและเข้าใจในสิ่งที่พูดดีขึ้นกว่าเดิม เป็นที่น่าพอใจมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

.....

.....

ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการพูด และเข้าใจในสิ่งที่พูด

.....

.....

ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

.....

.....

3. ก. หลังจากทีนักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนมีความ
สามารถในการอ่านและเข้าใจในสิ่งที่อ่านดีขึ้นกว่าเดิม เป็นที่น่าพอใจมากน้อยเพียงใด เมื่อ
เทียบกับก่อนเรียน

.....

.....

ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน และเข้าใจในสิ่งที่อ่าน

.....

.....

ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

.....

.....

4. ก. หลังจากทีนักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนมีความ
สามารถในการเขียนและเข้าใจในสิ่งที่เขียนดีขึ้นกว่าเดิม เป็นที่น่าพอใจมากน้อยเพียงใด
เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

.....

.....

ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียน และเข้าใจในสิ่ง
ที่เขียน

.....

.....

ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

.....

.....

5. ก. หลังจากทีนักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย เช่น ประวัติของภาษาไทย เสียง ศัพท์ ไวยากรณ์ ความหมาย ฯลฯ ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นที่น่าพอใจมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

.....

.....

ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยดังกล่าวในข้อ 5.ก

.....

.....

ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

.....

.....

6. ก. หลังจากทีนักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนมีความสามารถใช้ภาษาเหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล ดีขึ้นเป็นที่น่าพอใจมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

.....

.....

ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล

.....

.....

ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

.....

.....

7. ก. หลังจากทีนักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนมีความสามารถคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลดีขึ้นเป็นที่น่าสนใจมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

.....

.....

ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

.....

.....

ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

.....

.....

8. ก. หลังจากทีนักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนมีความสามารถคิดและมีวิจารณ์อย่างสมเหตุสมผล ดีขึ้นเป็นที่น่าสนใจมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

.....

.....

ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดและมีวิจารณ์อย่างสมเหตุสมผล

.....

.....

ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

.....

.....

9. ก. หลังจากที้นักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนมีความสามารถจับใจความสำคัญของข้อความที่ฟังและพูด ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นที่น่าสนใจมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

.....

.....

ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญของข้อความที่ฟัง และพูด ได้ถูกต้องและเหมาะสม

.....

.....

ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

.....

.....

10. ก. หลังจากที้นักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนมีความสามารถสรุปประเด็นใจความจากข้อความที่อ่านและเขียน ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นที่น่าสนใจมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

.....

.....

ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความสามารถสรุปประเด็นใจความสำคัญจากข้อความที่อ่านและเขียน ได้ถูกต้องและเหมาะสม

.....

.....

ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

.....

.....

11. ก. หลังจากทีนักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนมีความรู้สึก
รักและภาคภูมิใจในวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้นเป็นที่น่าสนใจมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน
.....
.....
- ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความรู้สึกรักและภาคภูมิใจในวิชาภาษาไทย
.....
.....
- ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร
.....
.....
12. ก. หลังจากทีนักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนชอบและเห็น
คุณค่าของวรรณคดีไทยเพิ่มขึ้นกว่าเดิม เป็นที่น่าสนใจมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน
.....
.....
- ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความรู้สึกชอบและเห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย
.....
.....
- ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร
.....
.....
13. ก. หลังจากทีนักเรียนได้เรียนวิชาภาษาไทย ท.503 และ ท.504 จบแล้ว นักเรียนสามารถใช้
ภาษาไทยให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ เช่น ศึกษา
ต่อ หรือประกอบอาชีพ เพิ่มขึ้นกว่าเดิมเป็นที่น่าสนใจมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน
.....
.....

ข. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการสอนให้นักเรียนมีความสามารถใช้ภาษาไทยให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาและแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

.....

.....

ค. ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

.....

.....

14. ถ้าจะสอนภาษาไทย ท.503 และ ท.504 ให้บังเกิดประสิทธิผลเพิ่มขึ้นมากที่สุด ท่านคิดว่าควรมีวิธีการอย่างไรนอกเหนือจากการสอนตามปกติ เช่น การใช้นวัตกรรม และ/หรือเทคโนโลยีทางการศึกษาอื่น ๆ

.....

.....

15. ก. การเรียนการสอนภาษาไทยโดยทั่วไป ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีปัญหาอะไรบ้าง และปัญหาเหล่านั้นเนื่องมาจากเหตุใด ขอให้ท่านร่วมกันพิจารณาและแยกลักษณะของปัญหาให้เห็นชัดเจน เช่น การบริหารวิชาการ หลักสูตร แบบเรียน ครู นักเรียน ฯลฯ

.....

.....

ข. ตัวท่านเองได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้มากน้อยเพียงใด และมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

.....

.....

ค. ในระดับโรงเรียน ได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้มากน้อยเพียงใด และมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

.....

.....

ง. ในระดับกรม ได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้มากน้อยเพียงใด และมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

.....

.....

ภาคผนวก ข

แบบประเมินนวัตกรรมสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง - การประเมินนวัตกรรม

นวัตกรรมที่ขอความร่วมมือให้ท่านประเมินนี้ ประกอบด้วยบทเรียนภาษาไทย 10 บท สร้างขึ้นเพื่อใช้เสริมทักษะการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ขอให้ท่านอ่านและพิจารณานวัตกรรมนี้โดยละเอียดรอบคอบอย่างยิ่ง แล้วแสดงความคิดเห็นของท่านลงในแบบประเมินที่แนบมาพร้อมนี้ด้วย

แบบประเมินนี้มี 2 ชุด คือ ชุด ก และ ชุด ข ในชุด ก ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนแต่ละบท ส่วนในชุด ข เป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมโดยรวม ขอให้ท่านใช้แบบประเมินชุด ก ประเมินนวัตกรรมนี้ไปแต่ละบทจนครบทุกบทเสียก่อน แล้วจึงใช้แบบประเมินชุด ข เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมโดยรวมอีกครั้งหนึ่ง

วิจาณญาณที่ละเอียดสุขุม และการแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาของท่านจะมีคุณค่าอย่างยิ่งในการปรับปรุงนวัตกรรมนี้ให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการเรียนรู้การสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

แบบประเมิน ก

บทเรียนที่....

เรื่อง

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาบทเรียนด้วยความละเอียดสุด และแสดงความคิดเห็นลงในข้อ
ประเมินต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มีความชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจได้โดยง่ายว่าต้องการให้ผู้เรียนรู้อะไรจากบทเรียน

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....
2. จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายดีแล้ว

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....
3. จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ บ่งชี้แนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

4. จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในบทเรียนนี้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

5. เนื้อหาวิชาของบทเรียนนี้ มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ดีแล้ว

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

6. ลักษณะเนื้อหาของบทเรียนนี้ เป็นที่น่าสนใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยทั่ว ๆ ไป

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

7. บทเรียนนี้มีคุณค่าที่จะก่อให้เกิดการศึกษา ทั้งในด้านความรู้ ค่านิยม และความรู้สึกที่ตรงตามแบบฉบับไทย
- () เห็นด้วยอย่างยิ่ง () เห็นด้วย
- () ไม่เห็นด้วย () ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง
-
-
8. ในบทเรียนนี้ เนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันดี กล่าวคือลักษณะเนื้อหาวิชาจะเอื้อให้นักเรียนมีการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
- () เห็นด้วยอย่างยิ่ง () เห็นด้วย
- () ไม่เห็นด้วย () ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง
-
-
9. เนื้อหาวิชาของบทเรียนนี้ สอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- () เห็นด้วยอย่างยิ่ง () เห็นด้วย
- () ไม่เห็นด้วย () ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง
-
-
10. คำอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ให้ไว้นั้น มีความชัดเจนดี อ่านเข้าใจง่าย
- () เห็นด้วยอย่างยิ่ง () เห็นด้วย
- () ไม่เห็นด้วย () ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง
-
-

11. คำอธิบายสื่อความหมายให้เข้าใจสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้จากเนื้อหาของบทเรียนเป็นอย่างดี

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

12. คำอธิบายศัพท์และสำนวนต่าง ๆ มีความชัดเจน และสื่อความหมายให้เข้าใจศัพท์และสำนวนนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

13. ศัพท์และสำนวนที่จำเป็นต้องอธิบายเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจบทเรียนนี้ได้เป็นอย่างดีนั้น ได้นำมาอธิบายไว้หมดแล้ว

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

14. กิจกรรมการเรียนที่กำหนดไว้ เอื้อให้การเรียนของนักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

15. กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เอื้อให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้ดีขึ้น

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

16. กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและนักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

17. กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เราให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

18. กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยมากขึ้น

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

19. การจัดลำดับขั้นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมดีแล้ว

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่¹ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

20. การประเมินผลหลังการเรียนรู้ มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เป็นอย่างดีแล้ว

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่¹ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

21. การประเมินผลหลังการเรียนรู้ ครอบคลุมเนื้อหาวิชาของบทเรียนนี้เป็นอย่างดีแล้ว

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่¹ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

22. การประเมินผลหลังการเรียนรู้จะสะท้อนให้เห็นข้อบกพร่องของบทเรียนนี้ได้

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่¹ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

23. วิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการประเมินผลหลังการเรียนในบทเรียนนี้ มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง
.....
.....

24. เวลาที่กำหนดไว้สำหรับการเรียนบทเรียนนี้ มีความเหมาะสมดีแล้ว

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง
.....
.....

25. ความคิดเห็นอื่น ๆ ที่จะป็นแนวทางปรับปรุงบทเรียนนี้ให้ดีขึ้น

.....
.....

แบบประเมิน ข

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมโดยส่วนรวม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาวัตกรรมการโดยส่วนรวม และเสนอความคิดเห็นลงในข้อประเมินต่อไปนี้

1. หลักการและเหตุผลโดยทั่วไปที่แสดงไว้ในความนำนั้น สะท้อนให้เห็นความสำคัญ และความจำเป็นของการสร้างนวัตกรรม เพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

2. จุดมุ่งหมายทั่วไปที่ระบุไว้ทั้งหมดในความนำนั้น มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

3. จุดมุ่งหมายทั่วไปที่ระบุไว้ในความนำนั้น ครอบคลุมจุดมุ่งหมายในบทเรียนทุกบท

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

4. จุดมุ่งหมายทั่วไปที่ระบุไว้ทั้งหมดในความนำนั้น มีความชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจได้โดยง่ายว่า
ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้อะไรจากนวัตกรรม

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

5. จุดมุ่งหมายทั่วไปที่ระบุไว้ทั้งหมดในความนำนั้น เหมาะสมกับวัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลายดีแล้ว

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

6. ตัวอย่างบทประพันธ์ต่าง ๆ ที่ยกมาเป็นบทเรียนทั้ง 10 บทนั้น โดยส่วนรวมแล้วมีความสอดคล้องกับ
จุดมุ่งหมายทั่วไปที่ระบุไว้ในความนำเป็นอย่างดี

- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

.....

7. ตัวอย่างบทประพันธ์ต่าง ๆ ที่ยกมาเป็นบทเรียนทั้ง 10 บทนั้น โดยส่วนรวมแล้วมีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

8. ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนนวัตกรรมนี้ จะนำไปให้นักเรียนเกิดความรู้เพิ่มเติมในวิชาการต่าง ๆ รู้จักประสานความรู้หลายแขนงเข้าด้วยกันในลักษณะการศึกษาแบบสหวิทยาการ

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

9. บทประพันธ์ร้อยแก้วและร้อยกรองที่ยกมาเป็นบทเรียนในนวัตกรรมนี้ มีสัดส่วนเหมาะสมกันดีแล้ว

() เห็นด้วยอย่างยิ่ง

() เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วย

() ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

.....

10. บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองที่ยกมาเป็นบทเรียนทั้งหมดนี้ โดยส่วนรวมแล้วครอบคลุมทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของการใช้ภาษาไว้ครบถ้วน
- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ในกรณีที่ ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง
-
-
11. รูปแบบของการนำเสนอบทเรียนในแต่ละบทนั้น มีความเหมาะสมดีแล้ว
- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ในกรณีที่ ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง
-
-
12. บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองที่ยกมาเป็นบทเรียนทั้งหมดนั้น ครอบคลุมลักษณะของบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ไว้ เหมาะสมกับหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

☐ เห็นด้วย
- ☐ ไม่เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ในกรณีที่ ไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะแนวทางปรับปรุง
-
-
13. ความคิดเห็นอื่น ๆ อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงนวัตกรรมโดยส่วนรวม
-
-

ภาคผนวก ข

แบบประเมินวัดกรรมสำหรับครูและนักเรียน

แบบประเมินวัดกรรมสำหรับครูและนักเรียน

แบบประเมินวัดกรรมสำหรับครูและนักเรียนใช้แบบเดียวกัน ข้อคำถามต่าง ๆ เป็นลักษณะเดียวกัน จะผิดกันก็เฉพาะคำที่ใช้แทนตัวครูและนักเรียน

แบบประเมินนี้มี 2 ชุด ชุดแรกเป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนบทเรียนแต่ละบท ทุกบทใช้คำถามที่มีข้อความหลักเหมือนกัน ที่แตกต่างกันก็คือ ถ้อยคำที่ใช้ให้สอดคล้องกับเรื่องของบทเรียน แบบประเมินชุดหลังเป็นข้อคิดเห็นส่วนรวม หลังจากให้นักเรียนเรียนบทเรียนครบหมดทั้ง 10 บทแล้ว

ตัวอย่างแบบประเมินวัดกรรมแต่ละบทเรียน¹

บทเรียนที่ 1

1. หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถถอดความโคลงสี่สุภาพออกเป็นร้อยแก้ว (ความเรียง) ได้ดีขึ้นหรือไม่ เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

☐ ดีขึ้นมาก

☐ ดีขึ้นพอควร

☐ ไม่ดีขึ้น

เพราะเหตุใด
2. หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถอ่านโคลงสี่สุภาพเป็นทำนองเสนาะได้ดีขึ้นหรือไม่ เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

☐ ดีขึ้นมาก

☐ ดีขึ้นพอควร

☐ ไม่ดีขึ้น

เพราะเหตุใด
3. หลังจากเรียนบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถแต่งโคลงสี่สุภาพได้ดีขึ้นหรือไม่ เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

☐ ดีขึ้นมาก

☐ ดีขึ้นพอควร

☐ ไม่ดีขึ้น

เพราะเหตุใด

¹ บทที่ 2 - 10 ประกอบด้วยข้อคำถามลักษณะเดียวกัน

4. โคลงสี่สุภาพที่เลือกมาให้เรียนนี้ นักเรียนมีความเห็นว่ายากหรือง่ายมากน้อยเพียงใด

☐ ยากมาก

☐ ยาก

☐ เหมาะสมดีแล้ว

☐ ง่าย

☐ ง่ายมาก

เพราะเหตุใด
5. โคลงสี่สุภาพที่เลือกมาให้เรียนนี้ นักเรียนเห็นว่า น่าสนใจหรือไม่เพียงใด

☐ น่าสนใจมาก

☐ น่าสนใจ

☐ เฉย ๆ

☐ ไม่น่าสนใจ

☐ ไม่น่าสนใจมาก

เพราะเหตุใด
6. โคลงสี่สุภาพที่เลือกมาให้เรียนนี้ มีเนื้อหาเหมาะสมที่จะช่วยให้นักเรียนฝึกความสามารถในการถอดความเป็นร้อยแก้วได้มากน้อยเพียงใด

☐ เหมาะสมมาก

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

เพราะเหตุใด
7. โคลงสี่สุภาพที่เลือกมาให้เรียนนี้ มีเนื้อหาเหมาะสมที่จะช่วยให้นักเรียนฝึกความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะได้มากน้อยเพียงใด

☐ เหมาะสมมาก

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

เพราะเหตุใด

8. โคลงสี่สุภาพที่เลือกมาให้เรียนนี้ มีเนื้อหาเหมาะสมหรือเป็นแบบอย่างที่จะช่วยให้นักเรียนฝึกความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพได้มากน้อยเพียงใด

() เหมาะสมมาก () เหมาะสม () ไม่เหมาะสม

เพราะเหตุใด

.....

9. คำอธิบายเกี่ยวกับโคลงสี่สุภาพที่ให้อ่านนั้น ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีแต่งโคลงสี่สุภาพได้มากน้อยเพียงใด

() ช่วยได้มาก () ช่วยได้บ้าง

() ช่วยได้น้อย () ไม่ช่วย

เพราะเหตุใด

.....

10. คำอธิบายศัพท์และสำนวนต่าง ๆ มีความชัดเจน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายของศัพท์และสำนวนนั้น ๆ ได้ดีมากน้อยเพียงใด

() ช่วยได้มาก () ช่วยได้บ้าง

() ช่วยได้น้อย () ไม่ช่วย

เพราะเหตุใด (ถ้าช่วยให้เข้าใจได้น้อย คำไหนบ้าง)

.....

11. ศัพท์และสำนวนต่าง ๆ ที่เลือกมาอธิบายไว้นี้ เพียงพอที่จะช่วยให้นักเรียนทำความเข้าใจบทเรียนนี้ได้เป็นอย่างดีแล้วหรือไม่

() เพียงพอแล้ว () ไม่เพียงพอ

ถ้าไม่พอ ยังขาดคำใดบ้าง

.....

แบบประเมินวัดกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยโดยส่วนรวม

1. หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนครบหมดทั้ง 10 บทแล้ว นักเรียนสามารถอธิบายบทประพันธ์ทั้งความ
เรียงและร้อยกรองให้เป็นทีที่เข้าใจง่าย ๆ ได้ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ เมื่อเทียบกับก่อนเรียน
() ดีขึ้นมาก () ดีขึ้นพอควร () ไม่ดีขึ้น
เพราะเหตุใด

2. หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนครบหมดทั้ง 10 บทแล้ว นักเรียนรู้และเข้าใจศัพท์และสำนวนเพิ่มขึ้นมาก
น้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน
() เพิ่มขึ้นมาก () เพิ่มขึ้นพอประมาณ () ไม่เพิ่ม
เพราะเหตุใด

ในกรณีทีรู้และเข้าใจศัพท์และสำนวนเพิ่มขึ้น นักเรียนสามารถนำออกใช้ประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด
() ใช้ได้ทั่วไป () ใช้ได้เฉพาะวิชาภาษาไทย () ใช้ได้น้อย

3. หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนครบทั้ง 10 บทแล้ว นักเรียนมีความสามารถในการเขียนดีขึ้นกว่าเดิม
หรือไม่ เมื่อเทียบกับก่อนเรียน
ก. การเขียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์บทประพันธ์อย่างมีขั้นตอน
() ดีขึ้นมาก () ดีขึ้นพอควร () ไม่ดีขึ้น
เพราะเหตุใด

ข. การเขียนโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง
() ดีขึ้นมาก () ดีขึ้นพอควร () ไม่ดีขึ้น
เพราะเหตุใด

ค. การเขียนสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจได้ง่าย

() ดีขึ้นมาก () ดีขึ้นพอควร () ไม่ดีขึ้น

เพราะเหตุใด

.....

ง. การเขียนหนังสือให้สวยงาม สะอาด ชัดเจน อ่านง่าย รู้จักแยกหัวข้อ ย่อหน้า เว้นวรรค และจัดรูปให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

() ดีขึ้นมาก () ดีขึ้นพอควร () ไม่ดีขึ้น

เพราะเหตุใด

.....

4. หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนครบหมดทั้ง 10 บทแล้ว นักเรียนสามารถอ่านบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง ได้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

ก. อ่านได้ชัดเจน

() ดีขึ้นมาก () ดีขึ้นพอควร () ไม่ดีขึ้น

เพราะเหตุใด

.....

ข. อ่านได้ถูกจังหวะ และทำนอง

() ดีขึ้นมาก () ดีขึ้นพอควร () ไม่ดีขึ้น

เพราะเหตุใด

.....

5. หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนครบหมดทั้ง 10 บทแล้ว นักเรียนสามารถพูด แสดงความคิดเห็นประเด็นสำคัญในเรื่องที่เรียนได้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

() ดีขึ้นมาก () ดีขึ้นพอควร () ไม่ดีขึ้น

เพราะเหตุใด

.....

6. หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนครบหมดทั้ง 10 บทแล้ว นักเรียนสามารถแต่งบทประพันธ์ เขียนความเรียง หรือบทความได้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน
- () ดีขึ้นมาก () ดีขึ้นพอควร () ไม่ดีขึ้น
- เพราะเหตุใด
-
7. หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนครบหมดทั้ง 10 บทแล้ว นักเรียนได้ความรู้ในวิชาการอื่น ๆ ด้วยหรือไม่เพียงใด นอกเหนือจากความรู้เกี่ยวกับวิชาภาษาไทย
- () ได้มาก () ได้พอควร () ไม่ได้
- เพราะเหตุใด
-
8. หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนครบหมดทั้ง 10 บทแล้ว นักเรียนเกิดความอยากรู้เพิ่มเติมในวิชาการต่าง ๆ นอกเหนือจากวิชาภาษาไทยมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน
- () อยากรู้เพิ่มเติมมาก () อยากรู้เพิ่มเติมพอควร () เฉย ๆ
- เพราะเหตุใด
-
9. หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนครบหมดทั้ง 10 บทแล้ว นักเรียนรู้สึกชอบการเรียนรู้ภาษาไทยเพิ่มขึ้นหรือไม่ เมื่อเทียบกับก่อนเรียน
- () ชอบเพิ่มขึ้นมาก () ชอบเพิ่มขึ้นพอควร () เฉย ๆ
- เพราะเหตุใด
-
10. หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนครบหมดทั้ง 10 บทแล้ว นักเรียนเห็นประโยชน์ของการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้นหรือไม่ เพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเรียน
- () เพิ่มขึ้นมาก () เพิ่มขึ้นพอควร () เฉย ๆ
- เพราะเหตุใด
-

11. ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนบทเรียนทั้ง 10 บทนี้ จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียน
วิชาภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้มากขึ้นเพียงใด

() ช่วยได้มาก () ช่วยได้พอควร () ช่วยได้น้อย

เพราะเหตุใด

.....

12. ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนบทเรียนทั้ง 10 บทนี้ จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความ
เข้าใจในวิชาภาษาไทย โดยทั่ว ๆ ไปมากขึ้นเพียงใด

() ช่วยได้มาก () ช่วยได้พอควร () ช่วยได้น้อย

เพราะเหตุใด

.....

ภาคผนวก ฅ

ช่วงเวลาการทดลองนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ช่วงเวลาการทดลองนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	นักเรียน, โรงเรียน	บทเรียนนวัตกรรม
1	เสาร์ที่ 22 มิถุนายน 2528	8.30-10.30 น.	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	บทเรียนที่ 2 กากีคำกลอน
2	จันทร์ที่ 24 มิถุนายน 2528	8.30-10.30 น.	โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย	บทเรียนที่ 7 สุนทรพจน์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
3	เสาร์ที่ 29 มิถุนายน 2528	8.30-10.30 น.	ศรีนครินทร์วิโรฒ ปทุมวัน	บทเรียนที่ 8 มนต์รักบสยาม
4	จันทร์ที่ 1 กรกฎาคม 2528	8.30-11.30 น.	จำนวน 31 คน	บทเรียนที่ 5 พระราชปิ่นเพชรคาน้ำหนึ่งสี่ยสิราชคำฉันท์
5	เสาร์ที่ 13 กรกฎาคม 2528	8.30-10.30 น.		บทเรียนที่ 4 หลักพระพุทธศาสนา ศรีทฐา-ปสาทะ
6	จันทร์ที่ 15 กรกฎาคม 2528	8.30-11.30 น.		บทเรียนที่ 10 ไรศพิษสุนัฒป้า
7	เสาร์ที่ 20 กรกฎาคม 2528	8.30- 9.30 น.		บทเรียนที่ 3 บุณโณมาทคำฉันท์
8	จันทร์ที่ 22 กรกฎาคม 2528	8.30-11.30 น.		บทเรียนที่ 9 บทละครเรื่อง เพ็ญเวเมืองไชยา
9	เสาร์ที่ 27 กรกฎาคม 2528	8.30-10.30 น.		บทเรียนที่ 6 พระราชหัตถเลขา
10	จันทร์ที่ 29 กรกฎาคม 2528	8.30- 9.30 น.		บทเรียนที่ 1 โคตรงประกอบภาพพระราชพงศาวดาร

ภาคผนวก ญ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศ. หม่อมหลวงจิราวุธ	นพวงศ์	องคมนตรี
2. ศ. กิตติคุณ ระบุปะนี	นาครพรรพ	
3. รศ.ดร. ศักดิ์ศรี	แย้มนัคตา	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. รศ.ดร. กาญจนา	นาคสกุล	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์เสนีย์	วิลาวรรณ	คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
6. ผศ.วิพุธ	โสภวงศ์	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
7. อาจารย์วิภาวี	ไชยวงศ์	โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ปทุมวัน
8. อาจารย์นิรันดร์	นวมารค	โรงเรียนจิตรลดา
9. อาจารย์รัตนา	วิญญรัตน์	โรงเรียนจิตรลดา
10. อาจารย์ระวีวรรณ	คงสำราญ	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
11. อาจารย์ดารณี	วงศ์อยู่น้อย	โรงเรียนสายนน้ำผึ้ง
12. อาจารย์ฉลวย	วัฒนา	โรงเรียนวัดบวรมงคล
13. อาจารย์ประหยัด	มลิวัลย์	โรงเรียนวัดสังเวช
14. อาจารย์พงษ์จันทร์	สุขยิ่ง	โรงเรียนสีกัน

รายชื่อผู้เข้าประชุมการพิจารณาปัญหาภาษาไทย

วันที่ 18 ตุลาคม 2527

ณ ห้องประชุมกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ที่	โรงเรียน	ชื่อ - สกุล	
1.	เตรียมอุดมศึกษา	นางฉลวย	เลิศชัยนัต
		นางสุลธิ	ยมาภัย
2.	สามเสนวิทยาลัย	นางอุบล	ศุขะพันธุ์
3.	บดินทร์เดชา	นางดวงตา	ตาพวัฒน์
		นางสาวประไพศรี	ศิริวงศ์
4.	สันติราษฎร์วิทยาลัย	นางระพีพรรณ	อมาทยกุล
		นางจำนรรจ	สายเติมศรี
5.	สตรีวิทยา 2	นางสินีห์	มงคลพันธ์
		นางสาวพริ้มเพราวดี	หันตรา
		นายบุญส่ง	อรุณรัสมิ
6.	สุวรรณารามวิทยาคม	นางคันสนีย์	ต่ายเพ็ชร
7.	ทวีธาภิเศก	นางพัชรี	ปิละมานนท์
		นางปรีดาพร	โคตรุดิน
		นางโอฬาร	อาจบุตร
8.	นนทรีวิทยา	นางลัดดา	ไพลดำ
		นางสาวโสภิต	แจ้งอรุณ
9.	บางกะปิ	นางสุรีย์	สิทธิผล
		นางวิภาพรรณ	มารีลักษณาพร
10.	วัดบวรมงคล	นางกอบศิริ	เนติพิชญ์วิจารณ์
		นางสมมาตร	สุขแสน
		นางฉลวย	วัฒนา

11. กุณนทีรุทธารามวิทยาคม	นางสาวสุนทรี	ประเสริฐศรี
12. วัดสังเวช	นางสาวจิราภรณ์	สมัยสุด
	นางพูนรัตน์	คคะนาท
13. ตลาดปลาเค้าพิทยาคม	นางจิระวรรณ	คงชื่นชอบ
	นางศิริกุล	นพรัตน์
14. หอวัง	นางสาวสุมาลี	โกศลสมบัติ
15. มักกะสันพิทยา	-	-
16. สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน	นางวิภาวี	ไชยยงค์
17. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ศ. ดร. กานดา	ณ กลาง
	ศ. ดร. สมพร	บัวทอง
	ผศ. ดร. ชมพันธ์ุ	กฤษกร ณ อยุธยา
	รศ. ดร. วิชัย	วงษ์ใหญ่
	ดร. นางลักษณ์	วิรัชชัย
18. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	ศ. ดร. พจน์	สะเพียรชัย
19. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	นางสาวศุภรัตน์	เลิศพินิชกุล
20. หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา	นายกมล	ดิฐกมล
	นางประภา	สุชินัย
	นางรัชณี	ศรีไพรวรรณ
	นายสุเจตน์	อิงคะสุวณิชย์
	นางสาวกาญจนา	ศุกรสุยานนท์
	นางปราณี	บุญชุ่ม
	นางวันทนี	เฟื่องฟูเกียรติ
	นายวิกรม	ชุมสาย ณ อยุธยา

ประวัติผู้เขียน

ข้าพเจ้า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกิดเมื่อ วันที่ 2 เมษายน พุทธศักราช 2498 ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษา ได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับเหรียญทองสาขาวิชาประวัติศาสตร์ ปีการศึกษา 2519 ได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาจารึกภาษาตะวันตก) จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2522 ได้รับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาภาษาบาลีสันสกฤต) จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2524 เข้าศึกษาระดับปริญญาการศึกษาดุริยางค์บัณฑิต ในสาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ ที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อปีการศึกษา 2524 ขณะนี้รับราชการในตำแหน่งอาจารย์ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ผลงานทางวิชาการ

1. "จารึกปราสาทหินพนมวัน (Une nouvelle Inscription de Prāsād Bnam Van) พิมพ์เป็นภาคผนวกใน แบบศิลปในประเทศไทย ของ นายพิริยะ ไกรฤกษ์, กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร 2 สิงหาคม 2520
2. "จารึกพบที่ปราสาทพนมรุ้ง" (The Inscriptions found at Prāsād Bnam Run) วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาตะวันตก ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2521
3. "ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท" (Dasapāramī in Theravāda Buddhism) วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2524
4. สังคมวิทยาของกองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
5. ประวัติศาสตร์ไทย HI 452 สมัยรัตนโกสินทร์ : การปฏิรูปการปกครอง ธันวาคม 2524